PLANUL INTEGRAT DE DEZVOLTARE URBANĂ AL MUNICIPIULUI CAREI PENTRU PERIOADA 2014-2020

József Benedek
(Coordonator)

Presa Universitară Clujeană

Planul integrat de dezvoltare urbană al municipiului Carei pentru perioada 2014-2020

József Benedek

(Coordonator)

Planul integrat de dezvoltare urbană al municipiului Carei pentru perioada 2014-2020

József Benedek

(Coordonator)

Presa Universitară Clujeană

2017

Referenţi ştiinţifici: **Conf. univ. dr. Blanka Bartók**
Conf. univ. dr. Zoltán Imecs

ISBN 978-606-37-0191-7

© 2017 Coordonatorul volumului. Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parţială a textului, prin orice mijloace, fără acordul coordonatorului, este interzisă şi se pedepseşte conform legii.

Tehnoredactare computerizată: Alexandru Cobzaș

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

Cuprins

Introducere. Scopul elaborării PIDU 11

Capitolul I
Profilul municipiului Carei 13
1.1. Date geografice și încadrarea în teritoriu (*Andrea Gál*) 13
1.1.1. Relieful 13
1.1.2. Apele 14
1.1.3. Clima 15
1.1.4. Vegetația, fauna și solurile 16
1.2. Audit teritorial 18
1.2.1. Demografie (*Ibolya Török, Csaba Kovács*) 18
1.2.2. Profil și competitivitate economică. Resurse umane (*Ibolya Török*) 27
1.2.2.1. Mediul economic – scurt istoric 27
1.2.2.2. Unități economice active 28
1.2.2.3. Analiza sectorială 31
1.2.2.3.1. Sectorul agricol 33
1.2.2.3.2. Sectorul industrial 36
1.2.2.3.3. Sectorul construcțiilor 39
1.2.2.3.4. Sectorul serviciilor 40
1.2.2.4. Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare 43
1.2.2.5. Forța de muncă 43
1.2.3. Infrastructura tehnică și de transport (*Egon Nagy*) 46
1.2.3.1. Infrastructura rutieră 46
1.2.3.2. Infrastructura feroviară 49
1.2.3.3. Transportul aerian 50
1.2.3.4. Infrastructura technico-edilitară 50
1.2.3.4.1. Rețeaua de alimentare cu apă 55
1.2.3.4.2. Rețeaua de canalizare 58
1.2.3.4.3. Rețeaua de alimentare cu gaze naturale 60
1.2.3.4.4. Rețeaua de alimentare cu energie termică 62
1.2.3.4.5. Rețeaua de alimentare cu energie electrică 62
1.2.3.4.6. Rețeaua de telecomunicații 63
1.2.4. Infrastructura socială și de locuințe (*Ibolya Török*) 63
1.2.4.1. Infrastructura sanitară 63
1.2.4.2. Personalul medical 66
1.2.4.3. Morbiditatea și speranța de viață la naștere 67
1.2.4.4. Infrastructuri de servicii sociale 68
1.2.4.5. Dezvoltarea socială 71
1.2.4.6. Infrastructura educațională 72
1.2.4.7. Populația școlară 74
1.2.4.8. Personalul didactic 76
1.2.4.8.1. Fondul de locuințe 77

1.2.5. Patrimoniul natural și cultural. Turism 80
1.2.5.1. Patrimoniul natural (*Andrea Gál*) 80
1.2.5.2. Patrimoniul construit (*Egon Nagy*) 84
1.2.5.3. Circulația turistică (*Egon Nagy*) 88
1.2.6. Calitatea mediului (*Andrea Gál*) 91
1.2.6.1. Calitatea aerului 91
1.2.6.2. Calitatea apelor 92
1.2.6.3. Calitatea solului 93
1.2.6.4. Biodiversitatea 94
1.2.6.5. Managementul deșeurilor 96
1.2.6.6. Spațiile verzi 96
1.2.7. Capacitatea administrative (*Ibolya Török*) 97
1.2.7.1. Administrația publică locală 97
1.2.7.2. Relații instituționale 101
1.2.7.3. Bugetul local 102

Capitolul II
Analiza SWOT (*Egon Nagy, Andrea Gál, Ibolya Török*) 107

Capitolul III
Strategia de dezvoltare a Municipiului Carei pentru perioada 2014–2020 (*Ștefana Varvari*) 115
3.1. Contextul strategic 115
3.1.1. Contextul strategic european 115
3.1.2. Contextul strategic național 118
3.1.3. Contextul strategic regional și județean 140
3.2. Analiza implementării Planului Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Carei pentru perioada 2007–2013 142
3.3. Viziunea de dezvoltare (orizont 2020) 147
3.4. Ținte specifice pentru anul 2020 148
3.5. Obiective strategice. Obiective Operaționale. Măsuri. 150

Capitolul IV
Procesul de planificare participativă (*Radu Cocean*) 159
4.1. Grupurile de lucru – sinteza 159
4.2. Consultare publică 161

Capitolul V
Profilul spațial al zonei de acțiune de la nivelul Municipiul Carei (*Radu Cocean, Ciprian Moldovan*) 165
5.1. Profilul spațial și funcțional al zonei de acțiune 165
5.2. Arii problemă și tendințe de evoluție spațială 167
5.3. Intervenții și propuneri spațiale și funcționale 170

Capitolul VI
Portofoliul de proiecte prioritare strategice pentru perioada 2014–2020 (*Radu Cocean*) 173

Capitolul VII
Planul de acțiune pentru implementarea PIDU 2014–2020 (*Ștefana Varvari*) 181

Capitolul VIII
Sistemul de implementare și monitorizare a PIDU (*Ștefana Varvari*) 185
8.1. Sistemul de management propus pentru implementarea PIDU 185
8.2. Procesul de informare și diseminare 186
8.3. Sistemul de monitorizare și evaluare al PIDU 187

Anexe 191
Anexa 1. Lista proiectelor prioritare strategice propuse spre finanțare din POR 2014–2020 191
Anexa 2. Chestionarul aplicat populației 193

Mulțumiri

Mulțumim domnului Marius Cristea pentru activitatea de consultanță cu care a sprijinit realizarea acestei documentații.

Introducere. Scopul elaborării PIDU

Inițiativa elaborării Planului Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) al Municipiului Carei aparține administrației publice locale și vine în contextul în care, la nivelul Uniunii Europene, dezvoltarea urbană durabilă integrată a devenit o prioritate asumată politic.

Astfel, perioada de programare 2014–2020 aduce în prim plan o serie de instrumente financiare noi, adresate exclusiv dezvoltării urbane integrate, precum:

- **alocarea a 5% din resursele Fondului European pentru Dezvoltare Regională (F.E.D.R.) alocate fiecărui Stat Membru pentru investiții în acțiuni integrate în favoarea dezvoltării urbane durabile integrate;**
- **realizarea unei platforme de dezvoltare urbană,** alcătuită din 300 de orașe din Uniunea Europeană, care vor menține un dialog permanent cu Comisia Europeană și vor contribui la formularea de politici publice în domeniul dezvoltării urbane;
- **acțiuni inovatoare în zonele urbane** – cărora le vor fi alocate 0,2% din fondurile F.E.D.R. și care vor sprijini proiecte urbane pilot, demonstrative și studii de interes european;
- **un accent mai puternic pus pe dezvoltarea urbană la un nivel strategic** – presupun o abordare integrată a utilizării fondurilor Cadrului Strategic Comun (C.S.C.) pentru dezvoltarea durabilă a zonelor urbane. Astfel, Programele Operaționale ale fiecărui Stat Membru vor stabili contribuția la abordarea integrată a dezvoltării urbane, o abordare integrată a dezvoltării zonelor urbane și vor lua în considerare nevoile specifice ale zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor țintă cele mai expuse riscului de discriminare sau excludere;
- **instrumente îmbunătățite pentru realizarea de acțiuni strategice** – Investițiile Teritoriale Integrate (I.T.I.) – oferă un pachet de finanțare provenind de la mai multe axe prioritare ale unuia sau mai multor programe de intervenții multidimensionale și intersectoriale. Este un instrument ideal pentru susținerea acțiunilor integrate în zonele urbane, prin combinarea finanțărilor din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune. Acest instrument permite finanțarea la scara adecvată, așa cum e aceasta definită de către Statele Membre: de la nivel de cartier sau sector, până la zone funcționale, cum ar fi regiunile urbane sau zonele metropolitane, inclusiv zonele rurale învecinate;

- **oportunități sporite privind abordarea provocărilor urbane vizate de prioritățile de investiții** – patru dintre obiectivele tematice din Strategia Europa 2020 conțin priorități de investiții specifice zonelor urbane. Este recomandat ca orașele să combine acțiunile specifice subscrise acestor priorități și să promoveze strategii pentru emisii scăzute de dioxid de carbon în mediul urban, să îmbunătățească mediul urban, să promoveze mobilitatea urbană durabilă, precum și incluziunea socială prin sprijinirea regenerării fizice și economice a zonelor urbane defavorizate;
- **crearea de rețele** – în cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (C.T.E.), va fi sprijinită crearea de rețele în vederea partajării și dezvoltării de bune practici în materie de dezvoltare urbană;
- **instrumente financiare** – Statele Membre sunt încurajate să utilizeze în mod extensiv instrumentele financiare adresate dezvoltării urbane, a căror sferă este foarte extinsă, include toate tipurile de obiective tematice, de priorități de investiții și de beneficiari.

În pofida acestui context european favorabil dezvoltării urbane integrate, trebuie să menționăm faptul că, asemenea perioadei 2007–2013, nu toate orașele vor avea acces egal la aceste finanțări, ci doar acelea care demonstrează capacitatea de a concepe și implementa strategii de dezvoltare urbană integrată durabilă, care să reunească de o manieră coerentă investițiile prioritate din domeniul dezvoltării urbane, al infrastructurii de transport, al celei economice și sociale, astfel încât să genereze efecte sinergice și un impact cât mai ridicat la nivelul unui teritoriu problematic, clar delimitat și asupra cărora există un consens al tuturor actorilor relevanți de la nivel local.

Planul Integrat de Dezvoltare Urbană a Municipiului Carei este, prin urmare, un astfel de document de planificare strategică, care stabilește nevoile de dezvoltare și investițiile prioritare de la nivelul zonei de acțiune urbană a Municipiului Carei pentru perioada 2014–2020, de o manieră complementară la cele deja realizate prin Planul aferent perioadei de programare 2007–2013, inclusiv prin învățarea lecțiilor legate de implementarea acestuia.

Capitolul I
Profilul municipiului Carei

1.1. Date geografice și încadrarea în teritoriu

Andrea Gál

Situat în sud-vestul județului Satu Mare, municipiul Carei este al doilea centru urban al județului ca mărime și importanță după reședința de județ, municipiul Satu Mare. Este amplasat în partea nord-estică a Câmpiei Carei, fiind limitat spre nord-est de Câmpia Ecedea, spre est de Câmpia Crasnei, spre sud de Câmpia Ierului și spre nord-vest de Câmpia Nirului.

Careiul se află pe drumul european E 671, situându-se la 35 km de municipiul Satu Mare, respectiv 100 km de municipiul Oradea, județul Bihor. Municipiul Carei se remarcă și din punct de vedere al poziției sale apropiate față de granița cu Ungaria, fiind amplasat la 9 km de punctul de trecere a frontierei Urziceni.

Conform datelor de la Recensământul General al Populației din 2011, municipiul Carei avea 21112 locuitori[1]. Din punct de vedere administrativ include și satul Ianculești aflat la 7 km care a fost colonizat începând cu anul 1920[2].

1.1.1. Relieful

Municipiul Carei se situează în nord-estul Câmpiei Careiului, acesta prezentându-se ca o prispă mai înaltă față de câmpiile limitrofe, având altitudini cuprinse între 140–160 m deasupra nivelului mării și dominând cu 30–40 m câmpiile joase, a Ecedei și a Ierului[3].

Câmpia Carei se încadrează în unitatea structurală a Depresiunii Panonice, respectiv în compartimentul său estic, Câmpia Tisei și mai precis, în sectorul nordic al acesteia Câmpia Someșului, care se întinde de la ultimele prelungiri vestice ale sistemului vulcanic Oaș-Gutâi, până la marginea Câmpiei Nirului. Fundamentul acestei câmpii este format din roci dure de natura șisturilor cristaline peste care s-au depus sedimentele mării Panonice și Sarmațiene. Sedimentul marin a fost acoperit de depunerile fluviatile ale Tisei, Someșului și Crasnei constituite din nisipuri și mâluri.

[1] http://www.insse.ro

[2] https://www.municipiulcarei.ro

[3] Bogdan, Andrei, Călinescu, Maria, 1976: *Județul Satu Mare,* ed. Acad. R.S.R., București

Straturile superioare s-au format din depunerile de loess ajunse prin activitate eoliană din regiunea unde mâlul a rămas la suprafață.

Datorită compartimentării fundamentului Depresiunii Panonice prin fracturi de la sfârșitul terțiarului, blocurile rezultate suferă mișcări de scufundare inegală. Blocul someșan, care prezintă o scufundare mai intensă decât cel al Nirului, devine o depresiune izolată de lacul panonic central. În urma colmatării pleistocene, aceasta devine o câmpie joasă, străbătută de o rețea hidrografică foarte instabilă, care gravita spre șanțul tectonic al Ierului. Procesul de scufundare continuă și în holocenul inferior, dar cu maxim de intensitate în zonele periferice ale depresiunii – în cazul de față depresiunea Crasnei Inferioare. Datorită faptului că scufundarea de la marginea nordică a Depresiunii Panonice a fost mai accentuată, rețeaua hidrografică a Tisei superioare – inclusiv Someșul – a părăsit albia Ierului și s-a îndreptat către actualul său curs[4].

Partea nord-vestică a câmpiei, cuprinsă între granița cu Ungaria și o linie imaginară care ar unii localitățile Sanislău, Ciumești, Foieni și Urziceni, este o zonă nisipoasă cu dune de nisip având altitudini cuprinse între 150–160 m. Dunele sunt în majoritate fixate, fie pe cale naturală, fie pe cale antropică prin plantații de păduri de salcâm și pini, sau de pomi fructiferi și viță de vie. La sud și sud-est de limita nisipurilor formațiunile geologice caracteristice sunt cele argiloase și nisipo-argiloase pe care s-au format soluri de tip cernoziomic levigat.

Câmpiile limitrofe (Câmpia Ecedului, Crasnei și Ierului) se deosebesc de Câmpia Careiului în primul rând prin altitudini mai reduse. Aceste câmpii joase erau odinioară arii de sedimentare intensă, pe care râurile schimbătoare și vântul au depus strate mai groase de aluviuni (mâluri, argile, nisipuri și pietrișuri) și mai subțiri de depozite eoliene. Având înclinări foarte slabe (0,3–0,4%), aceste câmpii au o capacitate extrem de redusă în organizarea scurgerii superficiale, favorizând stagnările de apă, mai ales primăvara, precum și procesele de înmlăștiniri. Din această cauză s-au efectuat vaste și îndelungate lucrări de drenare și canalizare prin care zonele mlăștinoase au fost desecate și transformate în terenuri agricole[5].

1.1.2. Apele

Prin situația sa de bazin tectonic colmatat întreaga Depresiune Panonică (din care face parte și Câmpia Careiului) reprezintă un mare rezervor de apă subterană. Din acest punct de vedere cea mai mare importanță o are stratul de nisip albastru pleistocen, în grosime de 70–80 m, care reprezintă o pânză continuă și permanentă, cu legături directe atât cu apele de suprafață și suprafreatice, cât și cu pânzele mai adânci.

---

[4] Bogdan, Andrei, Călinescu, Maria, 1976: *Județul Satu Mare,* ed. Acad. R.S.R., București

[5] Savinescu, Vasile; Radosav, Doru (editori), 1980: *Satu Mare. Monografie,* ed. Sport-Turism, București

Nivelul piezometric se află în general la 2–5 m adâncime. În funcție de oscilațiile climatice, stratul acvifer de bază (stratul de nisip albastru), care alimentează și pânzele acvifere superioare, face ca în perioadele secetoase nivelul hidrostatic al acestora să scadă până la adâncimea de 3–4 m, iar în cele ploioase să se ridice la 1–2 m, ajungând și până la suprafață în perioadele cu cantități de precipitații extrem de mari[6].

Alimentarea cu apă potabilă a municipiului Carei se realizează din apele freatice și captive descendente, cantonate la adâncimi mai mari (15–20 m), în formațiunile fluvio-lacustre (nisipuri).

De menționat sunt apele subterane de adâncime, care la Carei se prezintă sub forma de ape termale, cu temperaturi de peste 50°C. Apele termale sunt folosite pentru scopuri locale și, mai nou, și pentru scopuri turistice, prin ștrandul de apă termală Carei. Apa termală din Carei provine dintr-o sursă subterană a cărei adâncime este de 1270 m având 70°C[7].

Deși rețeaua hidrografică superficială județeană este bogată, zona este săracă în cursuri de apă. Crasna – cel mai apropiat curs de apă aflat la 10 km de municipiul Carei – izvorăște din Munții Meseșului și străbate de la sud la nord partea vestică a județului Satu Mare. În trecut străbătea și mlaștina Eced și se vărsa în Someș. În prezent cursul ei inferior este dirijat printr-un canal îndiguit pe la marginea vestică a fostei mlaștini, cu vărsarea în Tisa. În sectorul de câmpie pantele foarte mici în imprimă un curs liniștit (0,3–0,5 m/s). Debitul Crasnei este foarte fluctuabil, de la 36 m3/s până la aproape de secare (0,12 m³/s). Debitul râului crește de la 3,25 m³/s măsurat la Supuru de Jos la 5,45 m³/s la Moftinu Mic[8].

1.1.3. Clima

Municipiul Carei se încadrează în sectorul climatic al Câmpiei de Vest, corespunzând tipului de climat temperat-continental moderat, cu un regim termic mai ridicat (veri călduroase și ierni mai blânde decât în restul țării). Schimbările dese ale mersului vremii în timpul anului și de la un an la altul sunt determinate de circulația ciclonală atlantică.

În cadrul Câmpiei de Vest, climatul sectorului nordic se distinge prin veri cu temperaturi mai moderate (19–20°C) și ierni mai lungi și mai reci (-1 – -2°C), temperatura medie anuală fiind cu 1,2–1,3°C mai mică (9,3°C la Carei), decât în sectorul sudic. Variațiile anuale sunt destul de pronunțate, amplitudinea mediilor lunare între 21,2 și 27,2°C. La nivelul județului Satu Mare în ianuarie 1929 s-a înregistrat

---

6 Bogdan, Andrei, Călinescu, Maria, 1976: *Județul Satu Mare,* ed. Acad. R.S.R., București

7 http://nagykarolyistrand.eu/url/Piscine-i-distracie

8 Driga, Basarab Victor (editor), 2007: *Riscurile naturale din județul Satu Mare,* Ed. Arvin Press, București

minima absolută de -30,6°C și în iulie 1952 maxima absolută de 39,5°C în municipiul Carei. Durata medie a zilelor cu îngheț de iarnă este de 50–60 zile. Temperaturile medii de primăvară și de toamnă sunt mai mici la Carei decât în zonele adiacente joase din cauza excesului de umiditate din zonele mlăștinoase[9].

Având o poziție expusă maselor de aer oceanice, încărcate cu vapori de apă, umiditatea atmosferică se menține destul de ridicată tot timpul anului (vara 64%, iarna 83%, iar media 73%). Nebulozitatea este relativ redusă, ceea ce favorizează zilelor însorite, durata de strălucire a soarelui însumând 2000 de ore/an. Precipitațiile atmosferice însumează, în medie, aproximativ 600 mm/an, din care 45,6% cade la sfârșitul primăverii și vara. Această valoare poate oscila între 400 mm în anii secetoși și 1000 mm în cei ploioși.

Vânturile se caracterizează prin predominarea componentelor nord-vestice (circa 75–80%), primăvara și vara fiind mai frecvente cele vestice, iar toamna și iarna cele estice și nord-estice. În neconcordanță cu normele circulației generale din această parte a țării, direcțiile predominante sunt cele de sud-est și sud-vest. Frecvența mai accentuată a curenților de aer de sud-est și sud-vest rezultă, pe de o parte, din canalizarea de către culoarul Someșului a maselor de apă mai rece din Podișul Transilvaniei și, pe de altă parte, din abaterea unor curenți vestic de către Munții Apuseni. Slaba frecvență a vânturilor de est și nord-est se atribuie poziției de adăpost creat de Carpații Orientali[10].

1.1.4. Vegetația, fauna și solurile

Municipiul Carei și împrejurimile acestuia se situează în zona silvostepei, unde vegetația spontană a fost în cea mai mare îndepărtată în favoarea terenurilor agricole.

Totuși, se mai întâlnesc ecositeme de pădure, mai mult sub forma unor pâlcuri, fiind caracteristice pădurile restrânse de sălcinișuri, stejărete și stejăreto – ulmete, plantații de salcâmi și plopi euramericani în Câmpiile Crasnei, Ecedei, Ierului și Careiului și pe nisipurile din Câmpia Nirului pădurile de stejar constituite din asociații *Querco – Ulmetum* pe terenuri mai umede, *Convallaria – Quercetum roboris, Festuco – Quercetum robori* și *Querco robori – Carpinetum* în zonele mai uscate; plantațiile de salcâm; plantațiile de plopi euramericani și plantații de pin.

Din cadrul ecosistemelor de tufărișuri se remarcă asociațiile de tip *Pruno spinosae – Crataegetum, Coryletum avellanae, Rubo (caesii) – Prunetum spinosae, Pterido – Crataegetum monogynae* etc.

Ecosistemele de pajiști se caracterizează prin pajiștile naturale puternic stepizate, dominând păișurile, care dau furaje de calitate mijlocie. Pe pajiștile mezohigrofile (în Câmpia Crasnei, Ecedei, Eriului etc.) se remarcă asociațiile A*grostetum*

[9] Savinescu, Vasile; Radosav, Doru (editori), 1980: *Satu Mare. Monografie,* ed. Sport-Turism, București

[10] Bogdan, Andrei, Călinescu, Maria, 1976: *Județul Satu Mare,* ed. Acad. R.S.R., București

albae, Alopecuretum pratensis și *Festucetum pratensis*; pe terenurile de interdune (în special la Sanislău și Pișcolt) asociația *Caricetum elatae* aceasta reprezentând un stadiu important în colmatarea mlaștinilor de interdune; pe pantele dunelor de nisip (Urziceni, Foieni etc.) asociațiile B*rometum tectorum* și *Potentillo – Festucetum pseudovinae*; și pe sărăturile de pe terenurile mezoxerofile (în Câmpia Crasnei, Ecedei, Ierului) asociații caracteristice *Hordeetum hystrictis, Puccinellietum distantis, Achilleo – Festucetum pseudovinae etc.).*

Mlaștinile și bălțile mlăștinoase sunt populate de asociații ca S*cirpo – Phragmitetum, Typhaetum angustifolio – latifoliae, Glyceretum plicatae, Caricetum acutiformis – ripariae* etc[11].

Fauna Câmpiei Careiului și a zonelor de câmpie din împrejurimi se caracterizează prin larga răspândire a rozătoarelor, cel mai tipic fiind popândâul (*Citellus citellus*), urmat de specii ca și: hârciogul (Cricetus cricetus), câțelul pământului (Spalax hungaricus) și șoarecii de câmp (Microtus arvalis). Se mai întâlnesc iepuri, vulpi, viezuri și dintre păsări: prepelița (Coturnix coturnix), graurii (Sturnus vulgaris), dumbrăveanca (Coracias garrulus), uliul (Circus) etc.

În pâlcurile de pădure din zonă mai reprezentative sunt păsările, majoritatea din familia corvideelor: cioara, stăncuța, coțofana, apoi grangurele, privighetoarea, pupăza, sitarul, potârnichea.

Influențele climatului temperat continental cu nuanțe subatlantice, mai umed decât cel obișnuit de stepă și condițiile de drenaj superficial mai slab și de nivel hidrostatic mai aproape de suprafață, au favorizat în împrejurimea municipiului Carei – ca și de altfel pe întregul sector nordic al Câmpiei de Vest – extinderea solurilor argiloiluviale și a celor hidromorfe.

Pe Câmpia Careiului apare cernoziomul freatic-umed, aflat în diferite stadii de levigare (slab, moderat, puternic), ceea ce determină și fertilitatea lui. La nord de Carei solurile caracteristice sunt cele de cernoziom levigat gleizat, iar spre nord-vest apar solurile nisipoase slab dezvoltate, uneori chiar nesolificate[12].

În județul Satu Mare Câmpia Careiului reprezintă cea mai fertilă zonă pentru culturi agricole din județ. 96,0% din terenul agricol este favorabil majorității culturilor[13].

[11] Raport privind starea mediului în județul Satu Mare pe anul 2012

[12] Bogdan, Andrei, Călinescu, Maria, 1976: *Județul Satu Mare,* ed. Acad. R.S.R., București

[13] Raport privind starea mediului în județul Satu Mare pe anul 2012

1.2. Audit territorial

1.2.1. Demografie

Ibolya Török, Csaba Kovács

Conform rezultatelor Recensământului General al Populației și Locuințelor din anul 2011, populația stabilă a municipiului Carei la momentul respectiv a fost de 21.112[14] persoane, reprezentând 6,1% din totalul populației județului. Astfel, orașul Carei ocupă al doilea loc în clasament după municipiul Satu Mare.

În ceea ce privește **evoluția numerică a populației,** în perioada 1930–2011, se poate observa că – după o scădere moderată (între cele două războaie mondiale) – numărul locuitorii orașului a urmat un trend ascendent fiind susținut în parte de specificitățile perioadei comuniste. Industrializarea forțată, deși mai puțin intensă în această parte a țării, a atins și orașul Carei, ceea ce s-a reflectat în creșterea demografică ca urmare a unui spor migratoriu considerabil, provenind în primul rând din mediul rural învecinat. Astfel, dacă la recensământul din 1956 populația orașului număra 16.780 locuitori, în următorii 10 ani a crescut cu 17,3%, adică la 19.686 în 1966, iar până la următorul recensământ cu încă 21,8%, ajungând în 1977 la 23.970 de locuitori.

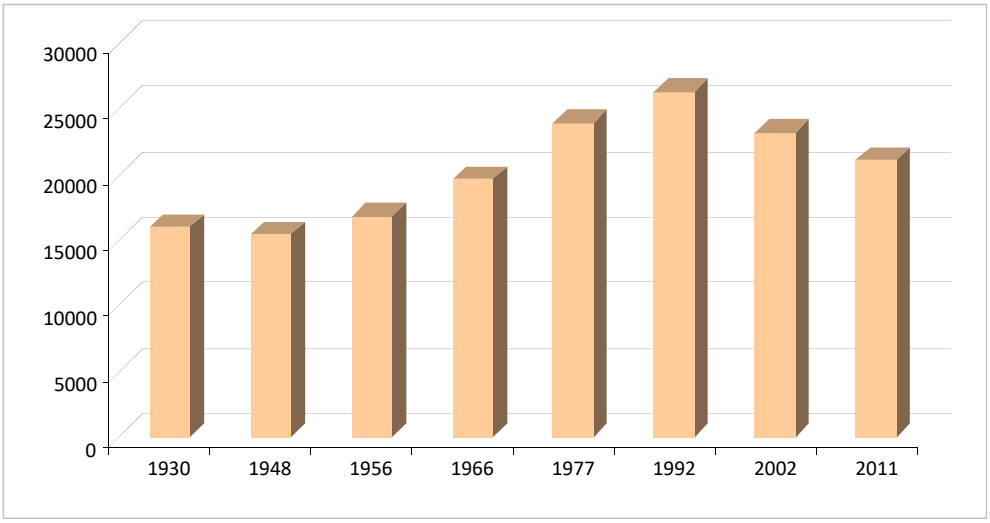

Fig. 1. Evoluția numerică a populației orașului Carei în intervalul 1910–2011
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Recensământului General al Populației.)

Cel mai mare număr al populației (26.372 persoane) a fost înregistrat cu ocazia recensământului din 1992 (reprezentând o creștere cu 10% față de 1977), după care evoluția numerică a intrat pe o pantă descendentă: în 2002 numărul total al

[14] Numărul efectiv al populației orașului era de 20.775, iar a populației Ianculești – fiind localitatea componentă – de 337.

populației (23.182) era mai scăzut decât în 1977, coborând cu 12,1% față de valoarea anului 1992, iar până la data ultimului recensământ s-a mai redus cu încă 8,9%, ajungând în 2011 la 21.112 locuitori. Scăderea numerică a populației din ultimele două decenii se poate explica în primul rând prin reducerea fertilității populației și prin natalitatea scăzută (consecință a liberalizării avortului în 1990, a abandonării politicii demografice pronataliste și a răspândirii metodelor moderne de planificare a familiei), dar și prin sporul migratoriu negativ, ca urmare a emigrării unui număr însemnat de persoane în Ungaria și în alte țări din U.E.

Structura pe sexe a populației indică un ușor proces de feminizare, ceea ce de altfel este caracteristică întregii țări, având în vedere că populația masculină deține o pondere de 46,9% (9907 de locuitori) în anul 2011, iar populația feminină una de 53,1% (11.205 locuitori). Astfel, indicele de masculinitate la momentul ultimului recensământ a fost de 88,4% (88,4 bărbați la 100 de femei), iar a celei de feminitate, de 113,1. Feminizarea accentuată a populației este o consecința a creșterii ponderii generațiilor de peste 40 ani, unde proporția femeilor crește odată cu vârsta, ca urmare a supramortalității masculine și a speranței de viață semnificativ mai ridicată a femeilor. Fenomenul este demonstrat și de curbele de masculinitate și de feminitate pentru anul 2011: prima arată valori ușor supraunitare sau în jurul valorii de 100 bărbați la 100 femei pentru categoriile de vârstă până la 35–39 ani, după care se reduce la 80–90 în cazul grupelor de vârste între 40–64 ani, iar după această vârstă scade vertiginos până la 37,9 în cazul grupei de 85 ani și peste. În mod corespunzător, curba de feminitate arată valori ușor subunitare la categoriile de vârstă sub 40 ani, crește la 105–120 între 40–64 ani, după care crește abrupt la fiecare categorie de vârste, ajungând la 263,9 (femei la 100 bărbați) la grupa de 85 ani și peste.

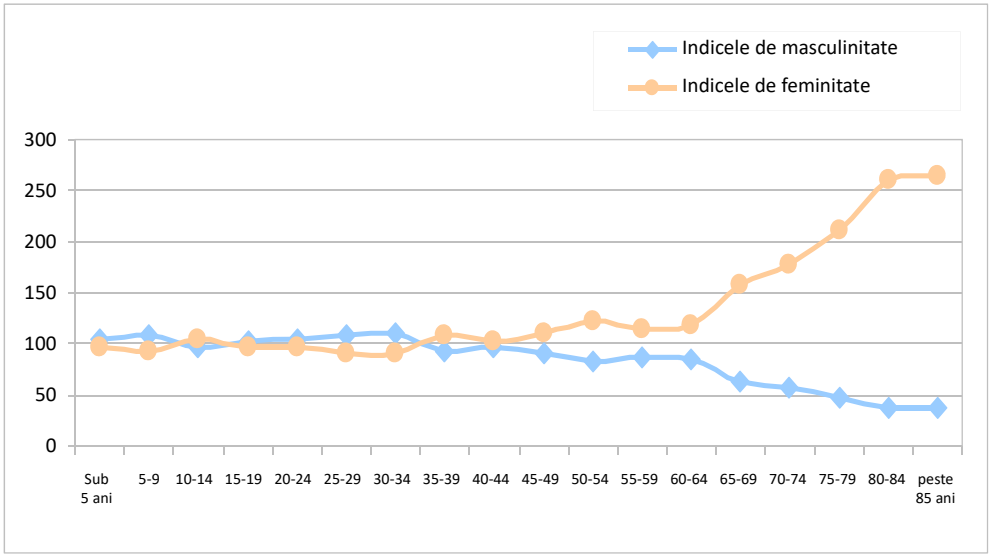

Fig. 2 Curba de masculinitate și feminitate a populației în anul 2011
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Recensământul General al Populației și Locuințelor.)

Această alterare semnificativă a indicilor de masculinitate și de feminitate într-un interval de timp relativ scurt este legată în primul rând de fenomenul de îmbătrânire demografică, feminizarea accentuată a populației fiind consecința creșterii ponderii generațiilor de peste 40 ani, unde proporția femeilor crește odată cu vârsta, ca urmare a supramortalității masculine și a speranței de viață semnificativ mai ridicată a femeilor. Fenomenul este demonstrat și de curbele de masculinitate și feminitate pentru anul 2013 (Fig. 6): curba de masculinitate arată valori ușor supraunitare pentru categoriile de vârstă până la 35–39 ani, după care se reduce la 80–90 în cazul grupelor de vârste între 40–64 ani, scăzând vertiginos până la 31,2 în cazul grupei de 85 ani și peste. În mod corespunzător, curba de feminitate arată valori ușor subunitare la categoriile de vârstă sub 40 ani, crescând la 115–120 între 40–64 ani, după care crește abrupt la fiecare categorie de vârstă, ajungând la 320,4 (femei la 100 bărbați) în cazul grupei de 85 ani și peste.

Din punct de vedere al **structurii pe grupe de vârste** a populației, rezultatele ultimului recensământ indică o reducere tot mai semnificativă a populației tinere (cuprinse între 0–14 ani), care la nivelul municipiului Carei reprezenta 13,9%. Cu această valoare orașul se situează cu mult sub media județeană (17,4%), regională (16,1%) și cea națională (15,9%). De asemenea, se poate observa faptul că la nivelul populației de peste 65 de ani, valorile municipiului (14,8%) sunt cu mult sub cele regionale (15,1%) și naționale (16,1%) dar se situează peste valorile județene (13,3%). Din toate acestea reiese îmbătrânirea avansată a orașului în comparație cu celelalte localități ale județului, mai ales dacă avem în vedere raportul dintre populația tânără (13,9%) și cea vârstnică (14,8%). Îmbătrânirea demografică este un fenomen complex ce constă în modificarea structurii colectivităților umane pe grupe mari de vârstă, în sensul creșterii ponderii populației vârstnice pe seama reducerii ponderii uneia sau a celorlalte grupe mari de vârstă. În municipiul Carei, situația este mai favorabilă doar în cazul populației adulte, aptă de muncă (15–64 ani) care are o pondere de 71,3%, clasând municipiul într-o poziție fruntașă atât în comparație cu media județeană (69,3%), cât și cu cea regională (68,8%) sau națională (68%).

Piramida populației orașului este în mod tipic o piramidă cu tendință de restrângere, ceea ce va deveni și mai accentuată în viitor odată cu trecerea populației adulte în rândul populației vârstnice.

Indicele de îmbătrânire demografică accentuează și mai mult această tendință, având în vedere că valoarea la nivelul municipiului (106,4) se situează cu mult peste media județeană (76,7), regională (93,9) și chiar peste media națională (101,8). Această distribuție a populației reprezintă un adevărat risc demografic cu consecințe negative și asupra economiei, având în vedere că perspectiva unei populații îmbătrânite face necesară dezvoltarea unor servicii sanitare și a infrastructurii sociale corespunzătoare.

Efectele procesului de îmbătrânire asupra vieții social-economice și evoluției demografice sunt ilustrate și de **indicele de dependență** (208 întreținuți la 1000 de persoane apte de muncă), care se situează sub media națională (237) dar devansează media județeană (193 întreținuți la 1000 de persoane apte de muncă).

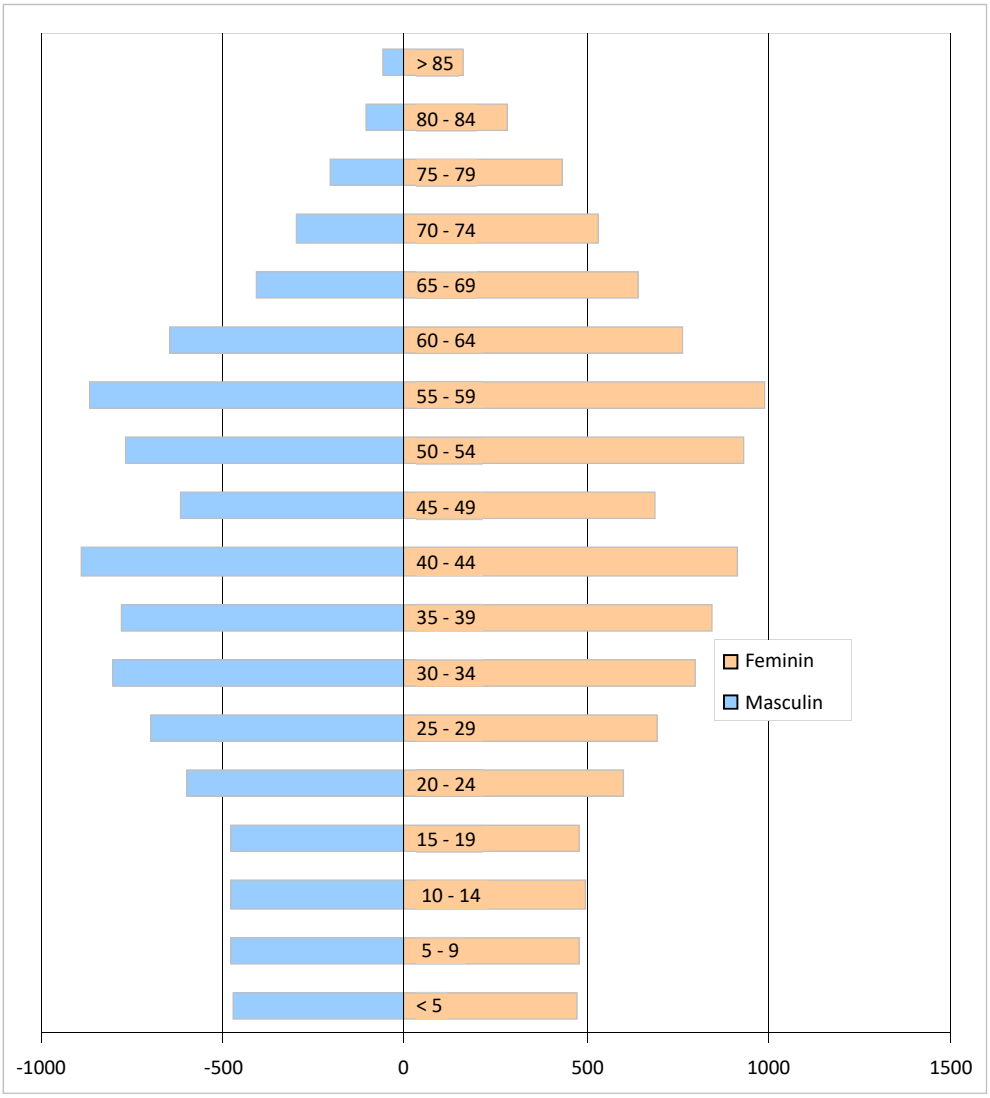

Fig. 3 Piramida vârstelor în municipiul Carei (2011)
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Recensământul General al Populației și Locuințelor.)

În ceea ce privește **structura etnică și confesională** a populației, municipiul Carei se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Aici întâlnim un procent semnificativ de persoane aparținând minorităților etnice conlocuitoare, de fapt jumătate din populația municipiului este alcătuită de maghiari (10.950 de persoane reprezentând 51,9%), urmat de români (8.077 de persoane – 38,3%), germani (479 de persoane – 2,3%) și romi (462 de persoane – 2,2%). Din punct de vedere al statisticilor demografice, o noutate adusă de ultimul recensământ constă în înregistrarea persoanelor pentru care această informație nu este disponibilă (1114 de locuitori – 5,3%).

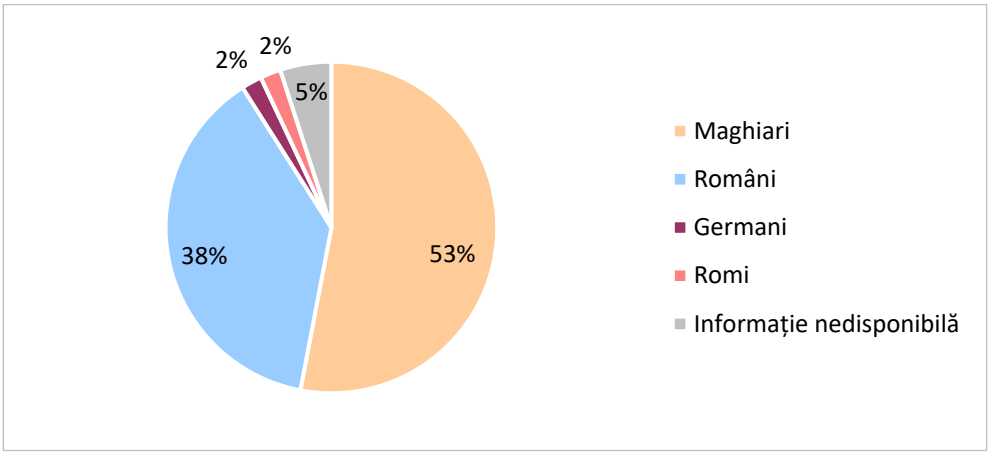

Fig. 4 Structura etnică a populației municipiului Carei în anul 2011
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Recensământul General al Populației și Locuințelor.)

Structura populației după limba maternă urmează o repartiție asemănătoare cu cea etnică, cu mențiunea că după datele recensământului din 2011, populația cu limba maternă maghiară este mai ridicată (56,6%) decât populația de etnie maghiară, deoarece un număr însemnat de persoane aparținând populației de etnie romă consideră limba maghiară ca și limbă maternă. Pentru un număr de 1100 de persoane (5,2%) informația nu este disponibilă, iar 13 persoane (0,1%) a declarat o altă limbă maternă (ucraineană).

În privința **structurii confesionale,** cea mai mare pondere este deținută de religia romano-catolică (35,5%), urmată de cea ortodoxă (31,7%), reformată (19,5%) și greco-catolică (5,8%). Restul confesiunilor dețin împreună diferența până la 100%, neatingând nici una, pragul de 1% (martorii lui Iehova – 0.4%, penticostală și baptistă – 0,3%, evanghelică luterană și creștină după Evanghelie – 0,1%).

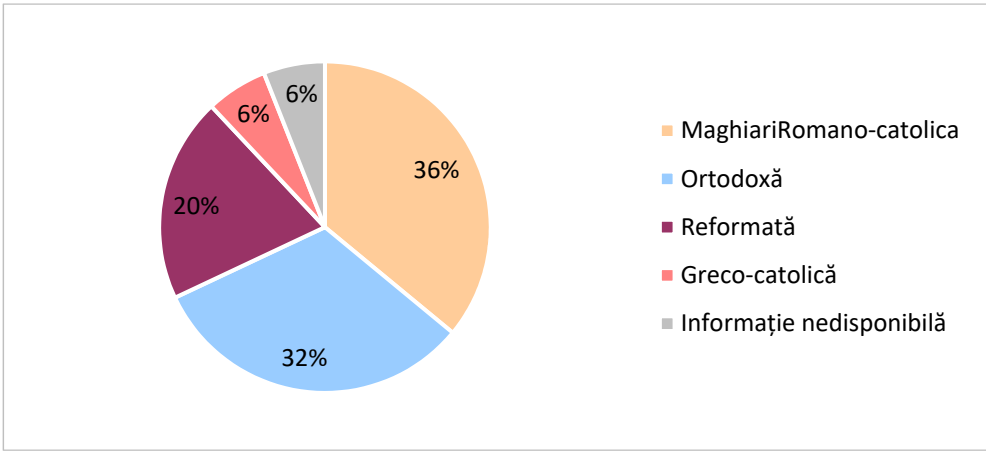

Fig. 5 Structura confesională a populației municipiului Carei în anul 2011
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Recensământul General al Populației și Locuințelor.)

Mișcarea naturală a populației reprezintă suma modificărilor survenite în numărul și structura populației, ca urmare a nașterilor și deceselor. **Dinamica natalității** în perioada 2007–2012 reflectă oscilații destul de însemnate de la an la an, legate probabil și de numărul diferit de persoane reprezentând generațiile de părinți. Astfel, rata cea mai ridicată a natalității s-a înregistrat în anul 2008, după care se constată o scădere constantă a acesteia, ajungând la 7,3‰ în anul 2012. Cu această valoare municipiul Carei se situează cu mult sub media județeană (9,6‰), regională (9,9‰) și națională (9,4‰). Evoluția natalității este influențată și de modernizarea comportamentului demografic, fenomen care se manifestă mai semnificativ în zonele urbane. Specificul acestui comportament este dat de reducerea și stabilizarea natalității la un nivel redus, datorită scăderii numărului mediu de copii pe familie, în paralel cu creșterea vârstei medii a primei nașteri.

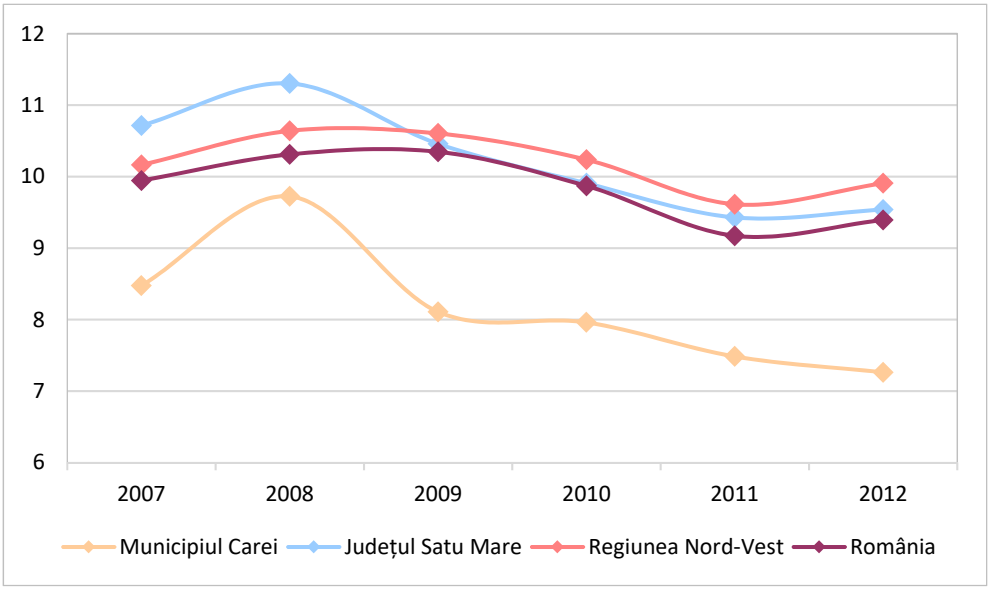

Fig. 6 Evoluția ratei natalității în municipiul Carei, în județul Satu Mare, Regiunea Nord-Vest și România.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Scăderea natalității și îmbătrânirea treptată a populației se reflectă cel mai bine în creșterea mortalității. În municipiul Carei, **rata mortalității** a evoluat sinuos, alternând etape de creșterea și de scădere. Totuși, în anul 2012, în comparație cu media națională (12‰), județeană (11,7‰) și cea regională (11,7‰), rata mortalității s-a menținut constant la un nivel superior (12,8‰), observându-se o scădere doar în anul 2008 (de la 14,3‰ la 11,2 ‰) după care în următorii a continuat să crească din nou. Această evoluție se datorează atât creșterii mortalității specifice la anumite grupe de vârstă, determinată de calitatea serviciilor sanitare accesibile, obiceiurile alimentare și stilul de viață, cât și modificării structurii pe vârste a populației (creșterea ponderii populației de peste 60 de ani).

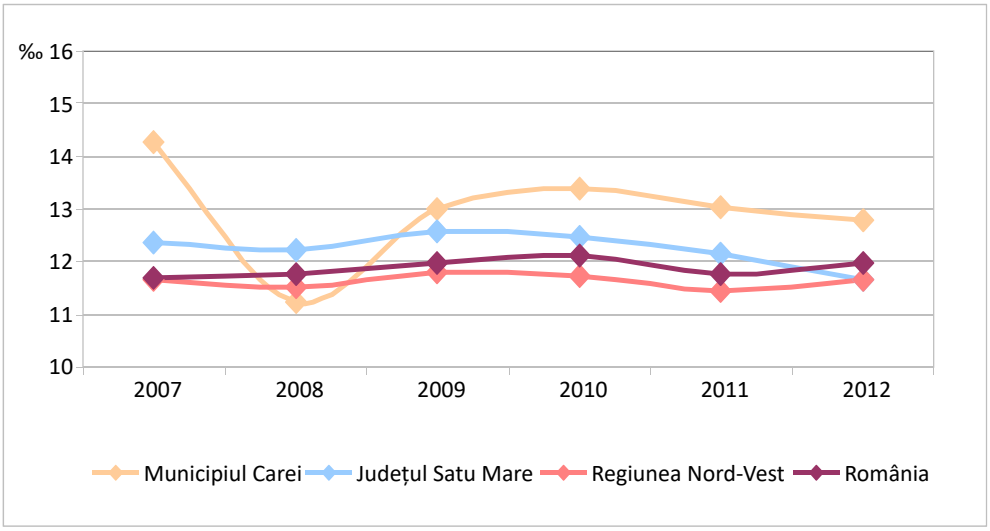

Fig. 7 Evoluția ratei mortalității în municipiul Carei, în județul Satu Mare, Regiunea Nord-Vest și România.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Legat de indicii demografici, este foarte important să amintim **mortalitatea infantilă,** care nu numai că are o influență majoră asupra mortalității generale a populației dar este și un indicator al stării de sănătate și a situației instituțiilor sanitare. Față de alte procese demografice, evoluția mortalității infantile depinde foarte mult de nivelul educației, de nivelul instruirii populației, de factorii sociali, economici, psihologici și culturali. În cazul mortalității infantile trebuie să amintim faptul că este singurul indice demografic care a avut valori reduse pe durata întregii perioade analizate: numărul copiilor decedați sub 1 an fiind între 1–3 pe an, cu o valoare extremă (8) doar în anul 2007, stabilindu-se în jurul valorii de 12,6‰ în anul 2012. Totuși, la nivelul unui oraș, această valoare poate fi considerată oarecum ridicată, având în vedere că atât la nivelul județului (10,5‰), cât și la nivel regional (8,4‰) și național (9‰) mortalitatea infantilă este mai scăzută. Acest fapt a se explica și prin accesul mai dificil al femeilor la servicii de sănătate și în special a unor subgrupuri de populații cu un nivel de trai mai scăzut. Mortinatalitatea arată de asemenea valori reduse (în general între 1–3 născuți morți anual), cu un maxim de 5 născuți morți în anul 2011.

Din cauza natalității scăzute și a mortalității ridicate, scăderea potențială a populației s-a menținut constant la valori negative. Conform ultimelor date statistice, diferența dintre natalitate și mortalitate a fost de 120 pe durata perioadei analizate, **sporul natural** atingând un deficit de 632 de persoane. Chiar și în anul cu natalitatea cea mai ridicată (în anul 2008) rata sporului natural a avut valori negative (-1,5‰) și numai începând cu anul 2009 a început să se revigoreze, menținându-se constant în jurul valorii de -5,5‰. Totuși, această situație este îngrijorătoare dacă avem în vedere că atât la nivelul județului (-2,1‰), cât și la nivel regional (-1,7‰) și național (-2,6‰) sporul natural nu a atins o valoare la fel de ridicată.

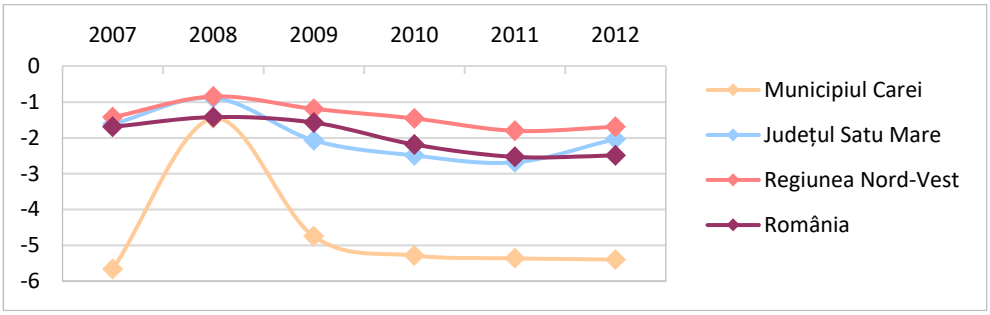

Fig. 8 Evoluția sporului natural în municipiul Carei, în județul Satu Mare, Regiunea Nord-Vest și România.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Pe lângă evoluția în timp a populației trebuie să ținem cont și de schimbările în spațiu ale acesteia, efectele fenomenului având consecințe directe asupra structurii populației atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ. Schimbările de domiciliu sunt de prea puține ori determinate de un singur factor, totalitatea condițiilor subiective și obiective conducând la un flux multidirecțional al migrației. Ca și sporul natural, **mișcarea migratorie a populației** arată valori oscilante de la un an la altul. Având în vedere că datele legate de stabilirile și plecările de la domiciliu la nivel de localități (inclusiv migrația externă) sunt disponibile numai pentru perioada 2007–2009, analiza va trebui redusă la acest interval de timp. Astfel, valorile anuale ale stabilirilor cu domiciliul în 2007 se ridicau la un maxim de 306 (13,5‰), doar ca în următorii ani să se reducă până la 217 de persoane (9,7‰). Din nefericire această evoluție pozitivă este parțial estompată de plecările persoanelor în alte localități sau chiar în afara țării (în jur de 257 persoane în anul 2009, ceea ce reprezintă 11,5‰ din totalul populației orașului), chiar dacă în perioada analizată emigrările s-au înscris la un trend descendent. Situația este însă îngrijorătoare dacă avem în vedere că valorile nu reflectă amploarea întregului fenomen, datele referindu-se doar la acele persoanele care au declarat schimbarea domiciliului, însă nu și la cei care se află cu caracter temporar sau definitiv la lucru în străinătate, dar fără a fi declarat acest lucru.

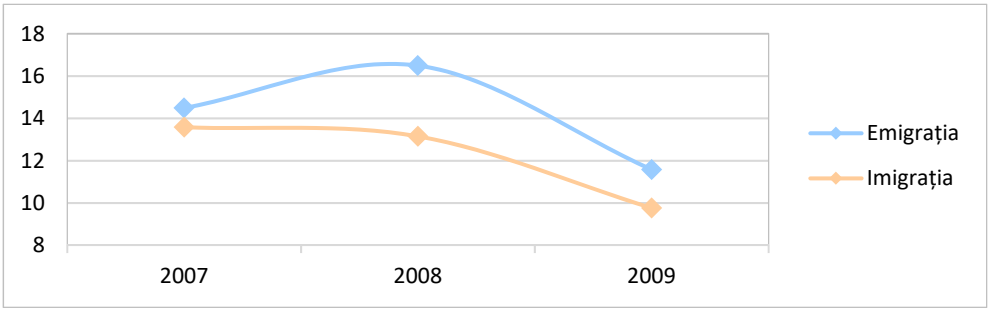

Fig. 9 Rata imigrației și a emigrației în municipiul Carei în perioada 2007–2009.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Din toate acestea reiese faptul că în perioada analizată sporul migratoriu s-a menținut constant la valori negative, cu dublarea diferenței dintre imigrări și emigrări în acest scurt interval de timp, crescând de la -0,9‰ în anul 2007 la 1,8‰ în anul 2009. Astfel, orașul a pierdut 134 de persoane în perioada 2007–2009.

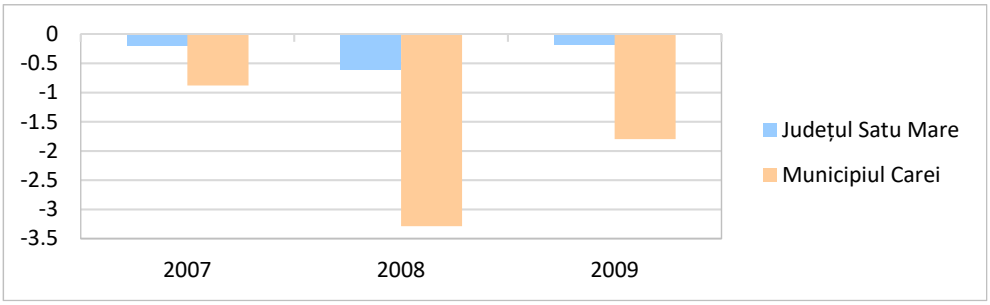

Fig. 10 Evoluția soldului schimbărilor de domiciliu și a migrației internaționale în municipiul Carei.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Bilanțul demografic al populației unui teritoriu este determinat de rezultatul conjugat dintre două fenomene demografice importante: sporul natural și sporul migratoriu. În cazul municipiului Carei, aportul constant negativ al sporului natural (cuprins între -1,5‰ și -5,5‰) a fost dublat de valorile negative ale soldului migratoriu (între -0,9 și -1,8‰), conducând la diminuarea efectivului demografic. După datele INS, scăderea populației municipiului Carei se datorează în cea mai mare parte scăderii soldului natural, aceasta fiind cauza unui deficit de 632 de persoane în intervalul 2007–2012 și de 272 de persoane în intervalul 2007–2009, pe când sporul migratoriu prezintă un deficit de 134 de locuitori. Din analiză reiese și faptul că emigrările au fost mai intense în municipiul Carei decât în restul județului Satu Mare.

Intensitatea emigrației poate fi observată și din datele preliminare ale Recensământului populației și Locuințelor din 2011, conform căreia mai mult de 1200 de persoane erau absente în momentul înregistrării, ceea ce reprezintă 5,7% din total. Cele mai multe erau plecate pentru o perioadă mai îndelungată (871 de persoane), dintre care 319 de persoane se aflau în alte localități din țară și 552 de persoane în străinătate.

Legat de **nivelul de instruire** a populației (ca și ultima școală absolvită), datele Recensământului din 2011 relevă faptul că 15% din populația municipiului Carei avea studii superioare, valoare mai scăzută decât media județeană (20%), dar mai ridicată decât cea națională (14,4%). Având în vedere că în oraș nu există nicio instituție de învățământ superior, acest lucru împiedică oarecum accesul populației la o educație superioară, deși datele pentru alte forme de studii arată valori foarte ridicate. Astfel, 70,8% din populație a absolvit o instituție de învățământ de studii secundare, din care 47,8% reprezintă grupa persoanelor cu studii liceale și 17,1% ponderea populației care a terminat o școală profesională sau de ucenici.

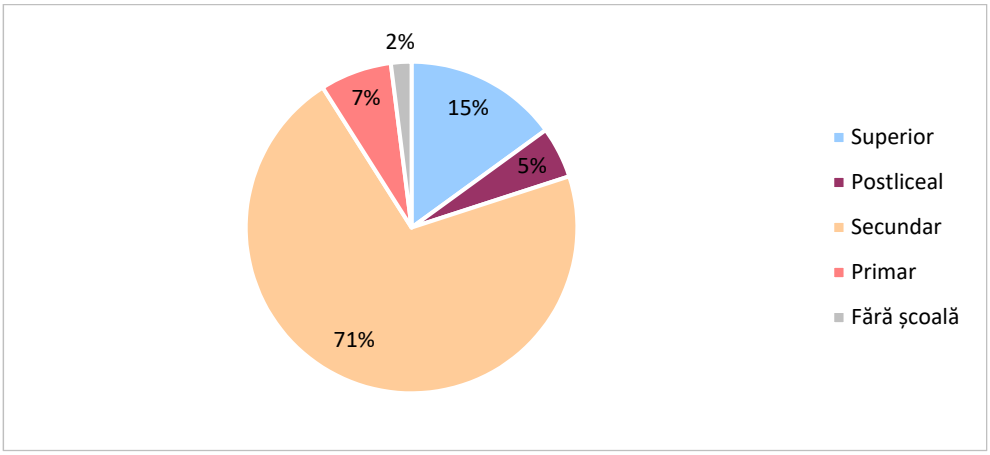

Fig. 11 Structura populației municipiului Carei după nivelul de instruire în anul 2011.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Recensământul General al Populației și Locuințelor)

Populația cu studii gimnaziale reprezintă 35,1% din total, iar ponderea persoanelor cu studii primare, 7,1%. Conform datelor ultimului recensământ, 2,3% din totalul populației nu a absolvit nicio școală, 0,8% dintre aceștia (148 persoane) fiind analfabeți. Astfel, rata analfabeților este mai scăzută decât media națională (1,4%), dar mai ridicată în comparație cu media județeană (0,3%). În general, nivelul scăzut de pregătire școlară a populației și rata ridicată a persoanelor fără școală absolvită în comparație cu celelalte localități ale județului, indică disfuncționalități majore cu efecte negative și în dezvoltarea economică a orașului.

1.2.2. Profil și competitivitate economică. Resurse umane

Ibolya Török

1.2.2.1. Mediul economic – scurt istoric

Situat în partea vestică a județului, municipiul Carei este al doilea centru urban ca mărime și importanță. Orașul este menționat pentru prima dată în cadrul unui document care datează din secolul al XIV-lea (1320) sub numele de Villa Karul. Începând cu anul 1428, va figura în toate documentele sub numele de Careii Mar[15]. Deși între anii 1760–1926 este centrul comitatului Satu Mare, orașul cunoaște o slabă dezvoltare industrială, menținându-și caracterul agricol până in jurul anului 1960. Chiar dacă este situat în zonă de câmpie cu soluri fertile, producția agricolă nu s-a ridicat la un nivel remarcabil, deoarece reforma agrară parțială din 1921 a contribuit la divizarea terenurilor între familiile de pe raza orașului și moții aduși din Munții

[15] Pop, M., Silaghi, G., Viman, I. (2004): *Județul Satu-Mare. Ghid turistic, istoric, cultural,*. Editura Solstițiu, Satu Mare.

Apuseni, întemeind satul Ianculești. Satul astfel colonizat a devenit localitatea componentă a orașului. Schimbări substanțiale s-au produs mai ales după reforma agrară din 1945, urmată de procesul de colectivizare[16], cu accent pe producții agricole precum cereale, leguminoase (soia), sfeclă de zahăr, cânepă etc.

Astfel, până la începutul celui de-al doilea război mondial, industria orașului a fost reprezentată de 3 mori, fabrica de ulei „Ardealul", pentru o perioadă scurtă chiar și o fabrică de hârtie, 3 fabrici de cărămidă, fabrica de unt, centrul de colectare și fermentare a tutunului și de câteva mici ateliere meșteșugărești. Industrializarea orașului începe în anii 1960 și treptat Carei-ul devine un „oraș industrial" cu numeroase fabrici nou-înființate: fabrica de mașini si utilaje „Unio" cu 2500 de muncitori, fabrica de mobilă „Crasna", fabrica de in și cânepă, filatura de bumbac, fabrica de biscuiți, fabrica de conserve de legume, fabrica de lapte praf, fabrica de zahăr și câteva ateliere cooperatiste[17].

După 1989 au urmat o serie de privatizări, mai mult sau mai puțin reușite. Astfel, fabrica de ulei a consemnat o reușită în cadrul noii economii, pe când fabrica de zahăr, fabrica de biscuiți și multe altele au fost nevoite să își înceteze activitatea, ducând la creșterea accentuată a șomajului și scăderea nivelului de trai.

1.2.2.2. Unități economice active

Economia orașului Carei are un caracter complex, principalele ramuri cu ponderi mai însemnate fiind:

industria chimică, industria alimentară, industria metalurgică, comerțul și transportul, însă în ultima perioadă datorită întreprinzătorilor privați s-au dezvoltat în principiu activitățile cu caracter comercial.

În anul 2012, numărul total al unităților economice active înregistrate în orașul Carei a fost de 594[18], cu o creștere ușoară față de anul 2008 (25,2%), când numărul întreprinderilor active era de 444. În acest an din cele 444 de unități active 361 erau microîntreprinderi (0–9 angajați), 67 întreprinderi mici (10–49 angajați), 14 întreprinderi mijlocii (50–249 angajați) și 2 întreprinderi mari (cu peste 250 angajați). Până în anul 2012 se observă o creștere a numărului întreprinderilor micro și mici (de la 361 la 499 – 38,2% respectiv de la 67 la 80 – 19,4%) și o stagnare a numărului celor mijlocii și mari. Din toate acestea rezultă că în perioada 2008–2012 ponderea sectorului IMM din totalul întreprinderilor existente deține o majoritate absolută de 99,6%.

Societățile al căror capital social este integral străin reprezintă 12,4% din totalul IMM-urilor. Numărul acestora a crescut în anul 2012 față de anul 2008 cu 90 de unități (de la 416 la 526), dintre care 49 au fost micro-întreprinderi (76%), 14 întreprinderi mici și mijlocii (22%) și o singură unitate economică întreprindere mare.

---

[16] Bogdan, A., Călinescu, M. (1976): Județul Satu-Mare, Editora Academiei R.S. România, București.

[17] Silaghi, A.D. (1998): Istoria Careiului. www.orasulcarei.ro

[18] Numărul total al întreprinderilor înregistrate este de 674 din care 594 reprezintă unitățile active.

Din punct de vedere al densității întreprinderilor, municipiul Carei înregistrează un număr relativ ridicat, de 27,3 la 1000 de locuitori în comparație cu media județeană (41,4) și cea națională (37,5).

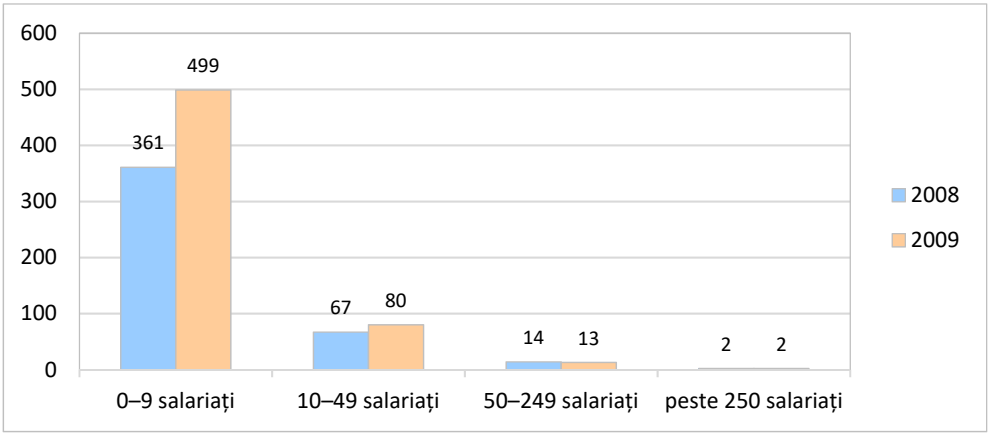

Fig. 12 Evoluția unităților economice active.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Analizând cifra de afaceri a unităților economice active în anul 2012 se remarcă importanța comerțului (cu ridicată și cu amănuntul) și a fabricarea unor produse de mare rulaj (produse din cauciuc, fabricarea uleiurilor și grăsimilor, a construcțiilor metalice etc.). Printre cele mai reprezentative companii industriale care-și desfășoară activitatea pe teritoriul municipiul Carei putem aminti:

Tabelul 1. Clasificarea celor mai importanți agenți economici după cifra de afaceri.

Denumire	Cifră de afaceri	Profit Net	Nr. salariați	Domeniu de activitate
CONTITECH FLUID AUTOMOTIVE RO[19]	565 340 274	24 015 753	1119	Fabricarea altor produse din cauciuc
ARDEALUL TRADING SRL	255 168 453	3 816 887	113	Comerț cu ridicată al cerealelor
AGROTEX SRL	251 275 661	13 577 825	54	Comerț cu ridicată al produselor chimice
ARDEALUL SA	211 481 123	27 151 121	279	Fabricarea uleiurilor și grăsimilor

[19] Contitech Fluid Automotive este cea mai importantă unitate economică din Carei. Și-a început activitatea în 2001, cu o singură hală de producție pentru furtunuri de încălzire/răcire apă. Ulterior, s-a introdus linia de producție pentru furtunuri turbo. În 2005, Continental AG a achiziționat Phoenix AG și ulterior unitatea de producție a devenit parte a diviziei ContiTech Fluid. În 2006 au demarat activitățile de construcție la a doua hală de producție, finalizată la începutul anului 2007. În anul 2009 a fost construită noua hală de producție pentru furtunuri de încălzire/răcire, în valoare de 15 milioane euro, iar în anul 2013 nouă secție de scălărie cu o investiție de 1,5 milioane de euro (www.transilvaniareporter.ro)

Denumire	Cifră de afaceri	Profit Net	Nr. salariați	Domeniu de activitate
ALCONOR COMPANY SRL	65 850 796	306 322	211	Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice
SAT AN SRL	37 571 590	468 788	43	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate
STEIGER SRL	37 187 353	6 104 320	70	Fabricarea de construcții metalice
ATLANTIC IMPEX SRL	27 583 954	988 337	51	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate
AGROINDUSTRIALA CAREI SA	23 840 230	14 317	27	Cultivarea cerealelor
MW TRADE SRL	19 756 911	263 099	43	Transportul rutiere de mărfuri
BEVERAGE DRINK SRL	19 311 317	4 174	74	Comerț cu ridicată nespecializat de produse alimentare
VARGA QUATTRO SRL	16 391 852	250 519	210	Fabricarea pâinii
AGROPLANT SRL	13 293 215	1 759 261	2	Comerț cu ridicată al produselor chimice
MEM BAU SRL	12 530 110	305 967 4673	16	Comerț cu ridicată al materialului lemnos

(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Analizând evoluția cifrei de afaceri totale în perioada 2008–2012, se poate observa că după o scurtă perioadă de stagnare – generată de perioada crizei economice – aceasta a urmat un trend ascendent, înregistrând chiar o dublare față de anul 2008.

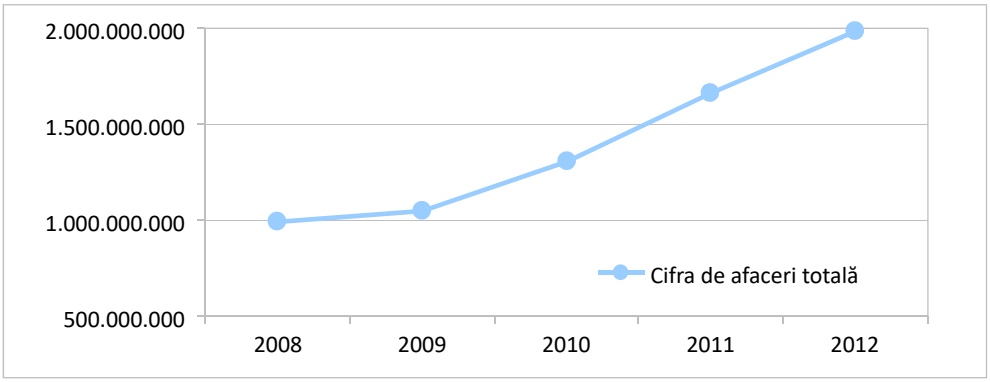

Fig. 13 Evoluția cifrei de afaceri în anul 2008–2012.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Dacă în anul 2008 întreprinderile mijlocii (49–250 salariați) și mari (peste 250 de salariați) contribuiau cu 21,4% respectiv 37% la realizarea cifrei de afaceri totale,

până în anul 2012 aceștia și-au mărit importanța, ajungând la 35% respectiv la 39,2%. Toate acestea rezultă din existența a două întreprinderi mari (ContiTech Fluid Automotive RO și Ardealul SA), unde se concentrează în total 1379 de angajați.

Dezvoltarea sectorului antreprenorial susținut de un număr tot mai ridicat de unități economice active a avut efecte pozitive și în privința reducerii șomajului și în creșterea productivității muncii.

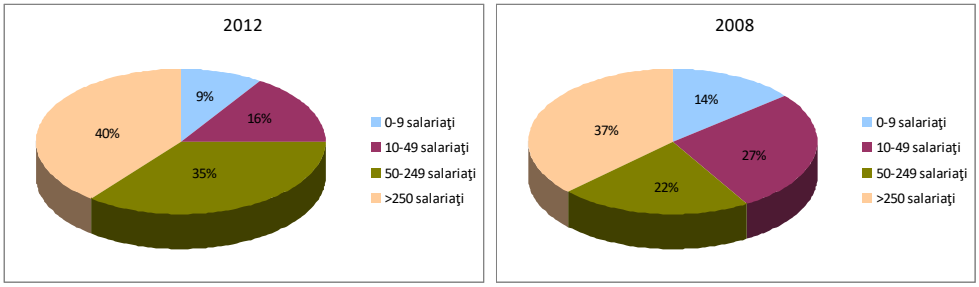

Fig. 14 Cifra de afaceri totală realizată de întreprinderi în anul 2008 și 2012.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Profitul obținut de unitățile economice active a crescut cu 58,9% în 2012 față de 2008, cele mai ridicate creșteri înregistrându-se la unitățile cu un profit mai mare de 1.000.000 RON (crescând de la 68,7% la 79,8%). Unitățile cu un profit cuprins între 100.000 și 1.000.000 RON au scăzut cu 8 puncte procentuale (de la 24,3% la 15,3%), la fel ca și cele cuprinse între 10.000–100.000 RON (de la 6,6% la 4,5%).

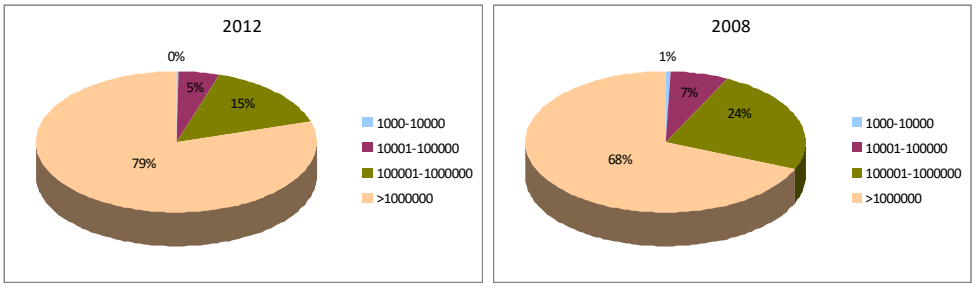

Fig. 15 Profitul net obținut de întreprinderi în anul 2008 și 2012.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

1.2.2.3. Analiza sectorială

Din punct de vedere al analizei privind sectoarele de activitate, putem găsi o varietate de firme importante care contribuie la susținerea mediul de afaceri din municipiul Carei. În prezent în municipiu funcționează 594 agenți economici, din care: 28 în agricultură, 189 în industrie, 2 în domeniul energiei, 33 în construcții, 199 în comerț, 38 în transport și depozitare, 36 în hoteluri și restaurante iar 7 în informații și comunicații. Structura agenților economici se pot clasifica astfel:

Tabelul 2. Principalii indicatori economici pe activități economice, în anul 2012.

Obiect de activitate	Nr. de firme	Cifra de afaceri totală (lei)	Nr. de salariați
Agricultură și silvicultură	28	49 198 518	114
Industria prelucrătoare	189	1 006 019 346	3055
Producția și furnizarea de energie electrică, termică, gaze, distribuția apei, salubritate, gestiunea deșeurilor	2	3 951 807	5
Construcții	33	2 2442508	180
Comerț cu amănuntul și ridicata	199	821 940 634	1244
Transport și depozitare	38	48 315 605	210
Hoteluri și restaurante	36	4 382 822	107
Informații și comunicații	7	799 355	8
Alte servicii	62	3 049 537	82

(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Cele mai multe firme din municipiul Carei își desfășoară activitatea în sectorul comerțului, cei mai mulți salariați regăsindu-se însă în industria prelucrătoare, care deține de altfel și cea mai ridicată cifră de afaceri. Din cadrul celor două ramuri principale (industrie și comerț) cele mai multe firme își desfășoară activitatea în cadrul industriei alimentare, a celei chimice, precum și în comerțul cu ridicată a cerealelor și a produselor chimice. Dacă avem în vedere evoluția cifrei de afaceri în principalele sectoare ale economiei naționale, se poate observa o creștere însemnată în aproape toate domeniile, chiar dacă cele mai vizibile schimbări au avut loc in comerț, industrie și transport. Însă dacă ne raportăm la cifra de afaceri totală realizată în anii 2008 și 2012, se observă o scădere de 0,9% a cifrei de afaceri din domeniul agriculturii și cel al industriei prelucrătoare, o scădere de 0,2% în anul 2012 față de anul 2008 la hoteluri și restaurante, precum și o creștere de 3,5% în cazul comerțului.

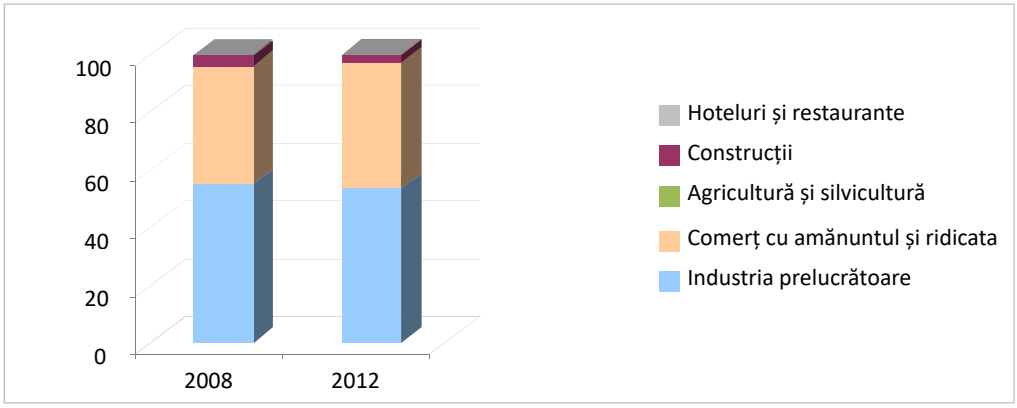

Fig. 16 Repartiția principalelor sectoare ale economiei naționale în anii 2008 și 2012.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

1.2.2.3.1. Sectorul agricol

Suprafața agricolă poate fi caracterizată printr-o utilizare complexă, reflectând diversitatea condițiilor naturale dar și specificitățile la nivel local. Suprafața agricolă a municipiului Carei (10 230 ha) este formată în proporție de 69,4% din teren arabil, urmată de pășuni (9,7%) și fânețe (2,5%) iar viile ocupă o suprafață mai restrânsă de numai 2,1%. În perioada analizată nu se observă o creștere însemnată a suprafeței agricole (de numai 0,1% între 2007–2012), însă acest lucru devine tot mai vizibil în cazul terenurilor neagricole, datorită creșterii de aproape 3 ori a suprafețelor ocupate de construcții (ajungând în 2012 la 1389,2 ha) dar și a creșterii fondului forestier cu 11,7% (de la 17 ha la 19 ha). Astfel, din totalul terenurilor neagricole (1671 ha), terenurile construite ocupă 1389 ha (13,5%) iar terenurile destinate căilor de comunicații de 198,8 ha (1,9%).

Tabelul 3. Structura fondului funciar din principalele subdiviziuni ale municipiului Carei în anul 2012.

Categorii de folosință	**Suprafață (ha)**	**%**
Terenuri arabile	7099	69,3
Pășuni naturale	988	9,6
Fânațe naturale	258	2,5
Vii și pepiniere viticole	217,1	2,1
Total terenuri agricole	8559	83,4
Terenuri neagricole	1671	16,6
Total	10230	100

(*Sursa:* Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo Online)

Ponderea ridicată a terenurilor arabile din totalul suprafeței agricole determină și structura activității agricole a orașului: fermele din zonă sunt specializate mai degrabă pe producție la scară largă, conferind orașului un profil preponderent agricol. Acest lucru este confirmat și prin faptul că în domeniul cultivării cerealelor și legumelor își desfășurau activitatea 3 societăți comerciale, cu o cifră de afaceri totală de aproape 60 milioane lei.

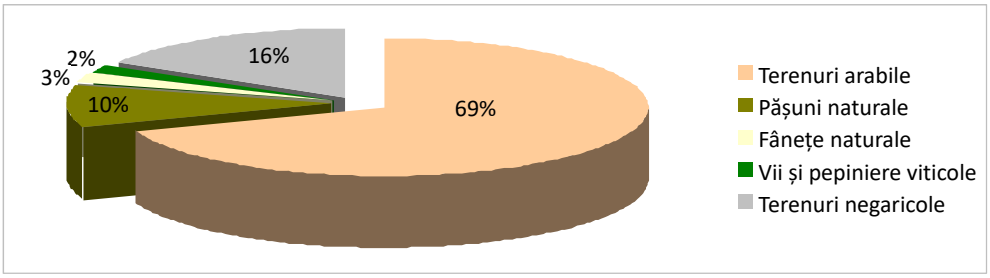

Fig. 17 Ponderea categoriilor de folosințe a terenurilor agricole în anul 2012.
(*Sursa:* Direcția Regională de Statistică Dolj. Fișa localității Carei)

Rezultatele Recensământul General Agricol relevă faptul că la nivelul municipiului Carei în anul 2010 existau 1482 exploatații agricole, cu o suprafață de 7931,34 ha, care se pot fi grupate astfel: 1429 exploatații sunt utilizate ca și teren arabil, grădini familiale, pășuni și fânețe sau culturi permanente (7630,74 ha), 61 exploatații sunt neutilizate (61,68 ha), 8 exploatații sunt împădurite (27,45 ha), 1229 exploatații reprezintă suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri etc. (151,47 ha) și o singură exploatație cu 60 de ha este ocupată de un helești. Din totalul exploatațiilor agricole, 801 sunt specializate atât pe cultivarea plantelor, cât și pe creșterea animalelor, 628 reprezintă exploatațiile exclusiv agricole și 53 cele pentru animale. Având în vedere suprafața ce revine în medie unei exploatații agricole, de 5,15 hectare, municipiul Carei se situează atât peste media județeană (4 ha), cât și peste media națională (3,45 ha).

O comparație cu datele recensământului general agricol din 2002 relevă faptul că în afara culturii sfeclei de zahăr, majoritatea suprafețelor cultivate s-a redus, însă cele cultivate cu cereale dețin în continuare cea mai mare pondere din totalul suprafețelor agricole. Principalele culturi sunt: porumbul (2475,84 ha), grâul și secara (1774,26), orzul (53,50 ha); plantele oleaginoase (floarea soarelui – 461,69 ha), culturile tehnice, în special sfecla de zahăr (657 ha); livezile în suprafețe compacte reprezentând cantități mai reduse.

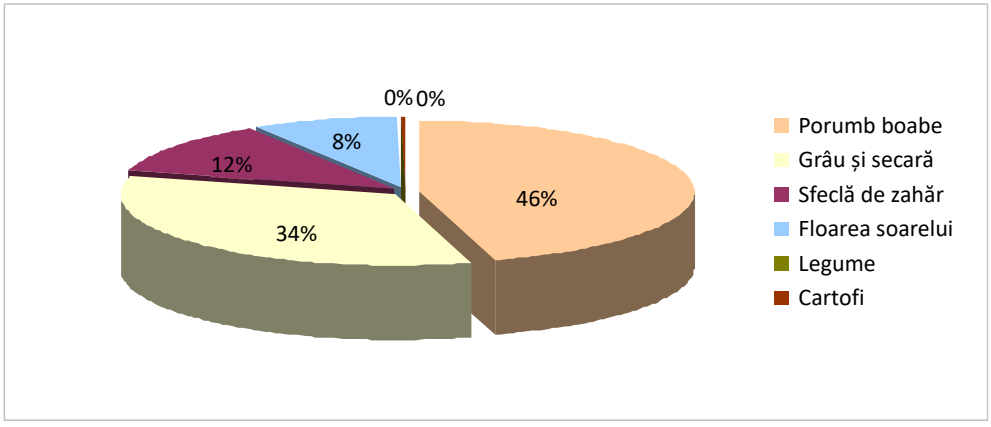

Fig. 18 Ponderea suprafețelor ocupate cu diferite culturi.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Din domeniul pomiculturii cele mai importante fructe cultivate sunt: prunele (6,55 ha), merele (6,54 ha), caisele și piersicile (3,54 ha) și nu în ultimul rând cireșile (2,40 ha).

În ceea ce privește presiunea antropică asupra spațiului agricol putem calcula densitatea suprafeței agricole, a celei arabile precum și indicele de arealitate:

- *densitatea agricolă,* calculată ca și raport între numărul de locuitori și suprafața agricolă, înregistrează o valoarea mică de 0,4 loc./ha, datorită suprafețelor agricole mai restrânse;

- *densitatea fiziologică,* calculată ca și raport între numărul de locuitori și suprafața arabilă are o valoare de 0,3 loc./ha, reflectând o presiune antropică mică;
- *indicele de arealitate,* calculat ca și raport între suprafața totală și numărul de locuitori, înregistrează valori de 2,1 ha/loc., valoare transpusă prin extensiunea redusă a suprafețelor.

În privința modernizării exploatațiilor agricole, o situație destul de avantajoasă rezultă din faptul că la nivelul municipiului Carei au existat două exploatații care au utilizat echipamente pentru producerea de energie regenerabilă, una de energie eoliană și una de biomasă (biometan), ceea ce poate contribui treptat – chiar dacă într-un ritm mai lent – la creșterea competitivității sectorului agricol printr-o utilizare mai bună a resurselor umane și a factorilor de producție, precum și la îndeplinirea standardelor naționale și a celor comunitare. Din nefericire, datele RGA 2010 relevă faptul că dintre suprafețele agricole utilizate niciuna nu a fost certificată ca fiind ecologică sau aflată în conversie și nici una dintre suprafețele menționate nu a fost irigată.

Referitor la exploatațiile agricole cu personalitate juridică, cu titlu de proprietate asupra terenului sau cu suprafață agricolă arendată, trebuie să amintim că există 8 spații autorizate pentru depozitarea produselor agricole[20], și anume:

- SC. Ardealul SA, un siloz cu o capacitate de 9600 tone
- SC Comcereal SA, o magazie cu o capacitate de 16000 tone
- SC Agroindustriala SA, o magazie cu o capacitate de 3400 tone la Carei și un siloz cu o capacitate de 2000 tone la Ferma Ianculești
- SC Ro-Comix SRL, o magazie cu o capacitate de 1000 tone
- SC H&M Company, un siloz cu o capacitate de 7000 tone și o magazie cu o capacitate de 8000 tone
- SC Agroinvest SRL, o magazie cu o capacitate de 500 tone
- SC Mobipan SA, un siloz cu o capacitate de 260 tone și o magazie cu o capacitate de 900 tone
- SC Agro Seucan SRL, o magazie cu o capacitate de 300 tone (Ferma zootehnică)

Creșterea animalelor este o activitate mai puțin reprezentativă la nivelul municipiului, în special datorită suprafețelor mici de pășuni existente. Totuși, analizând efectivele de animale se poate observa faptul că din totalul speciilor de animale o majoritate absolută o dețin efectivele de păsări (13739), urmate de ovine (6175) și porcine (4401), alături de o apicultură bine dezvoltată și un număr mare al familiilor de albine (1293). De fapt la nivelul județului, municipiul Carei deține primul loc în privința apiculturii.

[20] Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Direcția pentru Agricultură Satu Mare

Tabelul 4. Efectivele de animale în anul 2013.

Efective de animale (capete) pe specii	**2013**
Bovine	793
Ovine	6175
Caprine	86
porcine	4401
Păsări	13739
Cabaline	71
Măguri și catârii	7
Iepure de casă	294
Familii de albine	1293

(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Rezultate finale ale RGA 2010)

Cu toate acestea, o comparație cu datele recensământului general agricol din 2002 relevă o scădere accentuată în privința efectivelor de animale: numărul bovinelor reducându-se cu 16%, numărul ovinelor cu 22%, a numărul păsărilor s-a înjumătățit, și doar numărul porcinelor arată o dublare față de cel din 2002.

La nivelul Recensământului General Agricol din 2010, parcul agricol conținea 475 mașini și echipamente agricole (dintre care: 89 tractoare, 44 motocultoare, 61 pluguri pentru tractoare, 24 cultivatoare mecanice, 21 combinatoare, 44 grape mecanice, 49 semănători cu tracțiune mecanică, 25 mașini pentru împrăștiat îngrășăminte, 29 mașini pentru erbicidat și executat tratamente, 25 combine autopropulsate pentru recoltat cereale, 1 combină autopropulsată pentru recoltat furaje, 10 motocositoare, 53 alte mașini și echipamente agricole) ceea ce denotă mai mult o distribuție la nivel de gospodărie individuală.

În ceea ce privește activitățile zootehnice, sunt prezente atât fermele zootehnice (de ex. SC Agrozootehnică Carei), cât și societățile agricole specializate în producerea, ambalarea și comercializarea semințelor de legume (Zki Semințe), distribuția de semințe de însămânțat (Ardealul Trading) sau în tehnologizarea creșterii animalelor (Avi Suin Tech).

1.2.2.3.2. Sectorul industrial

Din punct de vedere a resurselor primare existente, industria municipiului Carei se remarcă printr-o concentrare ridicată, atenuată în ultimul timp de restructurarea activităților secundare, dominanța lor fiind preluată de comerț și serviciile în creștere. Structura industrială este diversificată, dar rămân dominate câteva sectoare de activitate precum: industria chimică (59%), industria alimentară (31%), industria metalurgică (6%) și industria textilă (2%).

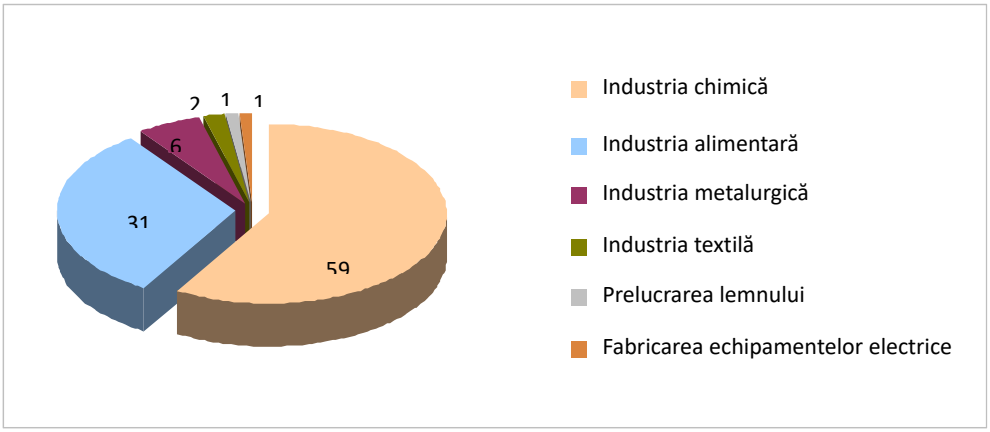

Fig. 19 Repartiția unităților economice active în industria prelucrătoare.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

În anul 2012 în **industria prelucrătoare** activau în total 89 unități economice, asigurând un număr de 3055 locuri de muncă. Față de 2008, numărul întreprinderilor a crescut cu 12%, însă numărul salariaților a scăzut cu 2,7% din cauza restructurărilor și a concedierilor din perioada anilor de criză.

Industria alimentară este reprezentată de 25 firme cu 847 salariați, însumând o cifră de afaceri ce reprezintă 6,7% din totalul industriei. Față de anul 2008 numărul firmelor din acest sub-sector a crescut cu 47,1% iar numărul salariaților cu 5,3%.

După cifra de afaceri, cele mai importante firme din domeniu sunt:

- ARDEALUL SA, specializat în fabricarea uleiurilor și grăsimilor, având 279 de salariați și o cifră de afaceri de 211.481.123 lei;
- ALCONOR COMPANY SRL, având ca domeniu de activitate fabricarea băuturilor răcoritoare nealcoolice, asigurând 211 locuri de muncă și având o cifră de afaceri de 65.850.296 lei;
- VARGA QUATTRO SRL cu profil de fabricare a produselor de panificație, lucrând cu 210 salariați și o cifră de afaceri de 16.391.852 lei.

În anul 2012 în **industria textilă** activau 17 firme, înregistrând o creștere de 6,3% în comparație cu anul 2008, însă numărul locurilor de muncă din acest sector s-a redus cu 10,7%, de la 542 la 847. În prezent industria textilă asigură 2,1% din totalul cifrei de afaceri din industrie, unitățile economice mai reprezentative fiind:

- CONTRIC ALEX SRL ocupând locul 13 din totalul firmelor existente în industria prelucrătoare, specializată în fabricarea de articolelor de îmbrăcăminte de lucru și asigurând în total 153 locuri de muncă. Cifra de afaceri totală la sfârșitul anului 2012 a fost de 4.463.246 lei;
- LEONEX SRL specializată de asemenea pe fabricarea de articole de îmbrăcăminte pentru lucru, cu un total de doar 3 angajați dar o cifră de afaceri de 3.634.872 lei;

- ESTORI 2005 SRL, domeniul de activitate fiind același cu firmele de mai sus, asigurând un loc de muncă pentru 18 angajați.

În ceea ce privește **prelucrarea lemnului și fabricarea mobilei,** numărul unităților economice active a rămas constant la 12, cu toate că numărul salariaților s-a înjumătățit, scăzând de la 413 (în anul 2008) la 187 (până în anul 2012). Activitatea respectivă reprezintă un sub-sector cu o contribuție relativ redusă la cifra de afaceri totală a industriei, de numai 1,1%.

- POLAK MOB SRL și RADU MOB SRL sunt cele mai importante unități economice care activează în acest domeniu, fiind specializate pe producția de mobilă, cu un efectiv de 31 respectiv 47 angajați;
- ERGO CLASS SRL ocupă tot un loc fruntaș în clasamentul industriei prelucrătoare, fiind specializată în fabricarea de mobilă pentru birouri și magazine, asigurând locuri de muncă pentru 44 de persoane.

De remarcat aici este și prezența în zonă a companiei S.C. POLIPOL MOBILA S.R.L., cu sediul social în comuna Foeni, cu facilități de producție în imediata proximitate a municipiului Carei. Aceasta este una dintre cele mai mari fabrici de mobilă din partea de vest a țării, cu un număr mediu de 573 de salariați în 2012.

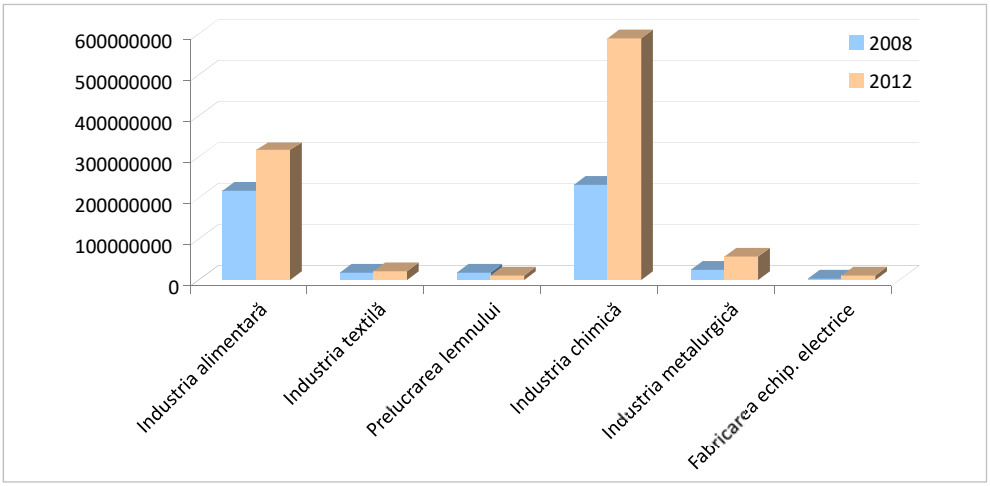

Fig. 20 Evoluția cifrei de afaceri totale din industrie, pe principalele subramuri în anii 2008 și 2012.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

O schimbare spectaculoasă se poate observa în cazul **industriei chimice,** având în vedere creșterea numărului unităților economice active cu 20% (de la 10 la 12), a numărului salariaților cu 22,5% (de la 988 la 1210) precum și triplarea cifrei de afaceri a acestui sub-domeniu. Totodată industria chimică contribuie cu cea mai mare parte la realizarea cifrei de afaceri din industrie, cu o cotă de 58,5% în anul 2012. Acest lucru se datorează faptului că în acest sub-sector activează cea mai importantă firmă

din zonă, atât din punct de vedere al numărului de salariați, cât și conform cifrei de afaceri totale:

- CONTITECH FLUID AUTOMOTIVE ROMANIA SRL, specializată în fabricarea altor produse din cauciuc, având 1119 salariați și o cifră de afaceri totală de 565.340.274 lei;
- UNION GLASS SRL și SUFLI GLASS SRL, ambele având o activitate legară de prelucrarea și fasonarea sticlei plate, având un efectiv de 43 respectiv 6 salariați.

În cadrul **industriei metalurgice** își desfășoară activitatea un număr de 14 unități economice cu un număr total de 259 salariați, însă în decursul ultimilor ani se poate observa scăderea locurilor de muncă cu 19,1% (de la 320 în anul 2008), în ciuda dublării cifrei de afaceri. În urma acestei creșteri, în anul 2012 industria metalurgică reprezenta 5,7% din cifra de afaceri a sectorului industrie, cele mai importante societăți fiind:

- STEIGER SRL, care ocupă locul al 4-lea din totalul unităților economice active din industria prelucrătoare, având 70 de salariați și o cifră de afaceri de 37.187.353 lei;
- STAHLBAU HERMANN SRL, aceasta fiind specializată pe fabricarea construcțiilor metalice și asigurând un număr de 69 locuri de muncă;
- TAYGAN METAL PRESS SRL, având ca domeniu de activitate operațiuni de mecanică generală, cu un total de 27 angajați.

În sub-sectorul **fabricării echipamentelor electrice** regăsim 5 firme cu un total de 53 salariați, înregistrând o contribuție de 1,2% din cifra de afaceri totală a sectorului industrie. De asemenea, față de anul 2008, se poate observa o creștere a numărului agenților economici cu 25% și a numărului locurilor de muncă cu 10,4%. De asemenea și cifra de afaceri este în creștere, în perioada 2008–2012 putându-se observa o triplare a acestuia. În cadrul acestui domeniu cea mai importantă firmă este:

- SMSS REITLER, specializată în fabricarea utilajelor pentru prelucrarea produselor alimentare, cu un număr total de 14 angajați.

1.2.2.3.3. Sectorul construcțiilor

Acest sector cuprinde atât lucrările de construcții legate de clădirile rezidențiale și nerezidențiale, dezvoltarea (promovarea) imobiliară dar și construcțiile industriale. Conform bazei de date din cadrul Oficiului Național al Registrului Comerțului, în municipiul Carei în anul 2012 au fost prezente 33 unități economice cu activități în acest domeniu, asigurând locuri de muncă pentru un număr de 180 persoane. În comparație cu anul 2008, atât numărul firmelor, cât și numărul salariaților a înregistrat o creștere ușoară, urcând de la 30 unități în anul 2008 la 33 unități până în anul 2012,

respectiv de la 146 la 180. O schimbare mai spectaculoasă se poate observa în evoluția cifrei de afaceri, aceasta dublându-se în perioada analizată (creșterea era de 72%) datorită existenței pe piață a numeroaselor firme specializate în special în construcțiile rezidențiale. Întreprinderile din acest sector sunt de obicei întreprinderi micro și mici distribuite relativ egal: cele micro ocupând 49% din salariați, pe când cele mici un procent de 51. În privința evoluției întreprinderilor din acest domeniu, perioada analizată se caracterizează prin dublarea numărului firmelor mici dar și prin creșterea numărului întreprinderilor micro cu 3,6%.

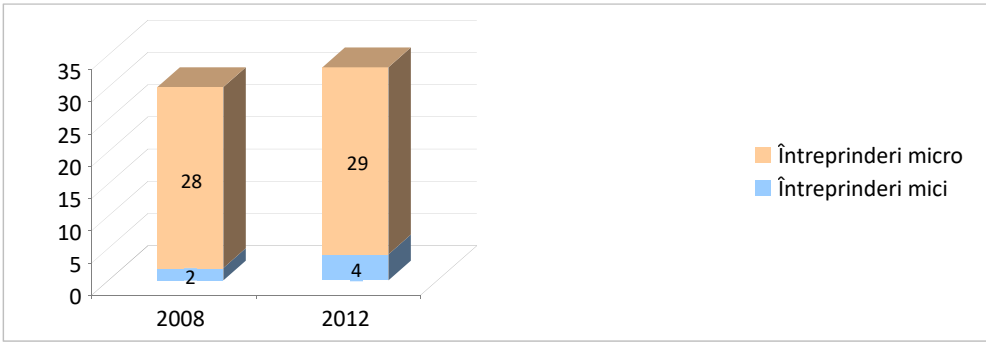

Fig. 21 Evoluția numărului întreprinderilor din domeniul construcțiilor.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Conform evoluției cifrei de afaceri, cele mai importante firme sunt specializate în lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale și se prezintă astfel:

- DIPOL SRL, cu 46 salariați, în anul 2012 realizând o cifră de afaceri de peste 6 milioane de lei;
- SIRA CONS SRL, având doar 3 salariați, dar cifra de afaceri de 5.549.417 lei;
- NORD CONSTRUCTII SA, cu 19 salariați, având cifra de afaceri de 2,3 milioane lei.

1.2.2.3.4. Sectorul serviciilor

Chiar dacă sectorul serviciilor de regulă este dominat de o gamă largă de activități în domeniul financiar-bancar, asigurări, transport, tranzacții imobiliare, telecomunicații, în municipiul Carei cel mai dezvoltat sub-sector al serviciilor este cel al comerțului. Importanța serviciilor se desprinde și din faptul că această activitate înregistrează 45% din totalul cifrei de afaceri a municipiului Carei.

Dezvoltarea activităților din **sectorul comercial** se poate atribui în mare măsură procesului de privatizare și investițiilor din sectorul privat. Bazat pe aceste procese, rețeaua comercială a continuat să se dezvolte, determinând îmbunătățirea distribuției teritoriale a unităților aparținând comerțului cu amănuntul, mărirea suprafeței comerciale și utilizarea mai eficientă a spațiilor existente. La acestea se adaugă și asigurarea flexibilității relațiilor cu furnizorii industriali, creșterea concurenței între comercianți și ameliorarea calității produselor oferite populației.

Importanța comerțului în cadrul sectorului serviciilor reiese și din faptul că în anul 2012 aceasta contribuia cu 92,4% la totalul cifrei de afaceri realizate. Numărul unităților economice active prezente în comerț a crescut de la 169 în anul 2008 la 199 până în anul 2012, numărul salariaților de la 779 la 1244, iar cifra de afaceri a crescut cu mai mult de 500%. Clasificarea întreprinderilor după mărime relevă faptul că 85,4% dintre societățile active din comerț sunt microîntreprinderi; 12,6% sunt întreprinderi mici și 4 unități sunt întreprinderi mijlocii, reprezentând 2% din totalul întreprinderilor din domeniu.

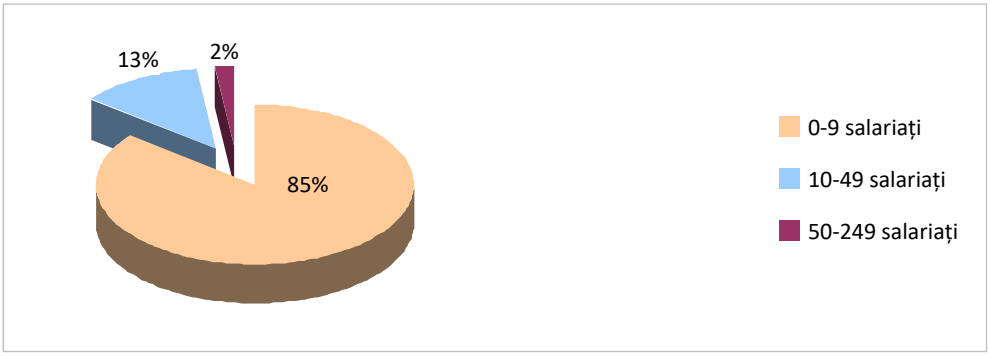

Fig. 22 Clasificarea după mărime a întreprinderilor din sectorul comerțului în anul 2012. (*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Dacă luăm în considerare cifra de afaceri totală realizată de întreprinderile din sectorul comerțului, cele mai importante firme sunt:

- ARDEALUL TRADING SRL, având ca domeniu de activitate comerțul cu ridicata a cerealelor, semințelor, furajelor, cu o cifră de afaceri de peste 255 milioane lei în anul 2012, asigurând locuri de muncă pentru 113 de persoane;
- AGROTEX SRL, specializată în comerțul cu ridicata a produselor chimice, având 54 salariați și o cifră de afaceri de peste 250 de milioane de lei;
- SAT AN SRL, întreprindere ce activa în comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate; în anul 2012 cifra de afaceri totală s-a ridicat la 37 milioane de lei iar numărul locurilor de muncă la 43.

În ceea ce privește **domeniul transporturilor și depozitării,** în municipiul Carei în anul 2012 activau 36 societăți (cu 7 mai mult decât în anul 2008) cu un total de 210 salariați, 78% mai mult în comparație cu valoarea de 118 din anul 2008. În perioada menționată, cifra de afaceri aproape s-a dublat, ajungând la peste 48 milioane lei în anul 2012, contribuind cu 5,4% la totalul cifrei de afaceri realizate în sectorul serviciilor. Cele mai importante firme cu activități în transporturile rutiere de mărfuri sunt, după cum urmează:

- MW TRADE SRL, cu un total de 43 salariați și o cifră de afaceri de aproape 20 milioane de lei, fiind cea mai mare întreprindere din acest domeniu;

- HEINLOTH LOGISTIC SRL, cu 21 angajați la nivelul anului 2012 și o cifră de afaceri de 7,7 milioane lei;
- CALUGER SRL, având 11 salariați și o cifră de afaceri de 4,9 milioane lei.

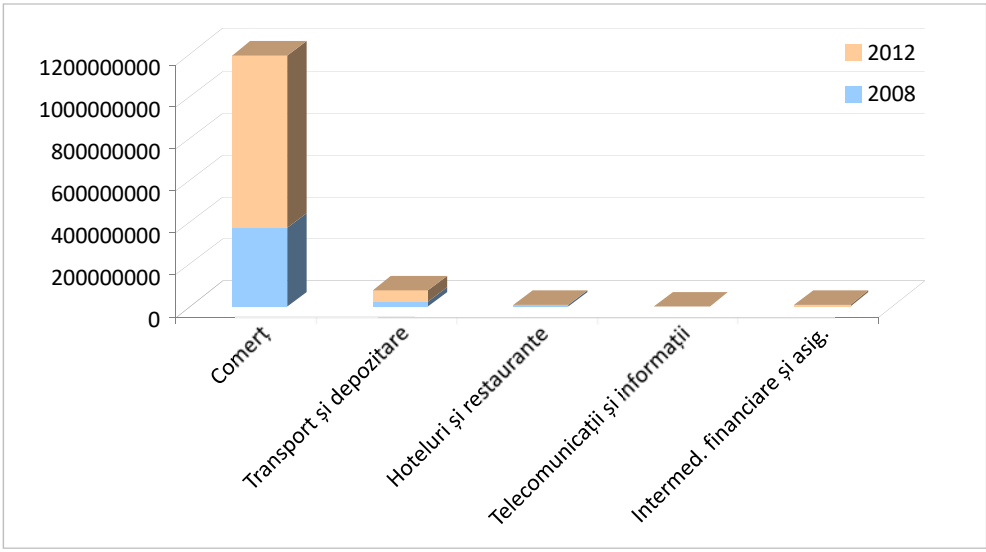

Fig. 23 Evoluția cifrei de afaceri totale în sectorul serviciilor pe principalele subramuri în anii 2008 și 2012.
(*Sursa:* Baza de date Borg Design)

Domeniul **hotelurilor și restaurantelor** a avut o evoluție mai lentă: numărul unităților active a crescut de la 23 în anul 2008 la 26 în anul 2012, însă numărul salariaților, cât și cifra de afaceri au urmat un trend descendent (numărul salariaților scăzând de la 109 la 107, iar cifra de afaceri de la 4,1 milioane de lei la 3,7 milioane de lei). Toate acestea sunt ilustrate și prin contribuția mai redusă a acestui domeniu la totalul cifrei de afaceri realizate (0,5%) de către sectorul serviciilor. Conform acestui indice, cele mai importante societăți care își desfășoară activitatea în domeniul restaurantelor sunt după cum urmează:

- TRIO CLASIC SRL, cu 11 salariați și o cifră de afaceri de peste 600 mii lei;
- EXTRA CAR IMPEX SRL, cu o cifră de afaceri de peste 300 mii lei și 12 angajați;
- ASIRAL STAR SRL, cu 10 angajați și o cifră de afaceri de 280 mii lei.

În ceea ce privește sub-sectorul **telecomunicațiilor și informațiilor,** evoluția acestuia a urmat un trend asemănător hotelurilor și restaurantelor, numărul societăților active crescând de la 7 la 8 între 2008 și 2012. Numărul salariaților a suferit un declin de la 10 la 8, precum și cifra de afaceri, aceasta scăzând de la 808 mii de lei la 799 mii de lei, ceea ce reprezenta doar 0,1% din totalul cifrei de afaceri

realizate în sectorul serviciilor. Cele mai importante firme din domeniu activau în realizare soft-urilor, după cum urmează:

- SCHONENBERGER SYSTEME SRL, fiind cea mai mare unitate atât ca cifră de afaceri realizată (peste 300 mii de lei), cât și în privința salariaților (3).
- RAMASOFT SRL, cu 2 angajați și o cifră de afaceri de 202 mii de lei;
- ARMAND SOFT SRL, cu 2 angajați și o cifră de afaceri de 191 mii de lei.

În sectorul **serviciilor de intermedieri financiare** sunt prezente în total 6 societăți, al căror număr de angajați s-a dublat în perioada 2008–2012 (crescând de la 12 la 25), iar cifra de afaceri a crescut cu 27,7%. Cele mai multe unități de profil activează în domeniul asigurărilor, având în vedere că în ultimii ani aceste societăți au cunoscut o dezvoltare importantă atât ca volum de asigurări cât și ca gamă de servicii oferite. În prezent cele mai importanțe unități de acest gen sunt: Astra, Uniqua, Carpatica, Allianz-Tiriac și Asirom. De asemenea, principalele bănci românești și străine prezente în România au sucursale, filiale, reprezentanțe sau agenții deschise în municipiul Carei (Banca Carpatica, Banca Transilvania, Bancpost, Intesa Sanpaolo Bank, BCR, BRD, etc.) oferind persoanelor fizice și juridice produse și servicii specifice.

În celelalte domenii sunt prezente un număr mai redus de unități economice active, a căror contribuție la cifra de afaceri totală este aproape nesemnificativă.

1.2.2.4. Activitatea de cercetare-dezvoltare și inovare

Deși activitatea de cercetare-dezvoltare constituie baza dezvoltării oricărei activități, (cercetare-dezvoltare în biotehnologie, în științe naturale și inginerie, în științe sociale și umaniste, învățământ superior universitar și activitățile legate de asistență spitalicească), trebuie să remarcăm faptul că în municipiul Carei nu există nici un institut național aflat în subordinea ANCS, al Academiei Române sau al Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Infrastructura de inovare și transfer tehnologic, ce ar cuprinde centre de transfer tehnologic, incubatoare tehnologice și de afaceri, centre de informare tehnologică, parcuri științifice și tehnologice nu se regăsește în zona orașului.

1.2.2.5. Forța de muncă

Datorită efectelor crizei economice și a evoluției demografice, structura forței de muncă a suferit mutații importante pe parcursul perioadei analizate. Se poate observa creșterea continuă a populației ocupate în sectorul primar și în sectorul secundar, mai ales în sectorul construcțiilor, în paralel cu scăderea populației ocupate în unele sectoare ale serviciilor (îndeosebi la transport, sănătate). De altfel, această tendință este caracteristică întregului județ, având cel mai scăzut număr de salariați în sectorul serviciilor și cea mai ridicată pondere a salariaților în agricultură.

În privința evoluției numărului mediu de salariați, în perioada 2007–2012 aceasta a avut o evoluție fluctuantă, înregistrând o creștere ușoară până în anul 2008, după care se poate observa o scădere substanțială datorită transformărilor survenite pe plan mondial cu repercusiuni asupra reducerii activității firmelor la nivelul municipiului Carei. Astfel, față de anul 2012 numărul mediu al salariaților a scăzut cu 4,1%, de la 7679 salariați (în anul 2007) la 7367 salariați (în anul 2012). Totuși, începând cu anul 2011 se poate observa o redresare ușoară a numărului salariaților, crescând în acest scurt interval de timp cu 2,1%.

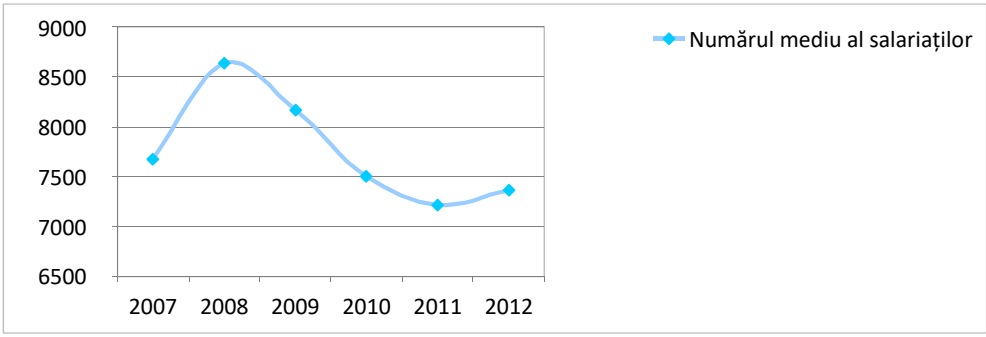

Fig. 24 Evoluția numărului mediu al salariaților în perioada 2007–2012.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo Online)

Cei mai mulți salariați sunt angajați în industrie (3229 salariați – 43,8%), arătând totuși o regresie de 3,2% comparativ cu anul 2007, fiind urmat de comerț (1473 salariați – 22%) (cu o scădere de 7,6% față de anul 2007), învățământ (531 salariați) și construcții (532 salariați – reprezentând 8% din total), aceasta din urmă reprezentând singura ramură economică, unde s-a înregistrat o creștere sensibilă, de 18%. Datorită migrației forței de muncă, în domeniul sănătății se înregistrează o scădere de 18% în intervalul analizat. Cei mai puțin angajați se găsesc în domeniul transporturilor (254 salariați) și în agricultură (282 salariați), cu mențiunea că în sectorul agricol se remarcă cea mai ridicată creștere în perioada 2007–2012, de 35,6%. În sectorul cercetare-dezvoltare și inovare nu se înregistrează nici o persoană angajată.

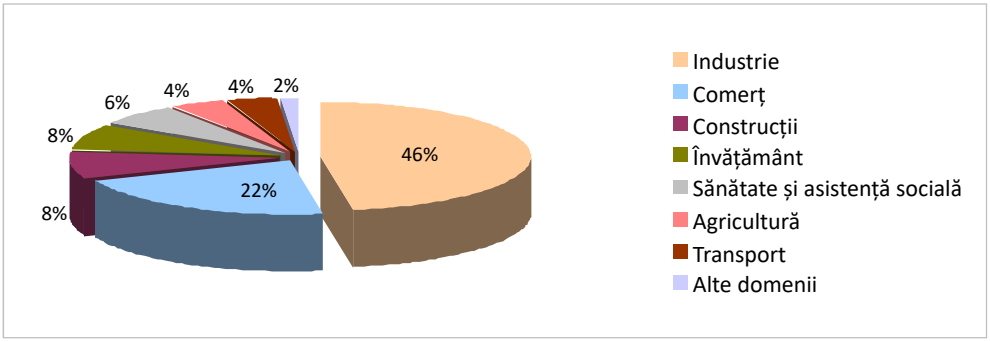

Fig. 25 Structura salariaților pe domenii de activitate în anul 2012.
(*Sursa:* Direcția Județeană de Statistică Satu Mare. Fișa localității Carei)

În ceea ce privește situația șomajului în municipiul Carei, un factor îmbucurător este scăderea numărului șomerilor cu 48,1% în intervalul 2010–2012, de la 478 la 278. Astfel, rata șomajului raportată la populația în vârstă de muncă (cuprinsă între 18–62 de ani) la sfârșitul anului 2012 a fost de 2,1%, mai scăzută decât media județeană (4,8%), regională (4,4%) precum și cea națională (5,4%). Chiar dacă cifrele menționate sunt îmbucurătoare, această evoluție a ratei șomajului se poate înscrie și pe seama faptului că nu toate persoanele fără loc de muncă sunt înregistrate în evidențele Agenției Locale pentru ocuparea Forței de Muncă.

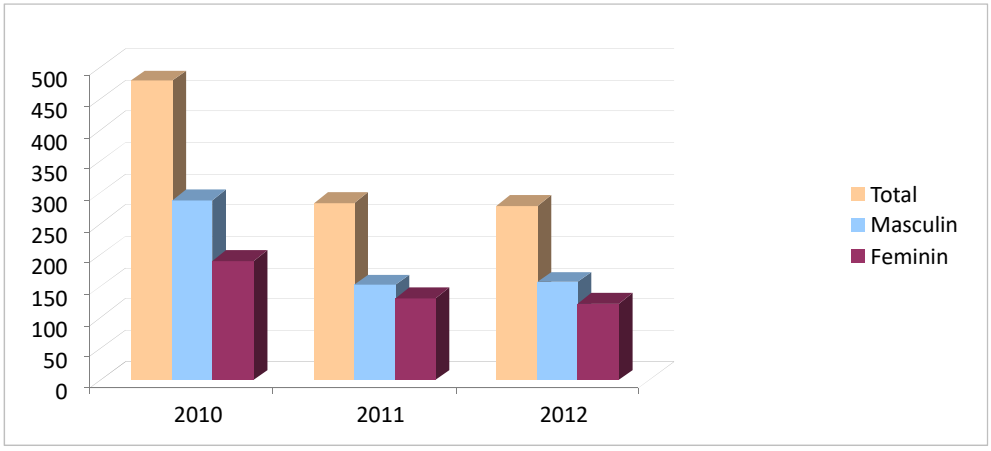

Fig. 26 Evoluția șomajului în perioada 2010–2012.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo Online)

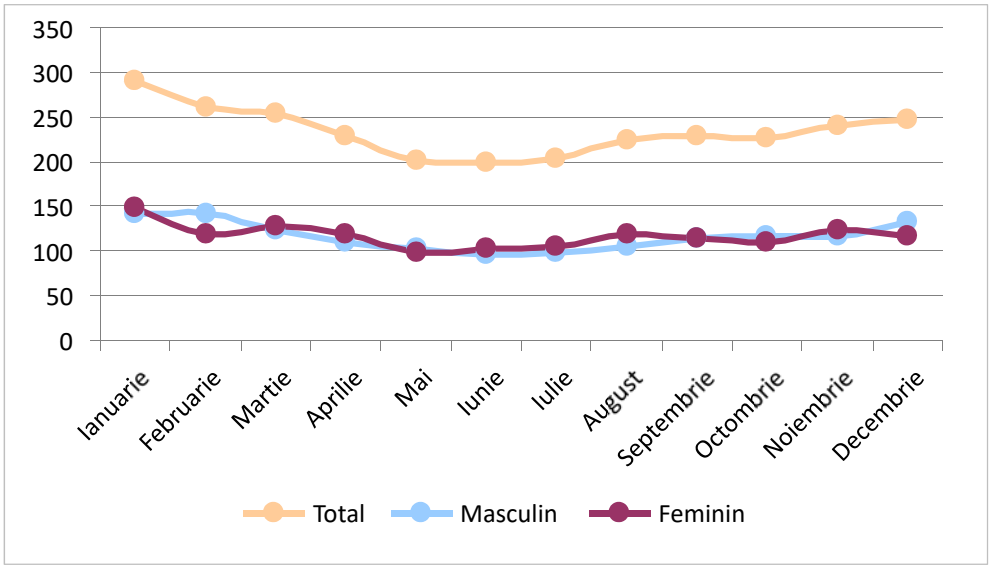

Fig. 27 Evoluția ratei șomajului în perioada ianuarie-decembrie 2013.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo Online)

Din totalul șomerilor înregistrați în luna decembrie 2013 (ultima lună pentru care există date oficiale), 132 de persoane erau de sex masculin și 116 de sex feminin. Chiar dacă ponderea structurii pe sexe a numărului de șomeri alternează, neputându-se vorbi de o tendință stabilă, totuși se remarcă tendința descrescătoare în evoluția numărului femeilor, în timp ce evoluția numărului șomerilor de sex masculin este marcată de oscilații mai pregnante.

Analizând evoluția șomajului în perioada ianuarie 2013 – decembrie 2013, se poate observa continuarea trendului menționat mai sus, rata șomajului fiind mai scăzută cu 30,3% decât cea înregistrată în luna ianuarie și cu 14,5% față de începutul anului 2013. Această evoluție lunară subliniază faptul că în general, numărul șomerilor este mai mare în lunile friguroase și tinde să scadă semnificativ în cele călduroase.

1.2.3. Infrastructura tehnică și de transport

Egon Nagy

1.2.3.1. Infrastructura rutieră

Municipiul Carei are o poziție geografică avantajoasă în ceea ce privește accesul la principalelel artere de comunicație, acestea constituind o premisă favorabilă în creșterea competitivității și a capacității de atragere a investițiilor. Prezența acestor artere de circulație contranalansează poziția de altfel excentrică a municipiului în cadrul României.

În ceea ce privește transporturile rutiere, ele ocupă rolul primordial în circulația mărfurilor și a persoanelor, conform tendințelor mondiale. Municipiul este traversat de două drumuri naționale, care se intersectează în centrul localității.

DN 19 (E671) a fost recent reabilitat, între anii 2010–2011 și a contribuit la fluidizarea circulației în special pe tronsonul Carei – Satu-Mare, care este segmentul cu cea mai intensă circulație de pe această arteră. Continuarea acestui drum național este DN 79 între Oradea și Arad, care a fost reabilitat în perioada 2011–2012, iar între Arad și Timișoara a fost pusă în funcțiune Autostrada A1. Acest context regional va avantaja Careiul, acesta fiind poziționat pe o arteră ruiteră de tranzit european de prim rang, care prin creșterea fluxurilor teritoriale și a accesibilității poate contribui substanțial la revigorarea activității investiționale. În acest context întreaga fâșie de vest a României (și orașul Carei) se află în competiție directă cu estul Ungariei, mai precis cu localitățile din Ungaria dispuse de-a lungul DN 47 din țara vecină. Această competiție are ca miză atragerea fluxurilor de tranzit pe orientarea nord-sud din estul EU, respectiv tranzitul dinspre spațiul ruso-ucrainean spre spațiul vest-balcanic.

Cu ocazia reabilitării DN 19 s-au efectuat și alte lucrări de fluidizare a circulației cum ar fi realizarea unui pasaj rutier peste calea ferată la Moftinu Mic respectiv construirea centurii de ocolire a orașului Carei. Această investiție a demarat în 2012

și urmează să fie finalizată în 51 de luni. Pe lângă descongestionarea traficului din interiorul orașului, centura de ocolire va avea efecte benefice și asupra îmbunătățirii calității aerului din intravilan și asupra reducerii riscului producerii de evenimente rutiere.

Conform înregistrărilor de pe site-ul CNADNR-ului valoarea totală a acestui proiect este de 72.976.189,00 lei (fără TVA), din care 50.536.011,00 lei reprezintă contribuția nerambursabilă a Uniunii Europene prin Fondul European de Dezvoltare Regională (69,25% din valoarea totală eligibilă), diferența fiind asigurată prin bugetul de stat.

Obiectivele principale ale prezentului proiect sunt:

- construcția unei variante de ocolire in lungime de 10,46 km, la standard de drum national;
- construcția unui pasaj superior cu trei deschideri peste calea ferata.
- Pe pagina de Internet a CNADNR-ului avantajele implementării proiectului sunt formulate în felul următor:
- reducerea duratei de tranzit prin municipiul Carei, cu o economie de timp scontată de aproximativ 50%, prin crearea unui sistem care permite trecerea de la o viteză de maxim 50 km/h pentru automobile (40 km/h pentru celelalte vehicule) pentru o secțiune de 11 km în localitatea Carei, la o viteză de 90 km/h pentru toate vehicule pe o secțiune de 10,46 km (ocolitoare + acces);
- îmbunătățirea siguranței traficului și reducerea numărului de accidente mortale pe acesta rută prin implementarea măsurilor de siguranță pentru calmarea traficului;
- îmbunătățirea mediului și a calității vieții locuitorilor din municipiul Carei, prin creșterea fluenței traficului de tranzit, protejarea clădirilor patrimoniale, etc;

Tabelul 5. Cei mai importanți parametrii ai investiției privind drumul de ocolire al municipiului Carei (*Sursa:* portal CNADNR).

Valoarea contractului	**38.484.814,55 lei (fără TVA), din care:**
Contribuția UE ce urmează a fi acordată prin FEDR:	32.712.892,37 lei
Bugetul de Stat:	5.772.772,80 lei
Data semnării:	14.11.2011
Data de începere a lucrărilor:	15.03.2012
Durata de implementare:	24 luni
Contractant	Asocierea S.C. VENTRA PROJECT MANAGEMENT S.R.L./UTIBER KOZUTI BERUHAZO KFT

Tabelul 6. Parametrii contractului de supervizare și ai lucrărilor de execuție ale drumului de ocolire al municipiului Carei (*Sursa:* portal CNADNR).

Valoarea contractului	**761.311,00 lei (fără TVA), din care:**
Contribuția UE ce urmează a fi acordată prin FEDR:	647.114,35 lei
Bugetul de Stat:	114.196,65 lei
Data semnării:	26.05.2011
Data de incepere:	20.12.2011
Durata de implementare:	51 luni
Contractant	Asocierea S.C. VENTRA PROJECT MANAGEMENT S.R.L./UTIBER KÖZÚTI BERUHÁZÓ KFT

Conform Programului Operațional Sectorial de Transporturi, în afară de Carei, vor fi construite centuri pentru ocolirea principalelor localități Valea lui Mihai și Săcuieni, astfel pe toată întinderea DN 19 vom beneficia de un trafic mai lesnicios.

Conform prevederilor legii 363 din 2006 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național în zona orașului Carei este prevăzut construirea unui drum expres paralel cu actualul DN 19, în direcția nord-sud, legând principalele localități ale Câmpiei de Vest. Realizarea acestui drum este planificat pe termen mediu și ar facilita tranzitul care vine dinspre Halmeu și trece frontiera cu Serbia la Stamora Moravița în Banat.

Al doilea drum național important din zonă este DN 1F, care trece prin localitățile Supuru de Sus – Tășnad – Carei – Urziceni – Vállaj (trecere de frontieră cu Ungaria). Acest tronson de drum are o importanță deosebită facilitând legătura municipiului Carei cu DN 19A (E81) pe de-o parte, și cu orașul Nyíregyháza din Ungaria pe de altă parte, prin trecerea de frontieră rutieră susmențională. Din acesta rezultă rolul însemnat ce joacă șoseaua respectivă în tranzitul către nord-estul Ungariei, dar și spre Slovacia și Polonia. Acest trafic intens a degradat cu repeziciune drumul reabilitat doar în 2009.

Dintre drumurile de interes local amintim DJ 196B care face legătura cu comuna Foieni și DJ 108M, care face legătura cu localitățile Tășnad (DN 1F) – Santău – Chereușa – Dindești – Andrid – Irina – Portița – Vezendiu – Tiream – Carei – Cămin – Lucăceni. DJ 108M prin hotărârea Consiliului Județean Satu Mare din 2013 va fi prevăzut pentru reabilitare, deocamdată întocmindu-se un studiu de fezabilitate.

Trebuie amintit faptul, că în estul Ungariei se derulează în ritm alert construcția autostrăzii M3 între Nyíregyháza și frontiera cu Ucraina (orașul Beregovo) care va avantaja și accesibilitatea orașului Carei, autostrada apropiindu-se astfel de doar 46 de km de Carei. Totodată în anul 2014 se va demara construcția pe sectorul de mijloc a autostrăzii M4, care și ea va contribui de apropierea Careiului de marile artere de autostrăzi europene, poziționând orașul într-un context spațial mai favorabil pentru investitori. Un neajuns evident rămâne întârzierile la lucrările autostrăzii A3 „Tran-

silvania", care îngreunează comunicația Careiului cu interiorul Transilvaniei și cu sudul României.

1.2.3.2. Infrastructura feroviară

În privința liniilor de cale ferată putem constata că ele se află într-o stare mai degradată decât cele rutiere, având în vedere că lucrări de îmbunătățiri nu-s-au efectuat de aproximativ patru decenii.

Cea mai importantă legătură feroviară care trece prin Carei este linia 402 între Satu Mare și Oradea, aflată într-o stare medie. Linia ferată a fost dat în folosință în 1871. Acest tronson, prin prelungire reprezintă o linie de tranzit feroviar de prim rang între fostul spațiu sovietic și spațiul ex-iugoslav, realizând legătura între punctele de trecere de frontieră Halmeu – Stamora Moravița. În prezent traficul cel mai intens se desfășoară pe această magistrală a „Câmpiei de Vest", operatorul principal rămânând CFR-ul. Pe această legătură importantă, între Carei și Satu Mare circulă zilnic nouă perechi de trenuri, dintre care opt sunt regionale, iar unu interregional. Tot pe această linie, între Carei și Oradea circulă zilnic patru perechi de trenuri, trei dintre acestea fiind regionale, și unu interregional.

Dintre legăturile secundare, cu grad de uzură mai ridicată, amintim linia de cale ferată 412, care face legătura între localitățile Jibou – Zalău – Șărmășag – Tășnad – Carei, jucând un rol important în conectarea periferiilor interne din regiunea Sălajului. Linia ferată a fost dat în folosință în 1887. Actualmente, pe această legătură feroviară între Carei și Tășnad circulă zilnic trei perechi de trenuri regionale, durata medie a călătoriei fiind aproximativ 40 de minute.

În sfârșit, există și un punct de trecere de frontieră pe cale ferată între Carei și localitatea de frontieră Ágerdőmajor din Ungaria, cu prelungire spre orașul Mátészalka. Pe această rută circulă zilnic un tren regional între Carei și Mátészalka și retur, durata călătoriei fiind aproximativ o oră. Pe sectorul românesc linia ferată este numerotat cu cifra 422, pe când pe partea maghiară cu 115, și a fost dată circulației în 1905.

Ca urmare a procesului de răspândire rapidă a automobilismului, transportul persoanelor și a mărfurilor pe calea ferată cunoaște un regres pregnant în România, datorită flexibilității semnificativ mai reduse a acestui mod de transport. Pornind de la aceste condiții, investițiile în refacerea infrastructurii feroviare sunt din ce în ce mai puțin rentabile și se pot efectua doar cu participarea dominantă a statului în cofinanțare din fonduri europene. Totuși, având în vedere poziționarea orașului Carei pe o magistrală de tranzit de prim rang (linia ferată 402), pe termen mediu s-ar impune reabilitarea ei, ceea ce presupune și electrificarea. Aceste investiții ar avea ca efect creșterea vitezei de deplasare, creșterea siguranței și a eficienței circulației și menținerea orașului Carei pe o arteră feroviară de tranzit, care ar intensifica valoarea localității ca punct de localizare pentru investiții.

1.2.3.3. Transportul aerian

Accesul la transporturile aeriene are o deosebită importanță în ceea ce privește accesibilitatea unei localități de investitorii strategici internaționali dar și de turiștii străini.

Tabelul 7. Distranța față de principalele aeroporturi din regiune.

Denumire aeroport	Distanța față de aeroport (km)	Numărul de pasageri (2012)
Satu Mare	33	10000
Baia Mare	91	22500
Oradea	94	45000
Cluj Avram Iancu	147	1,035 milioane
Timișoara Traian Vuia	250	1,2 milioane
București Henri Coandă	506	7,1 milioane
București Aurel Vlaicu	512	2,4 milioane
Debrecen	73	130000
Budapesta	293	8,5 milioane

(*Sursa:* Calcule proprii. Wikipedia)

Având în vedere poziția geografică a municipiului Carei, aeroporturile care poate să ofere cele mai facile legături cu cele mai multe centre mondiale sunt Budapesta și Clujul, accesul lor fiind înlesnit de distanța relativ redusă și de existența căilor de comunicații de bună calitate.

1.2.3.4. Infrastructura technico-edilitară

În municipiul Carei, ca urmare a accesării fondurilor din Programul Operativ Regional 2007–2013, numeroase străzi orășenești au fost reabilitate, aspectul edilitar beneficiind de o îmbunătățire substanțială. Investițiile au crescut în 2011 când a crescut lungimea străzilor, dar mai ales s-au reabilitat îmbrăcămințile asfaltice a celor vechi. Aceste lucrări de multe ori au fost cuplate cu modernizarea globală a utilităților publice.

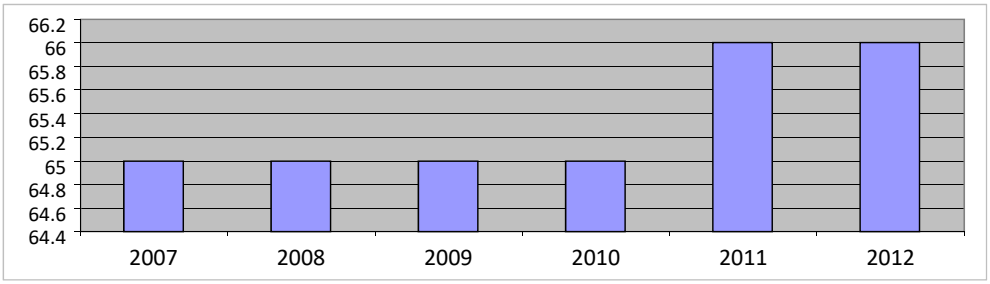

Fig. 28 Lungimea străzilor orășenești în municipiul Carei (km).
(*Sursa:* TEMPO Online)

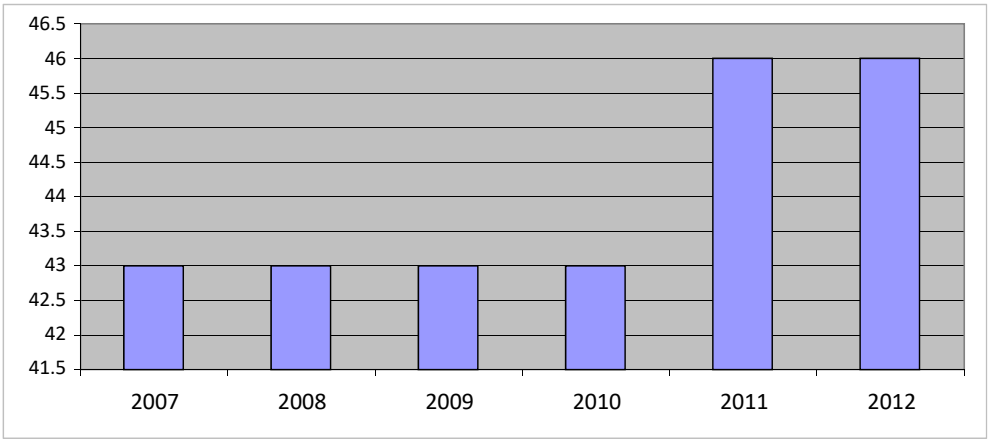

Fig. 29 Lungimea străzilor orășenești modernizate în municipiul Carei (km).
(*Sursa:* TEMPO Online)

Tabelul 8. Evidența străzilor din municipiul Carei.

Nr. crt	Denumirea Străzii	Felul drumului				Lung.	Lăț.	Felul trotuarului				Lung.	Lăț.
		bet.	asf.	piatră	păm.	ml.	ml.	bet.	asf.	piatră	păm.	ml.	ml.
1	1 Decembrie 1918		da			1400	10		da			2800	2
2	1 Mai		da			350	6		da			700	1,80
3	B-dul 25 Octombrie		da			2040	14		da			2500	2
4	Ady Endre		da			265	5	da				530	1
5	Agârbiceanu			da		410	4		da			410	1
6	Ágoston		da			1087	10		da			2150	1,50
7	Agrară		da			620	4		da			1240	1,20
8	Albinelor		da			717	7		da			1450	1,80
9	Vasile Alecsandri		da			331	5		da			662	1,50
10	Alexandrescu			da		349	4		da			830	1,50
11	Armatei Române		da			750	8		da			1500	2
12	P-ța Avram Iancu		da			180	14		da			360	2
13	Nicolae Bălcescu		da			332	7		da			664	2
14	Bălților			da		396	7		da			396	1
15	Gheorghe Barițiu		da			286	3,50		da			572	1,30
16	Simion Bărnuțiu			da		460	4		da			352	0,80
17	Bartók Béla		da			130	5	da				260	1
18	Matei Basarab		da			344	5		da			688	1,20
19	Bicaz		da			300	3,50		da			600	1
20	Zaharia Bârsan			da		310	4		da			310	1,20
21	C. Brâncoveanu			da		614	4		da			614	1
22	B. N. Antal			da		356	4		da			356	1,20
23	Bujorului		da			240	5		da			480	1
24	Dimitrie Cantemir			da		260	4		da			260	1

Nr. crt	Denumirea Străzii	Felul drumului				Lung. ml.	Lăț. ml.	Felul trotuarului				Lung. ml.	Lăț. ml.
		bet.	asf.	piatră	păm.			bet.	asf.	piatră	păm.		
25	Căplenilor		da			1392	8		da			2700	2
26	Cerbului			da		287	3,50		da			287	1
27	Cimitirului		da			1298	7		da			2500	1,80
28	Câmpului				da	268	4		da			268	1,40
29	Timotei Cipariu			da		438	4		da			876	1,50
30	Cloșca		da			48	6		da			96	1,10
31	Corneliu Coposu		da			1022	7		da			2045	1,80
32	Cornului		da			212	3,50		da			212	1
33	George Coșbuc		da			176	6		da			350	1,80
34	Miron Costin			da		410	4		da			410	1
35	Crasnei		da			490	5		da			980	1,20
36	Crinului		da			220	5		da			440	1
37	Crișan		da			320	6		da			640	1,50
38	Curuților		da			304	3,50		da			600	1,50
39	Cuza Vodă		da			510	7		da			1020	1,50
40	Dacia		da			250	6		da			400	1
41	Daliei		da			85	5		da			170	1
42	Dankó Pista			da		300	4		da			300	1
43	Davila Carol		da			240	4		da			480	1,50
44	Decebal		da			150	5	da				300	1
45	Densușeanu			da		260	4		da			520	1
46	D. Gherea		da			458	6		da			916	1,50
47	Doina		da			352	7		da			704	1,80
48	Gheorghe Doja		da			230	4		da			460	1,50
49	Dorului		da			340	6		da			680	1,50
50	Dr. Ștefan Vonház		da			342	6		da			684	1,50
51	Ecoului		da			852	8		da			1704	2
52	Eliberării		da			150	5		da			150	1
53	Mihai Eminescu		da			230	4		da			470	1,10
54	George Enescu			da		254	4		da			508	1
55	Eötvös Loránd			da		275	4		da			275	1
56	Esenin			da		92	4		da			194	1,45
57	Florilor			da		650	4		da			650	0,80
58	Galileo Galilei			da		250	4		da			250	0,80
59	Ion Ghica			da		297	4		da			297	1
60	Ghiocelului		da			250	6		da			500	1
61	Gladiolei		da			60	5		da			120	1
62	Octavian Goga		da			190	5	da				380	1
63	Nicolae Grigorescu		da			356	4		da			356	1
64	Gróf Károlyi Sándor		da			390	8		da			780	1,50
65	Haiducilor		da			300	6		da			600	2,20

Nr. crt	Denumirea Străzii	Felul drumului				Lung.	Lăț.	Felul trotuarului				Lung.	Lăț.
		bet.	asf.	piatră	păm.	ml.	ml.	bet.	asf.	piatră	păm.	ml.	ml.
66	B. P. Hașdeu			da		429	4		da			429	1
67	Horea		da			200	6		da			400	1,50
68	Ignișului		da			200	9		da			420	2,50
69	Independenței		da			680	12		da			1360	2
70	Nicolae Iorga		da			830	7		da			1660	1,50
71	St. O. Iosif				da	280	4						
72	Petre Ispirescu			da		190	4		da			376	1,50
73	Iza				da	82	4		da			82	1
74	Jászi Oszkár		da			480	5		da			728	1
75	Jókai Mór			da		372	4		da			405	1,50
76	József Attila		da			190	7		da			190	1,50
77	Kaffka Margit		da			350	7		da			700	2
78	Károli Gáspár		da			120	3		da			240	1,50
79	Kölcsey Ferenc		da			204	6		da			408	1,50
80	Mihail Kogălniceanu			da		750	5		da			1191	1,50
81	Lacului		da			90	4		da			90	1
82	Lăutarilor			da		40	4						
83	Gheorghe Lazăr		da			780	7		da			1560	1,50
84	Liszt Ferenc		da			302	3,50		da			604	1
85	Livezilor			da		740	4		da			740	1
86	Vasile Lucaciu		da			502	7		da			1004	1,80
87	Petru Maior		da			260	5		da			520	1,40
88	Makár Alajos			da		70	3		da			70	1
89	Iuliu Maniu		da			688	9		da			1334	2,20
90	Mărășești		da			563	6		da			1120	1,80
91	Dr. Marinescu			da		400	4		da			400	1
92	Mărului		da			166	4		da			166	1,20
93	Mică		da			100	6		da			200	1
94	Klein			da		275	4		da			275	1
95	Mihai Viteazul		da			1180	14		da			2360	1,50
96	Mikes Kelemen		da			210	4		da			420	1,50
97	Constantin Mille		da			770	7		da			456	1,50
98	Mioriței			da		414	4		da			414	1
99	Móricz Zsigmond			da		710	4		da			1420	1
100	Morii			da		156	3		da			468	1
101	Mozart		da			190	5	da				380	1
102	Muncitorilor			da		680	4		da			1343	1,50
103	Andrei Mureșan		da			200	6		da			400	1,50
104	Narcisei		da			100	5		da			200	1
105	Costache Negruzzi		da			586	4		da			1172	1,50
106	Nuferilor		da			130	4		da			260	1

Nr. crt	Denumirea Străzii	Felul drumului				Lung.	Lăț.	Felul trotuarului				Lung.	Lăț.
		bet.	asf.	piatră	păm.	ml.	ml.	bet.	asf.	piatră	păm.	ml.	ml.
107	Oborului		da			448	6		da			889	1
108	Odobescu			da		520	4		da			952	1,45
109	Peleș		da			322	6		da			500	2
110	Petőfi Sándor		da			819	9		da			1640	2
111	Vasile Pârvan		da			156	5		da			156	1
112	Plugarilor			da		320	4		da			320	1
113	Pomilor			da		290	4		da			290	1
114	Porumbeilor			da		108	4			da		108	1
115	Privighetorilor				da	77	4						
116	Progresului		da			300	7		da			600	1,80
117	Rákóczy Ferenc		da			402	6		da			804	1
118	Petru Rareș			da		580	4		da			580	1
119	Liviu Rebreanu		da			400	4			da		400	1
120	Regele Ferdinand I.		da			300	5		da			600	1
121	Rândunelelor			da		380	4		da			733	1,50
122	Romulus			da		55	4		da			110	1
123	Alecu Russo			da		220	4		da			400	1,40
124	Mihail Sadoveanu		da			266	6		da			532	1,50
125	Radu Șerban			da		770	4		da			765	1,50
126	Sinagogii		da			118	3,50		da			118	1,80
127	Gheorghe Șincai		da			440	6		da			880	1,50
128	Sindicatelor		da			163	5		da			326	1,20
129	Ion Slavici		da			261	6		da			261	1
130	Șoimului		da			448	6		da			896	1,20
131	Someș		da			272	9		da			550	2
132	Stadionului		da			200	7		da			200	2
133	Ștefan cel Mare			da		380	4		da			1060	1,50
134	Tineretului		da			160	4		da			320	0,80
135	Tireamului		da			1020	6		da			2040	1,50
136	Nicolae Titulescu		da			410	6		da			820	2
137	Traian		da			1280	7		da			2560	1,50
138	Trandafirilor		da			210	4		da			210	1
139	Trubadurilor			da		50	4						
140	Grigore Ureche			da		780	5		da			780	1
141	Uzinei		da			1590	8		da			3180	1,50
142	Văcărescu			da		210	4						
143	Ion Vidu		da			100	3		da			100	1
144	Viilor		da			695	6		da			1380	1,50
145	Vlad Țepeș		da			450	4		da			900	1
146	Tudor Vladimirescu		da			730	7		da			1460	1,50
147	Alexandru Vlahută		da			300	3,50		da			300	1

Nr. crt	Denumirea Străzii	Felul drumului				Lung. ml.	Lăț. ml.	Felul trotuarului				Lung. ml.	Lăț. ml.
		bet.	asf.	piatră	păm.			bet.	asf.	piatră	păm.		
148	Aurel Vlaicu			da		412	4		da			800	1
149	Cpt. Zăgănescu		da			400	7		da			800	1,80
150	Zamfirescu			da		433	4		da			800	1,50
151	Zorilor			da		1050	4		da			440	1,50
152	Grădinarilor				da	460	4						

(*Sursa:* Primăria Municipiului Carei)

În prezent în municipiul Carei din cele 152 de străzi 100 de străzi au îmbrăcăminți asfaltice, 47 sunt acoperite cu piatră și 5 au drumuri de pământ. În privința trotuarelor în 150 de străzi trotuarele sunt acoperite cu asfalt și două străzi au trotuare pavate cu piatră.

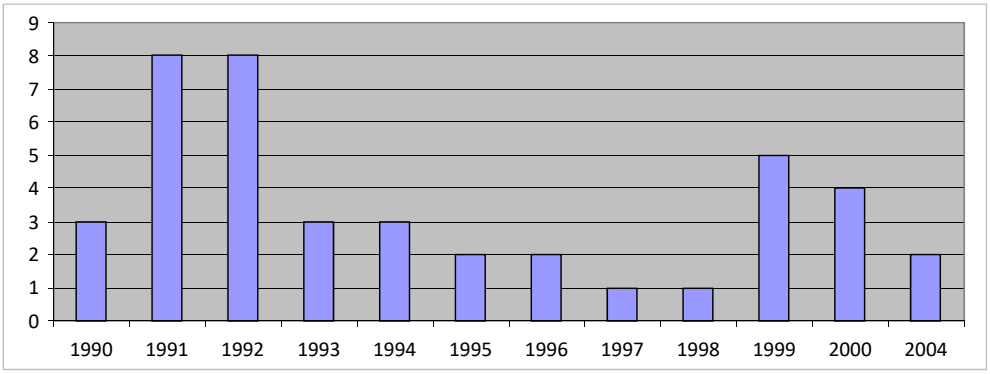

Fig. 30 Numărul vehiculelor în inventar pentru transport public local de pasageri, pe tipuri de vehicule în municipiul Carei (UM: număr).
(*Sursa:* TEMPO Online)

Numărul vehiculelor care deserveau transportul public a decăzut în cursul aniilor 90, apoi înregistra o ușoară creștere la începutul anilor 2000, urmat de o nouă descreștere. Datorită creșterii numărului autoturismelor personale și a dimensiunii reduse a orașului (oraș mijlociu) transportul în public are o rentabilitate îndoielnică.

1.2.3.4.1. Rețeaua de alimentare cu apă

În orașul Carei există un sistem centralizat de alimentare cu apă. Sistemul de alimentare cu apă a orașului Carei este format din:

1. Sursa de apă
2. Instalații de captare
3. Instalații de tratare
4. Instalații de distribuție și înmagazinare
5. Stație de epurare

Necesitățile de consum sunt acoperite pe tot perimetrul municipiului Carei de acest serviciu. Pentru îmbunătățirea confortului locuitorilor municipiului, se propune extinderea rețelelor de apă existente. Sursa de alimentare cu apă potabilă a municipiului Carei, respectiv frontul de captare Doba-Vetiș, alcătuit din 32 puțuri forate de adâncime medie (120–150 m) cu un debit mediu de 20 l/s asigură necesarul de apă netratată.

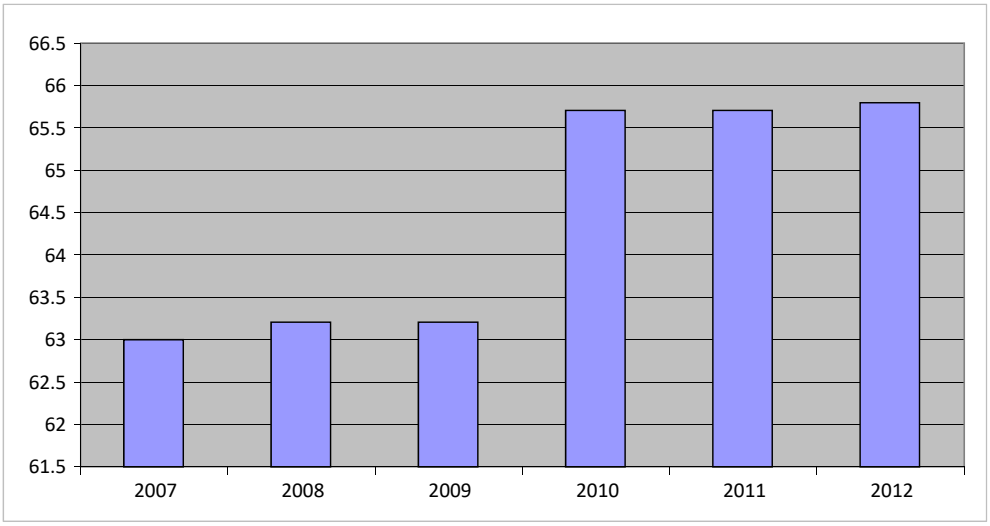

Fig. 31 Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile în municipiul Carei (km).
(*Sursa:* TEMPO Online)

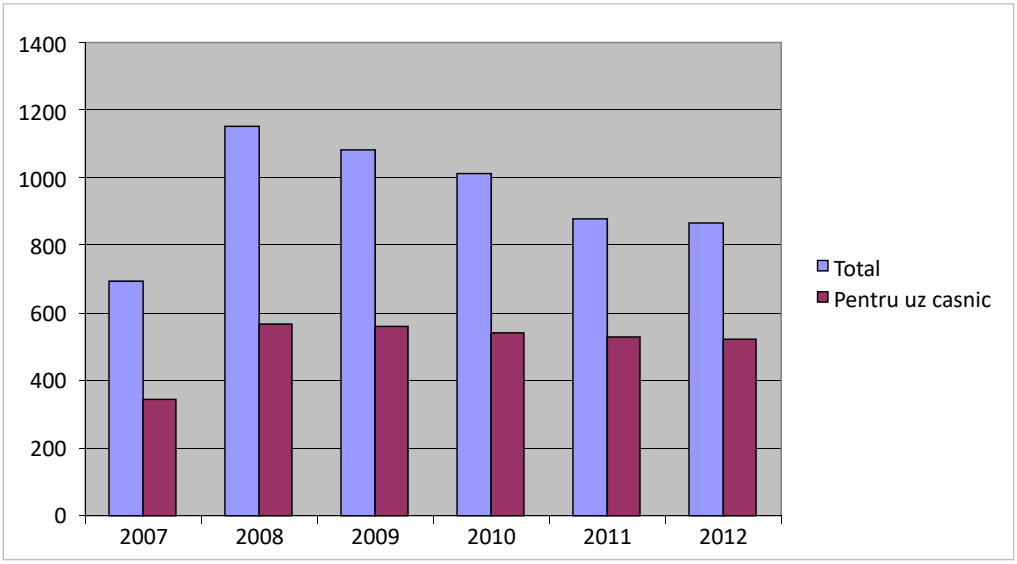

Fig. 32 Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în municipiul Carei (1000 m³).
(*Sursa:* TEMPO Online)

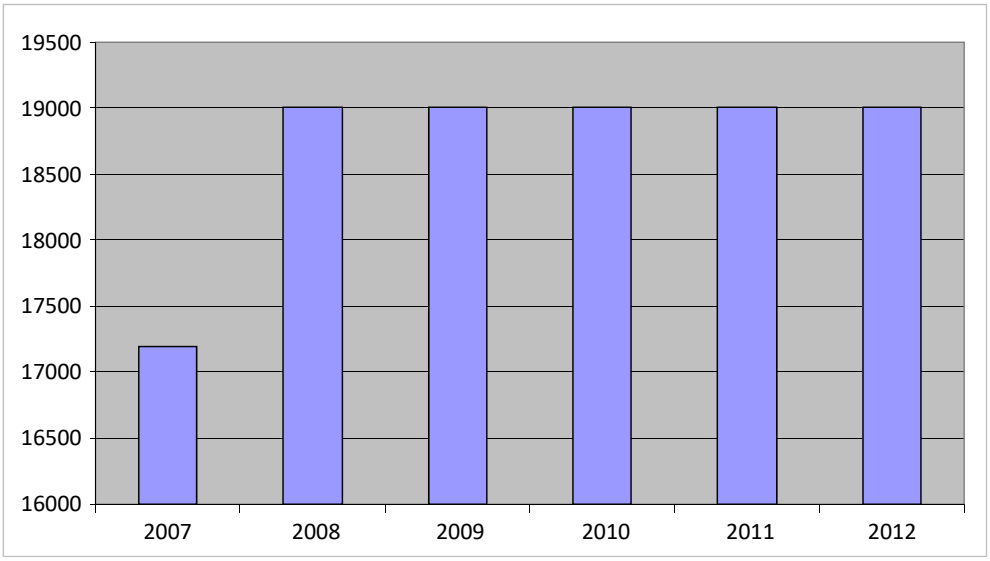

Fig. 33 Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile în municipiul Carei (m^3/zi).
(*Sursa:* TEMPO Online)

Se observă o ușoară extindere a rețelei simple de distribuție a apei potabile în municipiul Carei începând cu anul 2010 și o reducere a consumului începând cu 2008, consum din care două treimi reprezintă cererea gospodăriilor proprii și a locuințelor. Totodată capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile în municipiul Carei a fost mărit cu 2000 m^3/zi în 2008.

Programul POS MEDIU 2007–2013 a oferit posibilitatea îmbunătățirii calității serviciilor în furnizarea apei potabile. Orașele Carei, Satu Mare, Negrești-Oaș și Tășnad au beneficiat de un proiect ce viza zonarea, contorizarea și monitorizarea presiunii apei de la rețea, cu o valoare estimată de 5,4 milioane de lei (fără TVA). În municipiul Carei erau vizate șase zone cuprinse în acest proiect. S-a dezvoltat un management de detectare a pierderilor din rețeaua de apă. S-au achiziționat debimetre, vane, reductoare de presiune și alte echipamente necesare pentru monitorizarea pierderilor în rețelele de apă. S-au reabilitat rețelele de apă care au prezentat cele mai mari pierderi și rate de spargere a conductelor în vederea atingerii unui procent de 15% pierderi de apă pe rețea.

Un alt proiect POS MEDIU viza reabilitarea magistralei de apă între localitățile Carei și Doba, în valoare de 26,4 milioane de lei. Obiectivele principale ale proiectului erau prevenirea pierderilor de apă cauzate de uzura conductei de azbociment existentă și îmbunătățirea calității apei potabile furnizate. Lucrările au constat în montarea unei conducte de aducțiune din polietilenă HDPE în lungime de aproximativ 21,5 km între localitățile Doba și Carei, care se racordează la stația de tratare a apei potabile din Doba și la stația de pompare a apei din Carei. S-au construit cămine de vane subterane aferente magistralei de apă și s-au executat branșamente din țeavă de polietilenă pentru o serie de localități învecinate.

1.2.3.4.2. Rețeaua de canalizare

Rețeaua de canalizare a municipiului Carei a fost proiectată și executată inițial în sistem divizor. Canalizarea menajeră a fost realizată în zona centrală a municipiului. Canalizarea pluvială urmează artera principală pe direcția nord-sud. Canalizarea pluvială a fost racordată la un canal deschis în afara municipiului. În prezent la canalul pluvial s-au racordat și gospodării individuale, astfel caracterul divizor al sistemului de canalizare a fost compromis. Canalul pluvial a fost prelungit până la stația de epurare. Debitul de ape uzate evacuate anual de stația de epurare este de 3.183 mc.

Stația de epurare corespunde normelor europene și poate asigura tratarea apelor uzate în cazul creșterii debitului.

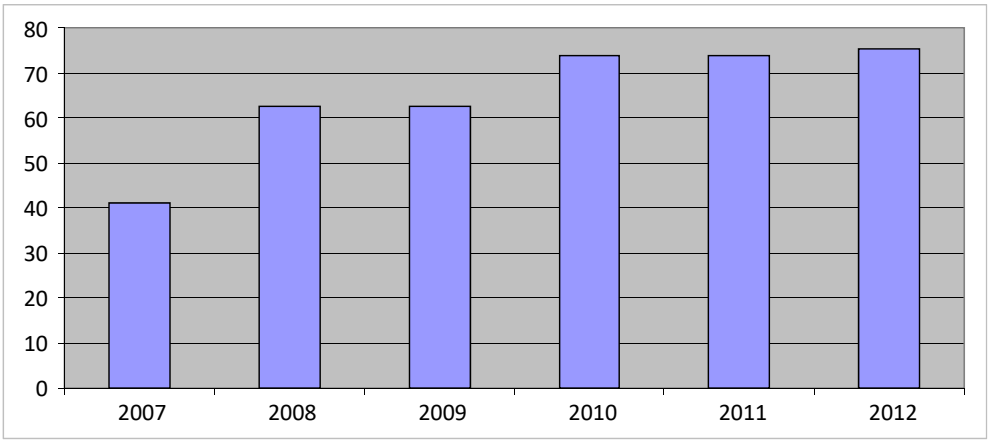

Fig. 34 Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare în municipiul Carei (km).
(*Sursa:* TEMPO Online)

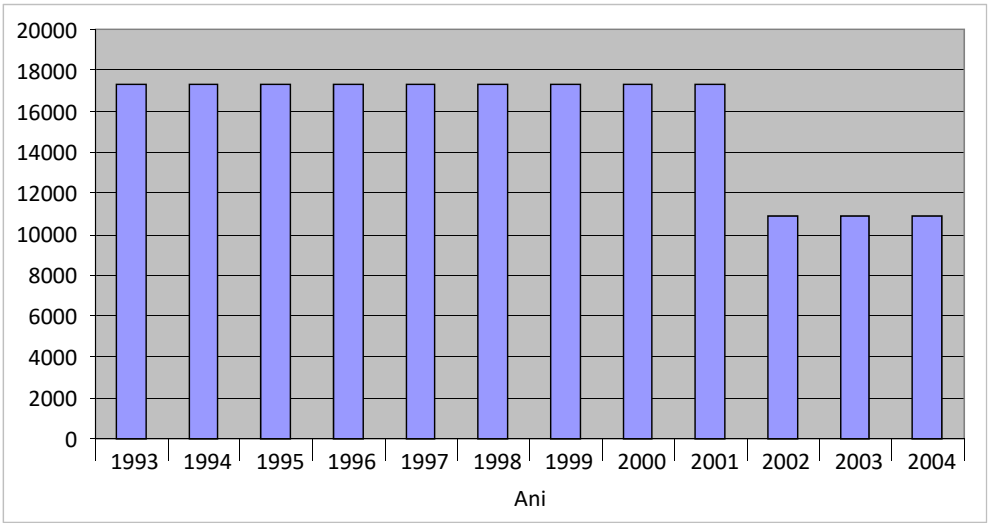

Fig. 35 Debitul stațiilor în funcțiune pentru epurarea apei reziduale în municipiul Carei (m^3/zi).
(*Sursa:* TEMPO Online)

În urma posibilității accesării fondurilor europene și a programelor de dezvoltare (POS MEDIU) rețeaua de canalizare aproape s-a dublat în intervalul 2007–2012. În același timp, debitul stațiilor de epurare s-a redus ca urmare a scăderii consumului de apă.

Un proiect POS MEDIU a facilitat efectuarea unor lucrări de construcții de reabilitare a rețelei de apă și canalizare în municipiul Carei și lucrări de construcții ale rețelei de canalizare în localitatea Căpleni, care a valorat 42,3 milioane de lei (fără TVA).

Printre obiectivele principale s-au numărat (așa cum reiese din fișa descriptivă a contractului):

- înlocuirea conductelor cu grad mare de uzură de pe rețelele de apă și canalizare menajeră și creșterea capacității de furnizare a apei
- extinderea rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare menajeră în municipiul Carei, contribuind la dezvoltarea satelor și comunelor din jurul acestora
- furnizarea de apă potabilă la un nivel corespunzător în vederea creșterii calității vieții în cadrul comunității prin crearea unui cadru favorabil sănătății populației
- furnizarea de servicii de apă și canalizare la tarife accesibile pentru îmbunătățirea situației sociale și economice a locuitorilor
- intensificarea activităților economice și sociale la nivelul comunităților vizate de proiect și atragerea unor număr ridicat de investitori în zonă
- sectorizarea și monitorizarea pierderilor de apă

- monitorizarea consumului de apă prin creșterea numărului de locuințe branșate la rețeaua de apă, creșterea cotei de racordare a locuințelor la rețeaua de canalizare menajeră

  Lucrările vor consta în:

  CAREI:

- extinderea rețelei de alimentare cu apă cu 3,5 km
- reabilitarea rețelei de alimentare cu apă pe aproximativ 10 km
- reabilitarea a aproximativ 8 km rețele de canalizare
- extinderea cu 17 km a rețelelor de canalizare
- construirea și reabilitarea a 5 stații de pompare a apelor uzate
- construirea a aproximativ 800 m de conductă de sub presiune aferentă stațiilor de pompare a apelor uzate

  CĂPLENI:

- extinderea rețelei de canalizare cu aproximativ 11 km
- construirea a unei stații de pompare a apelor uzate
- construirea a 1,34 km conductă de sub presiune aferentă stației de pompare a apelor uzate

1.2.3.4.3. Rețeaua de alimentare cu gaze naturale

În prezent alimentarea cu gaze a municipiului Carei se asigură din conducta de transport cu DN 400 mm Pișcolt – Satu Mare, la care racordarea s-a realizat în 1992. Doar consumatorii industriali au fost racordați la rețeaua de alimentare cu gaze naturale înainte de revoluția din 1989 (Fabrica de zahăr și Întreprinderea de in și cânepă începând din 1986). Debitul de gaz treptat a fost mărit pentru asigurarea consumului în creștere, datorită răspândirii centralelor termice proprii murale, sau a convectoarelor de gaze. În urma acestor convertiri la soluții proprii de încălzire, unitatea locală de aprovizionare a căldurii a fost dezafectată. În municipiu funcționează o stație de reglare-măsurare, amplasată la limita intravilanului municipiului Carei, lângă drumul județean Carei – Tășnad. Conductele de distribuție în regim de joasă presiune sunt amplasate de-a lungul străzilor. Se impune modernizarea continuă a rețelei pentru asigurarea securității de aprovizionare, precum și prelungirea rețelei și racordarea comunei Ianculești.

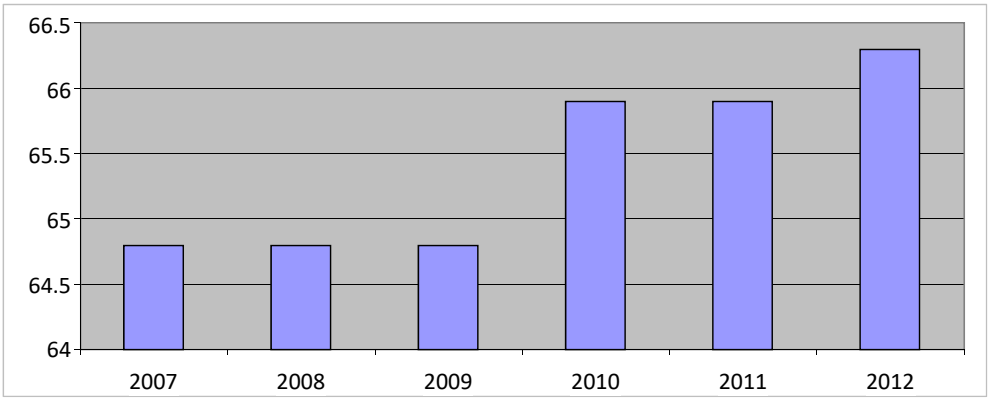

Fig. 36. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor în municipiul Carei (km).
(*Sursa:* TEMPO Online)

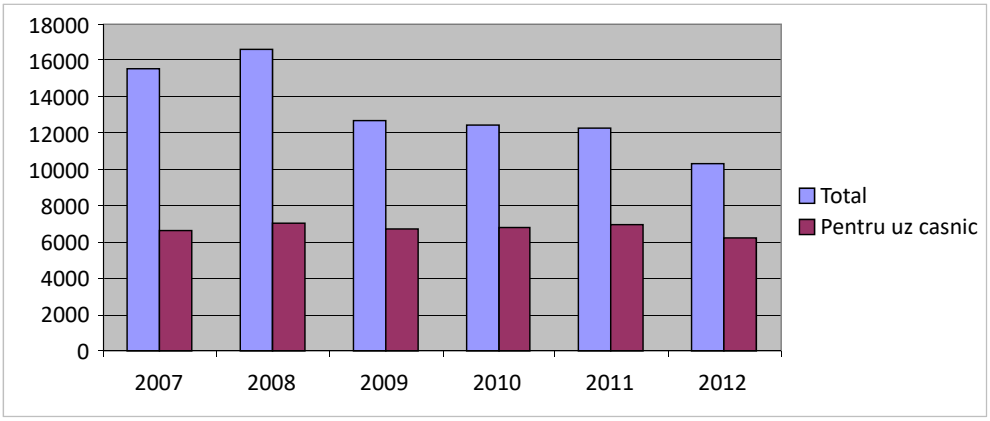

Fig. 37. Gaze naturale distribuite, după destinație în municipiul Carei (1000 m³).
(*Sursa:* TEMPO Online)

Începând din 2010 se observă o ușoară creștere a lungimii totale a rețelei de gaze naturale, ceea ce denotă o oarecare saturație a consumului și a cererii în general. Dimpotrivă, datorită ascensiunii remarcabile a prețurilor de consum la gaze naturale în a doua jumătate a anilor 2000, populația încercă să găsească alternative de combustibil (cu precădere se procedează la revenirea la încălzirea cu sobe, cu lemne de foc). Dar totuși consumul industrial și al instituțiilor decade și mai semnificativ începând din 2008, semn al acutizării efectelor crizei financiare de la sfârșitul deceniului.

1.2.3.4.4. Rețeaua de alimentare cu energie termică

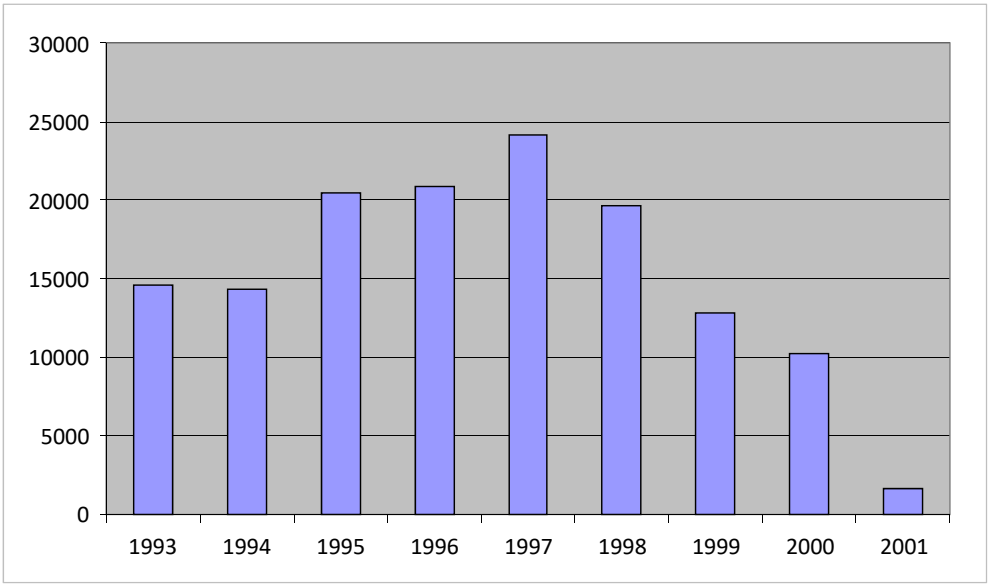

Fig. 38. Energia termică distribuită în municipiul Carei (Gcal)
(*Sursa:* TEMPO Online)

În prezent sistemul centralizat de alimentare cu energie termică a locuințelor a fost dezafectat. Populația se încălzește cu sisteme proprii de încălzire pe bază de cărbuni, lemne de foc sau gaze naturale. De asemenea, consumatorii industriali dispun de centrale termice proprii, nefiind racordați la o rețea centralizată. Consumul de energie termică a atins punctul maxim în 1997, apoi, ca urmare a răspândirii centralelor proprii, consumul de energie termică a scăzut vertiginos. În prezent consumul nu ajunge la 10 la sută din nivelul consumului anului 1997.

1.2.3.4.5. Rețeaua de alimentare cu energie electrică

Municipiul Carei este electrificat integral și este alimentat cu energie electrică din sistemul național prin două stații electrice de transformare 110/20/6 kV. Pe teritoriul municipiului Carei există 95 de posturi de transformare aeriene, în cabine metalice sau de zidărie. Viitorii consumatori industriali de putere mare, în cazul în care nu este rezervă în posturile de transformare din zonă, se vor alimenta cu energie electrică de la rețeaua de medie tensiune prin intermediul unui post de transformare propriu. Iluminatul public este realizat integral cu corpuri de iluminat stradal cu comandă centralizată de punere în funcțiune. Alimentarea cu energie electrică a consumatorilor din localitatea Ianculești se face din sistemul național prin axa de 20 kV, care este executată pe stâlpi de beton. Distribuția energiei electrice se realizează pe tensiune de 380/220 V, printr-un post de transformare.

Sistemul actual de alimentare cu energie electrică a consumatorilor casnici, economici și sociali prin posturi de transformare racordată la rețeaua de 20 KV din zonă, asigură necesarul de energie actual.

1.2.3.4.6. Rețeaua de telecomunicații

În municipiul Carei există o centrală telefonică automată, amplasată în zona centrală. Centrala telefonică are o capacitate de 7000 de linii, fiind utilizate în procent de 89%. Rezerva de capacitate acoperă viitoarele cereri de instalare de posturi telefonice tip abonat. Municipiul are 61 de legături interurbane pe direcțiile Satu Mare, Oradea, Tășnad, Urziceni. Lungimea rețelelor telefonice aeriene este de 15,2 km, subterane 72,7 km. Pe teritoriul municipiului s-au montat magistrale de cabluri cu fibra optică.

Pentru localitatea Ianculești serviciile telefonice sunt asigurate de către o centrală automată. Centrala este conectată la rețeaua telefonică prin intermediul unui cablu cu fibră optică. Capacitatea centralei asigură cererile de instalare de posturi telefonice tip abonat.

1.2.4. Infrastructura socială și de locuințe

Ibolya Török

1.2.4.1. Infrastructura sanitară

Un indicator important care se reflectă în calitatea capitalului uman este sănătatea populației și accesul la infrastructura și serviciile de sănătate. Dacă sănătatea populației depinde de o serie de factori de ordin genetic, de mediu (starea mediului înconjurător), de dezvoltarea economică și de factorii sociali-culturali (condiții de locuit), accesul la serviciile de sănătate este influențat aproape în totalitate de organizarea sistemului sanitar. În ultimii ani, ca urmare a reformei sistemului sanitar, rețeaua unităților sanitare, din sistemul public, în principal, a suferit modificări importante, atât ca structură, cât și numeric. Astfel, evoluția sistemului sanitar s-a încadrat în tendința generală de pe plan național în sensul dezvoltării continue a unităților sanitare din sistemul privat și scăderii numărului de unități publice (în special cabinete stomatologice și farmacii). Potrivit datelor statistice din anul 2012, în municipiul Carei funcționau următoarele unități medicale:

Tabelul 9. Evoluția unităților sanitare în municipiul Carei.

Unități sanitare	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Spitale	1	1	1	1	1	1
Ambulatorii integrate spitalului	1	1	1	1	1	1
Dispensare medicale	1	1	2	1	1	1
Cabinete medicale școlare	2	2	2	3	3	3

Cabinete medicale de familie	10	10	10	7	8	7
Cabinete stomatologice	12	18	20	21	17	18
Cabinete medicale de specialitate	15	15	15	9	14	15
Farmacii	11	18	19	15	13	13
Laboratoare medicale	7	6	6	7	6	6
Laboratoare de tehnică dentară	7	7	7	6	7	7

(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

În ciuda reformei întreprinse in cadrul sistemului sanitar, în municipiul Carei nu se poate observa o restructurare profundă a infrastructurii de sănătate, o creștere mai puțin semnificativă înregistrându-se în cazul numărului cabinetelor medicale școlare, a cabinetelor stomatologice și a farmaciilor, pe când în cazul cabinetelor medicale de familie și a laboratoarelor medicale se observă chiar o scădere.

Spitalul municipal Carei dezvoltă servicii integrate de asistență primară de specialitate în ambulator, spital și urgență, având o capacitate totală de peste 200 paturi și 29 medici primari și de specialitate. În prezent funcționează următoarele secții și compartimente[21]:

- Secția medicină internă cu 55 paturi;
- Secția chirurgie generală cu 30 paturi;
- Secția obstetrică ginecologie cu 30 paturi;
- Compartiment neonatalogie cu 10 paturi;
- Secția pediatrie cu 30 paturi;
- Secția psihiatrie cu 25 paturi;
- Compartiment ATI cu 12 paturi;
- Compartiment recuperare, medicină fizică și balneologie cu 10 paturi;
- Compartiment ortopedie și traumatologie cu 15 paturi;
- Compartiment boli cronice cu 15 paturi;
- Camera de gardă cu 13 paturi.

Dotările medicale ale spitalului pot fi considerate corespunzătoare, existând laboratoare de analize medicale, laboratoare de radiologie și imagistică medicală, laborator recuperare medicină fizică și balneologie, cabinet oncologic etc. Ambulatoriul integrat al spitalului furnizează servicii medicale ce cuprind: consultații, investigații, stabilirea diagnosticului, tratament medical și/sau chirurgical, îngrijiri, recuperare, medicamente și materiale sanitare, orteze și proteze și este organizat pe cabinete, laboratoare de specialitate, după cum urmează:

[21] http://www.spitalcarei.ro

- Cabinete medicină internă
- Cabinet cardiologie
- Cabinet cardiologie
- Cabinete chirurgie generală
- Cabinet ortopedie
- Cabinete obstetrică-ginecologie
- Cabinete pediatrie
- Cabinete O.R.L.
- Cabinete oftalmologie
- Cabinet gastroenterologie
- Cabinete neurologie
- Cabinet urologie
- Cabinete dermatovenerologie
- Cabinet psihiatrie
- Cabinet alergologie și imunologie clinică
- Cabinet de recuperare, medicină fizică și balneologie

Conform clasificării efectuate de Ministerul Sănătății în funcție de competență, Spitalul Municipal Carei se încadrează în categoria a IV-a, în această categorie fiind incluse unitățile care deservesc populația pe o rază administrativ-teritorială limitată, pentru afecțiuni cu grad mic de complexitate.

În privința numărul paturilor de spital se poate observa o creștere lentă, numărul acestora ajungând în perioada 2007–2012 de la 195 la 215. Analizând numărul paturilor ce revin la 1000 de locuitori, în anul 2012 cu o valoare de 9,96, municipiul Carei depășea atât media județeană (4,92), cât și cea națională (6,79). Chiar dacă municipiul deservește o zonă mai largă incluzând și populația localităților limitrofe, atât dotările medicale și nemedicale, cât și accesibilitatea populației la serviciile acestora denotă o situație favorabilă.

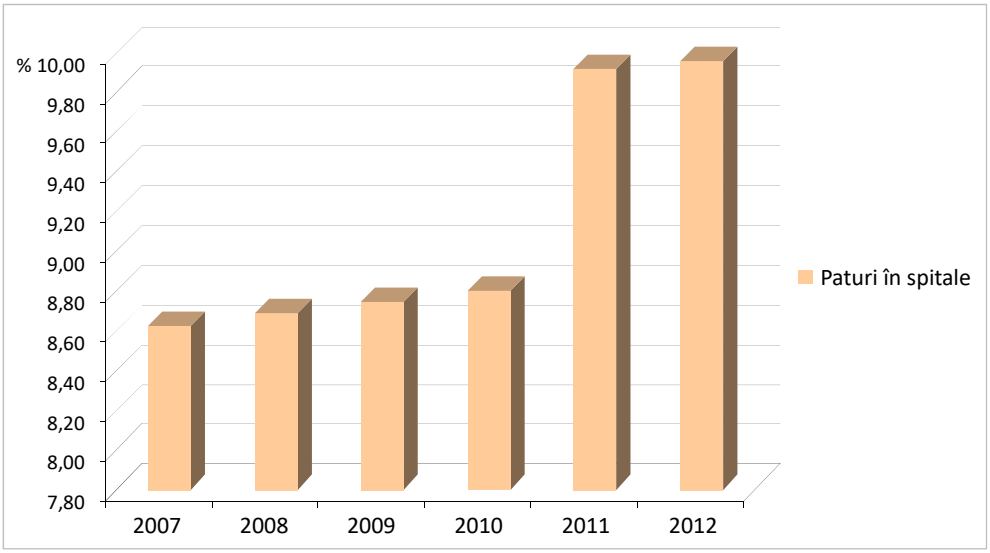

Fig. 39 Evoluția numărului paturilor de spitale ce revin în medie la 1000 de locuitori.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

De asemenea în perioada 2013–2014 este în implementare proiectul HURO/1101/032/2.4.1 „Dezvoltarea infrastructurii de sănătate comună în Carei și Fehérgyarmat" (DEHECAFE) finanțat din Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Ungaria 2007–2013. Scopul proiectului este dezvoltarea infrastructurii medicale și facilitarea cooperării transfrontaliere în domeniul medical. Bugetul total al proiectului se ridică la suma de 565.591,32 de euro, din care 379.271,32 de euro îi revin Spitalului Municipal Carei, cu o cofinanțare de 2%. Dintre activitățile incluse în proiect putem menționa instruirea personalului, extinderea clădirii ambulatoriului de specialitate din Carei și dotarea acestuia cu echipamente medicale de specialitate.

1.2.4.2. Personalul medical

În ceea ce privește evoluția numerică a personalului medical, în anul 2012 sistemul public și cel privat totaliza un număr de 52 cadre, dintre care 14 medici de familie. Numărul medicilor arată o fluctuație accentuată în timpul perioadei analizate, crescând de la 65 medici în anul 2007 la 73 în anul 2010, în următorii doi ani scăzând brusc la doar 52.

O scădere asemănătoare caracterizează și numărul personalului mediu sanitar, acesta scăzând de la 176 la doar 155 în aceeași perioadă. Acest lucru se poate explica și prin plecările masive ale medicilor în străinătate, fenomen ce afectează nu doar municipiul Carei ci întregul sistem sanitar al țării. Numărul stomatologilor a rămas constant pe durata întregii perioade analizate (17 la număr), în schimb o creștere importantă s-a putut înregistra în cazul farmaciștilor, numărul acestora crescând în perioada analizată de la 22 la 39.

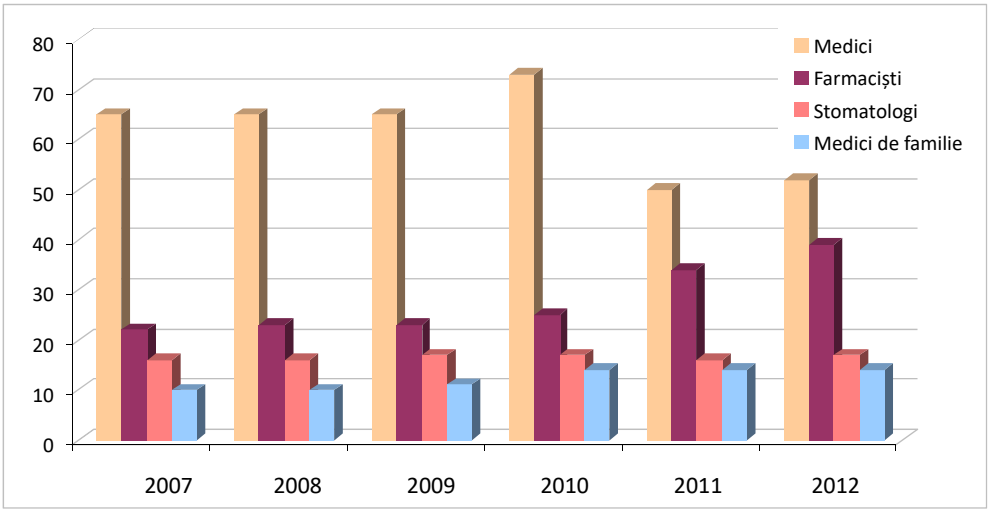

Fig. 40 Evoluția personalului medical în municipiul Carei.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Evoluția numărului medicilor ce revin la 1000 de locuitori arată de asemenea o scădere accentuată, scăzând de la 2,87 la mia de locuitori la 2,39 la mia de locuitori în perioada analizată. Cu această valoare municipiul Carei se situează peste media județeană (1,68) dar sub media națională (2,52).

1.2.4.3. Morbiditatea și speranța de viață la naștere

Păstrarea sănătății populației reprezintă obiectivul principal în perspectiva dezvoltării umane, deoarece educația și ocuparea forței de muncă în viitor, calitatea și bunăstarea populației și nu în ultimul rând dezvoltarea durabilă a țării, toate sunt în strânsă legătură cu aceasta. Speranța de viață la naștere reflectă cel mai bine efectele sistemului medical de-a lungul deceniilor asupra mai multor generații. Evoluția ei se poate deduce atât din situația economică, din nivelul de trai, cât și din serviciile de sănătate oferite locuitorilor. Conform statisticilor oficiale, în anul 2012 speranța de viață la naștere în județul Satu-Mare a fost de 71,76 ani înregistrând o creștere de 2,3 ani față de anul 2007. Creșterea a fost mai accentuată în cazul femeilor (2,4 ani), decât în cazul bărbaților (2,1 ani) ceea ce denotă în continuare perspective bune în ceea ce privește șansele prelungirii continue a vieții și menținerea diferențelor dintre cele două sexe. Aceste inegalități social-demografice între bărbați și femei se datorează și diferenței din stilul de viață, numit și fenomenul de supramortalitate masculină.

În privința mortalității populației datorită principalelor cauze, în județul Satu Mare numărul persoanelor decedate a scăzut cu 6,8% de la 4538 decedați (2007) la 4221 (2012). Evoluția negativă cea mai accentuată s-a produs în cazul bolilor infecțioase și parazitare, numărul bolnavilor decedați din cauza tuberculozei crescând cu 40% iar decesele datorate tumorilor cu 17,4%. În anul 2012, comparativ cu anul

2007 se observă și creșterea numărului bolnavilor cu tulburări mintale și de comportament (20%) dar și a celor cu boli ale aparatului genito-urinar (3%). O scădere în schimb se poate observa la numărul deceselor datorate bolilor endocrine, de nutriție și metabolism (-86,1%), bolilor aparatului respirator (-31,8%) și bolilor aparatului digestiv (-19,9%).

1.2.4.4. Infrastructuri de servicii sociale

Serviciile publice de asistență socială, precum și persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale, iau măsuri și desfășoară activități de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie. Acestea au responsabilitatea creării, menținerii și dezvoltării serviciilor sociale cu caracter primar, în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de a menține funcționalitatea socială a persoanei, urmărind reinserția în mediul propriu de viață, familial și comunitar. Serviciile sociale ale municipiului Carei sunt furnizate de către sectorul public, Cantina de Ajutor Social, centre rezidențiale aflate în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Satu Mare (DGASPC), centre rezidențiale si sectorul privat, centre de zi pentru copii și persoane vârstnice, în cadrul cărora funcționează următoarele structuri:[22]:

1. **Cantina de ajutor social,** care prestează servicii sociale gratuite persoanelor aflate în situații economico-sociale sau medicale deosebite. Cantina are o capacitate de 300 de persoane și a fost renovată în totalitate în anul 2012.
2. **Centrul de zi pentru copii și persoane vârstnice din cadrul Parohiei Reformate Nr. 1:**
   - asigură reinserția socială a persoanelor în vârsta a treia prin organizarea de activități care vizează resocializarea lor, cele de informare și intermediere asupra posibilităților existente la nivel de localitate sau acordarea de sprijin și consiliere socială;
   - Centrul de zi pentru copii care provin din familii defavorizate este un serviciu pentru protecția copilului care are misiunea de a preveni abandonul școlar/familial și instituționalizarea copiilor, prin asigurarea, pe timpul zilei, a unor activități de îngrijire, educație, recreere, socializare, consiliere, dezvoltarea deprinderilor de viață independentă, orientarea școlară, cât și a unor activități de sprijin, consiliere, educare pentru părinți sau reprezentanții legali, precum și pentru alte persoane care au în întreținere copii. Are o capacitate de 40 de locuri.

[22] http://dgaspcsm.ro

3. **Congregația surorilor Maicii Domnului** care desfășoară activități prin Centrul de zi pentru copii școlari „Speranța”, cu o capacitate de 20 de locuri.
4. **Parohia Romano-Catolică „Sfîntul Spirit”** desfășoară activități prin Centrul de zi Stella Maris, pentru copii scolari și preșcolari, cu o capacitate de 40 de locuri.
5. **Congregația Surorilor Piariste** care desfășoară activități prin Centrul de zi pentru copii scolari și preșcolari, cu o capacitate de 40 de locuri și prin serviciul de tip rezidențial având încredințați în plasament un număr de 20 de copii.

În subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Satu Mare (DGASPC), funcționează:

6. **Centrul de îngrijire și asistență socială „ALEXANDRU”** care asigură în prezent îngrijire și asistență socio-medicală unui număr de 119 de beneficiari, având o capacitate de 135 locuri. Beneficiarii centrului sunt persoane vârstnice în proporție de 90% iar 10% sunt persoane cu dizabilități. În vederea asigurării standardelor minime de calitate, unitatea dispune de cabinet medical propriu cu medic generalist și 11 asistente medicale, cabinet stomatologic, cabinet de psihologie, birou de asistență socială, cabinet de ergoterapie și sală de kinetoterapie. La îmbunătățirea condițiilor de locuit si comfort a beneficiarilor a contribuit câștigarea unui proiect finanțat de Guvernul României prin care cabinetul medical a fost dotat cu aparatură corespunzătoare, au fost înlocuite geamurile și acoperișul a fost reparat.
7. **Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane cu Handicap Mintal „Sfânta Ana”** asigură servicii de îngrijire și asistență cu caracter permanent persoanelor internate (beneficiari) cu handicap mintal. A fost înființat în anul 2007 prin proiectul Phare nr.005-551.01.04.2001 SM 38. Capacitatea instituției este de 55 locuri. Îngrijirea și asistența beneficiarilor este asigurată de un număr de 46 angajați, din care personal de îngrijire și de specialitate sunt într-un număr de 31.

Casele de tip familial asigură servicii de găzduire, integrare socio-profesională, servicii de consiliere, orientare școlară și personală pentru beneficiarii cu dizabilități.

8. **Casa de Tip Familial „Violeta”** găzduiește un număr de 8 copii cu vârste între 12 și 19 ani. Centrul a fost înființat în anul 2004 din proiectul PHARE 329 SM, scopul principal al acestuia fiind promovarea unui model de îngrijire familială, creșterea gradului de autonomie personală a acestor copii cu nevoi speciale, precum și toate aspectele ce vizează latura relațională.
9. **Casa de tip familial „ANDREEA”** asigură servicii pentru 8 copii cu handicap grav, care sunt îndrumați și îngrijiți de un colectiv de 6 referenți și 2 asistente medicale.

10.Casa de tip familial „SPERANȚA” găzduiește un număr de 12 beneficiare, cu vârste cuprinse între 17 și 23 de ani, îngrijite de un număr de 8 educatori

Spre deosebire de instituționalizarea copiilor în centru de tip vechi, Casa de tip familial asigură o serie de aspecte pozitive:

- dezinstituționalizarea,
- un model de îngrijire familial,
- spațiu individual,
- obiecte proprii,
- accesul la servicii educaționale și recuperatorii de specialitate în baza unui plan de intervenție personalizat,
- posibilitatea planificării reintegrării în timp a copilului cu nevoi speciale în familia naturală/lărgită,
- posibilitatea de a iniția și de a menține contacte sociale pe termen lung,
- posibilitatea de a-și manifesta capacitatea decizională,
- activități adecvate și plan de intervenție personalizat pentru creșterea autonomiei personale; socializarea, integrarea în comunitate a acestor copii conform principiului egalizării șanselor pentru copilul cu nevoi speciale.

Importanța serviciilor sociale și necesitatea instituțiilor destinate integrării și recuperării persoanelor cu handicap neuropsihic în cadrul municipiului Carei reiese și din analiza aferentă proiectul intitulat „Centru de Recuperare și reabilitare Neuropsihiatrică Carei” care a avut ca scop principal realizarea lucrărilor de construcții ale centrului. Acesta va avea o capacitate de 48 de locuri. Proiectul este finanțat dintr-un împrumut din partea BIRD și de la bugetul de stat, conform Acordului de împrumut ratificat de către Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse prin Legea nr. 40/2007 pentru finanțarea Proiectului privind Incluziunea Socială.

În anul 2010 a fost finalizat proiectul cu titlul „Reabilitare, extindere si modernizare Centre de zi pentru copii si persoane vârstnice din cadrul Parohiei Reformate Nr. 1 Carei” prin Programul operațional Regional în valoare de 1.439.014,56. Prin acest proiect s-a achiziționat echipamente moderne în domeniul topografiei și s-a reușit crearea a 4 locuri de muncă.

Din analiza numărului persoanelor instituționalizate putem observa o creștere constantă în cazul persoanelor vârstnice, numărul lor ajungând de la 51 în anul 2007 la 54 în anul 2013, pe când numărul copiilor instituționalizați arată o stagnare, fiind de 31 persoane atât în anul 2013 cât și în 2007.

În ceea ce privește evoluția ajutorului social oferit persoanelor cu venituri reduse, se poate observa o scădere accentuată: dacă în anul 2007 statul aloca 401 lei, în anul 2013 venitul minim garantat s-a redus la 230 lei. Această reducere este

caracteristică și alocației pentru susținerea familiei, valoarea acestuia aflându-se în prezent în jurul sumei de 243 lei, în comparație cu cei 378 lei în anul 2007.

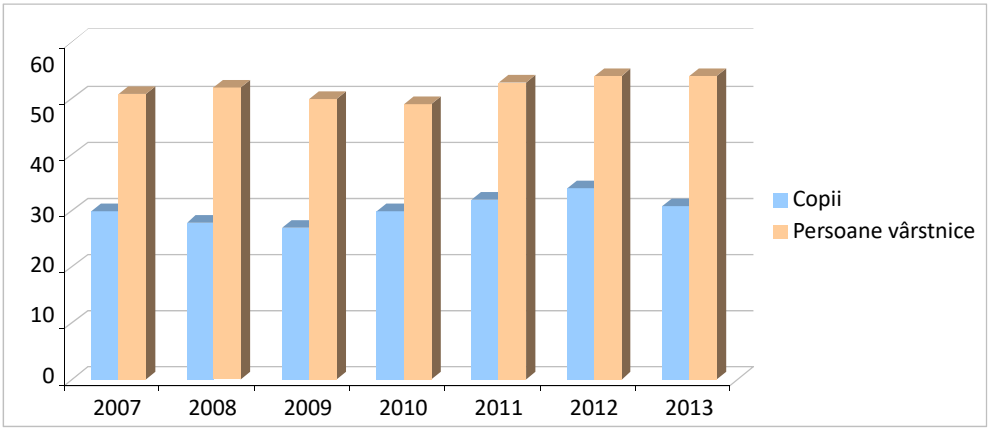

Fig. 41 Evoluția numărului copiilor și a persoanelor vârstnice instituționalizate.
(*Sursa:* Primăria Carei)

1.2.4.5. Dezvoltarea socială

Indicele de Dezvoltare Socială a Localităților (IDSL) care ia în calcul scorul factorial al unui număr de șapte indicatori (nivelul de educație, vârsta medie, speranța de viață, numărul de autoturisme la mia de locuitori, suprafața medie a locuinței, consumul de gaze pe cap de locuitor, categoria de mărime a localității) permite compararea în timp a variațiilor privind dezvoltarea umană a unităților administrativ-teritoriale. Pentru municipiul Carei, valoarea IDSL este de 84, cu această valoare orașul încadrându-se în categoria orașelor mediu dezvoltate. În baza indicelui respectiv la nivelul județului Satu-Mare există un singur oraș dezvoltat (Satu Mare), 4 orașe sărace (Negrești-Oaș, Tășnad, Ardud, Livada), 19 comune dezvoltate, 22 comune mediu dezvoltare și 13 comune sărace[23].

Tabelul 10. Indicele de Dezvoltare Socială a Localităților.

	IDSL	**IDSL grupări**
Municipiul Satu Mare	96	orașe dezvoltate
Municipiul Carei	84	orașe mediu dezvoltare
Negrești-Oaș	76	orașe sărace
Tășnad	68	orașe sărace
Ardud	63	orașe sărace
Livada	63	orașe sărace

(*Sursa:* Dumitru S. Baze de Date, 2008)

[23] https://sites.google.com/site/dumitrusandu/bazededate

1.2.4.6. Infrastructura educațională

Capitalul uman prezintă importanță deosebită pentru dezvoltarea urbană, deoarece diversificarea economiei rurale depinde în foarte mare măsură de nivelul educației, al cunoștințelor și ale calificării. Deși îmbunătățirea și menținerea unui nivel adecvat al infrastructurii de bază este un element important în dezvoltarea socio-economică a mediului urban, formarea profesională reprezintă chiar „motorul" dezvoltării.

În cazul municipiului Carei, infrastructura educațională este prezentă prin următoarele categorii: învățământ preșcolar, învățământ primar, învățământ secundar inferior (gimnaziu), învățământ liceal și învățământ post-liceal și de maeștri. Unitățile de învățământ existente încearcă să se conformeze nevoilor comunității în ceea ce privește formarea resurselor umane. Datorită caracterului multietnic al populației din oraș, o caracteristică a învățământului este dată de existența școlilor primare și secundare unde se utilizează limba minorităților etnice (maghiară, germană). În urma reorganizării rețelei școlare prin aplicarea Legii nr. 354/2004, instituțiile de învățământ care au un număr minim de 200 elevi sau 100 de preșcolari sunt declarate cu personalitate juridică, iar cele cu un număr mai mic intră în subordinea acestora. Numărul total al unităților de învățământ în anul 2013 din municipiul Carei a fost de 10 care se pot clasifica astfel:

a) Unități cu personalitate juridică:

Învățământ preșcolar:

- Grădinița cu program prelungit nr.1
- Grădinița cu program prelungit nr.2
- Grădinița cu program prelungit nr.3

Învățământ gimnazial:

- Școala Gimnazială „Vasile Lucaciu" cu 25 săli de clasă amenajate pentru buna desfășurare a activităților, 1 laborator fizică-chimie, 1 laborator-biologie, 5 cabinete, 1 sală de sport, 1 sală festivă, 1 bibliotecă cu 13.500 volume de cărți.
- Școala Gimnazială nr.1, cu 12 săli de clasă, 1 laborator-biologie, 1 laborator geografie, 1 laborator istorie, 1 laborator informatică
- Școala Gimnazială nr.3, dispune de 35 de săli de clasă, cabinet de informatică și de biologie, laborator de chimie și de fizică, cabinet de limbi, o bibliotecă cu un fond de carte de peste 16.000 de cărți, o sală de sport, o bază sportivă în curs de reamenajare, cabinet medical, cabinet psihologic, un cabinet logopedic, cabinet de asistență psihopedagogică. Unitatea este racordată la internet pe fibră optică în regim continuu.

Învățământ liceal:

- Liceul teoretic Carei

- Liceul Romano-Catolic „Josephus Calasantius”
- Liceul Tehnologic „Simion Bărnuțiu”
- Colegiu Tehnic „Iuliu Maniu”

b) La acestea se mai adaugă șapte unități fără personalitate juridică arondate celor cu personalitate juridică:

- Grădinița cu program normal nr.4
- Grădinița cu program normal nr.5
- Grădinița cu program normal nr.7
- Grădinița cu program normal nr.8
- Grădinița cu program normal nr.9
- Grădinița cu program prelungit nr.6

c) Există și o unitate conexă având personalitate juridică:

- Clubul copiilor și elevilor

În privința ofertei educaționale în municipiul Carei există două licee cu filieră teoretică (Liceul Romano-Catolic „Josephus Calasantius” și Liceul teoretic Carei), care pregătesc elevii mai ales pentru continuarea studiilor, dar cuprind și anumite oferte curriculare vizând pregătirea pentru piața muncii. De asemenea, în cadrul Liceului romano-catolic „Josephus Calasantius” există o filieră vocațională, care pregătește elevii atât pentru continuarea studiilor, oferindu-le o pregătire generală, cât și pentru unul din domeniile specifice unui tip de activitate. Liceul Tehnologic „Simion Bărnuțiu” și Colegiul Tehnic „Iuliu Maniu” au în structura lor de învățământ liceal filiera tehnologică, oferind elevilor un atestat profesional dar și programe educaționale care asigură acestora condițiile pentru continuarea studiilor. Domeniile oferite sunt diferite și încearcă să se conformeze nevoilor existente pe piața mucii: agricultură, fabricarea produselor din lemn, mecanică, turism și alimentație, economie, electronică și automatizări

În anul 2012 infrastructura educațională a municipiului Carei dispunea de următoarele dotări:

- 211 săli de clase
- 21 laboratoare
- 11 săli de gimnastică
- 13 ateliere școlare
- 8 terenuri de sport
- 427 PC-uri

În privința dotărilor, în ultimii ani se remarcă o creștere a numărului sălilor de clase cu 18,5%, a sălilor de gimnastică cu 37,5%, a terenurilor de sport cu 60% și a numărul PC-urilor cu 27,5%. Datorită cererii tot mai reduse pentru școlile profesionale, numărul atelierelor școlare s-au redus cu 51,9%. O scădere se înregistrează și în cazul laboratoarelor școlare, în 2012 numărul acestora reducându-se cu 12,5% față de anul 2007.

Tabelul 11. Evoluția infrastructurii educaționale a Municipiului Carei.

	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Săli de clasă	178	227	191	195	200	211
Laboratoare	24	29	26	29	26	21
Săli de gimnastică	8	10	8	9	9	11
Ateliere școlare	27	21	19	30	28	13
Terenuri de sport	5	6	5	7	7	8
Nr-ul PC-urilor	335	386	401	398	418	427

(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

În anul 2007 s-au pus bazele proiectului de Extindere și reabilitare al Liceului Teoretic Carei în cadrul Programului Operațional Regional Regio sub egida Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului. Prin proiect au fost reabilitați 2379 mp, au fost construiți ca extindere 1322,87 mp, au fost achiziționate 157 echipamente si obiecte de mobilier. În noua aripă a clădirii principale sunt 10 săli de clasă, o bibliotecă, un centru de documentare-informare și o sală festivă. Liceul Teoretic Carei a fost primul proiect finantat prin POR in Transilvania de Nord care a montat un sistem de creare a energiei verzi, având asigurată apă caldă prin intermediul celor 6 panouri solare instalate și curentul electric prin cele 50 celule fotovoltaice montate. Valoarea proiectului este de 4.457.693,95 lei, din care valoare nerambursabilă 3.640.523,09 lei și a fost finalizat în anul 2011.

Tot în această perioadă a fost implementată proiectul „Reabilitare și extindere Școala cu Clasele I-VIII Nr. 1 Carei" în urma căruia 539 elevi si 99 cadre didactice beneficiaza de condiții îmbunătățite de studiu și muncă. Lucrările de reabilitare au vizat o suprafață de 93,20 mp, iar construcțiile pentru extindere 339,2 mp. A fost dotat un cabinet multimedia, biblioteca școlii și sălile de clasa. Proiectul a fost finalizat in mai 2011.

1.2.4.7. Populația școlară

În anul 2012 din totalul copiilor din sistemul de învățământ 16,5% erau înscriși în grădinițe, 37,9% în învățământul primar și gimnazial, 40,9% în învățământul liceal, 1% în învățământul profesional, 2,6% în învățământul postliceal și 1% în învățământul pentru maiștri.

Consecință a evoluțiilor demografice din ultimii ani, caracterizate prin scăderea populației și prin amplificarea migrației externe, numărul elevilor a înregistrat o reducere continuă în cazul majorității formelor de învățământ. Astfel, din anul 2007 și până în anul 2012 numărul total al elevilor înscriși în sistemul de învățământ s-a redus de la 5494 la 5197 (cu 5,4%). Contingentul de copii înscriși în grădinițe înregistrează o descreștere treptată, numărul lor scăzând de la 883 la 860 (2,6%) în aceeași perioadă. În schimb, în cazul eleviilor înscriși la învățământul primar și gimnazial se observă o creștere însemnată, numărul lor crescând de la 1682 la 1970 (17,1%) care se datorează elevilor înscriși la învățământul primar, cel gimnazial arătând o scădere accentuată. Observăm, de asemenea creșterea interesului elevilor pentru licee și școli postliceale în defavoarea școlilor profesionale. Această tendință poate fi interpretată ca și o îmbunătățire a gradului de conștientizare asupra importanței studiilor medii în vederea facilitării accesului la studii superioare. Este de menționat faptul că numărul elevilor înscriși în învățământul postliceal a înregistrat cea mai importantă creștere, numărul lor crescând de la 36 în anul 2007 la 136 în anul 2012. La polul opus, cea mai drastică scădere în perioada analizată s-a înregistrat în cazul învățământului profesional, numărul elevilor scăzând de la 885 la 52.

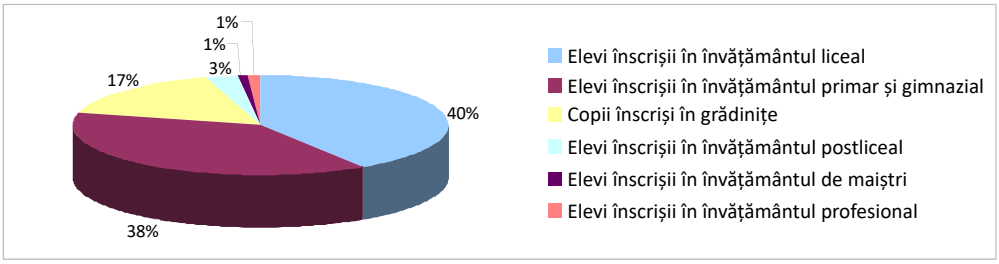

Fig. 42 Elevii înscriși la diferite nivele de învățământ în anul 2012.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

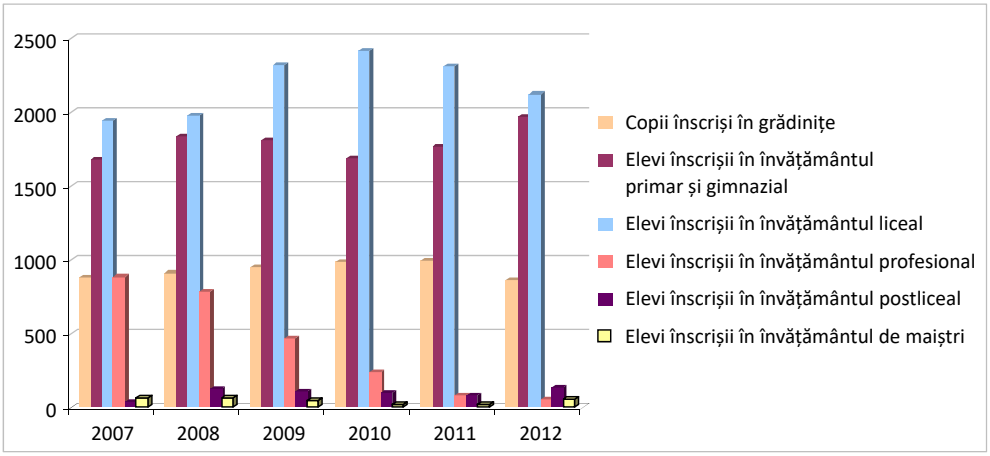

Fig. 43 Evoluția elevilor înscriși la diferite nivele de învățământ.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Dacă ne referim strict la numărul absolvenților se observă că în anul 2011 față de anul 2010 numărul celor din învățământul primar și gimnazial a scăzut cu 30,5%, celor din școlile profesionale cu 72,5%, în timp ce numărul absolvenților din învățământul liceal și postliceal a crescut cu 10% respectiv cu 41,7%.

1.2.4.8. Personalul didactic

Ibolya Török

Numărul personalului didactic care lucrează în unitățile de învățământ din municipiul Carei urmează un trend asemănător celui aferent numărului de copii înscriși în unitățile de învățământ respective. Astfel, cererea crescută pentru locurile din învățământul primar și gimnazial a avut implicații majore și asupra personalului didactic, numărul acestora arătând o creștere de la 109 în anul 2007 la 140 în anul 2012 (28,4%). Urmând același algoritm, putem observa o ușoară evoluție pozitivă și în cazul personalului didactic din învățământul liceal, numărul lor ajungând de la 147 la 151 (14,1%). Un trend descendent în schimb caracterizează numărul personalului didactic din învățământul profesional, unde, în paralel cu scăderea drastică a numărului elevilor înscriși, personalul didactic s-a redus de la 27 (2007) la 4 (2010).

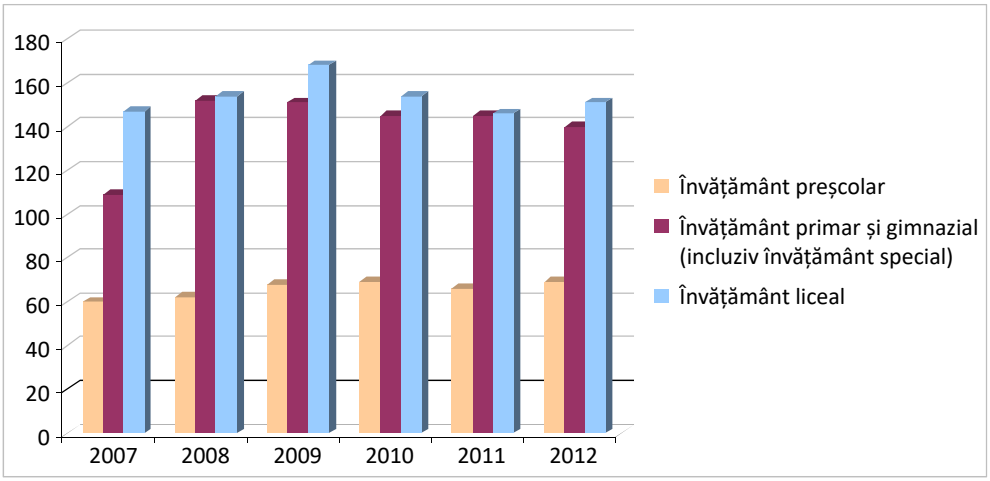

Fig. 44. Evoluția personalului didactic.
(*Sursa:* Institutul Național de Statistică. Baza de date Tempo Online)

Analizând numărul elevilor ce revin unui cadru didactic, în cadrul învățământul preșcolar putem observa o valoare de 12,5, cu aceasta municipiul Carei situându-se atât sub media națională (16,6), cât și cea județeană (14,7). În ceea ce privește numărul elevilor ce revin unui cadru didactic din învățământul primar și gimnazial, valoarea este apropiată mediei naționale (14,1) și mai ridicată în comparație cu media județeană (13,9). O situație asemănătoare caracterizează și învățământul liceal, indicele fiind de 14,1 în cazul municipiului, sub media națională (14,6), dar mai ridicată în comparație cu valoarea județeană (13,4).

1.2.4.8.1. Fondul de locuințe

Situația locuințelor, caracteristicile calitative și cantitative ale fondului locativ, starea mediului legat direct de locuințe poate fi un factor determinant al condițiilor vieții populației. Accesul la locuire constituie un drept uman de cel mai înalt rang și totodată elementul principal al incluziunii sociale[24]. Se poate spune că efectivul locuințelor este partea cea mai valoroasă a infrastructurii localităților, deoarece reprezintă rolul principal în aprovizionarea populației cu infrastructuri edilitare. Astfel, mărimea locuințelor, așezarea lor în cadrul localităților, nivelul înzestrării lor cu elementele de bază ale gospodăririi comunale (apă, canalizare în sistem centralizat, aprovizionarea cu energie electrică, dependințele necesare: baie, bucătărie etc.), caracteristicile calitative ale acestora (starea, materialele din care au fost construite, caracteristicile mediului înconjurător – numărul zilelor însorite, nivelul de zgomot) determină nu numai calitatea vieții populației, dar și starea de spirit a locuitorilor. Construirea unei noi locuințe, reînnoirea locuințelor existente este nu numai cerința de bază a transformării structurii localităților, dar semnalează de fapt și procesul dezvoltării localităților respective.

Astăzi evoluția construcției locuințelor este determinată atât de procesele demografice (evoluția populației, a principalilor indici demografici), cât și de procesele economice (evoluția PIB/locuitor, a investițiilor în locuințe, a ratei șomajului, a bugetelor locale și/sau centrale), care într-un mod direct sau indirect influențează structura fondului locativ, calitatea locuințelor precum și evoluția pieței imobiliare.

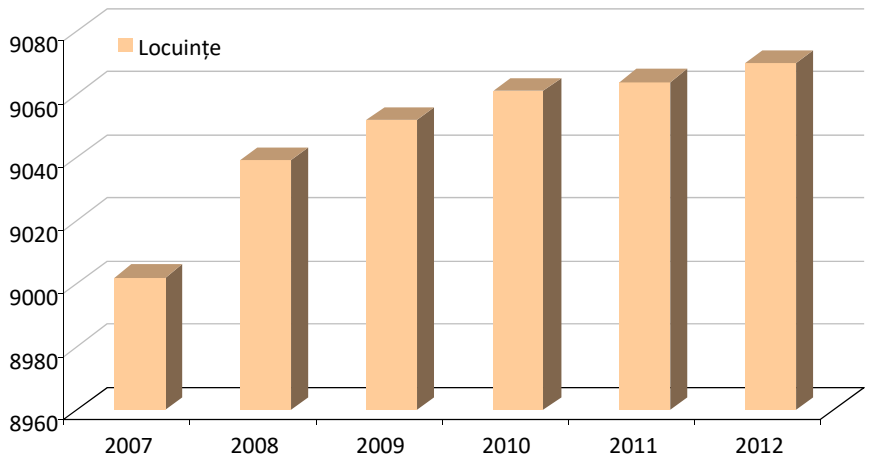

Fig. 45. Evoluția numărului de locuințe din municipiul Carei între 2007–2011.
(*Sursa:* Baza de date Tempo Online, Institutul Național de Statistică)

Evoluția numărului de locuințe și a condițiilor de locuit este un determinant al stării generale economico-sociale a țării, un indicator de măsurare a eficienței unei

[24] Dan, A. (2003): Accesul la locuire în România, astăzi. Calitatea Vieții, XIV, nr. 3–4, p. 1–22.

economii, al unei politici, al unui sistem întreg. Conform rezultatelor Recensământului General al Populației și Locuințelor din 2011, la nivelul municipiului Carei existau 4328 de clădiri cu locuințe care găzduiau 5400 de gospodării. Numărul mediu al persoanelor dintr-o gospodărie era de 2,55, inferioară mediei județului Satu-Mare, de 2,76. În afara clădirilor cu locuințe au fost înregistrate 13 clădiri cu altă destinație, rezultând un total de 4341 clădiri. Numărul locuințelor conform ultimelor date statistice (2012) a fost de 9070, arătând o creștere de 0,75 puncte procentuale față de anul 2007, când numărul total al locuințelor era 9002. Dintre acestea, 8885 locuințe (97,6%) erau în proprietate privată iar 215 (2,4%) constituiau proprietatea statului, acesta din urmă arătând o pondere mai ridicată față de nivelul județului Satu-Mare (1,6%).

Luând în considerare numărul populației, în 2012 raportul de locuitori/locuință a fost de 2,4, arătând o ușoară scădere față de anul 2007, când acest indicator era de 2,5. In ciuda faptului că în ultima vreme și numărul populației a fost în scădere, descreșterea numărului persoanelor în raport cu numărul de locuințe înseamnă de fapt o îmbunătățire a fondului locativ. Acest aspect este de asemenea subliniat de rezultatul analizei privind suprafața locuibilă, arătând că Municipiul Carei este în situație mai favorabilă în comparație cu media județeană sau chiar și cea națională în această privință.

Tabelul 12. Unele aspecte ale locuințelor în anul 2012.

Regiuni de dezvoltare	**Suprafața locuibilă pe locuință (m²)**	**Suprafața locuibilă ce revine pe o persoană (m²)**	**Nr. populației ce revine pe o locuință**
Municipiul Carei	43,2	18	2,4
Județul Satu-Mare	42,4	16,7	2,5
România	39,6	15,8	2,5

(*Sursa:* Baza de date Tempo Online, Institutul Național de Statistică)

Un alt indicator important pentru evaluarea condițiilor de locuit îl constituie evoluția numărului locuințelor finalizate. Construirea de noi locuințe nu este determinată doar de apariția pe piața imobiliară a unor investitori, dar și de fondurile financiare ale populației. Totodată, evoluția numărului noilor locuințe depinde în mare măsură de suprafața construibila în interiorul unei localități, de veniturile populației și nu în ultimul rând de relația dintre ofertă și cerere. Analiza numărului de locuințe terminate în municipiul Carei indică o fluctuație semnificativă în decursul ultimilor ani, creșterea din anul 2008 (60 locuințe terminate) fiind urmată de o scădere treptată, ajungând la 12 locuințe finalizate în anul 2012. Creșterea aferentă anului 2008 se datorează în mare măsură numărului ridicat al locuințelor realizate din fonduri publice (31 la număr), restul locuințele noi fiind construite din fonduri private. Tot la acest capitol mai putem menționa și faptul că cele mai multe autorizații de construcție (58) au fost eliberate în anul 2008, înainte de criza economică, număr aproape dublu față de valorile din anul 2012 (33).

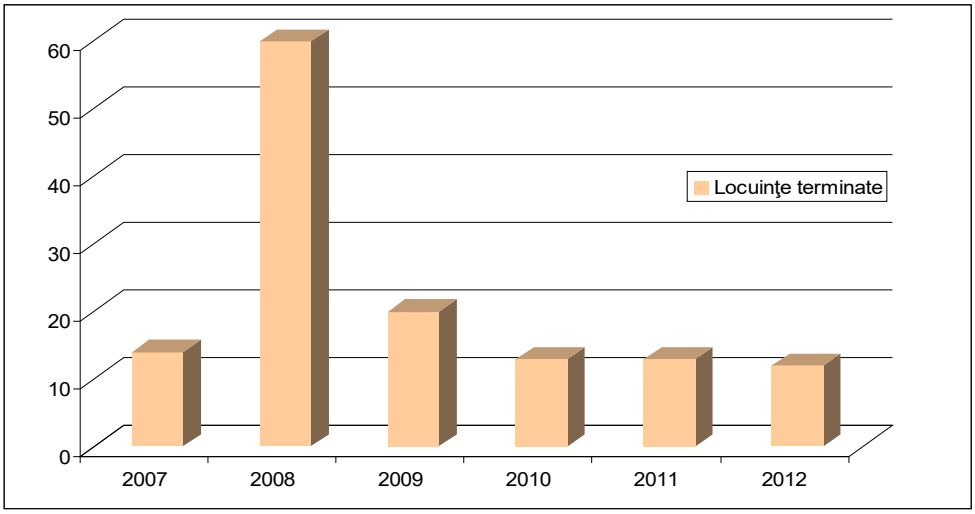

Fig. 46 Numărul de locuințe terminate în municipiul Carei, în perioada 2007–2012.
(Baza de date Tempo Online, Institutul Național de Statistică)

Calitatea locuințelor se mai poate analiza și prin prisma echipării lor cu principalele componente necesare unui mod de viață cât mai confortabil. Prezența **bucătăriei** (95,8%) în locuințe are o răspândire mai ridicată decât cea a băilor sau a toaletelor (86,2%), ceea ce se poate explica și prin faptul că orice încăpere se poate utiliza ca bucătărie, fără a fi necesare investiții majore față de amenajarea unei băi, unde trebuiesc realizate racordurile la apă și canalizare. De asemenea mai putem remarca faptul că prezența bucătăriilor din locuințe este mai scăzută în cazul caselor individuale decât în apartamentele de bloc, cu o prezență cvasitotală datorită cerințelor față de apartamentele de construcție nouă. Datele recensământului din 2011 indică faptul că 89,3% dintre locuințele din municipiu dispun de alimentare cu apă, 87,9% de canalizare însă doar 48,9% de încălzire centrală. Instalația electrică este prezentă în 95,5% al locuințelor.

Tabelul 13. Dotarea locuințelor cu instalații publice.

	Total		**Rata creșterii/ scăderii**
	2002	**2011**	**2002–2011**
Alimentare cu apă potabilă	82.8	89.3	6.5
Instalație de canalizare	82.8	87.9	5.1
Instalație electrică	95.1	95.5	0.4
Încălzire central	18.9	48.9	30
Bucătărie	98.2	95.8	-2.4
Baie	78.6	86.2	7.6

(*Sursa:* Recensământul General al Populației și al Locuințelor, 2002 și 2011)

Deficiențele apărute în cazul unor dotări cu instalații și dependințe reflectă ponderea ridicată a modelului individual de habitat cu unele trăsături specifice mediului rural (încălzire cu sobe, baie în exterior). Cu toate acestea se poate urmări o creștere însemnată în privința nivelului de dotare a locuințelor.

Problema locuințelor – fiind cea mai importantă infrastructură a populației, determinând totodată și calitatea vieții umane – rămâne un aspect prioritar, iar rezolvarea problemelor legate de locuințe va rămâne o problemă de actualitate pentru o lungă perioadă de timp. Această problemă este legată mai ales de prețurile tot mai ridicate ale noilor locuințe (prețurile cresc exponențial cu dezvoltarea economică a zonei respective) dar și de dificultățile obținerii unui credit avantajos. La toate acestea se mai adaugă și lipsa unei concepții bine fundamentate la nivel național în ceea ce privește evoluția numărului de locuințe în relație cu noile condiții ale unei economii în dezvoltare.

1.2.5. Patrimoniul natural și cultural. Turism

1.2.5.1. Patrimoniul natural

Andrea Gál

1. Arii naturale protejate de interes național

În zona municipiului Carei se regăsesc trei arii naturale protejate de interes național care pot reprezenta zone de interes turistic. Acestea au fost denumite rezervații naturale botanice, care corespund categoriei IV IUCN. Toate cele trei rezervații, împreună cu ariile naturale de interes comunitar Natura 2000 ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului și ROSCI 0020 Câmpia Careiului, sunt administrate de Fundația Freies Europa Weltanschauung – Cluj Napoca, pe baza Convenției de custodie Nr. 0144/06.07.2010 (convenție reziliată de către Ministerul Mediului și Pădurilor prin adresa 59865/AF/22.02.2012). Rezervațiile naturale sunt încadrate în zona cu protecție strictă (Zona A) în planul de management al sitului de interes comunitar ROSCI0020 – Câmpia Careiului[25].

1.1. Rezervația naturală „Dunele de nisip Foieni"

Rezervație naturală „Dunele de nisip Foieni" (cod 2.677) este o rezervație botanică declarată prin HCJ nr.4/1995 și apoi prin Legea nr.5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – zone protejate. Cuprinde o suprafață de 10 ha și obiectul conservării este asociația vegetală *Festuco vaginatae-Corynephoretum,* un tip de vegetație rar întâlnită în structura covorului vegetal al țării.

Dunele continentale din apropierea localității Foieni sunt situate în Câmpia Nirului, nisipul Câmpiei Nirului provenind din materialul aluvionar depus de râurile Tisa,

[25] Plan de management al ariei naturale protejate de interes comunitar ROSCI0020 Câmpia Careiului

Someș și Crasna la sfârșitul pleistocenului, în urma fragmentării conului de dejecție construit de aceste ape curgătoare. Dunele reunesc un număr mare de elemente sudice, mediteraneene, atlantice și pontice. Nisipurile necoezive ce formează corpul dunelor este fixat printr-o vegetație termofilă intrazonală. Asociația *Festuco vaginatae-Corynephoretum* are ca edificatori dominanți două specii arenicole rare: *Festuca vaginata* și *Corynephorus canescens.*

Rezervația are o stare de conservare bună.

1.2. Rezervația naturală „Mlaștina Vermeș"

Rezervație botanică „Mlaștina Vermeș"(cod 2.679), declarată prin HCJ nr.4/1995 și apoi prin Legea nr.5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – zone protejate, se desfășoară pe o suprafață de 10 ha care a fost desemnată ca și rezervație naturală în scopul protejării unor specii floristice specifice rezervației naturale mlaștinei eutrofe Vermeș. Are o vegetație bogată în specii relicte. Totodată acest loc a fost o stațiune remarcabilă de cuibărit pentru avifauna regiunii și pentru reproducerea speciei ocrotite *Rana arvalis* (broasca de mlaștină). Mlaștina Vermeș și zona umedă de la Bobald au fost singurele locuri din România unde cuibăreau becațina comună (*Gallinago gallinago*) și sitarul de mal (*Limosa limosa*).

Cu toate că o arie de 45 ha din Mlaștina Vermeș a fost declarată rezervație naturală, în anii 1980 zona a fost drenată cu ajutorul unor canale de desecare. Ca urmare suprafața umedă s-a restrâns la cca 10 ha.

Unele elemente ale vegetației au dispărut, în primul rând speciile dependente de apă. Sunt amenințate de dispariție și unele specii relictele glaciare: *Calamagrostis neglecta, Calamagrostis canescens* și *Carex appropinquata,* respectiv asociațiile vegetale relictare: *Calamagrosti-Salicetum cinereae, Carici-Calamagrostetum neglectae* și *Caricetum appropinquatae.*

1.3. Rezervația naturală „Pădurea de frasini Urziceni"

Rezervația naturală „Pădurea de frasini Urziceni" (cod 2.676) este o rezervație forestieră întinsă pe o suprafață de 38 ha, declarată prin HCJ nr.4/1995 și apoi Legea nr.5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – zone protejate.

Pădurea situată la periferia Câmpiei Nirului este de fapt un golf colmatat al fostei Mlaștini Ecedea. Pădurea de „Frasini" este constituită în principal din arborete pur de frasin (Fraxinus excelsior, Fraxinus angustifolia). Această pădure, de tipul Stejăreto – șleau normal de câmpie cu exces de umiditate adăpostește o floră cu totul remarcabilă, dispunând de o vegetație formată din peste 150 specii de plante încadrate în 3 asociații, cea mai răspândită fiind în prezent *Fraxineto-Ulmetum Soo.* Prin prevederile amenajamentului silvic, arboretele respective sunt cuprinse în grupa I funcțională (păduri cu funcții speciale de protecție), subgrupa 1–5 (păduri de interes științific și de ocrotire a ecofondului și genofondului forestier).

Litiera este subțire și întreruptă fiind dominată de o floră indicatoare de tip Arum-Pulmonaria.

Dintre speciile deosebite pentru această rezervație se remarcă: Hottonia palustris L (vioreaua de baltă) identificată în apele pârâului ce traversează pădurea, Trollius europaueus L (bulbuci de munte) – relict glaciar – în acest tip de pădure atinge una din limitele cele mai nordice din România, Leucojum aestivum (ghiocel de baltă), Galanthus nivalis (ghiocel), Urtica kiovensis etc. Pădurea adăpostește o colonie semnificativă de stârc cenușiu (Ardea cinerea) iar dintre celelate specii de păsări cuibăritoare amintim barza neagră (Ciconia nigra) și viesparul (Pernis apivorus) specii foarte rare și ocrotite în toată Europa.

Pădurea Urziceni prezintă o vulnerabilitate la scăderea ușoară a nivelului freatic datorat canalelor de desecare[26].

2. Arii naturale protejate de interes comunitar

La distanțe foarte mici (2–8 km) de municipiului Carei există 3 situri Natura 2000: aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului, situat la vest, sud și est de Carei și ariile de protecție specială ROSCI0020 Câmpia Careiului și ROSCI0021 Câmpia Ierului la vest și respectiv sud de oraș.

2.1. ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului

Aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului se întinde pe o suprafață de 38.564 ha și se suprapune parțial peste ariile ROSCI0020 Câmpia Careiului, ROSCI0021 Câmpia Ierului.

Aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului reprezintă rămășițele întinselor zone umede din această parte a țării. Este caracterizată prin-o varietate a habitatelor semi-naturale, fânețe, pășuni, tufărișuri, terenuri arabile, păduri de foioase, lacuri de acumulare, heleștee. Trei specii de interes conservativ global pot fi întâlnite aici, dintre care dumbrăveanca și vânturelul de seară cuibăresc în pâlcurile de copaci de pe pășuni. Șoimul dunărean este observat cu regularitate, fiind posibilă apariția sa ca specie cuibăritoare în anii viitori. Pe zonele nisipoase din Câmpia Nirului găsim singura populație semnificativă de pasărea ogorului din vestul României. Zonele umede cuprinse în sit găzduiesc efective importante din trei specii (erete de stuf, stârc roșu, buhai de baltă) iar alte două depind de existența zonelor umede dar și de pajiști – eretele sur și barza albă. Zona este extrem de importantă pentru populația de barză albă, acesta fiind probabil cea mai numeroasă din țară.

2.2. ROSCI0020 – Câmpia Careiului

Aria de protecție specială ROSCI0020 Câmpia Careiului desfășurată pe o suprafață de aproximativ 24224 ha, adăpostește un număr de 14 tipuri de habitate naturale pe

[26] http://apmsm.anpm.ro/arii_naturale_protejate_de_interes_national-7109

baza cărora s-a desemnat aria specială de conservare din care patru sunt prioritare: „Dune panonice", „Pajiști panonice și vest –pontice pe nisipuri", „Păduri aluviale cu *Alnusglutinosa* și *Fraxinusexcelsior (Alno – Padion, Alnion incanae, Salicion alba"* și „Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu Quercus spp". În acest sit se urmărește și conservarea sau refacerea stării de conservare favorabilă a 22 specii de plante si animale de interes comunitar din care *Pulsatilla pratensis* ssp. *hungarica* este prioritară. Situl se suprapune și cu cele trei rezervații naturale de interes național (Pădurea Urziceni, Dunele de nisip Foieni și Mlaștina Vermeș). Pe teritoriul sitului a fost identificat un număr de 32 asociații vegetale importante din punct de vedere fitosociologic. Au fost identificate 843 de specii de cormofite și animale, dintre care 54 de specii sunt trecute în anexa 2 a Directivei Habitate (DH). Pe lângă acestea, un număr de 41 de specii sunt strict protejate de legislația europeană (DH si Directiva Păsări (DP)), iar un număr de 77 specii sunt strict protejate de legislația națională. Situl Câmpia Careiului are o importanța deosebită pentru speciile de amfibieni, în România trăiesc 19 specii, iar în Câmpia Careiului există 13 specii, dintre care 9 sunt strict protejate cu populații bine reprezentate. Zonele umede (mlaștinile), care au suprafețe extinse aici, oferă condiții optime pentru aceste categorii de viețuitoare. Pe baza 32 de specii de păsări dintre cele 151 identificate, au fost desemnate ariile speciale de conservare. Pe lângă acestea, alte 82 de specii sunt strict protejate de lege. Suprafețele întinse de pădure, ca și zonele mlăștinoase oferă condiții optime de adăpost și hrană. Situl reprezintă o deosebită importanță din punct de vedere botanic și fitogeografic pentru fitocenozele pe nisipuri care sunt extrem de rare în România. Aici s-au identificat 240 de specii de plante dintre care 8 sunt strict protejate.

2.3. ROSCI0021 – Câmpia Ierului

Situl ROSCI0021 – Câmpia Ierului, întinsă pe 21.785 ha reprezintă o relicvă a zonelor umede din această zonă a țării. A fost desemnată pentru conservarea a 12 habitate de interes comunitar dintre care patru sunt prioritare: „Tufărișuri subcontinentale peri-panonice", „Pajiști stepice panonice pe loes", „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice" și „Păduri aluviale cu *Alnusglutinosa* și *Fraxinusexcelsior (Alno – Padion, Alnion incanae, Salicion alba",* 2 specii de mamifere (*Lutra lutra, Spermophylus citellus*), 4 specii de amfibieni și reptile (*Bombinabombina, B. variegata, Triturus cristatus, Emys orbicularis*), 5 specii de pești (*Cobitistaenia, Gobio alpinnatus, Misgurnus fossilis, Rhodeus sericeus amarus, Umbra krameri*), 4 specii de insecte (*Coliasmyrmidone, Euphrydias maturna, Leptidea morsei, Lycaena dispar*) și 4 specii de plante (*Aldrovandavesiculosa, Cirsium brachycephalum, Eleocharis carnicola, Marsilea quadrifolia*) de interes conservativ comunitar.

1.2.5.2. Patrimoniul construit

Egon Nagy

Municipiul Carei dispune de un patrimoniu cultural însemnat, care prin amenajare specială poate constitui premisa unor atracții turistice de seamă. Amenajarea turistică trebuie să vizeze în acest sens asanarea și mentenanța tehnică a siturilor, respectiv organizarea lor în produse turistice integrate local și regional, care asigură introducerea lor într-un circuit turistic, care cuprinde mai multe obiective turistice complementare. Trebuie subliniat importanța posibilității unor aplicații comune în cadrul programului CBC pentru dezvoltarea transfrontalieră integrată a turismului, pentru crearea acestor circuite cu rază transfrontalieră în vederea valorificării mai eficiente a resurselor turistice în comun cu partea maghiară. În consecință, putem deci conclude, că municipiu Carei se distinge cu posibilități de afirmare în speță în domeniul turismului cultural dar și balnear.

Conform evidenței ministerului de resort, municipiul Carei dispune de 39 de monumente istorice, din care 11 sunt situri arheologice, iar restul monumente arhitectonice clasice. Monumentele arheologice datează cu precădere din neolitic, epoca fierului, bronzului, dar și din perioada migrațiilor. Cele arhitectonice mai reprezentative sunt biserici, case memoriale și castelul Károlyi.

Tabel 14. Lista monumentelor istorice din municipiul Carei.

Nr. crt.	Cod LMI 2010	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1	SM-I-s-B-05172	Situl arheologic de la Carei, punct „Bobald”	oraș Carei	”Bobald”	-
2	SM-I-m-B-05172.01	Necropolă	oraș Carei	”Bobald”	sec. XIV-XVI
3	SM-I-m-B-05172.02	Ruine biserică cimiterială	oraș Carei	”Bobald”	sec. XIV-XVI
4	SM-I-m-B-05172.03	Așezare	oraș Carei	”Bobald”	sec. XIV-XVI
5	SM-I-m-B-05172.04	Așezare	oraș Carei	”Bobald”	Epoca migrațiilor
6	SM-I-m-B-05172.05	Așezare	oraș Carei	”Bobald”	Latene
7	SM-I-m-B-05172.06	Așezare	oraș Carei	”Bobald”	Epoca bronzului
8	SM-I-m-B-05172.07	Așezare	oraș Carei	”Bobald”	Neolitic
9	SM-I-s-B-05173	Situl archeologic de la Carei, punct „Cozard”	oraș Carei	”Cozard”	

Nr. crt.	Cod LMI 2010	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
10	SM-I-m-B-05173.01	Așezare	oraș Carei	”Cozard”	sec. XIV-XV
11	SM-I-m-B-05173.02	Așezare	oraș Carei	”Cozard”	Eneolitic, Cultura Tiszapolgár
12	SM-II-a-B-05272	Ansamblul urban „Bulevardul 1 Decembrie 1918”	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 1–56	sec. XIX
13	SM-II-m-B-05274	Casă, azi spațiu comercial	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 12	1890–1900
14	SM-II-m-B-05276	Banca Agricolă	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 19	1890–1900
15	SM-II-m-B-05275	Societatea Bancară „Albina”, azi sediul Cooperației Satu Mare	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 21	1920
16	SM-II-m-B-05277	Judecătoria Carei	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 34	1880–1890
17	SM-II-m-B-05278	Hanul „Steaua de Aur”, azi cazarma unității de grăniceri	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 40	1805
18	SM-II-a-A-05273	Mănăstirea Piariților, azi ansamblul bisericii romano-catolice „Sf. Iosif”	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 54–56	1723
19	SM-II-m-A-05273.02	Claustrul surorilor piariste	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 54	1846–1848
20	SM-II-m-A-05273.01	Biserica mănăstirii, azi biserica romano-catolică „Sf. Iosif de Calasanz”	oraș Carei	Bd. 1 Decembrie 1918 56	1769–1778, ref. 1857–1860
21	SM-II-a-A-05280	Ansamblul castelului Károlyi	oraș Carei	Piața 25 Octombrie 1	1794, ref. 1894
22	SM-II-m-A-05280.01	Castelul Károlyi	oraș Carei	Piața 25 Octombrie 1	1794, ref. 1894
23	SM-II-s-A-05280.02	Parc dendrologic	oraș Carei	Piața 25 Octombrie 1	sec. XVIII
24	SM-II-a-B-05281	Ansamblul urban „Strada Culturii”	oraș Carei	Str. Culturii 1, 2, 20, 15–27	sec. XIX
25	SM-II-m-B-05279	Tipografie	oraș Carei	Str. Doina 1	1880–1890

Nr. crt.	Cod LMI 2010	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
26	SM-II-a-B-05282	Ansamblul urban „Strada Doina”	oraș Carei	Str. Doina 1–15, 14–24	sec. XIX
27	SM-II-m-B-05284	Protopopiatul Ortodox	oraș Carei	Str. Doina 9	1887–1890
28	SM-II-m-B-05283	Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”	oraș Carei	Str. Doina 11	1760–1766
29	SM-II-m-B-05285	Biserica greco-catolică „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”	oraș Carei	Str. Doina 13	1737–1739
30	SM-II-m-B-05286	Farmacia Veche	oraș Carei	Piața Avram Iancu 15	1890–1900
31	SM-II-a-A-05287	Ansamblul urban „Strada Avram Iancu”	oraș Carei	Piața Avram Iancu 2–36, 11, 17	sec. XIX
32	SM-II-m-B-05288	Inspectoratul de Poliție	oraș Carei	Str. Independenței 1	1880–1885
33	SM-II-m-B-05289	Casa Kaffka Margit	oraș Carei	Str. Kaffka Margit 4	1905
34	SM-II-a-B-05290	Ansamblul urban „Strada Lucaciu Vasile”	oraș Carei	Str. Lucaciu Vasile 12–16, 19–41	sec. XIX
35	SM-II-m-B-05291		oraș Carei		1848
36	SM-II-m-B-05294	Biserica reformată	oraș Carei	Str. Rákóczi Ferenc 16	1746–1752, 1792–1800
37	SM-II-m-B-05292	Casa Comunitară romano-catolică „Sf. Ladislau”	oraș Carei	Str. Someș	1910–1912
38	SM-II-m-B-05293	Biserica luterană	oraș Carei	Str. Tireamului	1823
39	SM-III-m-A-05384	Monumentul ostașului român	oraș Carei	Bd. 25 Octombrie	1964

(*Sursa:* Ministerul Culturii, 2010)

Pentru conservarea acestui patrimoniu, din Programul Operațional Regional s-a obținut finanțare europeană pentru realizarea unui circuit turistic al târgurilor medievale din Transilvania de Nord, în acest proiect implicându-se și Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, și care a fost finalizat în 2009. Proiectul viza restaurarea castelului Károlyi din Carei și a cetății Károlyi din Ardud în valoare de 23 179 393 000 lei (aproximativ 5 milioane de euro), din care 18 371 945 000 lei reprezenta partea nerambursabilă.

Fără îndoială, monumentul cel mai emblematic al orașului este castelul Károlyi, construit în 1792 prin transformarea vechii cetăți, care juca un rol important în apărarea orașului împotriva turcilor, dar și împotriva austriecilor în timpul războiului de independență condusă de Francisc Rákóczi al II-lea. Reconstruirea castelului în 1894–96 a transformat parțial fundalul baroc în unul eclectic, apărând elemente romantice și neogotice în arhitectură. În perioada comunistă, castelul a găzduit instituții culturale de interes public: muzeul, casa de cultură și biblioteca orășenească. Astăzi, castelul găzduiește o expoziție muzeală de interioare istorice care redau ambianța de odinioară a castelului și o expoziție de istorie locală.

Valorificarea turistică a patrimoniului cultural ar însemna o atenție mai sporită față de cultivarea memoriei personalităților născuți în oraș (scriitoarea Kaffka Margit, sociologul Jászi Oszkár), dar și conectarea într-un circuit cultural al personalităților născuți în localitățile învecinate pe de-o parte și de alta a frontierei, care presupune colaborare cu comunitățile respective (memoria familiei Báthory, al lui Kölcsey Ferenc sau Ady Endre).

Județul Satu Mare a fost beneficiarul unei finanțări nerambursabile pentru implementarea proiectului „Trasee sătmărene” selectat în cadrul Programului Operațional Regional 2007–2013 Axa prioritară 5. – „Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului” – domeniul major de intervenție 5.3.

Conform portalului acestui proiect „obiectivul general al proiectului „Trasee Sătmărene” *este* promovarea potențialului turistic existent la nivelul județului Satu Mare, în scopul creșterii vizibilității acestuia în plan regional, național și internațional și dezvoltării economice a factorilor implicați în domeniul turismului la nivelul județului”.

Obiectivele specifice ale proiectului constau în:

- Conceperea a trei trasee turistice în județul Satu Mare și promovarea lor prin instrumente de marketing în rândul grupurilor țintă identificate;
- Creșterea atractivității județului Satu Mare pentru turism și afaceri;
- Creșterea utilizării internetului în serviciile de promovare turistică.

În cadrul acestui program municipiul Carei a fost cuprins în circuitul denumit „Peregrinare pe urmele timpurilor trecute”. Acest circuit face referire la turismul cultural și religios prin care se evidențiază acele mărturii ale valorilor culturale și istorice dintre care unele constituie valori naționale, internaționale sau chiar fac parte din patrimoniul mondial al umanității, castelele și cetățile, atracții arhitecturale proeminente, dovezi vii ale istoriei bisericile de lemn și mănăstirile – așa cum este subliniat pe site-ul de promovare.

Printre rezultatele directe ale proiectului se subliniază constituirea unei baze de date cu informații turistice, în principal cu informații referitoare la obiectivele turistice cuprinse în cele trei trasee turistice; editarea unui Ghid turistic al județului Satu Mare; editarea unor broșuri, flyere, hărți, calendare, DVD-uri, panouri indicatoare, un portal turistic și materiale promoționale cu scopuri de marketing și de informare.

Rezultatele indirecte ale proiectului sunt preconizate să apare pe termen mediu și lung și să fie vizibile în special la nivelul IMM-urilor implicați în mod direct sau indirect în sectorul turistic. Pe lângă efectul general de dezvoltare economico-socială, așteptările se extind asupra următoarelor efecte benefice:

- creșterea numărului de turiști care vizitează județul Satu Mare și implicit Careiul în urma promoției, cu peste 15 %, după o perioadă de minimum 3 ani
- creșterea numărului înnoptărilor, a sejurului în unitățile de cazare, petrecute de turiștii sosiți în județul Satu Mare și implicit în Carei
- crearea de noi locuri de muncă în unitățile de cazare, la operatorii turistici, în muzee și alte instituții culturale și la nivelul unităților de alimentație turistică

Turismul cultural și de patrimoniu poate fi gestionat eficient prin implicarea unor specialiști bine pregătiți din domeniul managementului și marketingului turistic și cultural, iar asemenea absolvenți stau la dispoziție, având în vedere specializările de profil din universitățile regionale din apropiere. De asemenea, organizarea de evenimente de marcă cu animatori profesioniști este indispensabil pentru încărcarea cu fond a investițiilor în patrimoniul cultural. Aceste obiective turistice pot fi interconectate cu ofertele agroturismului, ale turismului culinar și uval din împrejurimile Careiului, pentru a atinge sinergii maxime.

Printre obiectivele turistice antropice de importantă majoră amintim baza turismului de agrement din oraș, reprezentat de ștrandul termal din Carei. În decursul anilor precedenți, în urma investițiilor treptate și bine concepute, acest ștrand termal a reușit să se ridice la standardele calitative europene, oferind o reală alternativă de petrecere a timpului liber în condiții civilizate pentru localnici și turiști deopotrivă. Ștrandul dispune de portal propriu prin care se realizează promoția în mod eficient, totuși fiind indicat o upgradare a acestuia din punct de vedere a designului de web. Ștrandul termal sub forma finală a renovării urmează să fie dat în folosință în aprilie 2014. Investițiile recente vizau amplasarea unor elemente noi și modernizarea celor vechi în slujba agrementului, distracției și divertismentului legat de lumea acvatică (piscine, tobogane etc.), precum și modernizarea unităților de alimentație turistică. Marketingul turistic al unității trebuie să rămâne o preocupare continuă și prioritară, având în vedere mediul concurențial cu competiție acerbă în care a fost amplasat (competitorii direcți fiind Hajdúszoboszló, Debrecen, Nyíregyháza, Mátészalka în Ungaria, Tășnad, Satu Mare, Marghita, Băile Felix în România).

1.2.5.3. Circulația turistică

Egon Nagy

Circulația turistică a unui centru turistic este condiționat de mai mulți factori, cum ar fi vizibilitate turistică, eficiența marketingului, nivelul de dezvoltare a infrastructurii și suprastructurii turistice, accesibilitatea fizică a locului, igiena, ospitalitatea,

nivelul prețurilor, capacitatea comunicațională a mediului de primire, parteneriatul dintre agenții economici, localnici și autorități locale, respectiv centrale, care sunt interesați în dezvolatrea turismului.

Începând din anul 2011 se intensifică activitatea investițională în baza materială a turismului din municipiul Carei, crescând în medie cu o treime atât numărul unităților de cazare cât și capacitatea de cazare.

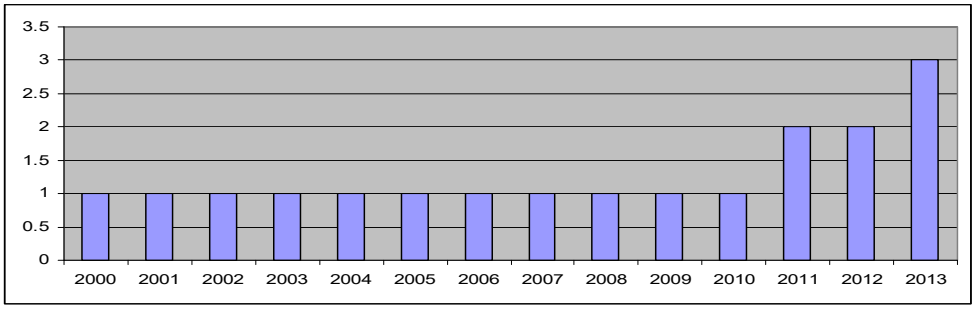

Fig. 47 Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică (UM: număr).
(*Sursa:* TEMPO Online)

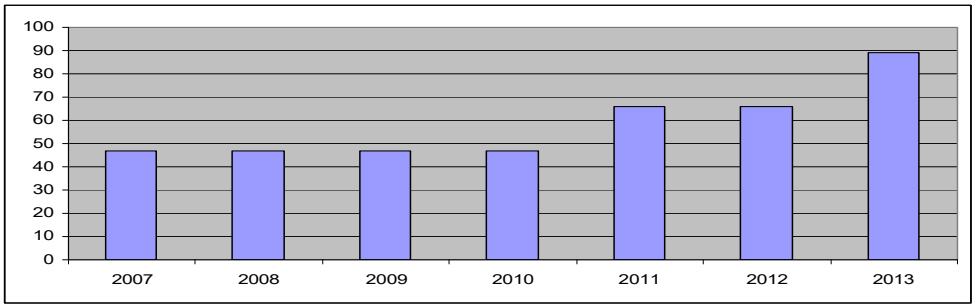

Fig. 48 Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică în municipiul Carei (hosteluri, moteluri, UM: locuri).
(*Sursa:* TEMPO Online)

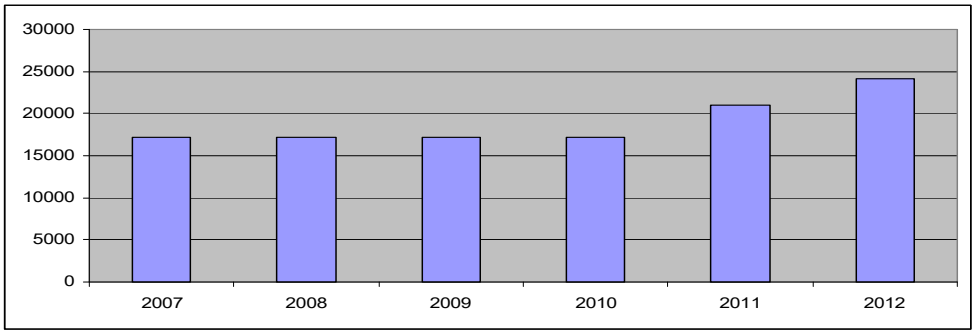

Fig. 49 Capacitatea de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică (hosteluri, moteluri, UM: locuri-zile).
(*Sursa:* TEMPO Online)

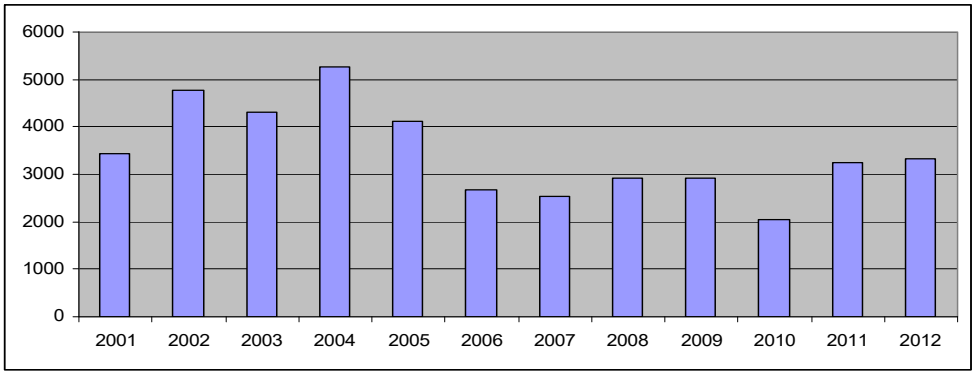

Fig. 50 Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri (hosteluri, moteluri, UM: număr persoane).
(*Sursa:* TEMPO Online)

Conform aprecierilor făcute de echipa de elaborare a proiectului „Trasee sătmărene", în prezent, din cauza lipsei unei oferte turistice atractive, a unor trasee turistice nedefinite, a unor ghiduri și materiale informative care să ofere turiștilor o imagine asupra potențialului și specificului zonei, tradițiilor și a serviciilor de care pot beneficia, numărul mediu de nopți petrecute de turiștii care se cazează în unitățile de primire turistică sau persoanele aflate în tranzit în județul Satu Mare este de 2,71. Același raport pentru municipiul Carei era și mai redus în anul 2012, ajungând la cifra de 2,11.

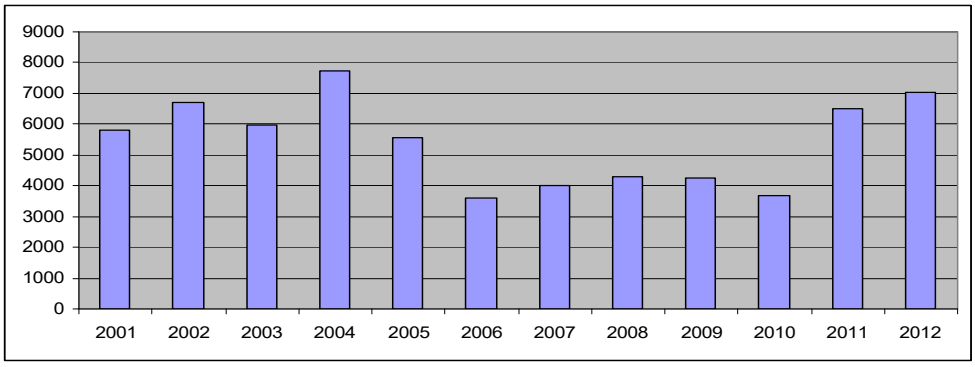

Fig. 51 Înnoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri (hosteluri, moteluri, UM: număr).
(*Sursa:* TEMPO Online)

Este interesant faptul că în prima jumătate a anilor 2000 atât numărul sosirilor cât și a înnoptărilor era dublu față de a doua jumătate a aceluiași deceniu, o revigorare semnificativă observându-se începând cu anul 2011. În acest ultim an probabil s-a simțit deja efectul benefic al investițiilor în baza materială a turismului local, respectiv structurarea mai coordonată a ofertei turistice în produse turistice de calitate, asigurată de implementarea proiectelor prezentate anterior. Decăderea

evidentă între cele două intervale de timp se poate pune pe seama efectelor acute ale crizei financiare, totuși cererea a arătat un colaps brusc încă din perioada imediat premergătoare izbucnirii crizei economice globale. În consecință, în aceste împrejurări ne putem gândi doar la o degradare signifiantă a calității bazei de primire pe la mijlocul deceniului trecut, care a avut ca efect reducerea drastică și temporară a cererii.

1.2.6. Calitatea mediului

Andrea Gál

1.2.6.1. Calitatea aerului

Rețeaua de supraveghere a calității aerului urmărește efectul cumulat al industriei, traficului, a încălzirii spațiilor de locuit și comerciale. Datele obținute din rețeaua de supraveghere și sistemul de control permit identificarea zonelor poluate și luarea rapidă a măsurilor strategice și tactice de combatere a poluării și de prevenire a accentuării acesteia. Pentru supravegherea calității aerului în municipiul Carei în anul 2009 s-a amplasat o stație automată de fond suburban/trafic, care monitorizează indicele specific de calitatea aerului pentru următorii poluanți: dioxid de sulf (SO2), dioxid de azot (NO2), ozon (O3), monoxid de carbon (CO) și pulberi în suspensie (PM10). În perioada 2009–2012 măsurătorile efectuate prin stațiile automate nu au înregistrat nici o depășire a valorii limite, excepție făcând pulberii în suspensie (PM10) în unele perioade cu activități poluante temporare. Valorile ridicate ale pulberilor în suspensie încadrează aerul municipiului Carei la acest indice specific în clasa de calitate 3 (bun).

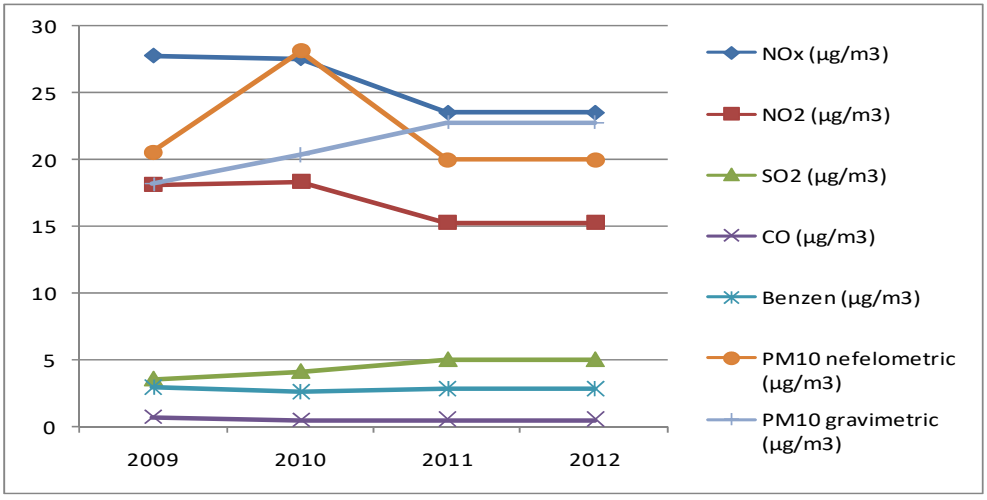

Fig. 52 Valorile medii ale poluanților determinate prin stația automată SM2-Carei, perioada 2009–2012.
(*Sursa:* analiză proprie pe baza datelor din Raport privind starea mediului în județul Satu Mare pe anii 2009–2012)

Deși s-au înregistrat scăderi ale concentrațiilor de pulberi provenite din industrie și transport, pulberile totale în suspensie, fracțiunea PM10 prezintă încă probleme în zona urbană.

Concentrația metalelor grele s-a menținut sub concentrația maximă admisă conform legii privind calitatea aerului 104/2011.

În perioada 2007–2012 nu au avut loc poluări accidentale de aer pe teritoriul municipiului Carei.

Evoluția concentrațiilor poluanților, mediate pe stațiile care au prezentat continuitate și comparabilitate a măsurătorilor arată o menținere a calității aerului în 2012 față de anii anteriori, începând din 2008.

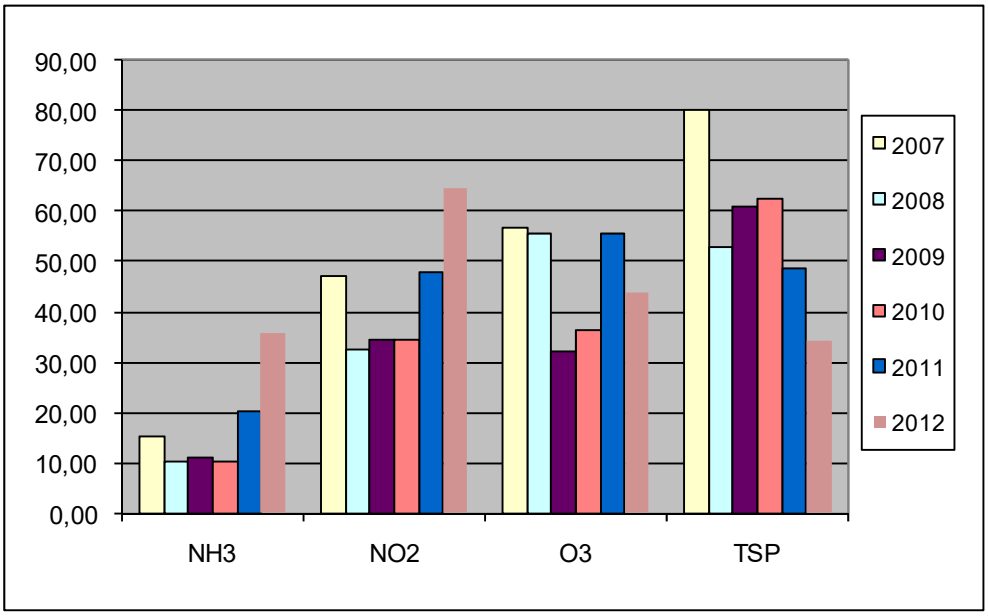

Fig. 53 Evoluția calității aerului din județul Satu Mare
(*Sursa:* Raport privind starea mediului pe anul 2012 în județul Satu Mare)

1.2.6.2. Calitatea apelor

Zona municipiului Carei este săracă în cursuri de apă de suprafață, cel mai apropiat curs de apă – Crasna – se află la 10 km de oraș. Determinat de starea ecologică, râul Crasna a fost încadrat în categoria râurilor în stare naturală. Starea ihtiofaunei este în general bună, starea zoobentosului, fitobentosului și fitoplanctonului este foarte bună până la secțiunea „Crasna la Supuru de Jos" și bună în secțiunea Berveni. Odată cu intrarea în funcțiune a stației de epurare de la Carei, se observă o îmbunătățire în structura zoobentosului în această secțiune. Corpul de apă a înregistrat o stare biologică și stare chimică bună. În secțiunea Supuru de Jos și Berveni s-a identificat o vulnerabilitate la poluarea cu nitrați, însă fără a trece de valoarea maximă prevăzută în normativele în vigoare (50 mg NO^{3-}/l).

Pentru municipiul Carei sursa de apă este pânza freatică cantonată în conul aluvionar al râului Someș prin Frontul de Captare Doba – vetiș – 32 foraje de medie adâncime care se află în stare chimică bună.

Calitatea apei potabile distribuite populației prin Uzinele de apă și Instalațiile centrale de apă este în general corespunzătoare.

O influență majoră asupra calității apelor naturale o au evacuările de ape uzate neepurate sau insuficient epurate care sunt descărcate în receptorii naturali. În bazinul hidrografic Crasna se evacuează anual un volum de 9213 mii m³ ape uzate provenite de la activități economice. Din volumul total de ape evacuate 97,99% necesită epurare din care doar 38,16% sunt suficient epurate[27].

În 2007 o sursă majoră de poluare a apei a reprezentat SC Apaserv SA – secția Carei, care a emis 1,703 mil. mc de ape uzate poluate cu CCO-Cr în Crasna prin p. Poștei. Lucrări executate în cursul anilor 2008–2009 prin investiția „Modernizarea și retehnologizarea stației de epurare a municipiului Carei, jud. Satu Mare" – fonduri Phare CBC 2004, CBC 2005 RO – HU au contribuit la scăderea nivelului de poluare a apelor.

1.2.6.3. Calitatea solului

Solurile Câmpiei Careiului reprezintă cea mai fertilă zonă pentru culturi agricole în cadrul județului Satu Mare, 96,0% din terenul agricol fiind favorabil majorității culturilor.

Una dintre cele mai din importante procese de degradare a solului rezultă din scoaterea terenurilor agricole din circuitul agricol în vederea extinderii construcțiilor. Un alt aspect problematic în această regiune rezultă din îndiguirile din anii 80. În zonele desecate, solurile care au luat naștere pe fondul unui exces de umiditate, în unii ani secetoși nu mai asigură necesarul de apă al culturilor. Aceste desecări, alături de schimbările climatice care duc la extreme minime de precipitații vor ridica problema irigațiilor chiar și în județul Satu Mare recunoscut până în anul 2000 ca un județ cu exces de umiditate.

Una dintre cele mai mari probleme de poluare a solului, nerezolvate până în prezent constituie depozitul de deșeuri urbane Carei, prezentat în inventarul (inițial) al siturilor contaminate. Acest depozit poluează cu metale grele, cenuși, zguri factorii de mediu prin apele exfiltrate și gazele degajate prin fermentare, precum și prin arderea deșeurilor. Depozitul municipal din Carei a sistat activitatea din 2009, iar din 2010 a fost inclus în proiectul „Managementul regional al deșeurilor urbane și ecologizarea rampelor de deșeuri din județul Satu Mare.

Folosirea nerațională a îngrășămintelor chimice determină apariția unui exces de azotați și fosfați care au efect asupra microflorei din sol și duce la acumularea în vegetație a acestor elemente.

[27] Raport privind starea mediului în județul Satu Mare pe anii 2007–2012

1.2.6.4. Biodiversitatea

Biodiversitatea este într-o continuă amenințare din cauza intensificării activităților economice care exercită un impact puternic asupra mediului. Principalele domenii care pot amenința ariile protejate sunt agricultura, silvicultura, transporturile și dezvoltarea urbană și rurală. Consecințele majore asupra biodiversității s-a manifestat prin modificări semnificative calitative și cantitative în structura și funcțiile ecosistemelor. Activitățile antropice au dus la dispariția sau reducerea efectivelor unor specii, în special amfibieni, reptile, păsări și mamifere; fragmentarea habitatelor multor specii și întreruperea conectivității și restrângerea sau eliminarea unor tipuri de habitate sau ecosisteme din zonele de tranziție (perdele forestiere, aliniamente de arbori, zone umede din structura marilor exploatații agricole).

Din cauza că pădurile au fost în mare parte înlăturare, astăzi se urmărește conservarea pădurilor rămase, neantropizate prin crearea de arii protejate; iar în ceea ce privește celelalte păduri, afectate de intervenția umană, conservarea se referă mai ales la administrarea durabilă.

O altă amenințare la adresa biodiversității este invazia speciilor adventive, ce determină costuri mari nu numai în agricultură ci și în silvicultură, piscicultură și alte ramuri economice, precum și în sănătatea umană. Un exemplu bun este iarba pârloagelor – *Ambrosia artemisiifolia,* care este răspândită în toate zonele de câmpie. Această plantă invazivă poate avea implicații atât asupra reducerii biodiversității, mai ales în cazul pajiștilor deschise din zona nisipurilor, cât și asupra stării de sănătate a populației datorită efectului alergizant al granulelor de polen eliberate în atmosferă în perioada de înflorire a plantei (august – octombrie), iar în culturile agricole poate provoca însemnate pierderi de producție, în special în culturile de floarea-soarelui, porumb, grâu.

În prezent majoritatea teritoriului județului este folosit ca teren agricol, teren arabile, pajiști, vii și livezi. Suprafața precum și intensitatea folosirii terenului agricol în unele zone crește progresiv, în timp ce în alte zone reducerea efectivelor de animale duce la degradarea pajiștilor și la tendința de schimbare a categoriei de folosință a terenurilor, fapt ce are consecințe asupra florei și faunei sălbatice și a habitatelor. Astfel necesitatea conservării unor habitate naturale caracteristice județului a devenit o problemă de mare actualitate.

Deși în ultimii ani comercializarea neautorizată în piețe a avut o amploare mai redusă, recoltarea unor specii de plante și ciuperci (narcise, laleaua pestriță, ghiocei, ciuperci, fructe de pădure, plante medicinale) constituie o problemă actuală.

Extinderea suprafețelor agricole în detrimentul pășunilor și a fânețelor naturale a afectat unele specii caracteristice acestor tipuri de ecosisteme. Extinderea intravilanului localităților urbane și rurale asociată cu scoaterea din circuitul agricol a unor terenuri determină reducerea a biodiversității din zonele respective. Schimbarea structurii și a funcțiilor habitatelor amenință bunurile și serviciile furnizate de către ecosisteme.

În zona municipiului Carei se regăsesc trei arii naturale protejate de interes național, (rezervații naturale botanice: Rezervație naturală „Dunele de nisip Foieni", Rezervație botanică „Mlaștina Vermeș" și Rezervația naturală „Pădurea de frasini Urziceni") și trei arii naturale de interes comunitar Natura 2000 ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului, ROSCI0020 Câmpia Careiului și ROSCI0021 Câmpia Ierului.

Zonele protejate, care ocrotesc specii faunistice și floristice rare prezintă o vulnerabilitate mai mare în fața activităților antropice. Astfel biodiversitatea din aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului este periclitată de schimbarea habitatului semi-natural datorită încetării activităților agricole precum cositul sau pășunatul; cositul prea timpuriu; cositul în perioada de cuibărire; reglarea cursurilor râurilor; desecarea zonelor umede prin canalizare de-a lungul râurilor, pe zone de șes, în turbării; schimbarea majoră a habitatului acvatic; defrișările, tăierile ras și tăierile selective ale arborilor în vârsta; adunarea lemnului pentru foc; amenajări forestiere și tăieri în timpul cuibăritului speciilor periclitate; vânătoarea în timpul cuibăritului și în zona locurilor de cuibărire a speciilor periclitate; împăduririle zonelor naturale sau seminaturale; înmulțirea necontrolată a speciilor invazive; arderea stufului în perioada de cuibărire; braconajul; distrugerea cuiburilor, a pontei sau a puilor; scoaterea puilor pentru comerț ilegal; prinderea păsărilor cu capcane; creșterea zonelor urbane; lucrări îndelungate în vecinătatea cuibului în perioada de reproducere; electrocutare și coliziune în linii electrice; practicarea sporturilor extreme; furtuni puternice[28].

Asemănător SPA-lui, cele două situri de protecție specială Natura 2000 din zona municipiului Carei prezintă o vulnerabilitate ridicată la modul de folosință ale terenurilor. În trecut presiunea antropică s-a exercitat sub forma defrișărilor pădurilor, a asanării zonelor umede dintre dune și a nivelării dunelor de nisip în scopul înființării plantațiilor de pomi fructiferi. De asemenea extinderea terenurilor arabile a diminuat suprafața pajiștilor existente. Toți acești factori au determinat schimbarea compoziției covorului vegetal al nisipurilor, restrângându-se arealul speciilor specifice zonei, mai ales a celor acvatice. O tendință similară se observă și în cazul faunei specifice. Dintre activitățile antropice din interiorul sitului care afectează starea de conservare se pot aminti următoarele: suprapășunatul, ce duce la degradarea învelișului vegetal, la dereglări ale lanțurilor trofice, la eroziunea solului, lipsa pășunatului, cosirea necorespunzătoare sau necosirea fânețelor, incendierea, utilizarea pesticidelor, fertilizarea, poluarea apei, eutrofizarea, restructurarea deținerii și utilizării terenurilor agricole, pătrunderea și exinderea speciile invazive, îndepărtarea arborilor uscați din păduri, drenajul, vânătoarea, extragerea nisipului, depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere, extinderea zonelor urbane.[29]

[28] Formularul Standard Natura 2000 pentru Ariile de Protecție Specială – SPA, 2011

[29] Plan de management al ariei naturale protejate de interes comunitar ROSCI0020 Câmpia Careiului

Totuși, se poate spune că în general zonele protejate, cu unele excepții (în unele arii naturale protejate s-au semnalat diferite activități ilegale), nu sunt afectate semnificativ de activitățile antropice, starea acestora fiind bună[30].

1.2.6.5. Managementul deșeurilor

Începând cu anul 2011 deșeurile provenite de pe raza județului se transportă pentru depozitare la depozitul regional de deșeuri din localitatea Doba. Depozitul de deșeuri orășenești din Carei, împreună cu celelalte depozite orășenești și rampe de deșeuri rurale și-au sistat activitatea în 2009 și au fost incluse în proiectul „Managementul regional al deșeurilor urbane și ecologizarea rampelor de deșeuri din județul Satu Mare", beneficiarul proiectului fiind Consiliul Județean Satu Mare, urmând să fie supuse unei proceduri de închidere și ecologizare. Astfel se reduce semnificativ impactul asupra mediului reprezentat de activitățile de depozitare.

Pentru a urmări impactul și a monitoriza calitatea solului după închiderea rampei de depozitare de deșeuri Carei, se realizează monitorizarea solului cu o frecvență de 2 ori pe an. Pânza freatică din zona rampelor de depozitare este urmărită prin recoltări din fântâni domestice. Calitatea apei este determinată prin indicatori fizico-chimici și bacteriologici. Din analizele determinate de laboratorul A.P.M. Satu Mare din fântâni din zona rampelor de deșeuri a municipiului Carei (2 recoltări/an) au fost semnalate depășiri ale limitei parametrilor indicatori: CCOMn la probă recoltată din fântâna situată la o distanță de 50 m de rampa de deșeuri a mun. Carei. La majoritatea fântânilor din jurul rampei de deșeuri s-au înregistrat depășiri ale pametrilor chimici: CCOMn, NH4, NO2 și NO3. De asemenea, analizele bacteriologice arată depășiri atât la număr bacterii coliformi totali, cât și coliform fecali în toate punctele de recoltare. De asemenea, au un conținut crescut de metale grele, ceea ce foarte probabil se infiltrează de la groapa de gunoi.

Deprecierea calității celei mai pretențioase dintre ape-apa subterană este foarte gravă deoarece regenerarea acesteia este mult mai problematică decât a apei de suprafață.

Deșeurile periculoase ca parte din deșeurile menajere și asimilabile deșeurilor menajere, nu sunt colectate separat. Aceste deșeuri pot îngreuna procesul de descompunere în depozitele de deșeuri, precum și tratarea levigatului și în final pot polua apa freatică.

1.2.6.6. Spațiile verzi

Conform datelor puse la dispoziție de Primăria Municipiului Carei, suprafața totală de spații verzi de la nivel local este de 152,43 ha, rezultând o medie de 72,2 mp/locuitor, din care 78,8 ha sunt zone de agrement. Această suprafață nu include spațiile verzi pentru care nu există o evidență exactă în acest moment: cele din incinta unor

[30] Raport privind starea mediului în județul Satu Mare pe anii 2007–2012

agenți economici, insituții, aliniamentele stradale (care se întind pe câteva zeci de km), cele din curțile populației, etc.

Cele mai importante parcuri din municipiu (suprafețe de peste 1 ha) sunt Parcul Dendrologic – 10,3 ha și Parcul Monumentul Ostașului Român – 2,5 ha. Parcul dendrologic din Carei funcționează în castelul Károlyi, datează de la sfârșitul secolului XVII-lea și cuprinde peste 250 specii exotice și autohtone, unele dintre ele (*Gingko biloba* – Ginco, *Pseudotsuga mensiensii* – Duglasul, *Libocedrus decurrens* – Libocedrul) constituind rarități pentru flora dendrologică a țării[31].

Alte suprafețe verzi importante sunt cele din Viile Careiului, de la ștrandul termal, de la baza sportivă „Victoria", de la helești din satul Ianculești, etc.

Cele mai multe spații verzi situate de-a lungul aliniamentelor stradale și din jurul blocurilor de locuințe sunt deteriorate și ocupate de mașini parcate neregulamentar sau de construcții improvizate.

1.2.7. Capacitatea administrative

Ibolya Török

1.2.7.1. Administrația publică locală

Municipiul Carei este persoana juridică de drept public, care are ca obiectiv principal administrarea eficientă a resurselor comunității. Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în Municipiul Carei sunt Consiliul Local, ca autoritate deliberativă, și Primarul, ca autoritate executivă. Consiliul local și pimarul au fost aleși în urma alegerilor locale din iunie 2012 pentru o perioadă de 4 ani, competențele și atribuțiile autorităților administrației publice locale fiind stabilite prin Legea nr. 215/2001. Administrația publică din localitate se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

În administrația publică locală **primarul** îndeplinește o funcție de autoritate publică. El este șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate al autorității administrației publice locale, pe care îl conduce și îl controlează. Primarul răspunde de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii și reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție. În exercitarea atribuțiilor sale, primarul emite dispoziții cu caracter normativ sau individual. Acestea devin executorii numai după ce sunt aduse la cunoștința publică sau după ce au fost comunicate persoanelor interesate, după caz.

În calitate de reprezentant al statului, primarul poate solicita, inclusiv prin intermediul prefectului, în condițiile legii, sprijinul conducătorilor serviciilor publice

[31] Savinescu, Vasile; Radosav, Doru, 1980: Satu Mare Monografie, ed.Sport-Turism, București

deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, dacă sarcinile ce îi revin nu pot fi rezolvate prin aparatul de specialitate.

Primarul este răspunzător de asigurarea ordinii publice și liniștii locuitorilor, prin intermediul poliției, jandarmeriei, poliției locale, pompierilor și unităților de protecție civilă, care au obligația să răspundă solicitărilor sale, în condițiile legii. În acest sens, el va lua măsuri de interzicere sau de suspendare a spectacolelor, reprezentațiilor sau a altor manifestări publice, care contravin ordinii de drept ori atentează la bunele moravuri, la ordinea și liniștea publică.

Consiliul local are inițiativa și hotărește, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități publice, locale sau centrale. Își exercită atribuțiile prin hotărâri de Consiliu Local, luate în ședințe de lucru organizate lunar, după ce în prealabil propunerile au fost analizate în comisii de specialitate. În relațiile dintre autoritățile administrației publice locale și Consiliul Județean, pe de o parte, precum și între Consiliul Local și Primar, pe de altă parte, nu există raporturi de subordonare. Consiliul Local al municipiului Carei este alcătuit din 19 consilieri locali, iar Primăria este condusă de un primar, un viceprimar și un secretar, și dispune de o structură organizatorică funcțională care permite desfășurarea de activități complexe.

În subordinea PRIMARULUI **funcționează:**

- **Cabinetul Primarului,** cu 2 posturi;
- **Audit intern,** cu 2 posturi;
- **Administrator public** și Direcția Tehnică, în subordinea căruia se află două servicii: Serviciul administrativ, cu 9 posturi și Serviciul tehnic, achiziții publice-investiții, cu 8 posturi; precum și Biroul de proiecte, programe de dezvoltare locală, cu 7 posturi și Serviciul resurse umane, relații cu publicul, cu 8 posturi.

Atribuții: fundamentarea și gestionarea eficientă a fondurilor alocate pentru realizarea obiectivelor de investiții finanțate de la bugetul local; organizarea achizițiilor publice și încheierea contractelor de achiziție publică; unitate de implementare a proiectelor și management.

- **Direcția Economică,** cu un director executiv economic și două servicii: Serviciul taxe și impozite, cu 11 posturi și Serviciul buget, contabilitate, cu 9 posturi.

Atribuții: urmărește încasarea veniturilor bugetului local constituind impozite, taxe și contribuții prevăzute de lege; înregistrarea în contabilitate a elementelor de activ, a creanțelor și datoriilor, a plăților de casă și a cheltuielilor efective; stabilirea impozitelor și taxelor locale pentru contribuabilii persoane juridice și persoane fizice.

- **Arhitectul șef,** în subordinea căruia se află: Serviciul urbanism, protecția mediului, comercial, cu 8 posturi; Biroul patrimoniu, administrarea domeniului public și privat, agricol, cu 6 posturi; Serviciul pentru gestionarea câinilor fără stăpân, cu 3 posturi;

Atribuții: coordonarea procesului de dezvoltare urbană în vederea dezvoltării urbanistice armonioase a Municipiului, prin aplicarea strategiei impuse de planurile de sistematizare aprobate; verificarea documentațiilor ce stau la baza eliberării certificatelor de urbanism și autorizațiilor de construire; executarea lucrărilor de întocmire, aprobare și eliberare a autorizațiilor de construire, a avizelor legale necesare autorizațiilor de construire, a Planurilor Urbanistice de Zonă și de Detaliu; autorizații de construire pentru: branșamente apă-canal, gaz metan, energie electrică, telefonică și termică, amenajări parcări, organizări de șantier, protecția mediului; încheierea de contracte de concesiune terenuri, în urma organizării licitațiilor sau în baza hotărârilor de Consiliu Local; reglementarea ocupării temporare și permanente a terenurilor aparținând domeniului public; verificarea respectării normelor legale cu privire la activitățile comerciale pe domeniul public și asigurarea unui comerț civilizat; se ocupă de organizarea si desfășurarea activității privind gestionarea câinilor fără stăpân; respectarea Regulamentului de creștere si deținere a animalelor domestice și a păsărilor de curte în.

- **Poliția locală,** cu 22 posturi.

Atribuții: asigură ordinea și liniștea publică în zonele și locurile stabilite prin planul de pază și ordine publică; previne și combate încălcarea normelor legale privind curățenia localităților și comerțul stradal, precum și alte fapte stabilite prin hotărâri ale Consiliului Local; asigură paza obiectivelor și a bunurilor de interes public și privat stabilite de Consiliul Local, conform planurilor de pază și ordine publică. Activitatea Poliției Comunitare se realizează în interesul persoanei, al comunității, al asigurării pazei și protecției obiectivelor de interes public local, exclusiv pe baza și în executarea legii.

- **Direcția cultură-sport,** cu următoarele centre: Centru cultural, cu 9 posturi; Bibliotecă, cu 8 posturi și Centrul de promovare a turismului, cu 2 posturi.

Atribuții: menținerea și dezvoltarea relațiilor externe ale municipaliății; inițierea unor noi relații internaționale; organizarea de evenimente culturale, colaborarea cu instituțiile de cultură; asigurarea de servicii pentru ONG-uri, coordonarea activităților sportive, organizarea de competiții și manifestări sportive; propunerea și realizarea de strategii de dezvoltare și eficientizare a activității sportive desfășurate în municipiu; crearea modealităților și mijloacelor de promovare a turismului în Municipiul Carei; accesarea unor programe de finanțare interne și externe; elaborarea de proiecte pentru obținerea de finanțări și implementarea acestora.

- **Direcția sănătate-învățământ,** în subordinea căruia se află: Spitalul, cu un post; Cabinete medicale școlare, cu 13 posturi și Instituțiile de învățământ, cu 1 post.

Atribuții: răspunde de implementarea și urmărirea programelor inițiate în cadrul direcției în domeniile din sfera sa de activitate; stabileste și menține relații de colaborare cu Inspectoratul Scolar al Municipiului Satu-Mare, Direcția de Sănătate a Municipiului Satu-Mare; eficientizarea activităților de reparații, întreținere, reabilitare și modernizare a instituțiilor de învățământ preuniversitar de stat finanțate de la bugetul local.

- **Expert romi,** cu 1 post;

Atribuții: stimularea participarii etniei romilor la viața economică, socială, educațională, culturală și politică a societății; asigurarea condițiilor pentru garantarea de șanse egale pentru etnicii romi; inițierea programelor de încurajare a participării părinților romi la procesele educaționale din școală și din afara școlii;

În subordinea VICEPRIMARULUI **funcționează:**

- **Direcția serviciilor publice locale,** în subordinea căruia se află: Sector drumuri și construcții, cu 38 posturi; Sector salubrizare domeniu public, cu 11 posturi; Sector întreținere spații verzi, cu 18 posturi și Administrația pieții, cu 9 posturi.

Atribuții: asigurarea unui trafic rutier și pietonal optim; administrarea eficientă a zonelor verzi, parcurilor și a locurilor de joacă pentru copii; asigurarea iluminatului public; asigurarea salubrizării domeniului public și privat al Municipiului și a respectării contractelor de salubrizare; activitatea de monitorizare transport, societăți comerciale și regii autonome; organizarea comerțului cu amănuntul și a prestărilor de servicii în cadrul piețelor publice și a platformelor comerciale din municipiu, în condiții de protecție optimă a consumatorilor și de concurență loială între agenții economici.

În subordinea SECRETARULUI **Primăriei funcționează:**

- **Serviciul public de asistență socială,** cu 6 posturi și **Oficiul juridic,** cu 2 posturi.

Atribuții: este furnizor de servicii sociale, având responsabilitatea dezvoltării și diversificării prioritare a serviciilor de asistență și îngrijire comunitară; asigurarea de servicii care permit menținerea persoanei în mediul propriu de viață, în familie și comunitate; realizarea la nivel local a măsurilor de asistență socială în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie; sprijinirea persoanelor vârstnice din Municipiul Carei, prin acordarea de servicii socio-medicale; oferirea de servicii sociale cu caracter primar, având drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate care pot duce la separarea copilului de familie; acordarea de locuințe sociale unor persoane sau familii cu situația

economică care nu permite accesul la o locuință în proprietate; se ocupă cu îngrijirea, supravegherea și educarea copiilor cu vârsta între 0–3 ani în cadrul creșelor; acordarea de asistență juridică compartimentelor de specialitate; efectuarea de anchete sociale.

În subordinea CONSILIULUI LOCAL **se află:**

- **Serviciul public de evidență a persoanelor,** cu 10 posturi.

Atribuții: primește și soluționează cererile cetățenilor pe probleme specifice de evidență a persoanelor din municipiul, cât și din unele localități învecinate.

În total sunt 21 posturi cu funcții de conducere și 3 posturi vacante; 169 funcții de execuție și 18 posturi vacante; 81 funcții publice și 11 posturi vacante; 109 contractuali și 10 posturi vacante. Ocuparea a doar 88% a posturilor din aparatul de specialitate al Primarului din cauza constrângerilor legale și bugetare îngreunează activitatea angajaților care primesc sarcini suplimentare, peste norma postului, din cauza volumului mare de muncă. Acest lucru poate conduce pe termen mediu și lung la crearea unei stări de stres și suprasolicitarea personalului, iar pe termen lung ineficiență în rezolvarea sarcinilor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă.

1.2.7.2. Relații instituționale

Ca unitate administrativ-teritorială din județul Satu-Mare, municipiul Carei face parte din Asociația Municipiilor din România, constituită în anul 1990 în vederea promovării și protejării intereselor comune ale autorităților administrației publice locale (APL), pentru soluționarea și gestionarea nevoilor publice în numele și pentru interesul colectivităților locale.

Municipiul Carei face parte din **Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Satu Mare,** înființată în 26 aprilie 2013 împreună cu alte 26 de localități ce se constituie în Zona Metropolitană Satu Mare. Obiectul major al asociației este creșterea economiei zonei prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților și creșterea standardului de viață regional prin implementarea unui pachet de măsuri care vor influența în mod pozitiv activitatea de astăzi si care vor contribui în mod categoric la dezvoltarea pe termen mediu si lung a zonei metropolitane. Dintre proiecte propuse ale ADI Zona Metropolitană Satu Mare special pentru municipiul Carei se află următoarele:

- Reabilitare si reorganizare infrastructura de transport in municipiul Carei
- „Investim in educație" prin dezvoltarea si reabilitarea infrastructurii educaționale si dezvoltarea facilităților educaționale
- Reciclarea deșeurilor biodegradabile
- Eficienta energetica pilot in municipiul Carei

- Incluziune sociala, ca o prioritate
- Creștere economică a municipiului Carei prin investiții in turism – fisa revizuita iulie 2013 (CAREITUR)

Municipiul Carei este membru și în „**Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru servicii în sectorul de apă și apă uzată din Satu Mare”** (A.D.I.), care a fost înființată în anul 2009, în conformitate cu Legea 215/2001 prin asocierea Consiliului Județean Satu Mare cu alte 30 de unități administrativ teritoriale – 6 din mediul urban și 24 din mediul rural. Obiectivul principal al asociației este înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii.

În vederea depășirii obstacolelor care stau în calea cooperării transfrontaliere, Municipiul Carei a participat la înființarea Grupării Europene de Cooperare Teritorială (GECT) numită „**Poarta Europa”.** Gruparea este o organizație transfrontalieră ce are în componență 36 primării ale unor comune și orașe situate de o parte și de alta a graniței româno-maghiare, partea română fiind reprezentată în GECT de localități din Bihor și din zona Carei – Tășnad. GECT „Poarta Europa” a fost înființată în urmă cu doi ani cu scopul de a atrage finanțări europene în ciclul financiar 2014–2020 pentru proiecte ce vizează dezvoltarea agriculturii și a sectorului energiilor regenerabile, prelucrarea produselor agricole, valorificarea apelor termale și investiții sociale.

În afară de cele de mai sus, reprezentanții legali ai municipiului Carei au mai semnat acorduri de înfrățire cu orașe din Ungaria, precum Mátészalka, Nyírbátor și Orosháza. Aceste acorduri se concretizează printr-o permanentă colaborare pe plan economic, social, tehnic și cultural, prin schimburi de experiență, parteneriate între societățile comerciale și acțiuni organizate în comun.

1.2.7.3. Bugetul local

Sistemul bugetar cuprinde ansamblul relațiilor și al formelor organizatorice prin care se asigură formarea, repartizarea și utilizarea fondurilor bugetare. Problema esențială a structurii oricărui sistem bugetar derivă din ierarhizarea dreptului de decizie asupra folosirii resurselor bugetare, care impune instituirea unui anumit sistem de venituri cuvenite fiecărei verigi bugetare, precum și modalitățile de încasare a veniturilor și de alocare pe destinații a resurselor bugetare. Această ierarhizare se face în raport cu competențele stabilite prin lege pentru organele centrale și locale ale puterii administrației de stat. Asigurarea autonomiei administrative potrivit principiului descentralizării și autonomiei locale nu se poate realiza fără existența unui cadru juridic legislativ și a mecanismelor adecvate, respectiv a instrumentelor necesare autorităților locale

pentru îndeplinirea atribuțiilor care le revin. Cadrul legislativ este asigurat de către Legea privind finanțele publice nr 72/1996, Legea privind finanțele publice locale nr.118/1998 și Legea administrației publice locale nr.215/2001, precum și o serie de reglementări anuale aduse o dată cu Legea bugetului de stat. Potrivit legii finanțelor publice, prin bugetele locale se înțeleg bugetele de venituri și cheltuieli ale unităților administrativ teritoriale.

În ultimii ani au survenit modificări importante în evoluția veniturilor și cheltuielilor, acestea fiind influențate nu doar de modificările legislative, dar și de efectele crizei economice. Totuși, se poate observa o gestiune corespunzătoare a cheltuielilor, care – în afară de anii 2007 și 2011 – nu au depășit nivelul veniturilor.

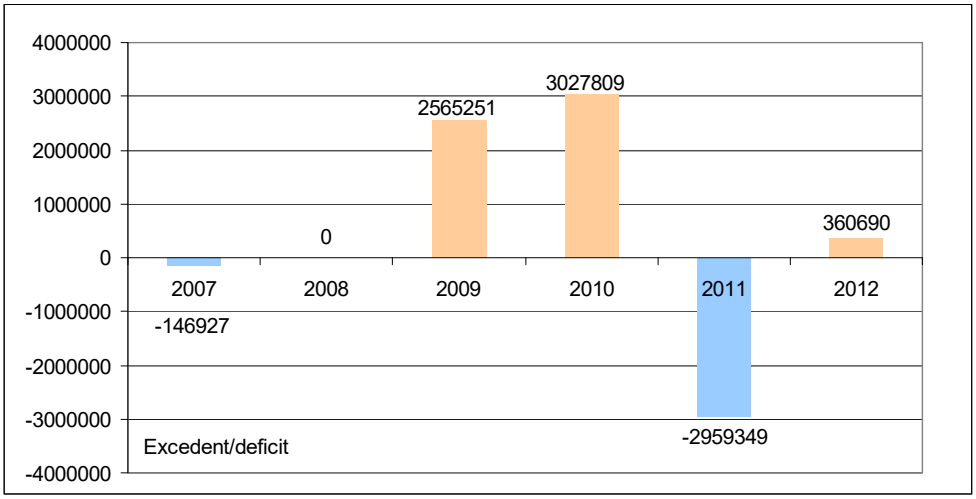

Fig. 54 Evoluția diferențelor dintre veniturile colectate și cheltuielile efectuate din bugetul local.
(*Sursa:* Ministerul Finanțelor Publice)

Veniturile totale ale bugetelor locale sunt formate din veniturile proprii, prelevări din bugetul de stat, subvenții primite din bugetul de stat precum și sume provenite din partea UE. Analizând datele cuprinse în bugetul municipiului Carei, observăm că veniturile totale ale bugetului local au crescut în perioada 2007–2012 de la 25.805.885 mii lei la 47.146.685 mii lei, reprezentând o creștere de 82%. La nivelul anului 2012, ponderea cea mai mare o dețineau veniturile proprii (40,5%), cotele și sumele defalcate din impozitul pe venit (33%), sumele primite de la UE (8,3%) și alte subvenții (5,7%).

Din structura bugetului se constată că în totalul veniturilor aferente Municipiului, ponderea celor proprii reprezenta valoarea minimă în anul 2007 (37,9%), iar cea maximă în anul 2011 (52,5%). Din acest fapt reiese că în pofida descentralizării, bugetul local este în continuare dependent de resursele bugetului de stat de unde provin restul resurselor necesare pentru acoperirea cheltuielilor publice locale, în proporție de 47,5%.

În perioada analizată ponderea sumelor defalcate din TVA în totalul veniturilor realizate la nivelul municipiului a fluctuat între 31,3% (2011) și 51,1% (2008).

În cazuri de insuficiență a resurselor proprii pentru acoperirea cheltuielilor se mai poate practica acordarea subvențiilor atât din partea bugetului administrației de stat cât și de la alte bugete în scopuri bine precizate, cum ar fi: finanțarea parțială a unor investiții din împrumuturi externe, susținerea persoanelor cu nevoi speciale etc. De aceea, subvențiile primite de la bugetul de stat au rolul de a completa bugetul final. Efectele crizei economice s-au făcut resimțite mai ales în evoluția ponderii subvențiilor acordate din bugetul local, aceasta scăzând de la 4,6% în 2007 la 2,3% până în anul 2009, după care se observă o redresare continuă până în 2011 (7,2%), ca în următorul an să scadă din nou la valoarea de 5,7%. De asemenea nu trebuie să pierdem din vedere nici sumele primite din partea UE cu ponderi tot mai ridicate începând din anul 2011, ajungând la un procent de 8,3% din totalul bugetului.

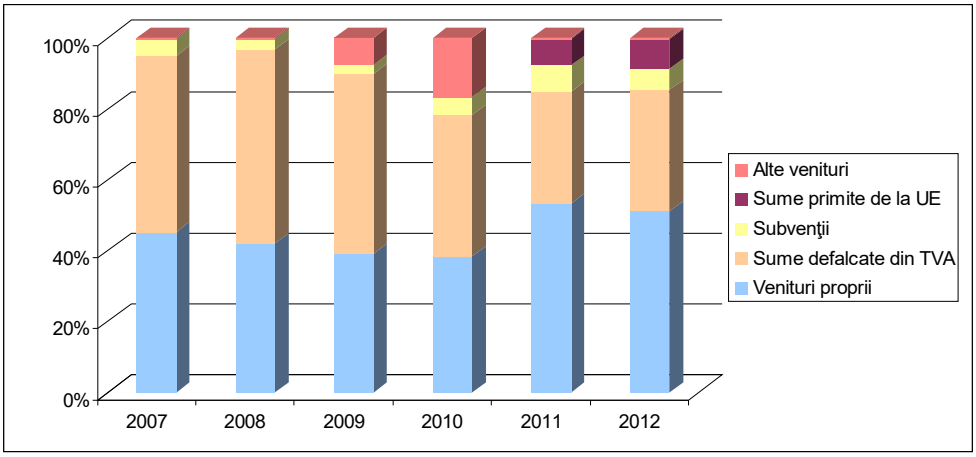

Fig. 55 Evoluția veniturilor.
(*Sursa:* Ministerul Finanțelor Publice)

În ceea ce privește evoluția cheltuielilor trebuie să menționăm obligația autorităților de a înscrie în bugetul local cheltuielile legate de asigurarea bunei funcționări a serviciilor publice ce sunt prestate pe teritoriul acestuia. Evoluția cheltuielilor totale la nivelul municipiului Carei arată un trend ascendent, crescând de la 25 milioane de lei la 46 milioane de lei pe parcursul a 6 ani, ceea ce denotă o cererea tot mai mare pentru serviciile publice de calitate. Conform clasificării funcționale, cheltuielile totale se împart în cheltuieli curente (cheltuieli de personal, cheltuieli materiale și servicii, subvenții, transferuri, dobânzi), cheltuieli de capital, oparațiuni financiare, și rezerve. Din defalcarea structurii cheltuielilor (pe tiluri de cheltuieli) reiese că ponderea cea mai mare o reprezintă cheltuielile de personal, urmată de cheltuielile cu bunuri și servicii și cheltuielile de capital.

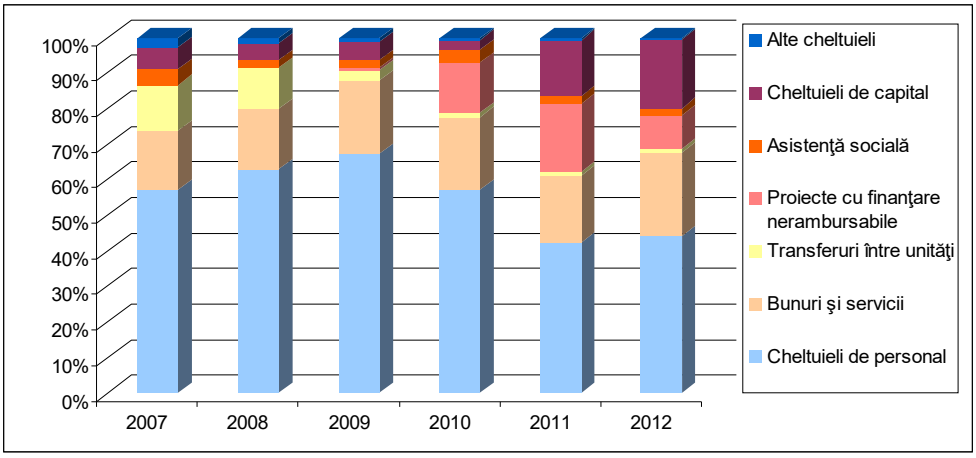

Fig. 56 Evoluția cheltuielilor pe titluri de cheltuieli.
(*Sursa:* Ministerul Finanțelor Publice)

Cheltuielile de personal au o evoluție descendentă în decursul perioadei analizate, scăzând de la 56,9% (2007) la 42,4% (2012) ca urmare a măsurilor de austeritate luate în anul 2010 având ca țintă scăderea salariilor pentru angajații din instituțiile publice precum și reducerea numărului acestora.

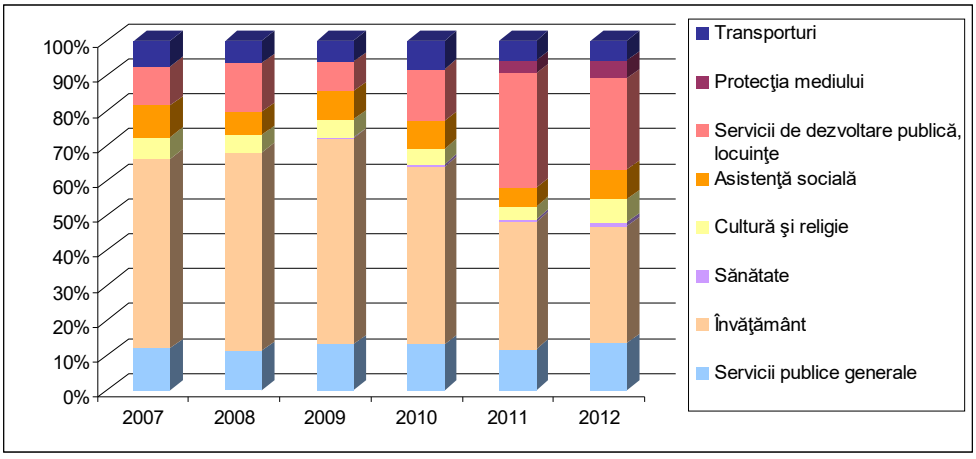

Fig. 57 Evoluția cheltuielilor pe părți și capitole de cheltuieli.
(*Sursa:* Ministerul Finanțelor Publice)

Cheltuielile materiale și de servicii înregistrează creșteri de la 4 milioane în 2007 (16,6%) la 10 milioane în 2012 (22,4%), în schimb transferurile dintre unitățile administrației publice locale arată o scădere bruscă de la 12,7% la 0,9%. Această tendință caracterizează și cheltuielile aferente asistenței sociale, valoarea acestora reducându-se de 1,3 ori, de la 4,5% în 2007 la 1,9% în 2012. Ponderea cheltuielilor legate de implementarea proiectelor cu finanțare europeană a urmat o evoluție fluctuantă, cu o creștere semnificativă în decursul a trei ani, valoarea acestora

ajungând de la 0,7% (2009) la 18,5% (2011), stabilizându-se în anul 2012 la 9,1%. Creșterea treptată a investițiilor în municipiu este foarte bine evidențiat și prin creșterea cheltuielilor de capital, ponderea acestora din totalul cheltuielilor fiind cea mai ridicată în anul 2012 (18,3%).

Conform clasificației administrative cele mai importante cheltuieli pe părți și capitole de cheltuieli au fost angajate în: servicii publice generale, învățământ, cultură, asigurări și asistență socială, protecția mediului, servicii și dezvoltare publică de locuințe, precum și la transporturi.

Cheltuielile aferente serviciilor publice generale (autorități publice) au crescut de la 3.009.729 mii lei în anul 2007 la 6.219.433 mii lei în anul 2012, adică de la 11,6% la 13,3%.

Cheltuielile pentru învățământ în schimb – deși reprezintă cele mai ridicate valori din totalul cheltuielilor – arată o scădere de 20 puncte procentuale (de la 53,1% la 33,1%), datorită reducerii cheltuielilor de personal. Această tendință caracterizează și sfera asistenței sociale, cheltuielile curente (cele legate de materiale și servicii) redresându-se de la 8,8% (2007) la 5,4% (2011), ca în anul 2012 să ajungă la o valoare aproape asemănătoare celei din anul 2007 (8,4%).

În perioada analizată o pondere ridicată a cheltuielilor efectuate la nivelul municipiului Carei s-a înregistrat și în cadrul serviciilor și dezvoltare publică, în decursul ultimilor 6 ani valoarea acestora ajungând de la 11% la 25,9%. O atenție deosebită se acordă și protecției mediului, cheltuielile legate de acest capitol fiind pe o traiectorie ascendentă, crescând în perioada 2007–2012 de la 3,6% la 4,9%. O evoluție fluctuantă se poate observa în cazul cheltuielilor legate de transporturi: dacă până în 2009 cheltuielile a scăzut de la 7,1% la 5,8%, în 2010 acestea se ridică la valori apropiate celor din anul 2007 (7,9%), doar ca în următorii ani să scadă din nou la valoarea de 5,7% (2012).

Capitolul II
Analiza SWOT

Egon Nagy, Andrea Gál, Ibolya Török

PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
DEMOGRAFIE	
Structura multi-etnică și multi-confesională a populației (maghiari, români, germani, romi, etc./romano-catolici, ortodocși, greco-catolici, reformați, penticostali, protestanți, etc.)	Scăderea accentuată a populației municipiului (cu peste 5.000 de persoane, în perioada 1992–2011)
Ponderea populației cu vârsta de 15–59 de ani reprezintă peste 60% din total, ceea ce indică existența unui stoc important de forță de muncă	Rata de dependență a populației (raportul dintre vârstnici și tineri) a crescut semnificativ, în perioada 2002–2011, numărul vârstnicilor fiind în continuă creștere și depășind numărul tinerilor.
Scăderea mortalității infantile și creșterea speranței de viață, pe fondul accesului la servicii medicale îmbunătățite	Migrația semnificativă a populației municipiului cu precădere în străinătate și către marile centre urbane.
Navetismul către alte zone ale țării este scăzut, din cauza distanței mari față de polii urbani importanți.	Sporul natural este negativ de circa 20 de ani, pe fondul îmbătrânirii populației și a scăderii natalității.
	Nivelul de instruire al populației este scăzut (sub 20% din populație are studii superioare).
	Reducerea drastică a numărului de germani din zonă și dispariția comunității evreiești, pe fondul remigrației
PROFIL ȘI COMPETITIVITATE ECONOMICĂ. RESURSE UMANE.	
Existența unor resurse naturale abundente și diversificate în zona municipiului (terenuri agricole fertile pe suprafețe extinse, ape termale, materiale de construcții, etc.)	Deficitul de forță de muncă, calificată, cu studii medii, cu precădere în agricultură și servicii.

Potențial foarte ridicat de producere a energiei regenerabile (geotermale, solare, eoliene, pe bază de biomasă agricolă)	Dispariția fermelor zootehnice de mari dimensiuni și scăderea efectivelor de animale
Tradiție îndelungată în domeniul cultivării și procesării produselor agricole, cu precădere tehnice (plante uleioase, textile, sfeclă de zahăr, tutun, etc.)	Valorificarea insuficientă a potențialului de producere a energiei regenerabile
Poziția geografică strategică, de oraș de graniță, și proximitatea față de marile piețe de desfacere din Europa Centrală și de Est – atractivitate ridicată pentru investiții străine	Închiderea unor unități industriale mari și declinul unor ramuri ale producției industriale după 1990 (industria textilă, alimentară, a construcțiilor de mașini, a mobilei)
Dezvoltarea sectorului IMM (98% din numărul total de firme), cu precădere în domeniul serviciilor (comerț, transporturi, etc.)	Scăderea numărului de salariați din industrie după 1990
Intrarea în municipiu a unor investitori străini importanți, cu precădere în domeniul industriei componentelor auto, alimentar, etc.	Lipsa structurilor de sprijinire a afacerilor și inovării (parcuri industriale, logistice, tehnologice, laboratoare de cercetare-dezvoltare, centre de informare tehnologică, etc.)
Disponibilitatea unei forțe de muncă calificate în agricultură, industrie, servicii	Nivelul foarte redus de salarizare oferit de companiile locale
Nivelul relativ scăzut al șomajului, pe fondul migrației forței de muncă tinere	Sfera redusă de servicii de afaceri oferite întreprinzătorilor locali
Spirit antreprenorial redus, număr mic de IMM în raport cu populația municipiului	Accesul dificil la finanțare pentru creșterea competitivității, internaționalizare, formarea forței de muncă, etc. al întreprinzătorilor locali
	Numărul redus de întreprinderi locale integrate în lanțuri de furnizare, rețele de afaceri (clustere, grupuri de producători, asociații profesionale și sectoriale, etc.)
	Cooperarea redusă între mediul de afaceri local și unitățile de cercetare-dezvoltare, transfer tehnologic deficitar
	Ponderea scăzută a producției și exporturilor de bunuri cu valoare adăugată ridicată, pe fondul nivelului redus de tehnologizare și a numărului foarte redus de întreprinderi inovative
	Lipsa unei industrii solide de prelucrare a produselor agroalimentare (de ex. Legume-fructe).

INFRASTRUCTURĂ TEHNICĂ ȘI DE TRANSPORT	
Reabilitarea recentă a magistralei rutiere nord-sud (DN19/E671) din Câmpia de Vest	Poziție geografică relativ periferică față de coridoarele majore de transport din România
Trecerea prin Carei a magistralei feroviare a Câmpiei de Vest (linia 402), ca arteră de importanță europeană în tranzitul feroviar N-S	Existența unor străzi orășenești și a unor alei pietonale nemodernizate
Extinderea și modernizarea rețelelor de utilități publice din fonduri europene, care au întărit substanțial gradul de confort și calitatea vieții localnicilor	Infrastructură înapoiată, structură economică precară moștenită din trecut
Existența în apropiere a unor aeroporturi (printre ele și unele internaționale), care cresc accesibilitatea municipiului pentru investitori strategici și pentru turismul internațional	Starea proastă a drumurilor naționale secundare (DN 1F), precum și a drumurilor județene care asigură legătura cu zonele rurale înconjurătoare
Accesul facil la rețeaua de transport rapid (autostrăzi) din Europa Centrală (prin Ungaria)	Numărul insuficient de locuri de parcare
Construcția variantei de ocolire a municipiului	Lipsa unei rețele extinse de piste de biciclete
Modernizarea infrastructurii de transport din fonduri europene în zona de acțiune urbană a PIDU 2007–2013	Scăderea traficului feroviar de mărfuri și persoane
	Lipsa unui sistem de transport în comun ecologic metropolitan
	Existența unor zone rezidențiale care nu sunt conectate la rețeaua de utilități publice (energie electrică, apă potabilă și canalizare, gaze naturale, iluminat public, etc.)
	Eficiența energetică redusă și costurile ridicate de operare ale sistemului de iluminat public
	Desființarea sistemului centralizat de distribuție a energiei termice
INFRASTRUCTURĂ SOCIALĂ ȘI DE LOCUINȚE	
Existența unei rețele stabile de unități medicale publice și private	Necesarul de reabilitare, modernizare și dotare a spitalului municipal
Îmbunătățirea continuă a infrastructurii și a calității serviciilor din sectorului medical și farmaceutic privat	Preponderența serviciilor curative față de serviciile preventive și de reabilitare.

Creșterea numărului paturilor de spital	Deficitul de personal medical de specialitate
Modernizarea și dotarea din fonduri europene a ambulatorului integrat spitalului municipal	După clasificarea efectuată de Ministerul Sănătății, Spitalul Municipal Carei se încadrează în categoria IV.
Scăderea ratei mortalității.	Capacitate redusă a serviciilor sociale în raport cu volumul în creștere al cererii
Existența unui infrastructuri de servicii sociale relativ diversificate	Accentuarea fenomenului de îmbătrânire demografică, creșterea numărului de persoane dependente și a morbidității populației
Preocuparea autorităților publice locale față de problemele de incluziune socială.	Scăderea populației școlare și a numărului de cadre didactice
Reabilitarea/modernizarea centrelor de servicii sociale, cu fonduri europene.	Slaba corelare a ofertei educaționale și de formare profesională cu cererea de pe piața locală a muncii.
Încadrarea municipiul Carei în categoria orașelor mediu dezvoltare conform clasificării ISDL.	Necesarul de modernizare și dotare a unităților de învățământ preuniversitar
Gradul ridicat de cuprindere în învățământul primar, liceal și postliceal.	Declinul învățământului tehnic și profesional
Numărul mare de elevi atrași din mediul rural de către liceele din Carei	Lipsa unui campus educațional modern
Includerea în programe de reabilitare a unui număr mare de unități școlare.	Numărul redus de locuințe sociale și pentru tineri, în comparație cu numărul mare de persoane care locuiesc în condiții improprii
Existența unei infrastructuri educaționale care oferă un orizont cultural și educațional tinerilor (biblioteci, laboratoare)	Existența unor locuințe fără acces la alimentare cu apă, canalizare, instalație electrică și încălzire centrală.
Creșterea numărului de locuințe noi/reabilitate din fonduri proprii	Ponderea ridicată a locuințelor amplasate în blocuri construite în perioada comunistă, cu confort și eficiență energetică reduse și aspect urban inestetic.
Îmbunătățirea fondului de locuințe prin creșterea suprafeței locuibile pe locuință.	Deficitul de săli și terenuri de sport de la nivelul municipiului.
	Funcționarea grădinițelor pentru copii în spații improprii, improvizate.
PATRIMONIU NATURAL ȘI CONSTRUIT. TURISM	
Municipiul Carei deține un bogat patrimoniu natural: trei rezervații naturale de interes național Pădurea Urziceni, Dunele de nisip Foieni și Mlaștina Vermeș.	Patrimoniul turistic natural este foarte slab valorificat

Resurse turistice antropice bogate, patrimoniu construit bine dezvoltat și diversificat (centrul istoric, castelul, clădiri-monument, biserici, statui, etc.)	Multe dintre obiectivele de patrimoniu din zonă sunt într-o avansată stare de degradare și nu sunt introduse în circuitul turistic
Resurse de ape termale abundente și de bună calitate. Tradiția turismului balnear din zonă.	Măsuri deficitare de informare și promovare turistică pe piața internă și externă
Complementaritate cu oferta turistică a localităților învecinate din apropiere: agroturism, turism ecologic, turism balnear și de agrement (Acâș, Noroieni, Tășnad, etc.), turism cultural (Ardud, etc.)	Slaba dezvoltare și diversificare a infrastructurii turistice și de agrement din zona Carei
Complementaritate cu oferta turistică a regiunilor turistice din județele învecinate: Maramureșul, Bihorul, potențial de dezvoltare a turismului transfrontalier	Deficitul de personal calificat în domeniul turismului și alimentației publice
Existența în apropiere a unor aeroporturi (printre ele și unele internaționale), care cresc accesibilitatea municipiului pentru turismul internațional	Menținerea numărului de turiști si a duratei medii a sejurului turistic la cote scăzute în raport cu potențialul local
Creșterea numărului de unități de cazare și de alimentație publică, ca urmare a unor investiții private	
Conceperea și promovarea unor circuite turistice integrate la nivel județean	
Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a Castelului Karolyi	
Existența unui șțrand termal cu un număr important de clienți	
Caracterul multi-etnic, multi-lingvistic și multi-confesional al zonei, cu potențial pentru creșterea numărului de turiști străini	
CALITATEA MEDIULUI	
Singurul corp de apă de suprafață din zona municipiul Carei, Crasna, are o stare biologică și stare chimică bună	Evacuările de ape insuficient epurate poluează bazinul hidrografic Crasna
Scăderea nivelului de poluare a apelor prin modernizarea și retehnologizarea stației de epurare a municipiului Carei	Degradarea solurilor prin diminuarea capacității de regenerare ca urmare a scoaterii terenurilor agricole din circuitul agricol în vederea edificării de construcții

Solurile Câmpiei Careiului reprezintă cea mai fertilă zonă pentru culturi agricole în cadrul județului Satu Mare, 96,0% din terenul agricol fiind favorabil majorității culturilor	Poluarea solului și a apelor subterane de către depozitul (închis) de deșeuri urbane Carei
Închiderea depozitului de deșeuri Carei și includerea în „Managementul regional al deșeurilor urbane și ecologizarea rampelor de deșeuri din județul Satu Mare”	Distrugerea și poluarea cadrului natural prin activități forestiere și agricole necorespunzătoare (pășunat, folosirea nerațională a îngrășămintelor chimice, pesticide etc.)
A fost elaborat planul de management al situl de interes comunitar ROSCI0020 – Câmpia Careiului, suprapus parțial cu aria de protecție specială avifaunistică ROSPA0016 Câmpia Nirului – Valea Ierului”	Extinderea terenurilor cultivate în detrimentul suprafețelor naturale
Rezervațiile naturale sunt încadrate în zona cu protecție strictă (Zona A) în planul de management al situl de interes comunitar ROSCI0020 – Câmpia Careiului.	Colectarea selectivă și valorificarea deșeurilor urbane este în fază incipientă.
Suprafața medie de spații verzi pe locuitor se situează peste limita impusă de Legea 24/2007	Degradarea habitatelor prin activități gospodărești și depozitarea de gunoaie menajere
Sera de prezentare din Parcul dendrologic al municipiulului Carei a fost amenajată în cadrul unui proiect European	Fragmentarea ariilor protejate prin modernizarea nejustificată a drumurilor din cadrul ariilor protejate
	Suprafața redusă a terenurilor împădurite din zona Carei și lipsa unor perdele de protecție
	Creșterea continuă a parcului auto și vechimea acestuia este principala sursă de poluare a aerului
	Nevoia de modernizare a unor spații verzi (parcuri, scuaruri, spații din jurul blocurilor, etc.) din municipiu.
CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	
Municipiul Carei este membru al diferitelor structure asociative de la nivel județean	Capacitatea limitată pentru prestarea unor servicii publice de calitate
Volumul ridicat al finanțărilor nerambursabile atrase din PO în perioada de programare 2007–2013	Numărul insuficient al personalului pentru administrarea diferitelor servicii publice. Nivelul scăzut de salarizare al personalului
Colaborarea activă cu alte autorități locale din zona transfrontalieră și existența unor acorduri de înfrățire	Slaba implementare și utilizare a sistemelor informatice de tip „E-administrație”

Creșterea volumului investițiilor făcute de la bugetul local	Nivelul redus al bugetului local și dependența acestuia de transferurile de la bugetul de stat și din fonduri europene
Includerea Municipiului Carei, în calitate de membru fondator, în ADI Zona Metropolitană Satu-Mare	Lipsa unui sediu corespunzător pentru furnizarea serviciilor publice și necesarul de dotare
Actualizarea PUG și a PIDU	Slaba capacitate financiară și instituțională a ADI-urilor în care municipiul este membru
	Volumul ridicat al cheltuielilor cu pregătirea și cofinanțarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă

Capitolul III
Strategia de dezvoltare a Municipiului Carei pentru perioada 2014–2020

Ștefana Varvari

3.1. Contextul strategic

3.1.1. Contextul strategic european

Strategia „Europa 2020”[32] – Obiectivul general al acestei strategii este transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategii sunt:

- Creștere inteligentă
- Creștere durabilă
- Creștere favorabilă incluziunii sociale.

Printre țintele Strategiei Europa 2020 se numără[33]:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creșterea cu 20% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%

[32] http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/index_en.htm
[33] http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_en.htm

- ponderea tinerilor cu vârsta între 30–34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane.

De asemenea, strategia include și 11 obiective tematice care se doresc a fi realizate în perioada 2014–2020[34]:

- Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării
- Îmbunătățirea accesului la și a utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor
- Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele
- Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
- Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie
- Promovare ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă
- Investiții în competențe, educație și învățare continuă
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei
- Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică

Cadrul Strategic pentru Amenajarea Teritoriului Uniunii Europene[35] integrează la nivel teritorial obiectivele de coeziune și competitivitate ale Uniunii, stabilind ca obiective:

1. Amenajarea policentrică a teritoriului
2. O nouă relație urban-rural
3. Accesul egal la infrastructură și cunoaștere
4. Administrarea înțeleaptă a patrimoniului natural și cultural

Conectarea Europei[36] – are scopul de a accelera investițiile pe termen lung în drumuri, căi ferate, rețele energetice, conducte și rețele de mare viteză în bandă largă.

[34] http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/priorities
[35] http://www.mdrl.ro/_documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/Agenda_teritoriala.pdf
[36] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013R1316

- **Ameliorarea legăturilor de transport –** investiții în proiecte de infrastructură menite să faciliteze transportul de mărfuri și călători, în special între vestul și estul Europei. Investițiile se vor axa pe moduri de transport ecologice și durabile.
- **Conectarea rețelelor energetice –** realizarea de conexiuni între țările UE, care să faciliteze furnizarea energiei – atât a celei tradiționale, cât și a energiei provenind din surse regenerabile.
- **Sprijinirea rețelelor digitale de mare viteză –** crearea de rețele în bandă largă și furnizarea de servicii digitale paneuropene. Se vor acorda subvenții pentru crearea infrastructurii necesare în vederea introducerii serviciilor de identificare digitală, precum și a serviciilor electronice în domeniul achizițiilor publice, sănătății, justiției și operațiunilor vamale. Banii vor fi utilizați pentru a asigura conectarea și interoperabilitatea serviciilor naționale.

CARTA ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor[37] – stabilește următoarele obiective de atins până în anul 2050:

- Eliminarea autoturismelor cu combustibili convenționali din orașe
- Reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim
- Trecerea a 50% dintre pasagerii și mărfurile de pe relațiile interurbane de distanță medie de pe modul rutier pe modul feroviar și naval
- Reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

În contextul **Rețelelor Trans Europene de Transport,** Agenția Executivă pentru Dezvoltarea Rețelelor Transeuropene de Transport monitorizează pregătirea și implementarea proiectelor aferente celor 30 de axe prioritare definite în decizia nr. 884/2004/EC.

Energie 2020: O strategie pentru energie competitivă, sustenabilă și sigură COM(2011) 21 din 26.1.2011[38] – țintește realizarea unei Europe eficiente din punct de vedere energetic; construirea unei adevărate piețe integrate pan-europene de energie; sporirea puterilor consumatorilor și atingerea celui mai înalt nivel de siguranță și securitate; extinderea poziției de lider a Europei în domeniul tehnologiilor energetice și al inovării; consolidarea dimensiunii externe a pieței energetice a UE.

Regiunile cunoașterii – scopul de a întări potențialul Regiunilor Europene, și în particular de a încuraja și sprijini dezvoltarea, în întreaga Europă, în „clustere orientate pe cercetare", universități asociate, centre de cercetare, întreprinderi și autorități regionale.

[37] http://ec.europa.eu/transport/themes/strategies/2011_white_paper_en

[38] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1409650806265&uri=CELEX:52010DC0639

Strategia Dunării[39] este o platformă pentru încurajarea parteneriatelor, atât între autoritățile locale și regionale, cât și între autorități, mediu privat și sectorul neguvernamental, prin generarea de proiecte pentru dezvoltarea regiunii Dunării. Această strategie are patru piloni:

- conectivitatea (transport durabil, rețele de energie, turism și cultură);
- protecția mediului, a resurselor de apă și managementul riscurilor;
- prosperitate și dezvoltare socio-economică (educație, cercetare, dezvoltare rurală, competitivitate, piața internă);
- îmbunătățirea sistemului de guvernare (capacitate instituțională și securitate internă)

3.1.2. Contextul strategic național

Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt:

- rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 70%
- nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB-ul României
- obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice:
- emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul înregistrat în 1900
- 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile
- creșterea cu 19% a eficienței energetice
- rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%
- ponderea tinerilor cu vârsta între 30–34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%
- scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000.

La nivelul Statelor Membre, Strategia Europa 2020 este implementată prin intermediul **Programelor Naționale de Reformă (PNR)**[40].

Acordul de parteneriat 2014–2020[41] are ca și obiectiv global Reducerea disparitățile de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE. Pentru a atinge aspirațiile de creștere economică și pentru a avea o economie modernă și competitivă, România trebuie să răspundă următoarelor provocări: competitivitatea și dezvoltarea locală, oamenii și societatea, infrastructura, resursele și administrația și guvernarea.

[39] https://www.danube-region.eu/about/priorities
[40] http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_romania_ro.pdf
[41] http://www.fonduri-ue.ro/acord-parteneriat

Astfel, pentru fiecare provocare au fost identificate obiective (corelate cu obiectivele tematice de la nivelul UE) și priorități de dezvoltare pentru perioada 2014–2020:

Provocarea 1 – Competitivitatea și dezvoltarea locală:

- crearea unui mediu public de C-D mai compact și mai modern, care să se concentreze asupra nevoilor economiei, schimbărilor sociale și tehnologiilor în care România are potențial de clasă mondială, în conformitate cu principiile specializării inteligente și pentru a crește gradul de comercializare și internalizare a cercetării;
- promovarea unei culturi a antreprenorialului și inovării în întregul sistem educațional și în companii care să fie în legătură cu toate formele de sprijin, financiar, managerial, tehnic, creator, pentru a valorifica potențialul latent care există în rândul populației și firmelor din România
- consolidarea mediului de afaceri digital
- extinderea și creșterea continuă, inclusiv pe piața internațională, ale sectoarelor industriei prelucrătoare și serviciilor cu valoare adăugată mare, în special sectorul autovehiculelor; ale produselor și serviciilor TIC; ale procesării alimentelor și băuturilor;
- transformarea sectoarelor tradiționale ale României — sănătate/produse farmaceutice; sănătate-turism și ecoturism; textile/pielărie; lemn/mobilier; industrii creative; energie/managementul mediului — și în agricultură, silvicultură și pescuit, unde există potențial de creștere a valorii adăugate sau pentru susținerea activității pe termen mediu, prin exploatarea nișelor specializate sau prin creșterea competitivității prin inovare și dezvoltarea pieței;
- restructurarea și consolidarea exploatațiilor agricole pentru a îmbunătăți competitivitatea și durabilitatea acestora, împreună cu adoptarea de către acestea a unor practici agricole și de gestionare a terenurilor moderne și inovatoare; Îmbunătățirea la competitivității și a spiritului antreprenorial în domeniul pescuitului și acvaculturii;
- îmbunătățirea radicală a mediului de afaceri în ceea ce privește disponibilitatea resurselor financiare pentru investiții, transparența și predictibilitatea politicilor și proporționalitatea administrației și a procesului de reglementare, inclusiv prin îmbunătățirea utilizării TIC de către autorități;
- liberalizarea piețelor din sectorul public și exploatarea acestora ca mijloace de stimulare a unor noi piețe, a formării unor noi întreprinderi și de intensificare a activităților economice, cu precădere în regiunile mai puțin dezvoltate ale României;

- atragerea de investiții pentru regiunile mai puțin dezvoltate ale României și pentru zonele sale rurale, printr-o abordare integrată care să cuprindă infrastructura, siturile, competențele și sprijinirea investițiilor.

Provocarea 2 – Oamenii și societatea:

- îmbunătățirea eficienței sistemului prin utilizarea de instrumente de tehnologie a informației și comunicării (TI&C), în cadrul platformelor e-sănătate, e-asistență socială;
- exploatarea TIC ca instrument pentru modernizare reformarea managementului resurselor umane în sistemele educaționale și de sănătate;
- creșterea oportunităților de ocupare;
- integrarea durabilă pe piața muncii a tinerilor care nu au un loc de muncă, nu urmează un program educațional sau de formare (NEETs);
- acces la ocupare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și pentru persoanele inactive, cu accent pe femei, tineri și lucrători mai în vârstă, cetățeni români de etnie romă, persoane cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile;
- reducerea disparităților regionale și teritoriale și intensificarea mobilității forței de muncă;
- îmbunătățirea alinierii ocupării și a serviciilor de dezvoltare a forței de muncă la nevoile în schimbare ale pieței muncii;
- diversificarea economiei pescuitului și acvaculturii, pentru a atrage ocuparea forței de muncă și crearea de firme în domeniu conversia în activități non-agricole, diversificarea economiei rurale și crearea de locuri de muncă;
- modernizarea sistemului public de ocupare a forței de muncă și întărirea capacității administrative a acestuia în a furniza măsuri de ocupare active și preventive și servicii de calitate;
- reducerea incidenței sărăciei și excluziunii sociale în rândul grupurilor vulnerabile identificate;
- îmbunătățirea accesului la servicii sociale și a calității acestora, cu precădere în zonele rurale și în zonele urbane defavorizate, precum și creșterea contribuției acestora la combaterea sărăciei, excluziunii sociale și problemelor sociale;
- îmbunătățirea infrastructurii de bază și a accesului la servicii în vederea promovării dezvoltării economice și reducerii sărăciei în așezările rurale, inclusiv în zonele piscicole;
- îmbunătățirea incluziunii sociale a persoanelor care locuiesc în zonele rurale și în enclavele urbane, care se confruntă cu nivel ridicat de privațiuni prin utilizarea

unor abordări integrate prin aplicarea LEADER sau a modelor de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității;

- îmbunătățirea rezultatelor în materie de sănătate, cu predilecție în domeniul sănătății mamei și a nou-născutului și al celor cinci patologii care reprezintă cauza majorității deceselor la adulți;
- îmbunătățirea eficienței sistemului prin utilizarea instrumentelor de tehnologie a informației și comunicației (TIC) în cadrul de sănătate, e-asistență social;
- îmbunătățirea accesului, participării și calității corespunzătoare educației și îngrijirii timpurii;
- consolidarea accesibilității, calității și rezultatelor educaționale în cadrul învățământul obligatoriu;
- creșterea atractivității învățământului primar și secundar, inclusiv a învățământului profesional și tehnic inițial;
- intervenții intensive în vederea adresării nevoilor educaționale specifice grupurilor aflate în risc de excluziune (copii din medii socio-economice defavorizate, persoane de etnie romă, persoane cu nevoi educaționale speciale etc.);
- îmbunătățirea calității și relevanței învățământul profesional și tehnic (atât al celui inițial cât și continuu), inclusiv cel inițial, și a învățământului terțiar la nevoile pieței forței de muncă;
- îmbunătățirea accesului la învățământul terțiar și susținerea participării la acesta;
- îmbunătățirea accesului și a calității ofertei de învățare pentru adulți, cu accent pe competențele de bază și pe transversale relevante;
- încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale (formare pe termen scurt/inițială) în cadrul sectoarelor agricultură și sectorul alimentar;
- exploatarea TIC în educație, ca o factor de modernizare.

Provocarea 3 – Infrastructura:

- depășirea incapacității pieței de a furniza infrastructura NGA și serviciile conexe prevăzute de Strategia Agendei Digitale pentru România și de Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii pentru Acces de Generația Următoare;
- îmbunătățirea accesibilității României și a regiunilor sale și conectivității acestora cu piețele, reducându-se astfel semnificativ obstacolele în calea dezvoltării și diversificării lor, în contextul MPGT;
- îmbunătățirea sustenabilității sistemului mixt de transport din România și atractivității alternativelor la transportul rutier.

Provocarea 4 – Resursele:

- promovarea producției și distribuției de energie din SRE;
- promovarea utilizării cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă;
- îmbunătățirea eficienței energetice prin dezvoltarea sistemelor de distribuție inteligentă;
- asigurarea sustenabilității sistemelor publice de termoficare municipale prin reducerea pierderilor din rețele;
- creșterea eficienței energetice a fondului de clădiri rezidențiale și publice, inclusiv a iluminatului public;
- îmbunătățirea eficienței energetice a sectorului transporturilor, inclusiv a sistemelor de transport urban, a ambarcațiunilor de pescuit și a unităților de prelucrare;
- îmbunătățirea eficienței energetice prin dezvoltarea sistemelor de transport inteligent;
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în agricultură și în sectorul forestier;
- creșterea nivelului de sechestrare a carbonului, în special în agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură;
- îmbunătățirea capacității României de a anticipa, preveni și reacționa în caz de urgențe extreme naturale sau provocate de om îmbunătățirea adaptării și rezilienței României la consecințele negative ale schimbărilor climatice și, în special, la incidența crescută de evenimente de căldură extremă, secetă și inundații în cadrul Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice;
- îmbunătățirea adaptării și rezilienței României la alte riscuri naturale și dezastre datorate intervenției umane;
- exploatarea investițiilor publice în adaptarea la schimbările climatice pentru a crea noi piețe potențial disponibile pentru IMM-uri și întreprinderile sociale, în special în zonele mai puțin dezvoltate ale României și în zonele rurale;
- extinderea accesului publicului la serviciile de apă și ape uzate, în contextul Directivei cadru privind apa și ale planurilor de management ale bazinelor hidrografice; facilitarea tranziției modului de gestionare a deșeurilor către un sistem orientat către piață, bazat pe ierarhia deșeurilor, în contextul Directivei cadru privind deșeurile;
- protejarea, conservarea, reabilitarea și exploatarea atentă a bunurilor din patrimoniul natural al României, inclusiv a peisajelor, terenurilor agricole, pădurilor, apelor interioare și de coastă, ariilor protejate și a biodiversității;

- dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării calității aerului;
- soluționarea situației privind siturile abandonate și poluate, precum și gestionarea surselor actuale de poluare;
- scăderea gradului de abandon al activităților agricole;
- îmbunătățirea eficienței energetice prin dezvoltarea unor sisteme de distribuție inteligente;
- îmbunătățirea transportului urban sustenabil, cu reducerea poluării;
- îmbunătățirea infrastructurii de bază și a accesului la servicii pentru a promova dezvoltarea economică și a reduce sărăcia așezărilor rurale, inclusiv în zonele piscicole.

Provocarea 5 – Administrația și guvernarea:

- îmbunătățirea procesului decizional și eficiența cheltuielilor publice la toate nivelurile;
- reformarea managementului resurselor umane în instituțiile publice;
- reducerea birocrației pentru întreprinderi și pentru cetățeni;
- administrația transparentă, prin creșterea transparenței, integrității, accesibilitățile și responsabilității guvernului și serviciilor publice;
- creșterea capacității la toate nivelurile, pentru îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor publice pe întreg teritoriul României;
- creșterea capacității administrative și financiare la nivel național, regional și local, pentru adoptarea acțiunilor vizând atingerea obiectivelor de dezvoltare ale României;
- dezvoltarea unor mecanisme de coordonare între instituțiile publice, pentru o mai bună coordonare a acțiunilor de reformă, atât pe orizontală și pe verticală, inclusiv o definire clară a mandatelor instituțiilor publice inclusiv un mecanism de coordonare pentru implementarea strategiilor macroeconomice (de exemplu SUERD și Politica Maritimă Integrată); un sistem judiciar mai eficient, mai transparent, mai responsabil, mai accesibil și mai coerent;
- servicii îmbunătățite de înregistrare a terenurilor - integrarea datelor existente și extinderea sistemului de înregistrare sistematică în zonele rurale;
- dezvoltarea, introducerea și susținerea utilizării instrumentelor TIC și a conceptului de date deschise.

Pentru asigurarea unei abordări integrate pentru dezvoltarea teritorială a anumitor zone subregionale specifice sunt definite următoarele sisteme:

- *Dezvoltarea locală asigurată de comunitate/dezvoltarea locală de tip Leader (DLRC)* – care în zonele urbane urmărește să crească nivelul de incluziune socială și să reducă sărăcia în rândul comunităților marginalizate din orașele românești. Acest instrument va fi utilizat în special în orașe (orașe mici cu o populație de până la 20000 locuitori) și în zonele rurale învecinate, zonele rurale fără centre urbane, zonele costiere de-a lungul Dunării și Deltei Dunării, zonele de râuri și lacuri mari în care există ferme de acvacultură, zone defavorizate din centrele urbane.
- *Investiții teritoriale integrate (ITI)* – un instrument utilizat pentru stimularea creării de zone urbane funcționale, care pot oferi o organizare teritorială mai eficientă și un acces mai bun la servicii de interes general. Acest instrument va fi utilizat în Rezervația Biosferei Delta Dunării.
- *Dezvoltarea urbană durabilă* – are ca măsuri prioritare: susținerea dezvoltării economiei orașelor, îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane, susținerea dezvoltării infrastructurii de bază și a mobilității urbane în orașele României
- *Cooperare teritorială:* Strategia UE pentru regiunea Dunării, cooperare teritorială europeană

Programul Operațional Regional 2014–2020[42] își propune ca și obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Axele prioritare definite în cadrul POR 2014–2020 sunt:

1. Promovarea transfer tehnologic
2. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
3. Sprijinirea creșterii eficienței energetice în clădirile publice
4. Dezvoltare urbană durabilă
5. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural
6. Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală
7. Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului
8. Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale
9. Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban

[42] http://www.fonduri-ue.ro/por-2014

10.Îmbunătățirea infrastructurii educaționale

11.Cadastru și înregistrarea proprietăților în zonele rurale din România

12.Asistență tehnică.

Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- Creșterea utilizării inovării prin susținerea entităților de inovare și transfer tehnologic
- Consolidarea poziției pe piață a start-up-urilor
- Creșterea competitivității economice prin sprijinirea IMM-urilor
- Creșterea eficienței energetice în clădirile publice
- Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale și sistemele de iluminat public
- Implementarea planurilor sustenabile de mobilitate urbană în vederea reducerii emisiilor de carbon în municipii în special prin investiții în transportul public urban
- Promovarea de măsuri pentru reducerea emisiilor de carbon în orașele de dimensiuni medii și mici, în special prin investiții în infrastructura destinată deplasărilor nemotorizate și traficului de tranzit
- Creșterea calității spațiilor publice în zonele urbane
- Conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural în vederea consolidării identității culturale și utilizării eficiente a acestuia
- Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T prin reabilitarea și modernizarea drumurilor județene care asigură conexiunile secundare și terțiare la rețea, în scopul reducerii timpului de deplasare, fluidizării traficului și creșterii siguranței traficului
- Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă prin turism și domenii conexe acestuia
- Creșterea speranței de viață prin sporirea accesibilității serviciilor medicale și sociale acordate și prin îmbunătățirea calității acestora
- Reducerea concentrării spațiale a sărăciei, prin asigurarea unor condiții proprii de locuit pentru comunitățile defavorizate, precum și prin asigurarea acestora cu servicii de bază – medicale, educaționale, sociale în vederea creșterii gradului de ocupare și incluziune socială a acestora
- Creșterea gradului de participare în sistemul educațional

- Creșterea gradului de acoperire geografică și incluziune a înregistrării proprietăților în Sistemul Integrat de Cadastru și Carte Funciară
- Sprijinirea implementării transparente și eficiente a Programului Operațional Regional

Programul Operațional Infrastructură Mare 2014–2020[43]

Plecând de la experiența perioadei de programare 2007–2013, în scopul asigurării unei mai bune coordonări a procesului de gestionare a fondurilor europene, a unei abordări integrate a proiectelor majore de investiții vizând îndeplinirea obligațiilor asumate de România prin Tratatul de Aderare precum și prin alte directive europene a căror perioadă de implementare se încheie la orizontul anilor 2020, Guvernul a stabilit necesitatea grupării priorităților de investiții aferente sectoarelor infrastructurii majore de transport, mediu și energie într-un singur program operațional – Programul Operațional Infrastructură Mare.

Axele prioritare ale POIM 2014–2020:

Transport:

1. Dezvoltarea rețelei TEN-T pe teritoriul României
2. Creșterea accesibilității regionale prin conectarea la TEN-T
3. Dezvoltarea unui sistem de transport sigur și prietenos cu mediul

Mediu:

4. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
5. Protejarea și conservarea biodiversității, decontaminarea solurilor poluate istoric și monitorizarea calității aerului
6. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Energie curată și Eficiență Energetică:

7. Energie sigură și curată pentru o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon
8. Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

Infrastructură în regiunea București-Ilfov

9. Dezvoltarea infrastructurii urbane în București-Ilfov

[43] http://www.fonduri-ue.ro/poim-2014

Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- Dezvoltarea infrastructurii rutiere pe rețeaua TEN-T
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii feroviare pe rețeaua TEN-T (inclusiv prin realizarea coridorului feroviar de mare viteză)
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport naval pe rețeaua TEN-T
- Asigurarea mobilității regionale prin conectarea la infrastructura rutieră a TEN-T
- Asigurarea mobilității regionale prin conectarea la infrastructura feroviară a TEN-T
- Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea infrastructurii de transport la trecerea frontierei
- Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea porturilor
- Asigurarea mobilității regionale prin modernizarea aeroporturilor
- Modernizarea și dezvoltarea transportului intermodal
- Creșterea mobilității urbane și a serviciilor pentru călători prin dezvoltarea transportului urban cu metroul în Regiunea București – Ilfov
- Îmbunătățirea siguranței și securității pe toate modurile de transport
- Colectarea și epurarea apelor uzate urbane și asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației
- Consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeuri
- Sprijinirea investițiilor care promovează prevenirea generării de deșeuri, reutilizarea, reciclarea, inclusiv utilizarea lor ca materii prime secundare/subproduse, în vederea creșterii eficienței utilizării resurselor naturale
- Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară și asigurarea unui management eficient al ariilor protejate, inclusiv siturilor Natura 2000, la nivel de sit și/sau la nivel național
- Dezvoltarea și optimizarea evaluării calității aerului la nivel național, inclusiv pentru monitorizarea calității aerului
- Decontaminarea terenurilor industriale
- Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatic asupra producerii fenomenului de inundații
- Prevenirea și reducerea impactului schimbărilor climatic asupra producerii fenomenului de eroziune costieră

- Dezvoltarea și întărirea serviciilor profesioniste și voluntare pentru situații de urgență și a centrelor rapide de intervenție
- Valorificarea resurselor regenerabile pentru producerea energiei electrice și termice (biomasă, geotermal, microhidro)
- Îmbunătățirea eficienței energetice la întreprinderi prin sisteme de cogenerare de înaltă eficiență
- Implementarea distribuției inteligente de energie electrică la joasă tensiune
- Realizarea de sisteme de monitorizare a distribuției energiei electrice și termice la nivelul platformelor industriale în vederea creșterii eficienței energetice
- Realizarea de sisteme inteligente de transport energie electric
- Interconectarea Sistemului Național de Transport a Gazelor Naturale din România cu cel din Republica Moldova pe direcția Iași-Ungheni prin construcția sistemului de transport Onești – Gherăești – Lețcani

Programul Operațional Competitivitate 2014–2020[44] susține creșterea inteligentă, promovarea economiei bazate pe cunoaștere și inovare, prin investiții în: consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării, sporirea utilizării, calității și accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor.

În cadrul POC 2014–2020 au fost identificate două axe prioritare:

1. Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor
2. Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitala competitivă
3. Asistență tehnică

Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- Creșterea investițiilor private în CDI și încurajarea cererii pentru CDI
- Creșterea transferului de cunoștințe, tehnologie și personal cu competențe CDI prin parteneriate între mediul privat și cel de cercetare
- Creșterea excelenței bazei științifice ca motor al inovării prin dezvoltarea infrastructurii CD

[44] http://www.fonduri-ue.ro/poc-2014

- Creșterea implicării în cercetarea la nivelul UE, prin deblocarea potențialului pentru excelență în CDI ca de exemplu în programul cadru Orizont 2020 și prin atragerea de talente și competențe avansate în sistemul național de CDI
- Creșterea eficienței activităților publice prin dezvoltarea serviciilor de e-guvernare, asigurarea interoperabilității și securității informatice și utilizarea tehnologiilor cloud și a instrumentelor media sociale
- Dezvoltarea infrastructurii și sistemelor TIC, precum și a competențelor digitale pentru susținerea e-educației, e-sănătății, a culturii on-line și a incluziunii digitale
- Creșterea integrării pe verticală a soluțiilor TIC în economie și susținerea antreprenoriatului și inovării pentru dezvoltarea de produse și servicii TIC
- Extinderea și dezvoltarea infrastructurii de comunicații în bandă largă de mare viteză.

Domeniile de specializare inteligentă pentru CDI susținute prin POC (definite în cadrul Strategiei naționale pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare 2014–2020) sunt:

1. BIO-ECONOMIE: Alimente sigure, accesibile și optimizate nutrițional; Dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul horticulturii; Adaptarea sectorului de animale vii, medicină veterinară, pescuit și acvacultură la provocările secolului 21; Dezvoltarea sustenabilă a culturilor pentru a face față schimbărilor climatice; Dezvoltarea sustenabilă a sectorului forestier și creșterea competitivității acestuia; Bio-energie – biogaz, biomasă, bio-combustibili; Bio-nanotehnologii, biotehnologii industriale, biotehnologii de mediu, biotehnologii agro-alimentare, biotehnologii medicale și farmaceutice; Bio-analize; Design molecular – (bio)synthesis, semi-synthesis, high performance screening; Evaluare in vitro/in vivo pe durata procesului de proiectare genetică; Acțiuni sistemice locale and țintite pentru optimizarea profilului biofarmaceutic și farmacokinetic.
2. TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR: Analiza, gestiunea și securitatea bazelor mari de date; Internetul viitorului; Calcule de înaltă performanță și noi modele computerizate; Securitate Cibernetică; Tehnologii, instrumente și metode pentru dezvoltarea software.
3. ENERGIE ȘI MEDIU: Creșterea eficienței energetice la consumator; Utilizarea optimă a resurselor de apă convenționale și neconvenționale; Orașe inteligente.
4. ECO-TEHNOLOGII: Vehicule de nouă generație și tehnologii de transport verzi și eficiente energetic; Tehnologii, echipamente și sisteme tehnice inovative pentru producerea de bio-resurse alimentare și non-alimentare; Tehnologii pentru decontaminare and recuperare a deșeurilor; Înlocuirea materialelor critice și creșterea duratei de viață a materialelor prin acoperire funcțională.

În afară de cele patru domenii de specializare inteligentă, POC va sprijini, de asemenea, CDI pentru Sănătate, un sector de interes național pentru România: Diagnostic preventiv, tratament personalizat, de monitorizare și prognoză în oncologie; Îmbătrânirea sănătoasă, stil de viață și sănătatea publică; Medicina de reproducere, medicina materno-fetală și perinatale; Cercetarea bolilor neuro-degenerative și neuroinflamatorii; Cauzele cele mai extinse din România ale morbidității și mortalității; Evaluarea riscurilor de utilizare non-rațională a medicamentelor si suplimentelor alimentare la nivel de populație; Terapii personalizate/de grup și de monitorizare terapeutică; Farmacologie cantitativă sistemică și toxicologie: corelare, modelare și predicție.

Programul Operațional Capital Uman 2014–2020[45] susține creșterea economică incluzivă, prin investiții în: încurajarea ocupării și a mobilității forței de muncă, în special în rândul tinerilor și a persoanelor situate în afara pieței muncii, promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, susținerea educației, dezvoltarea competențelor și încurajarea învățării pe tot parcursul vieții.

În cadrul POCU 2014–2020 au fost identificate următoarele axe prioritare:

1. Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”
2. Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEET (not ineducation, employment or training)
3. Locuri de muncă pentru toți
4. Incluziunea socială și combaterea sărăciei
5. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitate comunității
6. Educație și competențe
7. Asistență tehnică

Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- Asigurarea faptului că tinerii (cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 de ani) din regiunile Centru, Sud-Est și Sud Muntenia fie au un loc de muncă, fie urmează o formă de educație sau de formare (reconversie) profesională (la patru luni după părăsirea școlii sau a sistemului de învățământ terțiar)
- Asigurarea faptului că tinerii din categoria NEET (cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 de ani) din regiunile ce beneficiază de sprijin sunt încadrați fie în muncă, fie într-un program educațional sau de formare (reconversie) în termen de maximum patru luni de la părăsirea școlii sau a sistemului de învățământ terțiar

[45] http://www.fonduri-ue.ro/pocu-2014

- Îmbunătățirea participării pe piața muncii a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, vizând în special șomerii pe termen lung, persoanele inactive, femeile, lucrătorii în vârstă, persoanele de etnie romă, persoanele cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile, persoanele din mediul rural
- Încurajarea antreprenoriatului și a înființării de întreprinderi, cu accent special pe sectoarele prioritare (inteligență, creștere, export, etc.)
- Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor în sectoarele prioritare și lanțuri valorice conectate, astfel cum au fost identificate în SNC și în SN-CDI
- Consolidarea capacității instituțiilor de pe piața muncii de a oferi servicii de înaltă calitate, adaptate nevoilor pieței muncii
- Promovarea incluziunii active și reducerea incidenței sărăciei în rândul minorității rome și a altor comunități dezavantajate din zonele urbane și rurale
- Promovarea incluziunii active și reducerea incidenței sărăciei în rândul minorității rome și a altor comunități dezavantajate din zonele urbane și rurale
- Dezvoltarea economiei sociale și promovarea antreprenoriatului social
- Îmbunătățirea accesului la servicii de asistență medicală și sociale, precum și la servicii sociale de interes general, caracterizate de costuri moderate și de calitate, prin promovarea tranziției către servicii integrate la nivelul comunității
- Îmbunătățirea accesului și nivelului de participare la programe de educație a copiilor preșcolari și la învățământ primar și secundar de calitate
- Creșterea ratei de retenție școlară în educația și formarea profesională inițială și creșterea participării la educație a grupurilor expuse riscului excluziunii
- Îmbunătățirea calității și eficienței învățământului terțiar, precum și a accesului și a ratelor de participare la studiile de nivel terțiar
- Creșterea relevanței și îmbunătățirea accesului la educație și formare profesională pe tot parcursul vieții
- Îmbunătățirea relevanței dintre sistemul de educație și formare profesională și nevoile pieței muncii

Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020[46] își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice, contribuind astfel la susținerea creșterii durabile în România.

POCA 2014–2020 este structurat pe trei axe prioritare și are rolul de a contribui la crearea unei administrații publice moderne capabilă să faciliteze dezvoltarea

[46] http://www.fonduri-ue.ro/poca-2014

socio-economică a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate, contribuind la atingerea obiectivelor strategiei 2020:

1. Structuri eficiente la nivelul tuturor palierelor administrative și judiciare
2. Administrație publică și sistem judiciar eficace și transparente
3. Asistență tehnică

Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- Dezvoltarea planificării strategice, a bugetării pe programe și a practicilor de coordonare/cooperare/consultare în administrația publică centrală
- Dezvoltarea și implementarea de politici și instrumente moderne de management al resurselor umane
- Îmbunătățirea eficienței sistemului judiciar
- Oferirea de servicii publice de calitate pentru cetățeni și mediul de afaceri la nivel local
- Creșterea transparenței, integrității și responsabilității la nivelul autorităților și instituțiilor publice
- Îmbunătățirea accesului și a calității serviciilor furnizate de sistemul judiciar, inclusiv prin asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul acestuia

Programul Operațional Asistență Tehnică 2014–2020[47] își propune ca și obiectiv general asigurarea capacității și a instrumentelor necesare pentru o eficientă coordonare, gestionare și control al intervențiilor finanțate din fondurile ESI, precum și pentru o implementare eficientă, bine orientată și corectă a PO AT, PO IM și PO Competitivitate, prin intermediul celor 3 axe prioritare.

Strategia POAT 2014–2020 cuprinde două direcții principale de acțiune:

1) Beneficiari, comunicare FSEI și întărire parteneriat pentru FESI. Această direcție de acțiune va fi implementată prin intermediul:
   - Axei prioritare 1 „Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din fondurile ESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri”
2) Sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI. Această direcție de acțiune va fi implementată prin intermediul:

[47] http://www.fonduri-ue.ro/poat-2014

- Axei prioritare 2 „Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI”
- Axei prioritare 3 „Creșterea eficienței resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor ESI”.

Obiectivele specifice ale acestei strategii sunt:

- Întărirea capacității beneficiarilor de proiecte finanțate din FESI de a pregăti și de a implementa proiecte mature
- Creșterea transparenței și a eficienței comunicării și dezvoltarea culturii parteneriale privind FESI și rolul Politicii de Coeziune a UE
- Îmbunătățirea cadrului de reglementare, strategic și procedural pentru coordonarea și implementarea FESI
- Dezvoltarea și menținerea unui sistem informatic funcțional și eficient în vederea îmbunătățirii managementului corect al informației necesare coordonării și controlului FESI
- Dezvoltarea unei politici îmbunătățite a managementului resurselor umane care să asigure stabilitatea, calificarea și motivarea adecvată a personalului care lucrează în cadrul sistemului de coordonare, gestionare și control al FESI

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014–2020[48] își propune următoarele priorități:

- Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale
- Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor
- Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură
- Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură
- Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic
- Promovarea incluziunii sociale, reducerea sărăciei și dezvoltare economică în zonele rurale

[48] http://www.fonduri-ue.ro/pndr-2014

Obiective specifice:

- Restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole
- Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice
- Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale

Programul Național de Dezvoltare Locală[49], coordonat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă.

Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare/extindere/reabilitare/modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- unități de învățământ preuniversitar;
- unități sanitare din mediul rural;
- drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;
- poduri, podețe sau punți pietonale;
- obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;
- platforme de gunoi;
- piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
- modernizarea bazelor sportive.

Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor": beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor și orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora.

[49] http://mdrap.ro/lucrari-publice/pndl

Strategia de dezvoltare teritorială a României. România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni[50] – propune următoarele obiective generale:

- asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband
- creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate atractive și incluzive
- dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane
- protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială
- creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială

Obiective specifice:

- dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european
- dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional
- consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național
- asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale
- asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională
- creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local
- furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației

[50] http://mdrap.ro/dezvoltare-teritoriala/-2979

O3.1 Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționali și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană

O3.2 Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului

O3.3 Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general.

O3.4 Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial

O4.1 Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural.

O4.2 Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit.

O4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale.

O4.4 Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților.

O5.1 Consolidarea capacității structurilor de guvernanță la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice.

O5.2 Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului).

O5.3 Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional.

De asemenea, s-au instituit 10 linii directoare de planificare:

1. Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară
2. Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților.
3. Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi.
4. Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor.
5. Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale

6. Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili.
7. Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale
8. Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate.
9. Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare.
10. Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora

Programe de cooperare

Strategia UE pentru Regiunea Dunării[51] este o platformă pentru încurajarea parteneriatelor, atât între autoritățile locale și regionale, cât și între autorități, mediu privat și sectorul neguvernamental, prin generarea de proiecte pentru dezvoltarea regiunii Dunării. Din punct de vedere geografic, această strategie privește în principal, dar nu în mod exclusiv: Germania (Baden-Württemberg și Bavaria), Austria, Republica Slovacă, Republica Cehă, Ungaria, Slovenia, România și Bulgaria din cadrul UE, precum și Croația, Serbia, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Republica Moldova și Ucraina (regiunile situate de-a lungul Dunării), din afara Uniunii.

Această strategie are patru piloni. Fiecare dintre aceștia conține: zone prioritare, domenii specifice de acțiune:

1. Interconectarea regiunii Dunării
    - Pentru îmbunătățirea mobilității și a multimodalității
        a. Căi navigabile interioare
        b. Legături rutiere, feroviare și aeriene
    - Pentru încurajarea energiilor mai durabile
    - Pentru promovarea culturii și a turismului, a contactelor directe între oameni
2. Protejarea mediului în regiunea Dunării
    - Restaurarea și întreținerea calității apelor
    - Gestionarea riscurilor de mediu
    - Conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor

[51] http://mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-5882

3. Creșterea prosperității în regiunea Dunării
    - Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației
    - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea grupurilor
    - Investiția în oameni și capacități
4. Consolidarea regiunii Dunării
    - Ameliorarea capacității instituționale și a cooperării
    - Conlucrarea în vederea promovării securității și pentru soluționarea problemelor puse de criminalitatea organizată și de infracțiunile grave.

Planul de acțiune subliniază importanța unei abordări localizate și integrate. Legăturile bune între zonele urbane și rurale, accesul echitabil la infrastructuri și servicii, precum și condițiile de trai comparabile vor promova coeziunea teritorială. Exemple de acțiuni care vizează mediul urban: Asigurarea mobilității și a unui sistem de transport metropolitan durabil, Dezvoltarea sistemelor de trafic inteligente prin utilizarea tehnologiilor ecologice, în special în regiunile urbane, Investiții majore în construirea și modernizarea facilităților de tratare a apelor reziduale urbane, Dezvoltarea infrastructurii verzi în vederea conectării diferitelor regiuni și habitate biogeografice, Îmbunătățirea coordonării politicilor inter-sectoriale cu privire la provocările generate de schimbările demografice și migrație, Combaterea problemelor legate de capacitatea instituțională și serviciile publice (dezvoltare urbană inovativă și sustenabilă, tehnologii urbane verzi), asigurarea fluxurilor de informații și schimburilor la toate nivelele (rețele de orașe, regiuni, zone urbane și rurale, cooperare pentru regenerare urbană, sprijin pentru tehnologii urbane moderne).

Programul de cooperare transnațională Sud Estul Europei[52] vizează îmbunătățirea procesului integrării teritoriale, economice și sociale și contribuția la coeziune, stabilitate și competitivitate prin dezvoltarea de parteneriate transnaționale și realizarea de acțiuni comune în domenii de importanță strategică. Aria de cooperare: Austria, Grecia, Italia (Regiunile: Lombardia, Bolzano/Bozen, Trento, Veneto, Friuli-Venezia-Giulia, Emilia Romagna, Umbria, Marche, Abruzzo, Molise, Puglia, Basilicata), Bulgaria, Ungaria, România, Slovenia, Slovacia, Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Albania, Bosnia, Muntenegru, Serbia, Republica Moldova și Ucraina (Oblasturile: Cjermovestka, Ivano-Frankiviska, Zakarpat-ska, Odessa).

Obiectivul strategic general al programului este: Crearea de parteneriate transnaționale în domenii de importanță strategică în scopul îmbunătățirii procesului de integrare teritorială, economică și socială și al sprijinirii coeziunii, stabilității și competitivității.

[52] http://mdrap.ro/dezvoltare-regionala/-2257/programe-de-cooperare-teritoriala-europeana/-4355

Axele prioritare ale programului au fost definite după cum urmează:

- Axa 1 – Sprijinirea inovării și antreprenoriatului
- Axa 2 – Protecția și îmbunătățirea mediului înconjurător
- Axa 3 – Îmbunătățirea accesibilității
- Axa 4 – Dezvoltare sinergiilor transnaționale ale zonelor cu potențial
- Axa 5 – Asistență tehnică pentru implementarea programului și creșterea capacității

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007–2013 și 2020, 2030[53] – obiective:

- modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes European și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor;
- liberalizarea pieței interne de transport;
- stimularea dezvoltării economiei și a competitivității;
- întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național;
- compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Strategia de transport intermodal în România 2020[54] – obiective avute în vedere:

- modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente
- realizarea unor servicii intermodale de calitate
- implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață
- stimularea promovării sistemului național de transport intermodal

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007–2026[55] are ca principale obiective transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

---

[53] http://www.enterprise-europe-erbsn.ro/download/1447/

[54] http://mt.gov.ro/web14/documente/strategie/strategii_sectoriale/strategie_de_transport_intermodal_text.pdf

[55] http://www.bed-and-breakfast.ro/pdf/masterplan/2.%20MasterPlan_27.06.2007_Concluzii_Principale.pdf

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030[56]. Obiectivele pentru 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030[57] – are următoarele obiective:

- Valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental
- Racordarea șa rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare
- Structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane
- Afirmarea solidarității urban-rural
- Dezvoltarea rurală
- Consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale
- Dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii
- Creșterea competitivității teritoriale
- Protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

3.1.3. Contextul strategic regional și județean

Strategia de Dezvoltare Regională Nord–Vest 2014–2020 (versiune de lucru februarie 2014)[58]:

Obiectiv general: Creșterea economiei regionale, prin dezvoltarea multidimensională și integrată, pentru diminuarea disparităților intra și inter-regionale și creșterea standardului de viață regional.

Obiective specifice și priorități de dezvoltare:

O.S. 1: Creșterea numărului de locuri de muncă și a veniturilor

P.1.1. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor cu precădere în sectoarele de specializare inteligentă în vederea creării de noi locuri de muncă mai bine plătite

[56] http://www.mmediu.ro/beta/domenii/dezvoltare-durabila/strategia-nationala-a-romaniei-2013-2020-2030/

[57] http://www.mdrap.ro/dezvoltare-teritoriala/cooperare-si-coeziune-teritoriala/csdt-romania

[58] http://www.nord-vest.ro/strategia-de-dezvoltare-regionala-2014-2020/

P.1.2. Încurajarea activităților de CDI în activitățile economice cu potențial de specializare inteligentă și consolidarea capacităților de CDI

P.1.3. Creșterea competitivității economiei regionale prin sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, care utilizează eficient resursele și are în vedere schimbările climatice

O.S. 2: Creșterea accesibilității regiunii și a mobilității locuitorilor, mărfurilor și informațiilor

P.2.1. Dezvoltarea unui sistem de transport durabil și asigurarea succesului și integrării în rețelele de transport majore de la nivel european și internațional

P.2.2. Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și a utilizării acestor rețele de către mediul public și privat

O.S. 3: Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune

P.3.1. Sprijinirea dezvoltării urbane integrate durabile

P.3.2. Promovarea ocupării și a mobilității forței de muncă

P.3.3. Îmbunătățirea accesului și dezvoltarea infrastructurii de educație și formare profesională, de sănătate și asistență socială

P.3.4. Dezvoltarea durabilă a turismului

P.3.5. Sprijinirea dezvoltării rurale integrate durabile

P.3.6. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

P.3.7. Protejarea și conservarea mediului natural

O.S. 4: Creșterea eficienței și calității serviciilor oferite de administrația publică

P.4.1. Investiții în capacitatea instituțională în perspectiva instituționalâ, în vederea realizării de reforme pentru a asigura gestionarea eficientă a politicilor publice și transparență, integritate și responsabilitate

P.4.2. Consolidarea capacității părților interesate care își desfășoară activitatea în domeniul ocupării forței de muncă, al sănătății și al politicilor sociale

Strategia de Dezvoltare a Județului Satu Mare până în anul 2020[59]:

Obiectiv general: Creșterea competitivității economiei județene și a atractivității județului Satu Mare, pentru locuitori, întreprinzători locali și străini, respectiv turiști și vizitatori, prin valorificarea poziției geografice strategice și intervenții în

[59] http://www.compas20.ro/url/Capitolul-II-Strategia-de-dezvoltare-a-judetului

sectoarele prioritare, în vederea diminuării disparităților la nivelul județului și creșterea calității vieții locuitorilor acestuia.

Obiective specifice:

I. Obiective verticale:

1. Creșterea competitivității economice în industrie și servicii și dezvoltarea mediului antreprenorial;
2. Creșterea competitivității sectorului turistic, cu prioritate în turismul de sănătate și cel cultural;
3. Creșterea competitivității economiei județene și a atractivității județului Satu Mare, pentru locuitori, întreprinzători locali și străini, respectiv turiști și vizitatori, prin valorificarea poziției geografice strategice și intervenții în sectoarele prioritare, în vederea diminuării disparităților la nivelul județului și creșterea calității vieții locuitorilor acestuia;
4. Creșterea valorii adăugate a activităților economice din sectorul agricol și dezvoltarea rurală;
5. Valorificarea resurselor energetice regenerabile și a energiei geotermale;
6. Reducerea dezechilibrelor și creșterea integrării sociale la nivelul județului

II. Obiective orizontale:

1. Valorificarea și dezvoltarea resurselor umane
2. Dezvoltarea infrastructurii suport pentru creșterea economică și dezvoltarea echilibrată
3. Dezvoltarea durabilă prin protejarea mediului
4. Cooperare teritorială
5. Întărirea capacității instituționale a administrației publice din județ

3.2. Analiza implementării Planului Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Carei pentru perioada 2007–2013

În anul 2009, a fost elaborat și aprobat Planul Integrat de Dezvoltarea Urbană (PIDU) al Municipiului Carei pentru perioada 2007–2013, care cuprindea prioritățile și proiectele prioritare de investiții ale municipiului pentru perioada de programare anterioară. Elaborarea acestui document de planificare strategică a fost și o precondiție pentru accesarea finanțărilor nerambursabile din Programul Operațional Regional

2007–2013, Axa Prioritară 1 – „Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor – poli urbani de creștere”.

În perioada de programare 2007–2013, au fost implementate următoarele proiecte prioritare de investiții cuprinse în PIDU Carei pentru perioada 2007–2013:

Nr. crt	Denumire proiect	Obiectiv și activități propuse	Buget proiect			
			Valoare nerambursabilă solicitată (lei)	Contribuție proprie costuri eligibile (lei)	Costuri neeligibile (lei)	Total (lei)
1	Renașterea Centrului Cultural Carei	Obiectiv: Creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă prin reabilitarea patrimoniului cultural construit și îmbunătățirea serviciilor culturale în municipiul Carei. • Lucrări de restaurare/conservare Casa de Cultură • Lucrări de restaurare/conservare Teatrul Municipal • Amenajare spațiu de creație • Amenajarea spațiilor verzi și a parcării din fața Centrului Cultural	7.766.756	166.500	1.924.252,71	9.857.508,71
2	Reamenajare str. 1 Decembrie 1918 Carei – axă de dezvoltare	Obiectiv: Creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă prin modernizarea spațiilor publice urbane, a principalei axe de dezvoltare a zonei de acțiune • Lucrări de pavare a străzii pe anumite porțiuni • Prelungire pietonal • Reamenajări scuaruri situate de-a lungul străzii • Realizarea unei piste pentru bicicliști • Iluminat arhitectural • Modernizare stații de autobuz și alt mobilier urban	5.527.744,27	113.386,73	1.109.191,71	6.750.322,71
3	Reintegrarea vechii cazărmi prin înființarea Centrului social Carei	Obiectiv: Creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă prin reintegrarea infrastructurii urbane	7.120.417.87	146.056,13	1.404.429,71	8.670.903,71

Nr. crt	Denumire proiect	Obiectiv și activități propuse	Buget proiect			
			Valoare nerambursabilă solicitată (lei)	Contribuție proprie costuri eligibile (lei)	Costuri neeligibile (lei)	Total (lei)
		degradate și neutilizate, în vederea îmbunătățirii serviciilor sociale în municipiul Carei • Reabilitarea și modernizarea clădirii fostei Cazărmi • Pregătirea acesteia în vederea înființării: unui centru de zi pentru copiii aflați în dificultate, adăpost de noapte pentru persoane victime ale violenței domestice si tineri fără loc de munca proveniți din servicii rezidențiale cu vârsta intre 18–25 ani.				
4	Modernizare spațiilor publice urbane din cartiere Mihai Viteazul I si Mihai Viteazul II	Obiectiv: Creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă prin modernizarea spațiilor publice din Cartierele Mihai Viteazul I și Mihai Viteazul II • Modernizare străzi și trotuare • Reamenajare parcări	2.190.488,65	44.931,95	424.729,99	2.660.150,59
5	Creșterea calității vieții prin modernizarea spațiilor verzi și dezvoltarea iluminatului public în Mihai Viteazul I, Mihai Viteazul II și Republicii	Obiectiv: Creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă prin crearea și amenajarea spațiilor verzi si dezvoltarea iluminatului public • Reamenajare și crearea spațiilor verzi • Dezvoltarea iluminatului public	2.402.352,85	49.277,75	465.809,99	2.917.440,59
6	Reabilitarea și modernizarea Cantinei de ajutor social din municipiul Carei	Obiectiv: Creșterea calității vieții si creșterea de noi locuri de muncă prin reabilitarea infrastructurii sociale și îmbunătățirea serviciilor sociale in municipiul Carei • Reabilitarea clădirii • Dotări de specialitate	1.302.198,91	26.711,09	252.492,90	1.581.402,90

În plus față de aceste proiecte prioritare, subscrise obiectivelor Planului Integrat de Dezvoltare Urbană aferente perioadei de programare 2007–2013, care au fost finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională (F.E.D.R.), prin Programul Operațional Regional 2007–2013, Axa Prioritară 1, la nivel local au fost implementate, în acest interval, și alte proiecte finanțate de la bugetul local sau de către alte entități, inclusiv din alte Programe Operaționale. Dintre acestea pot fi menționate următoarele intervenții, care se subscriu obiectivelor, priorităților și măsurilor din vechiul PIDU:

- Reabilitarea străzilor: Agoston (asfaltare), B.N. Antal. T. Cipariu, B.P. Hașdeu, M. Kogălniceanu, Moricz Zsigmont, V. Țepeș, P. Rareș, Pomilor, Agârbiceanu, S. Bărnuțiu, D. Cantemir, P. Ispirescu, M. Klein, Plugarilor, Rândunelelor, R. Șerban, Gr. Ureche, A. Vlaicu, C. Brâncoveanu, Florilor, Zorilor (pietruire);
- Reabilitare și ranforsare carosabil pe str. Crasna, N. Titulescu, G. Șincai, Piața Avram Iancu, Someș, Grof. Karolyi Șandor, Al. Vlahuță, Tireamului;
- Modernizarea E 671 (DN 19) în municipiul Carei;
- Amenajarea unor drumuri de exploatație agricolă în extravilanul municipiului Carei;
- Modernizarea stației de epurare (etapele I și II, inclusiv achiziționarea de echipamente de laborator);
- Extinderea rețelei de canalizare pe str. Densușeanu, Rebreanu, Calea Armatei Române, Romulus, Crasna;
- Extindere rețele de canalizare în Municipiul Carei;
- Realizarea canalizării pluviale pe Str. D. Pista, Privighetorilor,
- Extinderea LEA 0,4 kV pe Str. Tireamului, LES 0,4 kV zona Grădina Viilor;
- Extinderea iluminatului public pe Str. Tireamului;
- Construcție locuințe pentru tineret Str. Tireamului;
- Construcție locuințe sociale (90 ap);
- Reabilitarea peisagistică a parcului din jurul Castelului;
- Restaurare monument de patrimoniu „Hanul steaua de Aur”;
- Reamenajare spațiu verde din zona centrală a monumentului „Ostașului român”;
- Alimentarea cu gaze naturale a Creșei, a Pieței Agroalimentare;
- Achiziționare imobil Grădinița nr. 2;
- Reabilitare rețele edilitare și ateliere la Grupul Școlar „Anghel Saligny”;

- Alimentare cu gaze, reabilitare și extindere, asigurare utilități la corpul nou și extindere laborator la Școala Generală nr. 1;
- Reabilitare și extindere Liceul Teoretic;
- Reabilitarea Școala Generală nr. 3;
- Reabilitare acoperiș și sală de sport la Școala Generală „Vasile Lucaciu”;
- Dotări la Grădinița nr. 3 și la Colegiul „Iuliu Maniu”;
- Amenajare spațiu verde cu irigație în curtea Spitalului Municipal;
- Reabilitarea termică a blocurilor de locuit;
- Reabilitarea ambulatoriului de specialitate integrat al Spitalului Municipal Carei;
- Reabilitare clădire și amenajare teatru de vară în cadrul Parcului Dendrologic;
- Etc.

Având în vedere faptul că Municipiul Carei a dispus de acest document strategic de dezvoltare pentru perioada de programare 2007–2013, o atenție deosebită s-a acordat asigurării continuității procesului de planificare strategică de la nivel local. În acest sens, s-au făcut următoarele demersuri:

- profilul demografic, social și economic al municipiului cuprinde o analiză comparativă a principalilor indicatori de dezvoltare socio-economică, prin raportare la valorile de referință din anul 2007, începutul fostei perioade de programare;
- au fost reactivate structurile parteneriale de la nivel local (grupuri de lucru cu personalul din administrația publică locală, dar și cu alți actori interesați de la nivel local), în vederea validării noului document strategic, în fiecare etapă majoră a elaborării sale (profil și analiza SWOT, viziune de dezvoltare și strategie, portofoliul de proiecte);
- politicile, măsurile, acțiunile și proiectele cuprinse în vechiul PIDU care nu au fost implementate în perioada de programare 2007–2013, au fost readuse în discuție în cadrul structurilor parteneriale și o parte dintre acestea au fost cuprinse și în noul document strategic.

Pe de altă parte, noul PIDU a fost elaborat plecând de la experiența procesului de planificare și de implementare a Planului pentru perioada 2007–2013, în vederea eliminării unor aspecte problematice sau blocaje:

- includerea în noua document de planificare strategică a unui portofoliu cât mai diversificat de proiecte, care să satisfacă nevoile identificate la nivelul principalelor domenii de analiză și care să asigure premisele atragerii unui volum suplimentar de resurse financiare externe (din fonduri U.E., de la bugetul de stat, parteneriate public-private, etc.);

- asigurarea unei structuri logice a documentului strategic (cunoscută ca „logica intervenției"), în care să existe o corelare clară între punctele slabe, amenințările, punctele tari și oportunitățile rezultate din profilul municipiului și al zonei metropolitane, sintetizate în Analiza SWOT, și viziunea de dezvoltare, direcțiile strategice de dezvoltare și proiectele prioritare din Planul propus pentru perioada 2014–2020. O astfel de structură este, în același timp, mai ușor de parcurs de către orice tip de utilizator al documentului;
- corelarea portofoliului de proiecte de dezvoltare din noul PIDU cu sursele de finanțare din fonduri externe și proprii, precum și cu capacitatea reală de finanțare a comunității locale. În acest sens, noul PIDU cuprinde o analiză detaliată a resurselor financiare proprii și atrase de către autoritățile publice locale în perioada de programare 2007–2013, prognoza dinamicii bugetare pentru următoarea perioadă de programare, corelarea cu prioritățile de investiții de la nivel european, național și regional și cu resursele financiare alocate pentru acestea (de ex. prin Programele Operaționale 2014–2020) și indicarea surselor potențiale de finanțare pentru fiecare proiect din portofoliul pentru următoarea perioadă de programare;
- noul document strategic este unul pragmatic, în sensul că a acordat prioritate acelor măsuri și proiecte mature (pentru care au fost realizate deja demersuri – studii, consultări, expertize, au fost rezolvate unele aspecte legate de proprietate, etc.) și asupra cărora există un larg consens la nivelul actorilor interesați de la nivel local. În acest fel, gradul de atingere al indicatorilor de realizare ai PIDU va fi unul mai ridicat ca în perioada de programare 2007–2013, iar Municipiul Carei va avea un avantaj competitiv în fața altor comunități, unde demersurile de identificare a nevoilor de dezvoltare și a proiectelor prioritare nu a fost demarat, ceea ce le va afecta negativ inclusiv capacitatea de absorbție a fondurilor europene sau de la bugetul de stat.

Nu în ultimul rând, noul PIDU al Municipiului Careieste unul bine fundamentată științific, bazată pe instrumente de planificare moderne și agreate la nivel european (analize comparative și multidimensionale, benchmarking, analiză SWOT, etc.), datele de input provenind exclusiv din surse oficiale, verificabile, credibile (Institutul Național de Statistică, Direcția de Finanțe Publice, Oficiul Național al Registrului Comerțului, etc.) și care permit monitorizarea dinamicii socio-economice a MunicipiuluiCarei, în faza de implementare a documentului strategic.

3.3. Viziunea de dezvoltare (Orizont 2020)

Municipiul Carei va fi, la nivelul anului 2020, un centru urban de importanță transfrontalieră, care va polariza și va deservi întregul teritoriu cuprins între municipiile

Satu-Mare, Oradea, Zalău, Nyiregyhaza și Debrecen, o comunitate dinamică, durabilă și atractivă pentru locuitori, investitori și turiști, conectată la rețelele majore de transport de la nivel european, bazată pe o creștere incluzivă și inteligentă, cu o administrație proactivă și responsabilă, orientată către un parteneriat permanent cu cetățenii.

3.4. Ținte specifice pentru anul 2020

1. „Careiul cetățeanului": comunitate incluzivă și durabilă, cu un standard de viață european pentru cetățeni

La orizontul anului 2020, municipiul Carei va fi o comunitate modernă și funcțională, cu legături rapide la rețeaua TEN-T și la polii urbani majori din regiune (Oradea, Satu-Mare, Cluj-Napoca, Debrecen), care va beneficia de un drum european și de o variantă de ocolire moderne, care să devieze traficul greu din zonele intens locuite, cu impact pozitiv asupra mediului, de spații publice moderne și accesibile tuturor locuitorilor, de cartiere de locuințe regenerate, de străzi modernizate și de locuri de parcare suficiente, de sisteme de prevenire și combatere a infracționalității și criminalității. De asemenea, toți locuitorii municipiului Carei vor avea acces la rețeaua tehnico-edilitară modernă (apă, canalizare, gaze, energie electrică, salubritate) și la servicii educaționale, sanitare, sociale și culturale de calitate. În acest sens, vor fi continuate investițiile în modernizarea și dotarea unităților de învățământ, a spitalului municipal, a instituțiilor de cultură, precum și în dezvoltarea și diversificarea sferei de servicii sociale furnizate cetățenilor, cu precădere celor provenind din grupuri dezavantajate.

De asemenea, municipiul Carei va deveni un adevărat „oraș verde", printr-o serie de investiții integrate: un sistem de iluminat public eficient energetic, alimentat cu energie produsă din resurse regenerabile; blocuri de locuințe și clădiri publice reabilitate și modernizate termic și alimentate cu energie verde; o rețea extinsă de piste de biciclete și trasee pietonale; spații verzi și de agrement moderne, accesibile tuturor locuitorilor, etc.

Administrația publică locală va continua eforturile pentru apropierea de nevoilor cetățenilor, reducerea birocrației și furnizarea de servicii publice eficiente, rapide și de calitate. În acest sens, Primăria Carei va beneficia de un sediu nou, adaptat la volumul său de activitate, de investiții pentru implementarea serviciilor de tip „E-administrație" și de programe de formare profesională continuă pentru personalul din administrația locală. De asemenea, vor fi încheiate noi acorduri de înfrățire și colaborare cu alte orașe sau rețele de orașe din U.E., vor fi elaborate, monitorizate și evaluate periodic documentele de planificare strategică și de urbanism, iar acțiunile de comunicare și consultare cu cetățenii vor fi intensificate, inclusiv în mediul virtual, prin lansarea unui nou portal WEB.

2. „Carei investitorilor": pol investițional de importanță regională, cu o creștere economică inteligentă

La orizontul anului 2020, Municipiul Carei își va consolida poziția de pol investițional de importanță regională, prin valorificarea superioară a avantajelor sale competitive (disponibilitatea forței de muncă calificate și a terenurilor extinse pentru investiții, cu acces la rețelele de utilități, la costuri mai reduse în comparație cu marile centre urbane, poziția geografică strategică, de oraș de graniță, proximitatea față de marile piețe central și est-europene, accesul rapid la rețeaua majoră de comunicații din Europa Centrală, dimensiunea multi-etnică și mulți-lingvistică a orașului, deschiderea autorităților locale față de investitori și facilitățile fiscale acordate acestora, etc.). Aceste avantaje vor fi consolidate prin construcția unui centru de afaceri (parc industrial), care va dispune de facilități și servicii complexe de afaceri pentru investitorii străini și autohtoni din domeniul agricol, al producției, logisticii, serviciilor și energiei, care vor putea beneficia inclusiv de finanțări nerambursabile pentru realizarea de investiții productive și dezvoltarea afacerilor.

O atenție deosebită se va acorda valorificării durabile a resurselor agricole și energetice din zona Carei, cu precădere a celor de energie geotermală, prin facilitarea parteneriatelor de tip public-privat de care să beneficieze toți locuitorii comunității.

De asemenea, vor fi continuate investițiile în domeniul infrastructurii și a serviciilor educaționale și de formare profesională continuă, cu accent pe componenta tehnică și vocațională, care vor asigura necesarul de forță de muncă calificată pentru companiile instalate în parcul industrial și cele deja existente în zonă.

Totodată, va fi sprijinită integrarea companiilor locale în rețelele de clustere, în lanțurile de furnizare și în grupurile de producători de la nivel regional, care vor furniza actorilor din domeniu servicii de afaceri complexe și profesioniste (informare, consultanță, promovare, networking, transfer tehnologic, training, etc.). În paralel, întreprinzătorii agricoli din jurul municipiului vor beneficia de sprijin financiar pentru extinderea și modernizarea fermelor, a spațiilor de depozitare a produselor agroalimentare, a unităților de procesare primară, instalarea tinerilor fermieri, etc.

3. „Careiul turiștilor": destinație turistică și culturală atractivă, de importanță transfrontalieră

La orizontul anului 2020, municipiul Carei va deveni o destinație pentru turismul cultural, religios, balnear și de agrement, rural și ecologic, gastronomic și viniviticol de importanță transfrontalieră, ca urmare a continuării investițiilor deja realizate și a îmbunătățirii activităților de promovare pe piețele internă și externă. Astfel, vor fi continuate investițiile pentru reabilitarea și punerea în valoare a clădirilor de patrimoniu și cu o valoare arhitecturală deosebită din centrul orașului, pentru modernizarea instituțiilor de cultură, pentru crearea de spații publice moderne, atractive pentru turiști, pentru valorificarea patrimoniului natural și dezvoltarea

infrastructurii turistice, va fi sprijinită dezvoltarea sectorului de hotelărie și alimentație publică, prin investiții private și vor fi derulate acțiuni integrate de informare și promovare turistică, prin conceperea unor circuite regionale și transfrontaliere, a unor site-uri WEB de promovare, organizarea de evenimente culturale, participarea la târguri și expoziții interne și internaționale, etc.

De asemenea, autoritățile locale vor sprijini integrarea operatorilor turistici locali în organizații asociative (clustere, organizații profesionale și sectoriale, etc.), precum și în dezvoltarea resurselor umane din domeniu, în scopul creșterii calității serviciilor turistice oferite.

3.5. Obiective strategice. Obiective Operaționale. Măsuri.

Obiectivul strategic 1. Creșterea atractivității municipiului Carei pentru locuitori:

Justificare:

În perioada de programare 2007–2013, s-au realizat investiții importante din fonduri publice (cu precădere din Programul Operațional Regional) pentru reabilitarea și modernizarea infrastructurii urbane, a celei de transport, tehnico-edilitare, educaționale, sanitare și de servicii sociale. Cu toate acestea, Municipiul Carei se confruntă cu dificultăți în asigurarea accesului tuturor cetățenilor la astfel de infrastructuri și servicii publice de calitate: infrastructura de servicii sociale (locuințe, centre sociale rezidențiale și de zi, întreprinderi sociale, etc.) este insuficientă, în contextul în care numărul persoanelor supuse riscului de excluziune este în creștere; multe dintre unitățile de învățământau o infrastructură deficitară, învechită, și un grad redus de dotare; infrastructura sportivă și culturală este uzată fizic și moral; unitățile medicale necesită dotarea cu echipamente moderne, etc. De asemenea, spațiile publice urbane sunt reduse ca suprafață și sunt lipsite de dotări adecvate, iar cea mai mare parte a populației locuiește în cartiere de blocuri construite în perioada comunistă, care se confruntă cu un deficit de locuri de parcare, spații verzi, locuri de joacă, spații de socializare, trasee pietonale și velo, etc. Toate acestea vor reprezenta priorități de investiții integrate ale municipalității în următoarea perioadă de programare.

În pofida dificultăților cu care se confruntă (migrația personalului, nivelul scăzut de salarizare, resursele financiare limitate, etc.), administrația publică locală a înregistrat performanțe semnificative în perioada 2007–2013, mai ales din perspectiva absorbției de fonduri europene și a îmbunătățirii politicilor publice. Cu toate acestea, sondajele de opinie indică faptul că încrederea populației în administrația publică locală se menține la cote scăzute, cei mai mulți dintre respondenți invocând birocrația excesivă și lipsa de transparență. Accesarea de noi finanțări nerambursabile, creșterea veniturilor la bugetul local pentru realizarea de investiții și asigurarea cofinanțării, precum și formarea continuă a personalului din administrația locală vor

continua să rămână priorități ale administrației locale și în perioada 2014–2020. De asemenea, sunt necesare investiții suplimentare pentru amenajarea unui nou sediu al Primăriei, care să fie adecvat volumului de activitate și a numărului de angajați al acesteia, precum și în informatizarea și implementarea unui sistem de tip „e-administrație". O atenție deosebită se va acorda dezvoltării colaborării și a parteneriatelor interne (cu precădere în cadrul ADI Zona Metropolitană Satu-Mare) și transfrontaliere cu alte unități administrativ-teritoriale, pentru implementarea de proiecte de interes comun, schimbul de experiență și de bune practici, atragerea de investitori și turiști, etc.

Obiectivul operațional 1.1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori

- Măsura 1.1.1. Asigurarea unor spații urbane de calitate și oportunități de petrecere a timpului liber

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: reabilitarea infrastructurii urbane – spații publice, scuaruri, alei pietonale și piste de bicicletă, spații verzi, locuri de parcare, locuri de joacă pentru copii, spații de informare și socializare; amenajarea, extinderea și modernizarea zonelor de agrement (aquapark-uri, plaje, spații de promenadă), infrastructură sportivă (stadioane, săli polivalente și de sport, bazine de înot), etc.

- Măsura 1.1.2. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de educație și formare profesională de calitate pentru toți locuitorii comunității

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ, construcția de campusuri educaționale, extinderea transportului școlar, tranziția de la școală la viața activă, programe de formare profesională continuă, promovarea adaptabilității și flexibilității forței de muncă, îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare, implementarea de măsuri active de ocupare, burse doctorale, programe de practică și mentorat, adaptarea ofertei educaționale la nevoile mediului educațional, creșterea accesului la educației și reducerea abandonului școlar, etc.

- Măsura 1.1.3. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de sănătate de calitate pentru toți locuitorii comunității

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: construcția, extinderea, modernizarea și dotarea unităților medicale publice și private, dotarea cu autosanitare a serviciilor de ambulanță, etc.

- Măsura 1.1.4. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii sociale de calitate și combaterea sărăciei

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: construcția, extinderea, modernizarea și dotarea de unități de asistență socială (centre de zi pentru adulți și

copii, centre de tip rezidențial pentru copii, vârstnici și persoane cu dizabilități, etc.), construcția de locuințe sociale și pentru tineri, întreprinderi sociale, etc.

Obiectivul operațional 1.2. Asigurarea bunei guvernanțe la nivel local

- Măsura 1.2.1. Apropierea administrației publice de cetățeni (dezvoltarea capacității instituționale, acces îmbunătățit al locuitorilor la informațiile de interes public și dezvoltarea cooperării)

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: elaborarea/revizuirea de strategii de dezvoltare, planuri urbanistice și de amenajare a teritoriului, formarea personalului din administrație, înființarea și dezvoltarea capacității administrative a structurilor asociative, schimburi de experiență, cooperare teritorială,implementarea sistemelor informatice integrate de tip e-administrație, implementarea sistemelor de management, etc.

Obiectivul strategic 2. Creșterea atractivității municipiului Carei pentru investitori și turiști:

Justificare:

Municipiul Carei a înregistrat, după 1990, un declin economic semnificativ, concretizat în închiderea sau restructurare masivă a unor mari unități industriale (de ex. MOBICRASNA S.A., TRUM S.A., CARPIC S.A., ZAHĂRUL CAREI S.A., etc.) și la scăderea considerabilă a producției industriale, ceea ce a condus, în final, la creșterea șomajului și migrarea, ulterioară, a unei părți din forța de muncă locală (cu precădere cea tânără) în străinătate sau către alte orașe din România. În prezent, economia locală se bazează, în mare parte, pe sectoare industriale cu o valoare adăugată scăzută (industria alimentară și a băuturilor, industria componentelor auto, industria ușoară, etc.), care utilizează extensiv forța de muncă ieftină și excedentară de la nivel local sau resursele agricole din zonă, aceste industrii fiind și vulnerabile la diferitele cicluri economice globale, după cum a indicat și criza globală care a debutat în 2008 și a agravat climatul economic local. De asemenea, în jurul municipiului Carei, se practică pe scară largă agricultura de subzistență pentru autoconsum, în pofida apariției unor ferme moderne, cu suprafețe mari. Pe de altă parte, volumul investițiilor străine din Carei se menține la un volum redus în comparație cu avantajele competitive ale orașului, în condițiile în care acesta se află în competiție cu alte orașe din țară și străinătate pentru atragerea investitorilor, multe dintre acestea dispunând de parcuri industriale moderne, de mari dimensiuni.

Asigurarea unei creșteri economice inteligente și durabile a Municipiului Carei poate fi asigurată doar prin valorificarea avantajelor competitive de care dispune aceasta: potențialul agricol deosebit și tradiția în acest domeniu, resursele însemnate de producere a energiei regenerabile (geotermale, solare, eoliene, din biomasă agricolă, etc.), disponibilitatea forței de muncă calificate, la costuri foarte competitive, statutul de oraș de graniță, proximitatea față de piața central europeană și

spațiul ex-sovietic, una dintre cele mai mari piețe de desfacere din lume, deschiderea autorităților locale față de investitori, prețul scăzut al terenurilor,etc. Prin urmare, în perioada 2014–2020, sunt necesare investiții în realizarea de noi structuri de sprijinirea afacerilor (parc industrial/centru de afaceri) și diversificarea ofertei de servicii de afaceri oferite întreprinzătorilor din municipiu, valorificarea potențialului de producere a energiei regenerabile, integrarea companiilor locale în clustere și rețele de afaceri (de ex. grupuri de producători agricoli), încheierea de parteneriate între unitățile de învățământ și mediul de afaceri, realizarea de investiții în modernizarea competitivității IMM locale pentru a concura pe piețele externe, stimularea inovării la nivelul întreprinderilor din zonă, etc.

Nu în ultimul rând, patrimoniul natural și construit din municipiu poate fi valorificat de o manieră durabilă, pentru dezvoltarea turismului cultural sau de sănătate, prin includerea sa în circuite integrate, județene, regionale și transfrontaliere. În acest sens, vor continua investițiile pentru reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a clădirilor de patrimoniu din municipiu, va fi dezvoltată infrastructura turistică pentru valorificarea patrimoniului natural și cultural local, va fi sprijinită înființarea de noi unități de cazare și de alimentație publică și, nu în ultimul rând, vor fi intensificate acțiunile integrate de informare și promovare turistică.

Obiectivul operațional 2.1. Crearea unui mediu afaceri atractiv, competitiv și inovativ:

- Măsura 2.1.1. Sprijinirea competitivității întreprinderilor

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: investiții productive pentru creșterea competitivității IMM, dezvoltarea antreprenoriatului, sprijinirea accesului IMM la finanțare, înființarea de clustere și integrarea firmelor în lanțurile de furnizare, servicii de consultanță pentru IMM, implementarea standardelor internaționale, sprijinirea accesului întreprinderilor pe piața internă și externă, etc.

- Măsura 2.1.2. Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a mediului de afaceri (infrastructură de afaceri, infrastructura de CDI și TIC)

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: înființarea, extinderea, modernizarea și dotarea structurilor de sprijinire a afacerilor (parcuri industriale și logistice, parcuri științifice și tehnologice, incubatoare de afaceri, etc.), investiții în infrastructura publică și privată de CDI, promovarea inovării în cadrul întreprinderilor, parteneriate între mediul de afaceri și cel de cercetare, sprijinirea utilizării TIC, dezvoltarea e-economiei, etc.

- Măsura 2.1.3. Diversificarea economiei rurale în comunele învecinate

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: creșterea valorii adăugate a produselor agricole, investiții pentru procesarea produselor agricole, crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi, încurajarea activităților turistice, etc.

Obiectivul operațional 2.2. Dezvoltarea durabilă a turismului:

- Măsura 2.2.1. Valorificarea patrimoniului natural, antropic și cultural și promovarea turismului

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural; crearea, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice; promovarea potențialului turistic; înființarea de noi unități de cazare, reabilitarea, modernizarea și dotarea instituțiilor culturale (muzee, biblioteci, instituții de spectacol), susținerea industriilor culturale și creative, etc.

Obiectiv strategic 3. Asigurarea conectării municipiului Carei

Justificare:

Deși are o poziție geografică strategică, fiind amplasată la granița de vest a României cu Ungaria și cu Europa Centrală, dar și în apropierea graniței de est a U.E. cu spațiul ex-sovietic, și a beneficiat de investiții semnificative în infrastructura de transport rutier (reabilitarea E 671 și construcția unei variante de ocolire),Municipiul Carei întâmpină încă probleme de accesibilitate și mobilitate a mărfurilor și persoanelor. Conexiunile existente la axele prioritare TEN-T, la polii urbani majori din regiune și la zonele rurale polarizate sunt îngreunate de calitatea deficitară a infrastructurii rutiere și feroviare, ceea ce îngreunează accesibilitatea la locurile de muncă, serviciile sociale, educaționale, culturale, de sănătate, etc., concentrate în zonele urbane. În altă ordine de idei, străzile urbane au fost modernizate doar parțial, iar locurile de parcare sunt încă insuficiente. Sistemul de transport în comun și inter-urban trebuie extins în întreaga Zonă Metropolitană Satu-Mare, pentru a asigura dezvoltarea echilibrată a acesteia și a funcționa integrat, coerent. În acest context, se impune modernizarea infrastructurii de transport (de toate tipurile) ce asigură legătura zonei la rețeaua TEN-T centrală și globală, modernizarea drumurilor județene care asigură legăturile cu zona rurală polarizată de municipiu și conectarea sa la ceilalți poli urbani din regiune, în parteneriat cu aceștia, modernizarea străzilor orășenești, înființarea de piste de biciclete și înființarea unui sistem de transport în comun metropolitan.

În perioada de programare 2007–2013, s-au realizat investiții fără precedent în extinderea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare, cu sprijin financiar din fonduri europene. Cu toate acestea, nu toți locuitorii municipiului au încă acces la rețele de alimentare cu apă, canalizare, gaze sau chiar energie electrică. Subdezvoltarea rețelei de utilități este una dintre principalele cauze de poluare din zonă, prin deversarea apelor neepurate, utilizarea combustibililor fosili pentru încălzire, etc. Infrastructura de distribuție a energiei electrice și cea de iluminat public sunt uzate fizic și moral, fiind o sursă importantă de emisii de CO2. În acest context, în perioada 2014–2020, se va acorda o atenție deosebită extinderii și modernizării infrastructurii

tehnico-edilitare la nivelul întregii zone urbane, precum și creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public.

Obiectivul operațional 3.1. Îmbunătățirea mobilității și accesibilității

- Măsura 3.1.1. Asigurarea accesibilității la polii naționali și internaționali și la principalele rețele de transport

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T (rutiere, feroviare, aeriene, fluviale), a infrastructurii de transport naționale și regionale din afara TEN-T, promovarea transportului intermodal, etc.

- Măsura 3.1.2. Asigurarea mobilității în interiorul municipiului

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: reabilitarea și modernizarea rețelei de străzi urbane, inclusiv a șoselelor de centură, pasaje, parcări, sisteme de management și monitorizare a traficului, extinderea și modernizarea sistemului de transport în comun, inclusiv cu dotarea cu noi mijloace de transport, etc.

- Măsura 3.1.3. Asigurarea conexiunii cu zonele peri-urbane și rurale înconjurătoare

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: reabilitarea și modernizarea arterelor de penetrare, a rețelei de drumuri județene și comunale, extinderea și modernizarea sistemului de transport în comun și interurban, inclusiv cu dotarea cu noi mijloace de transport, etc.

Obiectivul operațional 3.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare

- Măsura 3.2.1. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de apă și canalizare

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată, creșterea gradului de contorizare, etc.

- Măsura 3.2.2. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de energie electrică

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: extinderea și modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice, inclusiv a rețelei de iluminat public.

- Măsura 3.2.3. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de gaze naturale

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: extinderea și modernizarea rețelei de distribuție a gazelor naturale.

Obiectiv strategic 4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a Municipiului Carei

Justificare:

În pofida unei evidente îmbunătățiri a condițiilor de mediu, ca urmare a reducerii activității industriale și a realizării de investiții de mediu, Municipiul Carei se confruntă cu o serie de provocări majore: o bună parte din locuințele din municipiu sunt amplasate în blocuri de locuințe, construite în perioada comunistă din panouri prefabricate din beton și alte soluții constructive învechite, care au o eficiență energetică redusă și reprezintă principala sursă de emisii de carbon din zonă. În plus, acestea influențează negativ estetica urbană, prin gradul ridicat de degradare a fațadelor. Pe de altă parte, o mare parte dintre clădirile publice (unități de învățământ, sanitare, sedii ale diferitelor instituții și servicii aflate în subordinea administrației locale, etc.) se află în clădiri cu performanță energetică la fel de redusă, generând, pe lângă emisiile cu efect de seră, și costuri ridicate cu încălzirea și asigurarea apei calde menajere, suportate de bugetul locale. Asupra biodiversității din zonă se manifestă o presiune antropică tot mai evidentă, la care se adaugă deficitul de terenuri forestiere, care contribuie la intensificarea schimbărilor climatice și la creșterea frecvenței hazardelor naturale (inundații, alunecări de teren, secetă, etc.). Serviciile de colectare a deșeurilor s-au îmbunătățit, valorificarea deșeurilor se face sporadic, iar colectarea selectivă se află într-un stadiu incipient. De asemenea, potențialul extrem de ridicat de producere a energiei din resurse regenerabile (geotermal, solar, eolian, biomasă agricolă, etc.) este valorificat în mică măsură, inclusiv pentru consumul public.

În acest sens, se impune reabilitarea termică a clădirilor publice și private, în corelare cu proiectele de regenerare urbană de la Obiectivul strategic 1, inclusiv cu implementarea de soluții pentru asigurarea necesarului de energie electrică și termică pe bază de resurse regenerabile (de ex. prin instalarea de panouri solare, etc.), extinderea sistemelor de colectare selectivă și valorificare a deșeurilor, creșterea suprafețelor împădurite, elaborarea și implementarea planurilor de management a siturilor Natura 2000.

Obiectivul operațional 4.1. Asigurarea unui management durabil al mediului

- Măsura 4.1.1. Protejarea biodiversității, peisajului și asigurarea calității factorilor de mediu

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: dezvoltarea infrastructurii și a planurilor de management în vederea protejării biodiversității și Natura 2000, reabilitarea siturilor poluate istoric, împădurirea terenurilor degradate și neproductive, înființarea de perdele forestiere, spații verzi, etc.

- Măsura 4.1.2. Implementarea managementului riscurilor

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: reabilitarea și modernizarea infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor, prevenirea eroziunii solului,

dotarea cu echipamente a inspectoratelor și serviciilor voluntare pentru situații de urgență, etc.

- Măsura 4.1.3. Implementarea managementului deșeurilor

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: extinderea sistemelor de management al deșeurilor, implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor, creșterea capacității de valorificare a deșeurilor, etc.

Obiectivul operațional 4.2. Creșterea eficienței energetice și promovarea energiilor alternative

- Măsura 4.2.1. Reabilitarea termică a clădirilor

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: reabilitarea termică a clădirilor de locuit și a celor de interes public.

- Măsura 4.2.2. Stimularea producerii și utilizării energiilor regenerabile

Această măsură se va implementa prin acțiuni de tipul: valorificarea resurselor energetice regenerabile, a biomasei, a resurselor solare, eoliene, geotermale, a biocombustibilului, creșterea eficienței energetice a instalațiilor industriale (co-generare), etc.

Obiective strategice	**Obiective operaționale**	**Măsuri**	**Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020**
1. Creșterea atractivității municipiului Carei pentru locuitori	1.1. Asigurarea unui mediu atractiv pentru locuitori:	1.1.1. Asigurarea unor spații urbane de calitate și oportunități de petrecere a timpului liber 1.1.2. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de educație și formare profesională de calitate pentru toți locuitorii comunității 1.1.3. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de sănătate de calitate pentru toți locuitorii comunității 1.1.4. Asigurarea accesului la infrastructură și servicii sociale de calitate și combaterea sărăciei	Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă de muncă Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei Investițiile în educație, competențe și învățarea pe tot parcursul vieții
	1.2. Asigurarea bunei guvernanțe la nivel local:	1.2.1. Apropierea administrației publice de cetățeni (dezvoltarea capacității instituționale, acces îmbunătățit al locuitorilor la informațiile de interes public și dezvoltarea cooperării)1	Îmbunătățirea accesului, a utilizării și a calității TIC (E-administrație)
2. Creșterea atractivității municipiului Carei pentru	2.1. Crearea unui mediu afaceri atractiv, competitiv și inovativ:	2.1.1. Sprijinirea competitivității întreprinderilor 2.1.2. Dezvoltarea infrastructurii de sprijin a mediului de afaceri	Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă de muncă

Obiective strategice	Obiective operaționale	Măsuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020
investitori și turiști:	oper1t	(infrastructură de afaceri, infrastructura de CDI și TIC)	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii
	2.2. Dezvoltarea durabilă a turismului	2.2.1. Valorificarea patrimoniului natural, antropic și cultural și promovarea turismului	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor Îmbunătățirea competitivității IMM, a sectorului agricol și a pescuitului și acvaculturii
3. Asigurarea conectării municipiului Carei	3.1. Îmbunătățirea mobilității și accesibilității	3.1.1. Asigurarea accesibilității la polii naționali și internaționali și la principalele rețele de transport 3.1.2. Asigurarea mobilității în interiorul municipiului	Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore. Promovarea ocupării forței de muncă și a mobilității forței de muncă de muncă
	3.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare	3.2.1. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de apă și canalizare 3.2.2. Asigurarea accesului locuitorilor comunității la rețelele de energie electrică	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
4. Asigurarea unei creșteri sustenabile a nunicipiului Carei	4.1. Asigurarea unui management durabil al mediului	4.1.1. Protejarea biodiversității, peisajului și asigurarea calității factorilor de mediu 4.1.2. Implementarea managementului riscurilor 4.1.3. Implementarea managementului deșeurilor	Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
	4.2. Creșterea eficienței energetice și promovarea energiilor alternative	4.2.1. Reabilitarea termică a clădirilor 4.2.2. Stimularea producerii și utilizării energiilor regenerabile	Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de CO2 în toate sectoarele

Capitolul IV
Procesul de planificare participativă

Radu Cocean

4.1. Grupurile de lucru – sinteza

În vederea validării analizei-diagnostic, a analizei SWOT, a stabilirii viziunii și obiectivelor de dezvoltare, precum și a portofoliului de proiecte prioritare ale municipiului Carei pentru perioada 2014–2020, au fost organizate 3 grupuri de lucru sectoriale, la care au participat toți actorii relevanți de la nivel local (administrația publică locală, mediul de afaceri, organizații non-guvernamentale, organizații de cult, societate civilă, etc.).

Principalele concluzii ale acestor întâlniri au fost următoarele:

- resursele agricole însemnate din zona municipiului nu sunt corespunzător valorificate, în lipsa unor unități moderne de depozitare și procesare (de ex. depozit și fabrică de conserve legume-fructe), dar și a unor grupuri active de producători;
- resursele de apă cu efect terapeutic din zona Carei nu sunt valorificate suficient în scop medical/de wellness, fiind propusă dezvoltarea serviciilor medicale cu apă termală pentru copii, dar și amenajarea unei baze de agrement de tip SPA;
- unitățile de învățământ din municipiu necesită lucrări de modernizare, extindere, reabilitare, dotare (inclusiv săli de sport), unele grădinițe funcționând în spații improvizate;
- investitorii locali se confruntă cu un deficit de personal calificat, oferta educațională de la nivelul municipiului fiind insuficient adaptată la nevoile reale ale acestora. În acest sens, s-a propus reorientarea unui grup școlar către învățământul tehnic și profesional, prin dotarea corespunzătoare a atelierelor școlare, derularea de stagii de practică a elevilor în întreprinderilor în zonă;
- oportunitățile culturale de la nivelul municipiului sunt reduse, fiind necesară informatizarea și înnoirea fondului de carte a Bibliotecii Municipale, amenajarea unei locații în aer liber pentru organizarea de evenimente (De ex. Festivalul Cavalerilor);

- creșterea siguranței cetățenilor și reducerea criminalității stradale, prin extinderea sistemului de supraveghere video și dotarea Poliției Locale;
- centura din partea de sud a municipiului este în curs de construcție, dar este necesară o variantă ocolitoare prin nordul acestuia, pentru a prelua traficul greu dinspre punctul de trecere a frontierei de la Urziceni;
- este necesară extinderea infrastructurii tehnico-edilitare în zona platformei industriale nord, unde s-au stabilit/extins facilități de producție;
- drumurile de exploatare agricolă de la nivelul municipiului trebuie modernizate, pentru a asigura accesul mașinilor și utilajelor agricole la terenuri;
- este necesară înființarea unui adăpost pentru câinii comunitari, precum și amenajarea unui loc de plimbare pentru animalele de companie;
- infrastructura urbană din zona blocurilor de locuințe trebuie modernizată, pe modelul proiectului derulat în perioada 2007–2013 pentru cartierele Mihai Viteazu I și II;
- investițiile realizate în perioada 2007–2013 în domeniul turismului trebuie continuate și însoțite de măsuri de promovare (de ex. centru de informare turistică, panouri de informare și semnalizare, ghid de prezentare a bisericilor, puncte de vânzare a obiectelor promoționale, ghizi turistici, etc.), care să conducă la diversificarea ofertei turistice creșterea duratei medii a sejurului. Se intenționează atragerea a peste 100.000 de turiști și vizitatori anual, cărora să li se pună la dispoziție minim 200 de camere de cazare de peste 3 stele;
- existența a circa 30 de străzi ce necesită asfaltare, la care se adaugă 10 km de drumuri pietruite. De asemenea, se impune modernizarea arterelor, inclusiv a trotuarelor, care se suprapun peste traseele drumurilor naționale (DN 19, DN 1F). În zona centrală se remarcă un deficit de locuri de parcare, inclusiv pentru autocare turistice;
- numărul mare de cereri de locuințe sociale și pentru tineri, pentru care ar trebui construite minim 200 de locuințe sociale și 200 de apartamente de tip ANL;
- măsurile de îmbunătățire a calității locuirii pentru grupurile sociale defavorizate trebuie însoțite de măsuri de ocupare (sub forma economiei sociale, de ex. prin înființarea de sere legumicole), de înființare unor centre de tip After-School pentru evitarea cazurilor de abandon școlar, a unui centru de zi pentru persoane cu dizabilități, dar și a unui centru rezidențial pentru vârstnici, de ex. prin parteneriat public-privat cu organizațiile de cult și cele non-guvernamentale;
- se intenționează implementarea unor măsuri integrate de eficiență energetică și de valorificare a resurselor de energie regenerabilă din zonă (iluminat public cu panouri fotovoltaice, asigurarea necesarului de energie termică din resurse

geotermale la clădirile publice, reabilitarea termică a clădirilor de locuit, în parteneriat cu asociațiile de proprietari, și a clădirilor publice, stație de compostare și paletizare a deșeurilor etc.);

- zona Vile Careiului atrage noi dezvoltări imobiliare, fiind necesare lucrări de asigurare a accesului locuințelor la rețele tehnico-edilitare (energie electrică, apă potabilă, canalizare);
- o bună parte din monumentele istorice și din lăcașurile de cult din municipiu se află într-o stare avansată de degradare, fiind propuse parteneriate cu organizațiile de cult pentru reabilitarea și introducerea acestora în circuitul turistic;
- este necesară înființarea unui sistem de transport în comun integrat cu comunele învecinate și cu celelalte comunități din Zona Metropolitană Satu Mare;
- sunt necesare inițiative de informatizare a administrației publice locale și de creare a unor hotspot-uri pentru locuitori și turiști;
- oportunitățile de petrecere a timpului liber și de practicare a sporturilor sunt limitate, fiind necesară amenajarea de noi zone pietonale, piste de biciclete, terenuri și săli de sport, a unui patinoar artificial, a unor mici facilități sportive în cartierele de locuințe și a centru sportiv pentru tineri, etc.;
- o posibilă inițiativă în domeniul cooperării transfrontaliere ar fi amenajarea unei piste de biciclete între Carei, Urziceni și Mateszalka.

4.2. Consultare publică

Percepția cetățenilor municipiului Carei asupra stării actuale a calității vieții în zonele unde își au reședința, prin prisma proiectelor de dezvoltare implementate până în prezent, precum și opțiunile acestora cu privire la proiectele prioritare ale comunității pentru perioada 2014–2020 au fost cuantificate în urma unui anchete pe bază de chestionar.

Aspecte metodologice:

- Populația-țintă: rezidenți ai municipiului Carei cu vârsta peste 18 ani;
- Instrumentul de cercetare: chestionar bilingv (română/maghiară) – A se vedea Anexa nr. 2;
- Volumul total al eșantionului: 353 respondenți;
- Studiul a fost întocmit în baza unui eșantion de 353 respondenți și are o marjă de eroare de ±3%;

- Datele calitative au fost culese prin intermediul difuzării chestionarelor în sectoare precum: sănătate, învățământ, organizații non-profit, societăți particulare și de stat, administrație publică;
- Perioada de desfășurare a sondajului: 16–27 iunie 2014, astfel:
  - 9–13 iunie 2014 – împărțirea chestionarelor
  - 16–27 iunie 2014 – colectarea și înregistrarea datelor.

Teme de cercetare abordate:

- percepția locuitorilor municipiului Carei cu privire la localitatea lor de reședință, din perspectiva infrastructurii stradale, a infrastructurii sanitare, de învățământ, culturale, comerciale, a siguranței, ecologiei, dezvoltării demografice si sociale;
- percepția locuitorilor municipiului Carei cu privire la calitatea vieții în cartierul/zona de reședință;
- percepția locuitorilor municipiului Carei cu privire la direcțiile viitoare de dezvoltare ale comunității, identificarea de proiecte punctuale;

Structura eșantionului:

- Au fost chestionate 353 de persoane, cetățeni rezidenți ai municipiului Carei, cu vârsta peste 18 ani, pe categorii de vârste, în funcție de nivelul de educație absolvit, respectiv starea familială și financiară a fiecăruia;
- Categoria de vârstă preponderentă este cea cuprinsă între 35–54 de ani, cu un număr de 131 de persoane, de sexe diferite (masculin/feminin), în pondere asemănătoare.
- La nivel ocupațional, domeniul „Servicii" predomină în cadrul eșantionului, printr-un număr de 80 de persoane, cu venituri medii cuprinse între 1.001–1.500 lei.

Principalele concluzii ale anchetei:

- Majoritatea persoanelor chestionate sunt cetățeni cu domiciliul la bloc, din care un număr de 77 persoane își doresc o reabilitare termică și reparare/înlocuire a acoperișului, acestea necesitând cheltuieli substanțiale, pe care cetățenii cu venituri mici și medii nu și le permit;
- Din categoria utilităților publice indispensabile cetățenilor, cei mai mulți dintre aceștia doresc să beneficieze de apă potabilă, canalizare și drumuri asfaltate;
- De asemenea, există o cerere mare pentru reamenajarea spațiilor verzi, cât și a celor publice, aflate într-o stare de degradare;

- Utilizarea bicicletelor a fost încurajată din ce în ce mai mult în ultimii ani, ca mijloc de transport nepoluant și ca modalitate de reducere a aglomerării de autoturisme în zona centrală a municipiului, solicitarea fiind probată de procentul aflat în continuă creștere al cetățenilor ce pledează în favoarea acestui gen de transport;

In vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, cei mai mulți respondenți au propus ca obiective primordiale viitoare, următoarele categorii de proiecte de dezvoltare:

Măsuri/proiecte prioritare	**% din total respondenți**
Reabilitare termică în sectorul de locuințe în municipiul Carei	22,4
Eficientizarea energetică a instituțiilor publice, inclusiv prin utilizarea energiei regenerabile	27,1
Eficientizarea și modernizarea iluminatului public în municipiul Carei	28,6
Mobilitate urbană, crearea/realizarea de zone pietonale, trasee pentru bicicliști	42,6
Îmbunătățirea calității mediului și a spațiilor urbane	44,6
Restaurarea, protecția și valorificarea prin turism a patrimoniului cultral (categoriile A și B)	43,1
Extinderea rețelei de canalizare menajeră și de alimentare cu apă în Viile Careiului	10,2
Reabilitarea rețelelor de apă și de canalizare în municipiul Carei	31,2
Extinderea rețelelor electrice în Viile Careiului	14,3
Reabilitarea și modernizarea drumurilor care fac legatură cu tronsoane naționale și europene	31,5
Realizare centura nord Carei	22,4
Modernizare străzi și trotuare in municipiul Carei	27,1
Modernizare drumuri de exploatare	28,6
Reabilitare și modernizare școli in municipiul Carei	42,6
Creare/reabilitare campusuri școlare	11,1
Reabilitarea grădinițelor din municipiul Carei	14,9
Construirea unei creșe/extinderea creșei existente in municipiul Carei	6,4
Realizare bazin de inot didactic	44,3
Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, diversificarea serviciilor de tratament bazate pe apa termală	43,1
Construirea unei baze de agrement și SPA	28,3
Construirea unei biblioteci municipale, orientată spre cerințe actuale	14,9

Reciclarea deșeurilor biodegradabile, realizare stație de compost și stație de peleți	7,6
Reabilitarea spațiilor publice urbane/zone verzi neamenajate	35,6
Construirea de locuințe sociale și asigurarea serviciilor de bază	15,5
Construirea de infrastructură de economie socială bazată pe agricultură (ferme, sere)	14,3
Dezvoltarea serviciilor sociale cu sprijinul instituțiilor de cult (centre de zi, cămine de bătrâni)	12,2
Sprijinirea parteneriatelor pentru promovarea investițiilor	11,1
Dezvoltarea capacității administrative	13,4

Capitolul V
Profilul spațial al zonei de acțiune de la nivelul Municipiul Carei

Radu Cocean, Ciprian Moldovan

5.1. Profilul spațial și funcțional al zonei de acțiune

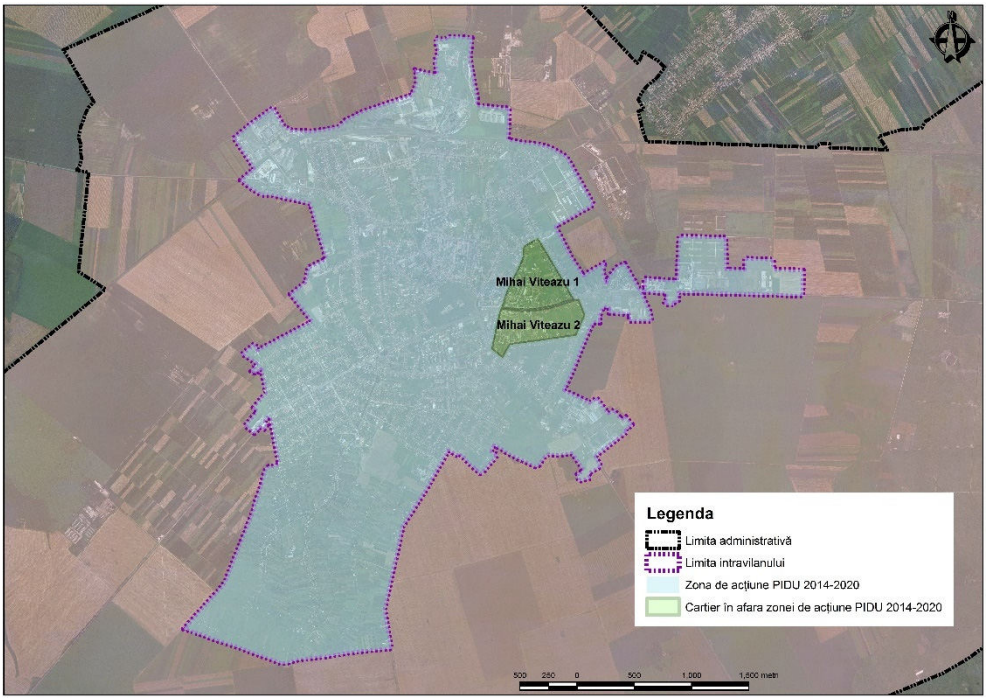

Fig. 58 Localizarea zonei de acțiune. Aceasta este reprezentată de trei zone cu țesut urban diferit și cu probleme/nevoi specifice:

Zona de acțiune este cuprinsă, în totalitate, în intravilan și cuprinde o suprafață de aproximativ 1.000 ha și o populație stabilă de 14.295 de locuitori (67,7% din populația totală a municipiului).

a) zona centrală/centrul istoric al municipiului;

b) cartierele cu țesut tradițional – case individuale de locuit (Grădina Viilor 1,2,3; Căplenilor, Uzinei);

c) cartierele de locuințe colective – Eliberării, Republicii, 25 octombrie.

1) **Zona centrală** – cuprinde teritoriul dintre străzile Petofi Sandor, 25 octombrie, Piața Avram Iancu, Corneliu Copos, Iuliu Maniu și Someș. Această zonă este denumită și ca zonă istorică, care în secolul al XV-lea se întindea de la castelul actual (o casă de piatră a nobililor Károlyi), până la biserica romano-catolică (fosta biserica Mindenszentek – Omnia Sancti), existentă deja în secolul al XIV-lea.

În această zonă sunt amplasate cele mai multe obiective de patrimoniu construit și atracții turistice din municipiu, precum și majoritatea instituțiilor publice și serviciilor de interes general, inclusiv Primăria Municipiului Carei, Castelul Karoly și Parcul Dendrologic aferent acestuia, Casa Memorială „Kaffka Margit", Biserica Catolică Kalazanci Szent Jozsef, Biserica Ortodoxă „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril", Biserica Reformată, Biserica Greco-Catolică „Înălțarea Domnului", Biserica Romano-Catolică „Coborârea Sf. Duh", Sinagoga, Parcul Kossuth, unități de învățământ (Liceul Romano-Catolic, Grupul Școlar „Simion Bărnuțiu", Colegiul Tehnic „Iuliu Maniu", Școala Generală 1, Școala Generală „Vasile Lucaciu", Grădinițele nr. 1,2,3 și 6, a maicilor piariste, Clubul Elevilor), Parchetul și Judecătoria, instituții culturale (Teatrul/Casa de Cultură și Biblioteca Municipală), agenții bancare, sedii ale partidelor politice, restaurante, magazine, sediul poliției, ambulatoriul, monumente de for public (Statuia lui Petofi Sandor, lui Simion Bărnuțiu, a scriitoarei Kafka Margit, a lui Karoly Gaspar, Monumentul Holocaustului, etc.)

Strada 1 decembrie 1918, care începe de la șoseaua Oradea – Satu-Mare și se întinde până la biserica romano-catolică actuală, este de asemenea inclusă ca ansamblu urban în categoria monumentelor istorice de categoria B, fiind în mod tradițional o axă culturală și comercială a municipiului, cu potențial de transformare în zonă de promenadă.

Centrul istoric al municipiului Carei, reprezintă nu doar punctul cel mai important din punct de vedere administrativ și social, ci și principalul pol de atracție pentru turiștii care caută să își satisfacă nevoia de cunoaștere și de îmbogățire a cunoștințelor, prin prisma unor obiective turistice de factură civilă, cultural-istorică iar cele două cartiere sunt importante datorită densității mari de locuitori prezenți.

Funcția de locuire a zonei este una relativ restrânsă (1.693 de locuitori, 8% din populația totală), fiind alcătuită din locuințe individuale.

2) **Cartierele cu țesut urban tradițional:** s-au dezvoltat organic în jurul nucleului central, cu precădere în secolele al XIX-lea și al XX-lea. Acestea se extinde mai ales în zona de la nord de centrul istoric și până la calea ferată, cea de la est și de la sud de aceasta, până la limita intravilanului. Acestea au o funcțiune dominantă de locuire (9.086 de locuitori, 43% din populația totală a municipiului), cu locuințe individuale cu regim de înălțime P sau P+1, cu un grad ridicat de verde

(grădini) și cu o densitate relativ redusă a locuirii. Către nord, sud și est aceste cartiere se învecinează cu ansambluri de locuințe colective, construite cu precădere în anii 70 și 80 ai secolului trecut, granițele dintre acestea fiind adesea inestetice, prin prisma diferențelor de țesut și de înălțime. În partea de sud-vest există o zonă rezidențială în curs de dezvoltare (Viile Careiului), cu locuințe noi, dar cu un grad mai redus de dotare.

3) **Cartierele de locuințe colective –** au fost construite în perioada comunistă, găzduind preponderent populația venită din alte localități care activa în cadrul întreprinderilor din municipiu. Acestea sunt dispune în radial, în sudul (Eliberării, 25 Octombrie) și nordul nucleului central (Republicii), cele din partea est (Mihai Viteazu I și Mihai Viteazu II) fiind supuse unui amplu proces de regenerare în cadrul unui proiect din PIDU 2007–2013 și implicit excluse din zona de acțiune a PIDU pentru următoarea perioadă de programare. Deși ocupă o suprafață restrânsă din intravilanul municipiului, aceste trei cartiere concentrează o populație numeroasă (3.208 locuitori, 15,2% din total).

5.2. Arii problemă și tendințe de evoluție spațială

Principalele nevoi/probleme de dezvoltare ale zonei de acțiune selectate, care au fost identificate în cadrul procesului de consultare publică cu cetățenii (ancheta pe bază de chestionar) și cu celelalte categorii de actori interesați de la nivel local (în cadrul grupurilor de lucru tematice) sunt:

I. Probleme generale ale întregii zone de acțiune:

- starea avansată de degradare a unor obiective de patrimoniu construit și a unor spații publice, care nu sunt atractive pentru cetățeni și pentru turiști;
- alternativele limitate pentru transportul nemotorizat (alei pietonale/zone de promenadă, piste de biciclete);
- eficiența energetică scăzută a sistemului de iluminat public și ambiental;
- eficiența energetică redusă a clădirilor publice și rezidențiale, degradarea avansată a fațadelor clădirilor;
- insuficienta valorificare a resurselor agro-alimentare din zona municipiului, în vederea atragerii de investitori și creării de noi locuri de muncă;
- tranzitarea zonei centrale și a zonelor intens locuite de către fluxurile de transport greu, în lipsa unei variante de ocolire (ramura sudică se află încă în construcție, iar cea nordică nu există), ceea ce generează un volum ridicat de emisii de CO2, poluare fonică, etc.;

- existența unor zone rezidențiale care nu au acces la infrastructura de apă și apă uzată, sau care dispun de rețele uzate fizic și moral;
- gradul redus de valorificare a deșeurilor colectate la nivelul municipiului;
- oportunitățile reduse de petrecere a timpului liber și infrastructura sportivă deficitară la care au acces locuitorii municipiului;
- promovarea insuficientă a potențialului turistic local, de toate tipurile (istoric și cultural, de agrement, balnear, de tranzit, de weekend, agroturism, etc.);
- lipsa unui adăpost pentru câinii comunitari prezenți pe străzile și pe spațiile publice din municipiu;
- accesul limitat al locuitorilor și al agenților economici la terenurile agricole din jurul municipiului, în lipsa unor drumuri de exploatație moderne;
- existența unor zone cu potențial de criminalitate și infracționalitate stradală care nu sunt suficient supravegheate, concomitent cu nivelul scăzut de dotare al Poliției Locale;
- infrastructura educațională uzată fizic și moral, deficitul de săli, terenuri de sport și de bazine de înot didactice, necesarul de dotări cu mobilier, aparatură și materiale didactice, etc.;
- numărul insuficient de locuri în grădinițe și creșe;
- existența unui număr mare de persoane care locuiesc în condiții improprii, implicit a multor cereri pentru locuințe sociale și pentru tineri (de tip ANL);
- capacitatea insuficientă a centrelor de asistență socială de tip rezidențial și non-rezidențial din municipiu (de ex. centre rezidențiale pentru vârstnici, centre de zi pentru persoane cu dizabilități, etc.);
- valorificarea redusă a resurselor de apă termală din zonă în scop terapeutic;
- existența unui număr important de străzi nemodernizate și pietruite;
- infrastructura deficitară pentru turismul balnear și de agrement;
- existența unor grupuri de persoane expuse riscului de excluziune socială (persoane de etnie romă, persoane fără locuință sau care locuiesc în condiții improprii, etc.).

II. Probleme specifice sub-zonelor din cadrul zonei de intervenție:

a) la nivelul zonei centrale:

- gradul avansat de degradare a fondului construit, fie el în proprietate publică sau privată, care este cel mai vechi din municipiu. În aceeași situație

se află și obiectivele de patrimoniu construit, care nu au fost decât parțial reabilitate și introduse în circuitul turistic (de ex. Castelul Karoly);

- lipsa unor zone pietonale și a unor spații publice atractive pentru locuitori și turiști, de ex. pe Str. 1 decembrie, care să ofere o alternativă la transportul motorizat și să valorifice ansamblul urban din zonă, care are statut de monument istoric;
- clădirile publice concentrate în zonă nu au fost reabilitate termic, ceea ce generează un consum ridicat de combustibil și emisii semnificative de CO2;
- lipsa unei infrastructuri corespunzătoare de informare și semnalizare turistică (panouri de informare, etc.);
- infrastructura culturală deficitară (de ex. Biblioteca Municipală funcționează într-un spațiu necorespunzător, iar fondul de carte este restrâns).

b) la nivelul cartierelor cu țesut urban tradițional (de locuințe individuale):

- existența unor zone rezidențiale, cu precădere noi, care nu dispun de infrastructură de transport și tehnico-edilitară modernă (străzi modernizate, acces la rețelele de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale, a apei potabile, de canalizare, de iluminat public);
- poluarea aerului și poluarea fonică generată de fluxurile de transport greu care tranzitează municipiul;

c) la nivelul marilor ansambluri de locuințe:

- eficiența energetică scăzută a blocurilor de locuințe și starea avansată de degradare a fațadelor, care conferă municipiului un aspect inestetic, generând costuri ridicate cu asigurarea necesarului de energie pentru locuitori;
- calitatea precară a spațiilor publice din zona marilor ansambluri de locuințe (spații verzi, locuri de joacă, spații de socializare și de practicare a sportului, spații de agrement, locuri de parcare, zone pietonale, piste de biciclete.

Principalele tendințe identificate la nivelul zonei de acțiune și relevante pentru elaborarea și implementarea PIDU pentru ciclul de programare 2014–2020 sunt:

- extinderea zonelor construite, cu precădere în zona Viile Careiului;
- creșterea fluxurilor de turiști care vizitează municipiul și, cu precădere zona centrală, o dată cu finalizarea implementării proiectelor de dezvoltare turistică derulate în perioada de programare 2007–2013;

- atragerea de noi investitori și creșterea numărului de locuri de muncă, prin valorificarea avantajelor competitive ale acestuia. Extinderea zonelor industriale din jurul municipiului;
- scăderea și îmbătrânirea populației municipiului, ca urmare a sporului natural și migratoriu negativ;
- reducerea traficului greu pe direcția Oradea-Satu Mare, o data cu finalizarea variantei de ocolire.

5.3. Intervenții și propuneri spațiale și funcționale

Pentru zona de acțiune care face obiectul PIDU sunt propuse intervenții care să răspundă la 3 deziderate stabilite la nivel local:

- creșterea calității vieții tuturor cetățenilor din municipiu;
- creșterea atractivității municipiului pentru investitori;
- creșterea atractivității municipiului pentru turiști și vizitatori.

Delimitarea unei zone de acțiune urbană care cuprinde 3 sub-zone cu funcțiuni și nevoi diferite se justifică prin faptul că sub-zonele rezidențiale sunt dependente de zona centrală, cea care concentrează o serie de dotări și servicii de interes general unice la nivel local (de ex. primărie, judecătorie, parchet, instituții culturale, licee, poliție, etc.)

Astfel, majoritatea intervențiilor vizează **zona centrală,** care corespunde centrului istoric și care cuprinde o aglomerare de monumente de monumente istorice – clădiri cu o valoare arhitecturală ridicată și monumente de for public, precum și de instituții culturale și de cult, sunt puncte de atracție pentru turiști și locuitori, neexploatate la capacitatea lor maximă. Prin reabilitarea acestor clădiri și introducerea lor într-un circuit turistic integrat se vor crea premisele creșterii numărului de turiști și vizitatori, precum și a sejurului turistic al acestora. Ambianța estetică a acestor obiective turistice va fi asigurată prin modernizarea infrastructurii de transport și a spațiilor publice, sub forma zonelor de promenadă și pietonale, a locurilor de parcare, a spațiilor verzi, a pistelor pentru biciclete, instalarea de panouri de semnalizare și informare, etc. În acest context, Str. 1 decembrie 1918 va juca un rol important, prin transformarea sa într-o veritabilă axă culturală, care să lege principalele puncte de atracție de la nivelul municipiului (Castelul Karoly și Parcul Dendrologic, Biserica Romano-Catolică, Parcul Kossuth, monumentele de for public amplasate de-a lungul acesteia, etc.). De asemenea, instituțiile și serviciile publice de interes general, concentrate în această zonă (Primărie, unități de învățământ, instituții culturale, etc.) vor fi reabilitate termic, modernizate și dotate, astfel încât să deservească cu servicii de calitate întreaga populație a municipiului, nu doar pe

cei care își au reședința în zona centrală. Toate aceste intervenții vor transforma zona într-una mai atractivă pentru investitori, cu precădere pentru cei din domeniul comerțului, meșteșugurilor, hotelurilor și restaurantelor.

Zonele rezidențiale cuprinse în zona de acțiune a PIDU vor beneficia de intervenții orientate către creșterea calității vieții rezidenților. Acestea vor fi adaptate la specificul țesutului urban și al nevoilor fiecărui tip de cartier.

Astfel, zonele cu țesut urban tradițional (case de tip individual) vor beneficia cu precădere de investiții pentru asigurarea accesului tuturor cetățenilor la infrastructură și servicii de calitate, prin orientarea către zonele rezidențiale periferice și în curs de dezvoltare (de ex. Viile Careiului). Acestea vor beneficia de extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport (străzi, zone pietonale, piste de biciclete), tehnico-edilitare (apă, apă uzată, energie electrică, iluminat public, etc.), a celei educaționale și de servicii sociale.

În cartierele de locuințe colective incluse în zona de acțiune, accentul va cădea pe creșterea calității locuirii și a spațiilor publice, în condițiile unei densități foarte ridicate a populației. Astfel, se prevede reabilitarea termică complexă a blocurilor de locuințe (anvelopare, modernizarea instalațiilor și a spațiilor comune, dotarea cu panouri solare/pompe de căldură, etc.) și a spațiilor publice din jurul acestora (locuri de parcare, căi de acces și alei pietonale, locuri de joacă și de agrement), la care se adaugă și investițiile în instituțiile sanitare, de învățământ și sociale amplasate la nivelul acestora, care să fie capabile să ofere servicii de calitate numărului mare de locuitori din aceste cartiere.

Capitolul VI
Portofoliul de proiecte prioritare strategice pentru perioada 2014–2020

Radu Cocean

Portofoliul de proiecte strategice ale PIDU al Municipiului Carei pentru perioada 2014–2020 este prezentat în detaliu în Anexa 1, care conține toate informațiile relevante pentru fiecare proiect în parte, inclusiv încadrarea în obiectivele, prioritățile și măsurile prevăzute în strategie. Aceste proiecte au fost colectate și validate, în urma centralizării chestionarelor care au fost completate de participanții la grupurile de lucru și interviurile organizate cu actorii relevanți (consilieri locali, personalul din administrația public locală, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai instituțiilor publice decentralizate, asociații profesionale, cetățeni, etc.).

Cu privire la implementarea proiectelor strategice cuprinse în portofoliul de proiecte se pot desprinde următoarele concluzii și recomandări:

1) având în vedere numărul mare de proiecte strategice și bugetul substanțial estimat pentru implementarea acestora, se impune o abordare pe etape a acestora, corelată cu Planul de Acțiune propus.

2) proiectele din portofoliul propus trebuie să fie concentrat teritorial, în zona de acțiune urbană, pentru a crea efecte sinergice și a spori impactul teritorial al acestora;

3) succesul implementării proiectelor din portofoliul propus depinde de asigurarea unor resurse financiare complementare la cele consacrate (fonduri europene, de la bugetele de stat și locale, etc.), precum parteneriatele public-privat, creditele, etc. De asemenea, este esențială asigurarea co-finanțării proiectelor finanțate din fonduri europene, care se poate realiza doar printr-o planificare bugetară riguroasă, sub forma bugetelor multianuale.

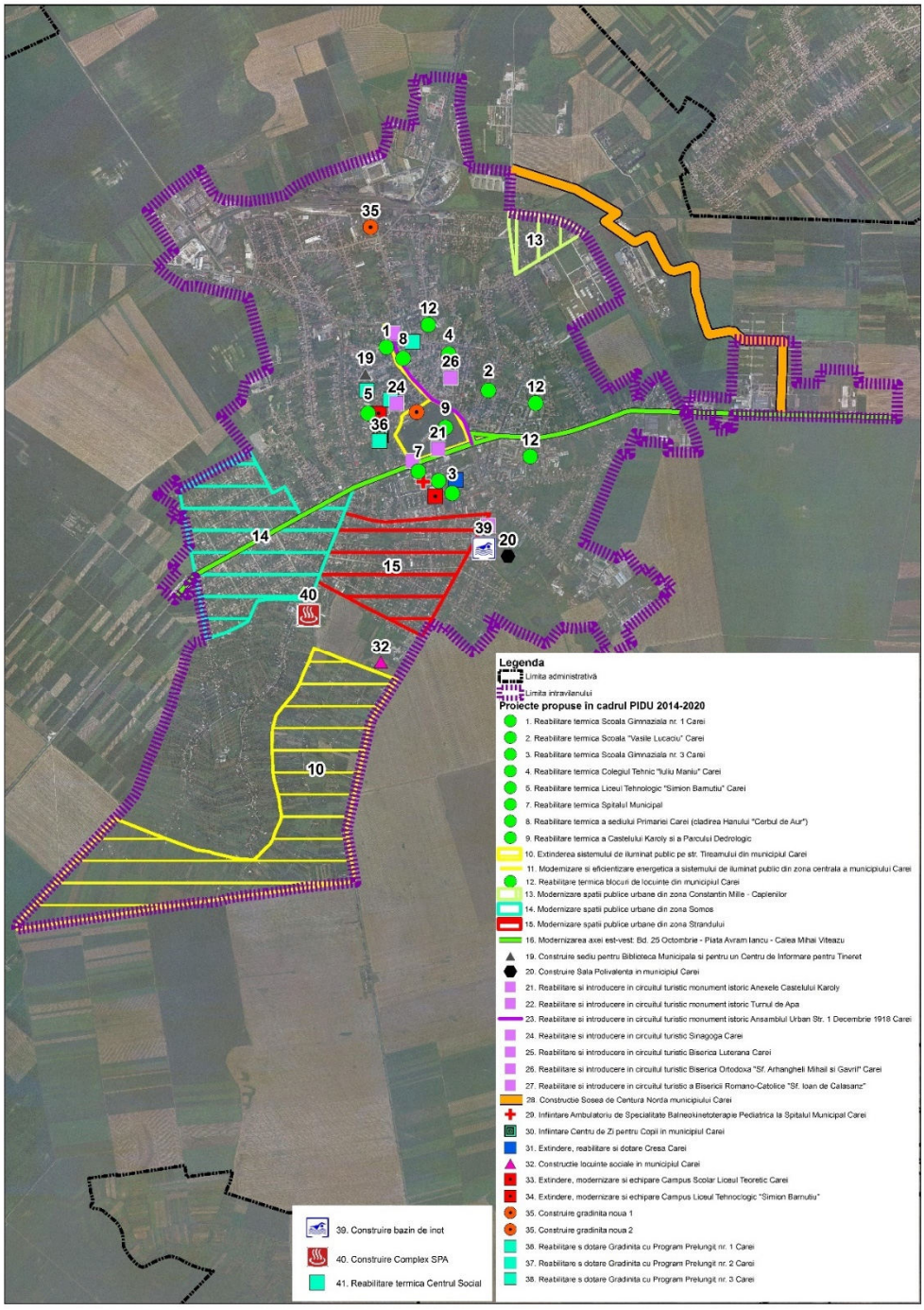
Legenda
Limita administrativă
Limita intravilanului
Proiecte propuse în cadrul PIDU 2014-2020
1. Reabilitare termica Scoala Gimnaziala nr. 1 Carei
2. Reabilitare termica Scoala "Vasile Lucaciu" Carei
3. Reabilitare termica Scoala Gimnaziala nr. 3 Carei
4. Reabilitare termica Colegiul Tehnic "Iuliu Maniu" Carei
5. Reabilitare termica Liceul Tehnologic "Simion Barnutiu" Carei
7. Reabilitare termica Spitalul Municipal
8. Reabilitare termica a sediului Primariei Carei (cladirea Hanului "Cerbul de Aur")
9. Reabilitare termica a Castelului Karoly si a Parcului Dedrologic
10. Extinderea sistemului de iluminat public pe str. Tireamului din municipiul Carei
11. Modernizare si eficientizare energetica a sistemului de iluminat public din zona centrala a municipiului Carei
12. Reabilitare termica blocuri de locuinte din municipiul Carei
13. Modernizare spatii publice urbane din zona Constantin Mille - Capitenilor
14. Modernizare spatii publice urbane din zona Somes
15. Modernizare spatii publice urbane din zona Strandului
16. Modernizarea axei est-vest: Bd. 25 Octombrie - Piata Avram Iancu - Calea Mihai Viteazu
19. Construire sediu pentru Biblioteca Municipala si pentru un Centru de Informare pentru Tineret
20. Construire Sala Polivalenta in municipiul Carei
21. Reabilitare si introducere in circuitul turistic monument istoric Anexele Castelului Karoly
22. Reabilitare si introducere in circuitul turistic monument istoric Turnul de Apa
23. Reabilitare si introducere in circuitul turistic monument istoric Ansamblul Urban Str. 1 Decembrie 1918 Carei
24. Reabilitare si introducere in circuitul turistic Sinagoga Carei
25. Reabilitare si introducere in circuitul turistic Biserica Luterana Carei
26. Reabilitare si introducere in circuitul turistic Biserica Ortodoxa "Sf. Arhangheli Mihail si Gavril" Carei
27. Reabilitare si introducere in circuitul turistic a Bisericii Romano-Catolice "Sf. Ioan de Calasanz"
28. Construcbie Sosea de Centura Nord municipiului Carei
29. Infiintare Ambulatoriu de Specialitate Balneokinetoterapie Pediatrica la Spitalul Municipal Carei
30. Infiintare Centru de Zi pentru Copii in municipiul Carei
31. Extindere, reabilitare si dotare Cresa Carei
32. Construcbie locuinte sociale in municipiul Carei
33. Extindere, modernizare si echipare Campus Scolar Liceul Teoretic Carei
34. Extindere, modernizare si echipare Campus Liceul Tehnologic "Simion Barnutiu"
35. Construire gradinita noua 1
35. Construire gradinita noua 2
36. Reabilitare s dotare Gradinita cu Program Prelungit nr. 1 Carei
37. Reabilitare s dotare Gradinita cu Program Prelungit nr. 2 Carei
38. Reabilitare s dotare Gradinita cu Program Prelungit nr. 3 Carei
39. Construire bazin de inot
40. Construire Complex SPA
41. Reabilitare termica Centrul Social

Fig. 59 Proiecte propuse în cadrul PIDU 2014–2010.

Proiectele strategice prioritare pentru perioada 2014–2020, care sunt propuse spre finanțare din Programul Operațional Regional vizează:

1. **Reabilitarea termică a clădirilor publice, inclusiv asigurarea necesarului de energie din resurse alternative:**
   - **1.1. Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale nr. 1 Carei**
   - **1.2. Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale „Vasile Lucaciu" Carei**
   - **1.3. Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale nr. 3 Carei**
   - **1.4. Reabilitarea termică a Colegiului Tehnic „Iuliu Maniu" Carei**
   - **1.5. Reabilitarea termică a Liceului Tehnologic „Simion Bărnuțiu"Carei**
   - **1.6. Reabilitarea termică a Centrului Social Carei**
   - **1.7. Reabilitarea termică a Spitalului Municipal**
   - **1.8. Reabilitarea termică a sediului Primăriei (clădirea Hanului „Cerbul de Aur")**
   - **1.9. Reabilitarea termică a Castelului Karoly și a Parcului Dendrologic**

Aceste clădiri reprezintă o parte importantă a fondului construit public din municipiu și generează o cotă semnificativă din emisiile de CO2 de la nivelul municipiului. Eficiența energetică a clădirilor aparținând acestor instituții face ca cheltuielile cu asigurarea necesarului de energie să greveze asupra bugetului local. Nu în ultimul rând, aceste unități administrative, medicale, sociale și educaționale joacă un rol vital în viața comunității, deservind, direct sau indirect, toți cei 21.000 de locuitori, la care se adaugă și cei din comunele învecinate (în cazul liceelor și al spitalului), precum și peste 500 de salariați, care vor beneficia de condiții de lucru îmbunătățite.

2. **Extinderea sistemului de iluminat public din municipiul Carei**

Proiectul prevede extinderea sistemului de iluminat public, pe o lungime de circa 1 km, pe str. Tireamului, din zona Viile Careiului, respectiv în zona Viile Noi. Zona Viile Careiului cunoaște o dinamică imobiliară semnificativă în ultimii ani, însă noile locuințe construite în zonă au un acces deficitar la infrastructură urbană, printre care și cele legate de lipsa iluminatului public stradal.

3. **Modernizarea și eficientizarea energetică a sistemului de iluminat public din zona centrală a municipiului Carei**

Zona centrală a municipiului concentrează principalele funcțiuni de interes general de la nivelul municipiului, dintre care unele servicii unice în context local (de ex. primăria), dar și principalele atracții turistice. Deși zona beneficiază de o rețea extinsă de iluminat public și arhitectural, acesta este uzat fizic și moral, fiind dotat

cu corpuri de iluminat ineficiente energetic, care generează emisii de CO2 și costuri ridicate pentru municipalitate. De asemenea, rețeaua densă de cabluri aeriene este incompatibilă cu funcția turistică și de promenadă a zonei. Proiectul are în vedere modernizarea rețelei de iluminat și pozarea în subteran a cablurilor aeriene pe străzile 1 decembrie 1918, 25 octombrie, precum și în Parcul Dendrologic din jurul Castelului Karoly.

4. Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din municipiul Carei

Cea mai mare parte a locuitorilor municipiului locuiește în blocuri construite în perioada comunistă, din prefabricate din beton, o tehnologie învechită și cu eficiență energetică redusă, la care se adaugă și aspectul foarte deteriorat al fațadelor, cu un impact estetic negativ. În plus, acestea generează emisii ridicate de CO2 și costuri ridicate cu întreținerea pentru locatari. Proiectul are în vedere reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din cartierele Republicii, Mihai Viteazu I, Mihai Viteazu II și Eliberării, în parteneriat cu asociațiile de proprietari constituite la nivelul acestor ansambluri.

5. Modernizarea spațiilor publice urbane din municipiul Carei

5.1. Modernizarea spațiilor publice urbane din zona Constantin Mille-Căpleni-lor

5.2. Modernizarea spațiilor publice urbane din zona Șomoș

5.3. Modernizarea spațiilor publice urbane din zona Ștrandului

5.4. Modernizarea axei est-vest: Bd. 25 octombrie – Piața Avram Iancu – Calea Mihai Viteazu

Spațiile publice din principalele zone rezidențiale din municipiu au o calitate redusă, fiind caracterizate prin lipsa sau deteriorarea spațiilor verzi (scuaruri, peluze, aliniamente stradale), a zonelor pietonale, a locurilor de joacă, de practicare a sporturilor și a celor de socializare, a pistelor de bicicletă, a locurilor de parcare, dar și prin existența unor străzi nemodernizate (pietruite sau de pământ). Realizarea acestor intervenții va conduce la creșterea calității locuirii și a vieții unui număr important de locuitori, precum și la îmbunătățirea mobilității, prin promovarea unor alternative atractive la transportul motorizat.

6. Înființarea unui baze de agrement și a unui Centru SPA în municipiul Carei

Resursele de apă termală de foarte bună calitate de la nivelul municipiului Carei nu sunt suficient valorificate în scop turistic și de agrement. Proiectul prevede înființarea unui centru de agrement SPA, cu facilități complexe (bazine cu apă acoperite, jacuzzi, saună, masaj, fitness, etc.), care să ofere servicii atât cetățenilor, cât și turiștilor care vizitează municipiul. Proiectul va fi implementat în zona Ștrandului Carei, care atrage deja un număr important de turiști.

7. Construcția unui bazin de înot acoperit în municipiul Carei

Proiectul prevede construcția unui bazin de înot acoperit, cu scop didactic și de agrement, care va cuprinde, pe lângă bazinele propriu-zise, și vestiare, săli de duș, tribună, cabinet medical, un punct de alimentație publică, parcare, etc. Aici se vor derula ore de educație fizică, cursuri de inițiere, antrenamente pentru sportivii de performanță, etc. Proiectul va fi integrat spațial și funcțional într-un complex sportiv, alături de stadionul municipal existent, precum și de sala polivalentă, propusă spre construire în aceeași zonă.

8. Construcția unui sediu pentru Biblioteca Municipală și pentru un Centru de Informare pentru Tineret

Oferta culturală de la nivelul municipiului este una restrânsă, una dintre cauze fiind și faptul că Biblioteca Municipală nu funcționează într-un spațiu corespunzător pentru extinderea serviciilor sale. În plus, tinerii din municipiu nu beneficiază de un centru de informare și consiliere cu privire la oportunitățile educaționale, profesionale, culturale și de petrecere a timpului liber. Prin proiect se prevede construcția și dotarea unui spațiu multifuncțional, în care să funcționeze atât Biblioteca Municipală, cât și un Centru de Informare pentru Tineri, și care să găzduiască și diferite evenimente (lansări de carte, expoziții, seminarii, conferințe, etc.).

9. Construcția unei săli polivalente în municipiul Carei

În prezent, activitatea sportivă de la nivelul municipiului Carei se desfășoară doar în săli de sport școlare sau pe terenuri private, în lipsa unui centru sportiv multifuncțional, destinat sportului de amatori și profesioniști. Proiectul vizează construcția unei săli polivalente, cu suprafață de joc multifuncțională, vestiare, dușuri, parcare, tabelă electronică, tribune, etc., care să găzduiască diferite competiții sportive, antrenamente și evenimente locale. Sala polivalentă va completa complexul sportiv al municipiului, care va mai cuprinde și stadionul existent, respectiv bazinul de înot.

10. Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a monumentelor istorice din municipiul Carei

10.1. Anexele Castelului Karoly

10.2. Turnul de Apă

10.3. Str. 1 Decembrie 1918

În zona centrală a municipiului Carei există o mare concentrare de monumente istorice și de clădiri cu o valoare arhitecturală ridicată, aflate într-o stare avansată de degradare, care pot constitui atracții importante pentru turiști și vizitatori, prin includerea lor în pachete turistice care să includă și alte obiective din zonă, care au beneficiat deja de intervenții (spre ex. Castelul Karoly și Parcul Dendrologic,

reabilitate prin POR 2007–2013). Cele mai reprezentative dintre acestea sunt Turnul de Apă și Anexele Castelului Karoly, ambele amplasate în curtea Parcului Dendrologic, în proximitatea Castelului). Pe de altă parte, str. 1 Decembrie 1918, cea care asigură accesul la majoritatea obiectivelor turistice din municipiu, a beneficiat de lucrări de modernizare a spațiilor publice, prin același Program, însă, în vederea reconstituirii imaginii sale originale, dar și a transformării sale într-o axă culturală, necesită pavarea cu granit, ceea ce va conduce la creșterea atractivității sale pentru locuitori și turiști.

11. Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a patrimoniului cultural-religios din municipiul Carei:

11.1. Sinagoga

11.2. Catedrala Romano-Catolică „Sf. Ioan de Calasanz"

11.3. Biserica Ortodoxă „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril"

11.4. Biserica Luterană

Municipiul Carei se evidențiază prin caracterul său multi-etnic și multi-confesional, prin urmare acesta beneficiază de un număr mare de lăcașuri de cult, aparținând diferitelor culte de la nivel local (mozaici, romano-catolici, ortodocși, reformați-luterani, etc.), care au statut de monument istoric, dar care se află într-o stare avansată de degradare și nu sunt incluse în circuitul turistic. Acest proiect este complementar cu cele de reabilitare a altor clădiri de patrimoniu din zona centrală (Castelul Karoly și Anexele Sale, Turnul de Apă, Parcul Dendrologic, Axa Culturală 1 decembrie 1918, etc.) și va conduce la creșterea numărului de turiști si de vizitatori, precum și la regenerarea urbană a zonei centrale, unde sunt amplasate cele mai multe dintre aceste obiective.

12. Construcția șoselei de centură Nord a Municipiului Carei

Municipiul Carei se află la o mica distanță de punctul de frontieră Urziceni, care asigură un acces rapid la rețeaua de autostrăzi din Ungaria și din Europa Centrală, devenind astfel tot mai tranzitat, cu precădere de mijloacele de transport a mărfurilor. În prezent, se află în construcție varianta de sud a municipiului, însă aceasta nu asigură și preluarea traficului dinspre punctul de frontieră Urziceni și nici dinspre zona industrială Nord a Careiului. Proiectul prevede construcția unei șosele de centură care să lege DN 19 de DC 49 și de DJ 108M, în zona platformei industriale nord.

13. Înființarea unui ambulatoriu de specialitate balneokinetoterapie infantilă la Spitalul Municipal Carei

Apele termale de la nivelul municipiului Carei, precum și ultimele descoperiri în domeniul balneokinetoterapiei pediatrice nu sunt valorificate corespunzător în beneficiul populației din municipiu și din județ, în condițiile lipsei unui ambulatoriu de

specialitate în domeniu în întreaga zonă de nord-vest a țării. Proiectul prevede construcția și dotarea unui astfel de ambulatoriu la nivelul Spitalului Municipal Carei, care să valorifice resursele de apă termală cu rol terapeutic și să deservească partea de nord-vest a României.

14.Înființarea unui centru de zi pentru copii în Municipiul Carei

Capacitatea centrelor sociale de la nivelul municipiului este redusă în raport cu numărul mare de persoane expuse riscului de excluziune socială, mai ales în ceea ce privește copii care provin din familii dezavantajate. Proiectul are în vedere înființarea și dotarea unui centru de zi pentru copii, în cadrul unui parteneriat între municipalitate și un furnizor non-guvernamental de servicii sociale de la nivel local, care să furnizeze servicii de îngrijire, educație, de suport, de evaluare și de monitorizare.

15.Extinderea, reabilitarea și dotarea Creșei Carei

În prezent, creșa din municipiul Carei nu beneficiază de suficiente locuri pentru numărul în creștere de copii care beneficiază de servicii. Proiectul are în vedere extinderea, reabilitarea și dotarea Creșei Carei, care să ofere servicii de calitate unui număr mai mare de beneficiari.

16.Construcția de locuințe sociale în municipiul Carei

La nivelul municipiului Carei există un număr mare de cereri de locuințe sociale, care nu pot fi onorate din cauza fondului insuficient de locuințe aflate în proprietate publică. Proiectul prevede construcția unui număr de circa 200 de locuințe sociale, în zona Tireamului, unde există deja mai multe locuințe sociale, construite în perioada anterioară de programare. Pe lângă locuințele propriu-zise, proiectul prevede și amenajarea spațiilor publice din jurul acestora (spații verzi, zone pietonale, locuri de parcare, locuri de joacă, etc.).

17.Extinderea, modernizarea și echiparea a două campusuri școlare în municipiul Carei

17.1.Extinderea, modernizarea și echiparea campusului Liceului Teoretic Carei

17.2.Extinderea, modernizarea și echiparea campusului Liceului Tehnologic „Simion Bărnuțiu”

Liceele din municipiul Carei atrag un număr important de elevi din comunele învecinate, prin oferta educațională diversificată a acestora. Proiectele prevăd reabilitarea exterioară și interioară a clădirilor existente, a sălilor de curs și a atelierelor și laboratoarelor școlare, a bibliotecilor, construcția de noi săli de sport, de spații de cazare și de alimentație publică, dotarea cu mobilier și material didactic, inclusiv echipamente de laborator/atelier, etc., în vederea creșterii numărului de clase și de elevi pentru învățământul profesional

18.Construcția a două grădinițe în municipiul Carei

În pofida faptului că natalitatea s-a redus semnificativ după 1990, creșterea gradului de cuprindere a populației preșcolare a făcut ca numărul de locuri în grădinițe să fie insuficient în raport cu numărul cererilor de înscriere, cu precădere în anumite zone ale municipiului. Proiectul prevede construcția și dotarea a două grădinițe, care să corespundă standardelor în domeniu, cu săli de grupă, vestiare, cancelarie, grupuri sanitare, filtre, spații multifuncționale, locuri de joacă, etc.

19.Reabilitarea și dotarea unităților de învățământ preuniversitar din municipiul Carei

19.1.Reabilitarea și dotarea Grădiniței cu Program Prelungit nr. 1

19.2.Reabilitarea și dotarea Grădiniței cu Program Prelungit nr. 2

19.3.Reabilitarea și dotarea Grădiniței cu Program Prelungit nr. 3

19.4.Modernizarea Școlii Gimnaziale nr. 1

19.5.Modernizarea Școlii Gimnaziale „Vasile Lucaciu”

19.6.Modernizarea Școlii Gimnaziale nr. 3

Mai multe grădinițe din municipiul Carei funcționează în prezent în spații improvizate, necorespunzătoare pentru furnizarea de servicii educaționale de calitate. De asemenea, 3 unități de învățământ din municipiu necesită lucrări de modernizare, infrastructura lor fiind uzată fizic și moral. Proiectul prevede reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ din municipiu, astfel încât acestea să corespundă standardelor în domeniu.

20.Crearea unui centru sportiv pentru tineret în Municipiul Carei

Tinerii din municipiul Carei nu dispun, în prezent, de o infrastructură corespunzătoare pentru practicarea unor game diversificate de sporturi, precum piste pentru role, skateboard și patinoar. Toate aceste funcțiuni vor fi reunite sub umbrela unui centru sportiv pentru tineret.

Capitolul VII
Planul de acțiune pentru implementarea PIDU 2014–2020

Ștefana Varvari

Pentru asigurarea implementării PIDU, propunem următorul plan de acțiune, structurat pe trei intervale de timp:

Acțiuni de întreprins pe termen scurt (2014–2015)

Acțiuni	**Responsabili**
Aprobarea *Planului Integrat de Dezvoltare Urbană al Municipiului Carei pentru perioada 2014–2020* în cadrul Consiliului Local, prin adoptarea unei hotărâri în acest sens	- Consiliul Local Carei - Primăria Carei
Promovarea PIDU în rândul publicului larg și a factorilor de decizie (parlamentari, consilii județene, Guvern, MDRAP, ADR Nord-Vest, etc.)	Primăria Carei
Susținerea și finalizarea proiectelor aflate în implementare în actuala perioadă de programare	Beneficiarii proiectelor aflate în derulare
Elaborare documentațiilor tehnico-economice aferente proiectelor propuse a fi realizate în următoarea perioadă de programare (identificare terenuri/clădiri, pregătire documente care să ateste regimul juridic al terenurilor, studii de prefezabilitate-fezabilitate, studii de impact, planuri de afaceri, documentații urbanistice, etc.)	- Primăria Carei - Firme de consultanță
Identificarea, analizarea și selectarea surselor de finanțare pentru proiectele propuse spre implementare în următoarea perioadă de programare (parteneriate public-privat, credite, alte resurse financiare externe, finanțări din fonduri europene, fonduri de la bugetele de stat și local, etc.)	Beneficiarii proiectelor propuse a fi realizate
Identificarea partenerilor publici și privați pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor prioritare	Primăria Carei
Realizarea de acorduri de parteneriate între Primărie, structuri asociative (de ex. ADI) și parteneri din mediul non-guvernamental și mediul de afaceri pentru realizarea proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare	- Primăria Carei - ADI-uri - Mediul de afaceri - Mediul ONG

Acțiuni	Responsabili
Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare și stabilirea graficului de derulare/implementare a strategiei (includerea în bugetul multianual a investițiilor propuse ca fiind prioritare în vederea pregătirii lor)	- Primăria Carei - Consiliul Local Carei
Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor umane pentru implementarea cu succes a proiectelor prioritare	Primăria Carei
Revizuirea PIDU în conformitate cu documentele de programare de la nivel național, după aprobarea PO în varianta finală (dacă va fi cazul)	- Primăria Carei - Consultant

Acțiuni de întreprins pe termen mediu (2015–2017)

Acțiuni	Responsabili
Continuarea activităților pe termen scurt care nu au fost finalizate (acțiunile noi și diferite față de cele anterioare)	Aceiași responsabili ca și pe termen scurt
Depunerea PIDU spre aprobare la AM/OI cu atribuții în domeniu și evaluarea conformității acestuia. Revizuirea conform observațiilor AM/OI dacă va fi cazul.	- Primăria Carei - AM/OI POR 2014–2020
Elaborarea cererilor de finanțare aferente proiectelor prioritare din portofoliul PIDU, depunerea acestora spre evaluare la AM/OI cu atribuții în domeniu (inclusiv revizuirea acestora conform solicitărilor de clarificări, dacă va fi cazul)	- Primăria Carei - AM/OI POR 2014–2020 - Consultanți
Semnarea contractelor de achiziție publică cu AM/OI și Implementarea proiectelor prioritare (realizare achiziții publice, executare lucrări, etc.)	Primăria Carei
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel național și internațional (materiale promoționale, participare la manifestări internaționale, site-uri WEB, etc.)	Primăria Carei
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare și realizarea unor rapoarte de progres	- Primăria Carei - Structurile parteneriale formate la nivelul municipiului pentru planificare strategică (grupuri de lucru sectoriale)
Evaluarea intermediară a PIDU	- Primăria Carei - Evaluator independent

Acțiuni de întreprins pe termen lung (2018–2020)

Acțiuni	Responsabili

Continuarea activităților pe termen mediu care nu au fost finalizate (acțiunile noi și diferite față de cele anterioare)	Aceeași responsabili ca și pe termen mediu
Revizuirea PIDU pe baza evaluării intermediare și luarea de măsuri corective, dacă e cazul	Primăria Carei
Finalizarea implementării proiectelor prioritare	Primăria Carei
Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel național și internațional	Primăria Carei
Pregătirea PIDU al Municipiului Carei pentru perioada 2021–2027	- Primăria Carei - Structurile parteneriale formate la nivelul municipiului pentru planificare strategică (de ex. grupuri de lucru sectoriale)

Surse de finanțare care pot fi utilizate pentru implementarea proiectelor prioritare din portofoliul propus sunt: fonduri europene (FEDR, FSE, FC, FEADR și FEP), inclusive noile instrumente financiare pentru dezvoltarea teritorială (de ex. CLLD, etc.), bugetul de stat, bugetele locale, credite sau fonduri private și finanțări de tip PPP. În lista proiectelor prioritare ale municipiului Carei au fost indicate, pentru fiecare dintre acestea, sursele de finanțare potențiale.

Capitolul VIII
Sistemul de implementare și monitorizare a PIDU

Ștefana Varvari

8.1. Sistemul de management propus pentru implementarea PIDU

În vederea asigurării managementului implementării PIDU, s-a constituit *Comisia de Implementare a Planului Integrat de Dezvoltare Urbană a municipiului Carei,* alcătuită din șapte persoane din cadrul administrației publice locale. Echipa managerială este un grup de lucru ce se constituie numai pe durata desfășurării și implementării planului integrat. Fiecare membru al echipei are funcții și roluri bine stabilite, care nu se suprapun între ele, determinând astfel creșterea eficienței și eficacității grupului în urmărirea realizării obiectivelor stabilite în strategia planului. Unitatea de implementare a proiectului este compusă din:

1. **Primarul**

Este manager de proiect și va stabili periodicitatea ședințelor comisiei, semnează documente, monitorizează și întocmește rapoarte. Reprezintă comisia în relația cu orice entități publice sau private pe parcursul implementării Planului integrat.

2. **Administratorul public**

Este coordonatorul proiectului, se va ocupa de evaluarea trimestrială a raportului privind activităților proiectului.

3. **Șeful Biroului Asistență socială și autoritate tutelară**

Este responsabilul privind activitățile din cadrul proiectului referitor la modernizarea infrastructurii serviciilor sociale, precum și de dotarea corespunzătoare a acestuia.

4. **Consilierul superior protecția mediului**

Este responsabilul privind protecția mediului în cadrul proiectelor care au impact asupra calității mediului. Va evalua rapoartele trimestriale ale acestora.

5. **Contabilul șef**

Este responsabilul contabil din echipa de management a planului integrat. Va evalua rapoartele financiare trimestriale. Va avea sarcini de coordonare a tuturor activităților economice specifice implementării Planului integrat, respectiv de urmărire a încadrării în limitele bugetare stabilite prin contractul de finanțare. Va ține legătura, în permanență cu responsabilii financiari din cadrul managementului proiectelor.

6. Consilierul superior programe, relații internaționale

Responsabilul tehnic al implementării Planului integrat, se va ocupa de redactarea convocatoarelor, invitațiilor și a ordinii de zi a ședințelor din cadrul comisiei, întocmirea proceselor verbale, preluarea și înregistrarea documentelor ce vizează activitatea comisiei, prelucrarea și transmiterea datelor și a documentelor solicitate de către oricare dintre părțile implicate în implementarea proiectelor.

7. Consilierul superior programe, relații internaționale

Responsabilul tehnic al implementării Planului integrat, se va ocupa de redactarea convocatoarelor, invitațiilor și a ordinii de zi a ședințelor din cadrul comisiei, întocmirea proceselor verbale, preluarea și înregistrarea documentelor ce vizează activitatea comisiei, prelucrarea și transmiterea datelor și a documentelor solicitate de către oricare dintre părțile implicate în implementarea proiectelor.

Rezultatele fiecărui membru al echipei de implementare vor fi prezentate conducerii instituției și Consiliului Local, prin întocmirea de rapoarte de activitate trimestriale și time sheet-uri lunare. De asemenea, membri echipei se vor întâlni cel puțin o dată pe săptămână (sau ori de câte ori e nevoie) în ședințe de progres pentru a analiza progresul proiectelor prioritare aflate în faza de pregătire sau implementare. Monitorizarea și evaluarea performanțelor ca mijloc de stabilire a capacității structurale de a îndeplini obiectivele, în conformitate cu așteptările inițiale se leagă de asigurarea eficienței fiecărui instrument procedural de implementare. Eliminarea deficiențelor și maximizarea rezultatelor este posibilă prin îmbunătățirea continuă a activității și evaluarea permanentă a drumului parcurs.

8.2. Procesul de informare și diseminare

Scopul acestei părți este de a prezenta modalitățile de informare și consultare publică în vederea elaborării Planului Integrat de Dezvoltare Urbană al municipiului Carei pentru perioada 2014–2020, care au fost prezentate în detaliu la Capitolul IV din PIDU.

În vederea realizării unei transparențe decizionale, a alegerii proiectelor și a zonei de acțiune, au fost implicați toți actorii relevanți de la nivel local (consilieri locali, personalul de specialitate al administrației publice locale și județene, ai asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai celui non-

guvernamental, ai societății civile, presă și cetățeni), prin realizarea a 4 grupuri de lucru sectoriale cu aceștia și a unei ședințe de Consiliu Local, unde au fost prezentate și dezbătute toate aspectele relevante ale PIDU (profilul municipiului, analiza SWOT, strategia de dezvoltare, zona de acțiune urbană selectată și portofoliul de proiecte prioritare, planul de acțiune și sistemul de implementare și de evaluare). În urma acestor activități au fost centralizate, în minute aferente fiecărei întâlniri, și analizate cu atenție toate feedback-urile primite de la participanți și a fost revizuit PIDU în conformitate cu acestea.

Pe lângă aceste activități a fost încărcată pe site-ul Primăriei Carei (http://www.primariacarei.ro/new_web/indexr.php) o sinteză a Planul Integrat în vederea consultării publice, care a durat 10 zile, și au fost publicate articole în ziarele locale.

8.3. Sistemul de monitorizare și evaluare al PIDU

Monitorizarea implementării strategiei se va derula conform următorului calendar de activități:

1. Acțiuni de monitorizare a implementării PIDU al Municipiului Carei pentru perioada 2014–2020 se vor realiza în anul 2017, respectiv în 2019, în strânsă corelare cu procesul de examinare a performanțelor de la nivel național, impus de Comisia Europeană pentru toate Statele Membre (în condițiile prevederii, în premieră, a unei rezerve de performanță).
2. Primăria Carei va avea ca atribuții documentarea valorii indicatorilor de monitorizare selectați, prezentați în tabelul de mai jos, pe baza surselor secundare: datele statistice puse la dispoziție de Institutul Național de Statistică (de ex. Baza de date TEMPO Online) și din Rapoartele Anuale de Implementare ale Programelor Operaționale aferente perioadei 2014–2020, elaborate de Autoritățile de Management/Organismele Intermediare (pe baza datelor din SMIS), în contextul în care toate proiectele prioritare din portofoliul PIDU sunt propuse spre finanțare din Programe Operaționale.
3. În contextul în care se va constata că informațiile disponibile la nivelul surselor de informații existente (bazele de date ale INS, Rapoartelor Anuale de Implementare) nu sunt suficiente pentru a reflecta progresul implementării PIDU, se poate opta, complementar, pentru aplicarea de chestionare de monitorizare organizațiilor care implementează proiecte relevante pentru măsurile PIDU. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere că procesul de colectare a informațiilor din surse primare, pe bază de chestionar, este un proces anevoios, iar rezultatele pot fi viciate de rata ridicată de non-răspuns;

4. Rezultatele celor două acțiuni de monitorizare propuse (2017 și 2019), se vor centraliza într-un Raport de monitorizare.

Principalul scop al Raportului de monitorizare este de a evidenția stadiul privind implementarea PIDU și de a propune recomandări pentru eficientizarea implementării acesteia. Prin urmare, acesta va avea următoarea structură minimală:

- Introducere: Raportul de monitorizare va avea o secțiune introductivă în care se vor menționa informații cu privire la perioada acoperită de raportul de monitorizare, sursele de date utilizate pentru aprecierea progresului în implementarea strategiei, dificultăți întâmpinate.
- Capitolul 1: această secțiune descrie activitățile desfășurate în procesul de monitorizare.
- Capitolul 2: acest capitol face o prezentare a măsurilor și acțiunilor care au făcut obiectul
- procesului de monitorizare. Vor fi, apoi, menționate recomandări de eficientizare a implementării fiecărei măsuri și acțiuni în parte;
- Concluzii finale: Raportul se finalizează cu o apreciere generală privind progresul înregistrat în implementarea PIDU.

Raportul de monitorizare va fi dezbătut în plenul Consiliului Local, pentru a analiza progresul înregistrat în implementarea PIDU și a identifica recomandări pentru eficientizarea implementării acesteia.

Pentru a asigura reprezentativitatea participanților, la întâlnirile Consiliului Local pot fi invitați și alți stakeholderi care au un interes direct sau pot influența buna implementare a PIDU Carei.

În procesul elaborării PIDU al municipiului Carei pentru perioada 2021–2027, Consiliul Local va include și o secțiune dedicată evaluării impactului implementării PIDU aferent perioadei 2014–2020.

Acest studiu va genera un Raport de evaluare ex-post, care va include o analiză a:

- gradului de realizare a indicatorilor cuprinși în PIDU;
- eficienței implementării acestuia;
- impactului efectiv în termeni de eliminare a problemelor sau de valorificare a șanselor care au stat la baza Planului;
- sustenabilității rezultatelor obținute;
- mecanismelor cauzale care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea priorităților PIDU;

- eventualelor efecte secundare neplanificate;
- lecțiilor învățate din implementarea actualului Plan pentru exercițiile de planificare viitoare – identificând, de exemplu, înregistrarea și menționarea deficiențelor constatate în legătură cu procesul inițial de proiectare a priorităților, măsurilor, acțiunilor, țintelor, indicatorilor și menționând recomandările pentru diminuarea sau eliminarea acestor deficiențe în exercițiile de planificare viitoare.

Pentru monitorizarea implementării PIDU, se propune următorul set de indicatori pentru anul 2020:

Indicator
Lungimea străzilor orășenești reabilitate/modernizate (km)
Puterea instalată (MW) a unităților de producere a energiei din surse regenerabile;
Număr de centre sociale înființate/modernizate
Număr de instituții publice reabilitate termic
Numărul de parcuri industriale construite
Lungimea pistelor de biciclete amenajate (km)
Lungimea aleilor pietonale amenajate si reabilitate (trotuare) – km
Număr de unități de învățământ înființate/reabilitate/modernizate
Număr de săli și terenuri de sport școlare construite/reabilitate
Lungimea rețelelor noi/extinse/modernizate de alimentare cu apă (km)
Lungimea rețelelor noi/extinse/modernizate de canalizare (km)
Număr de copuri de iluminat public eficient energetic instalate
Suprafața de spații verzi amenajate (mp)
Număr de noi locuri de muncă nou-înființate
Număr de IMM sprijinite
Număr de beneficiari din grupurile vulnerabile și supuși excluziunii sociale care beneficiază de infrastructură și servicii noi/îmbunătățite de asistență social
Numărul de locuri de parcare amenajate
Numărul de locuri de joacă amenajate
Număr de mijloace de transport ecologice achiziționate
Lungimea traseelor de transport în comun extinse/modernizate (km)
Număr de unități medicale modernizate și dotate
Număr de instituții culturale înființate
Suprafața de spații publice regenerate (ha)

Anexa 1. Lista proiectelor prioritare strategice propuse spre finanțare din POR 2014–2020

Proiecte strategice prioritare pentru perioada 2014–2020, propuse pentru finanțarea din POR 2014–2020 (selectarea proiectelor prioritare propuse pentru includerea în PIDU Carei 2014–2020 s-a făcut cu colaborarea administrației locale, în baza a 3 criterii: disponibilitatea sursei de finanțare – eligibilitatea proiectelor în cadrul POR 2014–2020, urgența intervenției și valoarea estimată a proiectelor)

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Bugetul estimat (€)
1.	Eficienta energetică a Școlii Gimnaziale nr. 1 Carei	400.000
2.	Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale „Vasile Lucaciu” Carei	350.000
3.	Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale nr. 3 Carei	150.000
4.	Reabilitarea termică a Colegiului Tehnic „Iuliu Maniu” Carei	500.000
5.	Reabilitarea termică a Liceului Tehnologic „Simion Bărnuțiu”Carei	500.000
6.	Reabilitarea termică a Centrului Social Carei	400.000
7.	Reabilitarea termică a Spitalului Municipal	2.000.000
8.	Reabilitarea termică a sediului Primăriei (clădirea Hanului „Cerbul de Aur”)	150.000
9.	Eficiența energetică a Castelului Karoly și a Parcului Dendrologic	500.000
10.	Extinderea sistemului de iluminat public pe str. Tireamului din municipiul Carei	500.000
11.	Modernizarea și eficientizarea energetică a sistemului de iluminat public din zona centrală a municipiului Carei	2.000.000
12.	Reabilitarea termică a blocurilor de locuințe din municipiul Carei	2.000.000
13.	Modernizarea spațiilor publice urbane din zona Constantin Mille-Căplenilor	2.000.000
14.	Modernizarea spațiilor publice urbane din zona Somos	1.800.000
15.	Modernizarea spațiilor publice urbane din zona Ștrandului	500.000
16.	Modernizarea axei est-vest: Bd. 25 octombrie – Piața Avram Iancu – Calea Mihai Viteazu	5.000.000

17.	Înființarea unui baze de agrement și a unui Centru SPA în municipiul Carei	2.000.000
18.	Construcția unui bazin de înot acoperit în municipiul Carei	1.000.000
19.	Construcția unui sediu pentru Biblioteca Municipală și pentru un Centru de Informare pentru Tineret	1.000.000
20.	Construcția unei săli polivalente în municipiul Carei	2.000.000
21.	Reabilitarea și introducerea în circuitul turistic a monumentele istorice Anexele Castelului Karoly, Castelul de Apă, str.1 Decembrie 1918	4.500.000
22.	Sprijn/parteneriat in reabilitarea instituțiilor de cult și introducerea în circuitul turistic(Sinagoga Carei, Catedrala Catolica „Sf. Ioan de Calasanz”-anexe, Biserica Ortodoxa „Sf. Arhangheli Mihail si Gavril”, Biserica Luterana, etc)	1.000.000
23.	Construcția șoselei de centură Nord a Municipiului Carei	2.000.000
24.	Înființarea unui ambulatoriu de specialitate balneokinetoterapie pediatrică la Spitalul Municipal Carei	2.000.000
25.	Sprijinirea/parteneriat pentru infiintarea unui centru de zi pentru copii în Municipiul Carei	500.000
26.	Extinderea, reabilitarea și dotarea Creșei Carei	250.000
27.	Constructia de locuințe sociale în municipiul Carei	400.000
28.	Extinderea, modernizarea și echiparea campusului Liceului Teoretic Carei	1.000.000
29.	Extinderea, modernizarea și echiparea campusului Liceului Tehnologic „Simion Bărnuțiu”	1.000.000
30.	Constructia a două grădinițe în municipiul Carei	1.000.000
31.	Reabilitarea și dotarea Grădiniței cu Program Prelungit nr. 1	500.000
32.	Reabilitarea și dotarea Grădiniței cu Program Prelungit nr. 2	500.000
33.	Reabilitarea și dotarea Grădiniței cu Program Prelungit nr. 3	500.000
34.	Modernizarea Școlii Gimnaziale nr.1 Carei	1.000.000
35.	Modernizarea Școlii Gimnaziale „Vasile Lucaciu” Carei	1.000.000
36.	Modernizarea Școlii Gimnaziale nr. 3 Carei	1.000.000
37.	Crearea unui centru sportiv pentru tineret (pista rolleri, skateboard, patinoar, etc.)	500.000
38.	Amenajare spatii verzi in interiorul cartierelor pentru activități de recreere copii și tineret	300.000
39.	Extindere iluminat public în Viile Noi din Carei	300.000

Anexa 2. Chestionarul aplicat populației

Sondaj de opinie municipiul Carei

(Acest chestionar este anonim, iar datele conținute în el vor fi tratate cu confidențialitate)

1. În ce categorie de vârstă vă încadrați?

18–24 ☐ 25–34 ☐ 35–54 ☐ 55–64 ☐ Peste 65 ☐

Sex: M ☐ F ☐

2. Locuință în:

Strada .....

Bloc ☐ Casă ☐ Alta ☐ (care?) ..... număr camere .....

3. Educație (ultima formă de învățământ absolvită):

fără ☐ primar ☐ gimnazial ☐ arte și meserii ☐

liceal ☐ postliceal ☐ alta ☐ (care?) .....

4. Care este situația dumneavoastră ocupațională?

salariat ☐ în industrie ☐ construcții ☐ comerț ☐ servicii ☐

patron/lucrător pe cont propriu ☐ agricultor ☐ șomer ☐ pensionar ☐

elev/student ☐ casnică ☐ alta ☐ (care?) .....

5. Care este venitul dumneavoastră lunar net? (lei)

Sub 350 ☐ 351–500 ☐ 501–700 ☐ 701–1.000 ☐ 1.001–1.500 ☐

1.501–2.000 ☐ Peste 3.001 ☐

6. Câți membrii ai familiei locuiesc împreună cu dumneavoastră?

Nici unul ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ alt număr ☐ .....

7. Câți dintre membrii familiei sunt:

copii minori ....
copii care au abandonat școala înainte de terminarea ciclului primar/gimnazial ....
șomeri .... persoane cu dizabilități .... pensionari ....
tineri peste 24 de ani care nu au propria locuință .... (din care căsătoriți ....)
persoane plecate la muncă în străinătate ....

8. În cazul în care locuiți la bloc, considerați că acesta necesită reparații?

Da ☐ Nu ☐

Dacă Da, care din următoarele:

☐ reabilitare termică a blocului (inclusiv fațada)

☐ reparare/înlocuire acoperiș

9. Care dintre utilitățile publice lipsesc din zona în care locuiți?

apă potabilă ☐ canalizare menajeră ☐ canalizare pluvială ☐

drum de acces modernizat ☐ iluminat stradal ☐ altele ☐ .....

10. Care credeți că ar fi nevoile familiei dumneavoastră legate de amenajarea spațiului public din jurul locuinței?

a. Spatiu de relaxare pentru persoane în vârstă ☐

b. Spatiu de joacă pentru copii ☐

c. Spatiu de parcare autoturisme si biciclete ☐

d. Trotuare, ☐

e. Spatii verzi ☐

11. Aveți autoturism proprietate personală

Da ☐ Nu ☐

12. Considerați că numărul parcărilor este suficient în oraș?

Da ☐ Nu ☐

13. Sunteti de părerea că utilizarea bicicletei pe distante scurte, ca mijloc de transport nepoluant, trebuie încurajată?

Da ☐ Nu ☐

14. Considerați că oportună extinderea pistelor pentru biciclete?

Da ☐ Nu ☐

15. În cazul în care aveți copii minori, unde ați dori să-și petreacă timpul liber:

- în incinta scolii unde învață ☐

- în spațiu amenajat, în apropierea locuinței/parcuri ☐

- într-un centru special (club al copiilor) ☐

16. Ce alte propuneri de îmbunătățire a calității vieții în cartierul/zona în care locuiți doriți să faceți?

.....
.....
.....
.....
.....

17. Cum considerați a fi starea actuală a spatiilor în care se desfășoară activitățile educaționale?

Foarte bună ☐ Bună ☐ Proastă ☐ Foarte proastă ☐

Nu știu/nu răspund ☐

18. Considerați oportune investițiile în sistemul de invătământ (renovare si modernizare grădinite, scoli, licee si dotarea acestora?

Da ☐ Nu ☐ Nu știu ☐

19. Cum considerați a fi starea actuală a serviciilor medicale oferite de spitalul municipal?

Foarte bună ☐ Bună ☐ Proastă ☐ Foarte proastă ☐

Nu știu/nu răspund ☐

20. Considerați oportune investițiile în sistemul sanitar?

Da ☐ Nu ☐ Nu știu ☐

21. Considerați oportune investițiile în turism prin intervenții în restaurarea clădirilor publice vechi, de valoare arhitecturală ridicată din municipiul Carei?

Da ☐ Nu ☐ Nu știu ☐

22.Considerați oportune parteneriatele biserici-administrație în vederea promovării turismului cultural în municipiul Carei?

Da ☐ Nu ☐ Nu știu ☐

23. Care din proiectele de investiții realizate de municipalitate în perioada 2007–2013 le considerați mai importante? (vă rugăm să alegeți trei)

☐ reamenajare cartiere MVI, MVII

☐ reabilitarea Castelului Károlyi

☐ reabilitarea stației de epurare

☐ reabilitarea cantinei sociale, realizarea Centrului Social

☐ reabilitare strada 1 Decembrie 1918

☐ reabilitarea spitalului municipal

☐ extindere ambulatoriu cu secție de hidro-kinetoterapie

☐ reabilitare și extindere Liceul Teoretic și Școala Gimnazială Nr. 1 Carei

☐ reabilitarea Teatrului Municipal si a Casei de Cultură

☐ refacerea Manejului

☐ reamenajarea Parcului Dendrologic

☐ refacerea zonei Monumentul Ostașului Român

☐ reabilitare str. Ágoston

☐ reabilitare ateliere Grup Școlar Anghel Saligny

☐ rețea de apă str. D. Zamfirescu, P. Ispirescu, Micu Klein, Ion Ghica, Zaharia Bârsan, Gheorghe Marinescu, Câmpului

☐ rețele de canalizare Eötvös Lóránd, Densușeanu, L. Rebreanu, Romulus, Crasnei, C-lea Armatei Române

☐ extindere rețele de canalizare 10 km în municipiul Carei

☐ extindere rețele de utilități pe str. Tireamului (electrice, gaz, apă si ape uzate)

☐ altele .....
.....
.....

24. În ce zonă orașului locuiți?

☐ zona centrală

☐ zona Calea Mihai Viteazu-str. Căplenilor

☐ zona str. Căplenilor – str. Independentei – calea ferată

☐ zona str. Independentei – str. Uzinei – calea ferată

☐ zona B-dul 25 Octombrie – str. Someș

☐ zona B-dul 25 Octombrie – str. Tireamului

☐ zona str. Tireamului – Calea Armatei Române

☐ zona Calea Armatei Române – Calea Mihai Viteazu

☐ Ianculești

☐ altă zonă, nespecificată

25. Vă rugăm să indicați care sunt, din punctul dumneavoastră de vedere, cele mai importante 3 proiecte de dezvoltare ale municipiului pentru perioada 2014–2020:

☐ reabilitare termică în sectorul de locuințe în municipiul Carei

☐ eficientizarea energetică a instituțiilor publice, inclusiv prin utilizarea energiei regenerabile

☐ eficientizarea si modernizarea iluminatului public în Municipiul Carei

☐ mobilitate urbană, crearea/realizarea de zone pietonale, trasee pentru bicicliști

☐ îmbunătățirea calității mediului si a spatiilor urbane

☐ restaurarea, protecția si valorificarea prin turism a patrimoniului cultural (categoriile A si B)

☐ extindere rețea de canalizare menajeră si alimentare cu apă în Viile Careiului

☐ reabilitare rețele de apă si de canalizare în municipiul Carei

☐ extindere rețele electrice în Viile Careiului

☐ reabilitarea si modernizarea drumurilor care fac legătura cu tronsoane naționale si europene

☐ realizare centura nord Carei

☐ modernizare străzi si trotuare în municipiul Carei

☐ modernizare drumuri de exploatare

☐ reabilitare si modernizare scoli în municipiul Carei

☐ creare/reabilitare campusuri școlare

☐ reabilitarea grădinițelor din municipiul Carei

☐ construirea unei creșe/extinderea creșei existente în municipiul Carei

☐ realizare bazin de înot didactic

☐ dezvoltarea infrastructurii de sănătate, diversificarea serviciilor de tratament bazate pe apa termală

☐ construirea unei baze de agrement si spa

☐ construirea unei biblioteci municipale, orientată spre cerințe actuale

☐ reciclarea deșeurilor biodegradabile, realizare stație de compost si stație de peleți

☐ reabilitarea spatiilor publice urbane/zone verzi neamenajate

☐ construirea de locuințe sociale si asigurarea serviciilor de bază

☐ construirea de infrastructură de economie socială bazată pe agricultură (ferme, sere)

☐ dezvoltarea serviciilor sociale cu sprijinul instituțiilor de cult (centre de zi, cămine de bătrâni)

☐ sprijinirea parteneriatelor pentru promovarea investițiilor de afaceri

☐ dezvoltarea capacității administrative

☐ **altele, vă rugăm menționați:**

.....
.....
.....
.....
.....

Vă mulțumim,
Data: _____

ISBN: 978-606-37-0191-7